Horia Sima

Guvernul Național

Român

de la Viena

Horia Sima

1906-1993

Guvernul de la Viena: expresia întregului neam românesc

Digul de împotrivire şi protest ridicat de guvernul de la Viena contra alianței cu Moscova şi-a găsit confirmarea în câțiva ani pe aria întregului românism.

Anticomunismul legionar s-a transformat într-o certitudine națională. Adeziunea întregului neam românesc s-a verificat atât în țară cât şi peste hotare. În țară tot mai numeroşi Români şi-au luat riscul de a apuca pe calea munților pentru a se alătura acelora care, din toamna anului 1944, au creat cuiburi de rezistență în păduri şi locuri greu de străbătut. Partidele, care au deschis granițele țării invaziei sovietice, s-au convins şi ele târziu de tot de nenorocirea ce s-a abătut asupra țării şi au căutat să formeze un front comun cu legionarii. În exil, tot mai mulți refugiați din țară şi-au căutat scăparea în Occident, trecând prin primejdii de moarte pentru a ajunge în lumea liberă.

Dar acest drum a fost descoperit mult mai înainte de 1948 de către guvernul de la Viena, care a avertizat nația asupra consecințelor catastrofale ale alianței cu Rusia, evocând spiritul testamentar al Căpitanului. Acest guvern nu a făcut numai retorică, ci s-a opus cu armele contra dominației comuniste din România, luptând alături de armata germană sau vărsându-şi sângele pe crestele munților.

Cei ce s-au refugiat în Occident, după 1948, între care mulți militari şi membri ai vechilor partide, au adoptat în realitate punctul de vedere al guvernului național român de la Viena. Numai acest guvern a prevăzut nenorocirea ce se va abate asupra poporului nostru şi a creat cea dintâi tranşee de rezistență contra cotropitorului, atât în țară cât şi peste hotare. În concluzie, singura poziție care a rezistat la toate intemperiile politice, în confruntarea dintre poporul român şi bolşevism, a fost cea reprezentată de guvernul de la Viena.

CUPRINSUL

INTRODUCERE

I. DE LA SÂRMELE GHIMPATE ÎN VÂRTEJUL RĂZBOIULUI

1. ÎNTÂLNIREA CU CAMARAZII

2. CADRUL EXTERN

3. ECHIPA DE LA RADIO DONAU

4. VĂD PE GENERALUL BERGER

5. HITLER ÎMI CERE UN LUCRU IMPOSIBIL

6. O SCRISOARE DE LA RIBBENTROP

7. O EXPEDIȚIE ÎN ARDEALUL OCUPAT

8. REORGANIZAREA MIŞCĂRII

9. APARIȚIA PREOTULUI PALAGHIȚĂ

10. ODISEEA LUI EUGEN RAȚIU

11. SOSIREA DOAMNEI IASINSCHI ŞI A SOȚIEI MELE LA VIENA

12. ECHIPA ANDREAS SCHMIDT – NICOLAE PETRAŞCU

13. VIGUROASA INTERVENȚIE A ROMÂNILOR DIN BANATUL SÂRBESC

14. O EXPEDIȚIE URGENTĂ SPRE ȚARĂ

II OFENSIVA DIZIDENȚILOR

1. STRANIA ATITUDINE A DIZIDENȚILOR

2. DOUĂ ÎNTÂLNIRI CU CĂPETENIILE DIZIDENTE

3. AXA PAPANACE – GENERAL GHEORGHE

4. FORMULELE LUI PAPANACE

5. ROLUL LUI VIOREL TRIFA

6. CEVA A RĂMAS

7. O LOVITURĂ DIN SENIN

III FORMAREA GUVERNULUI DE LA VIENA

1. LA MARELE CARTIER AL ARMATEI GERMANE DIN UNGARIA

2. APARIȚIA PROVIDENȚIALĂ A GENERALULUI CHIRNOAGĂ

3. DE PARTEA NOASTRĂ

4. SCHIMBAREA LA FAȚĂ

5. ULTIMA TENTATIVĂ A LUI PAPANACE

6. CONSTITUIREA GUVERNULUI NAȚIONAL ROMÂN

7. AMĂRĂCIUNEA MITROPOLITULUI VISARION

8. UN ANUMIT SABOTAJ

9. DEFECȚIUNEA PREOTULUI PALAGHIȚĂ

10. CAZUL VĂLIMĂREANU

IV CREAREA ARMATEI NAȚIONALE

1. CONSTITUIREA ARMATEI NAȚIONALE

2. O VIZITĂ LA GROSSKIRSHBAUM

3. ETAPA DÖLLERSHEIM

4. REGIMENTUL 1 DEPUNE JURĂMÂNTUL

5. EVOLUȚIA ARMATEI NAȚIONALE

6. SOARTA PRIZONIERILOR ROMÂNI DIN GERMANIA

7. ECHIPA LEGIONARĂ DE LA KAISERSTEINBRUCH

8. ŞCOLILE SPECIALE

9. OFIȚERI ROMÂNI LA SECȚIUNEA IC

V APOTEOZA

1. SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI

2. LA BADEN AM WIEN. SOSIREA PROFESORULUI SÂNGIORGIU

3. COMEMORAREA CODREANU LA BERLIN

4. CENTRELE ROMÂNEŞTI DIN BERLIN

5. CONFLICT GENERAL CHIRNOAGĂ – COLONELUL LUDWIG

VI PLANUL STOICĂNESCU

1. FĂRĂ SĂ-L VĂD

2. MOMENTUL DECISIV

3. GENERALUL AVRAMESCU. O ULTIMĂ ÎNCERCARE

4. CADRUL DIPLOMATIC

VII AMURGUL

1. DE LA VIENA LA ALT-AUSSEE

2. REGIMENTUL NR.1 PLEACĂ PE FRONT

3. O VIZITĂ LA SOPRON

4. ULTIMA CĂLĂTORIE LA BERLIN

5. WEHRWOLF

6. RUPEREA RÂNDURILOR

7. GUVERNUL EN VOYAGE

8. WEHRWOLF ÎN ACȚIUNE

9. SOARTA ARMATEI NAȚIONALE

10. ECHIPELE ZBOARĂ SPRE ȚARĂ

11. CE S-A ALES DE GRUPUL DIZIDENT

VIII PRINTRE REȚELELE ALIATE

1. FUGA ÎN NECUNOSCUT

2. PER PEDES APOSTOLORUM

3. ATITUDINEA DEMNĂ A POPORULUI GERMAN. CÂTEVA OBSERVAȚII DIN CĂLĂTORIA NOASRĂ PRIN GERMANIA

4. DE LA FREIBURG LA FREISING

2. NUCLEUL LEGIONAR DE LA FREISING

6. UN OM SALVEAZĂ LEGIUNEA

7. O EXPEDIȚIE LA SALZBURG

8. DRAMA DE LA BAD GASTEIN. PRIMELE LOVITURI SUFERITE DE GRUPUL ROMÂNESC

9. ÎN MUNȚII ALPI

10. RĂMAS BUN DE LA BAD GASTEIN

11. ALTE PERIPEȚII

12. SPRE INNSBRUCK. TRECEREA MUNȚILOR PE LA BRENNERO

13. DE LA BOLZANO LA ROMA ŞI NAPOLI

14. VEŞTI RELE DIN AUSTRIA

15. LAGĂRUL GLASENBACH

16. DIZIDENȚII DIN NOU LA ATAC

17. LAGĂRUL REICHENAU-INNSBRUCK. UN DENUNȚ ŞI CONSECINȚELE LUI

18. PIERDERI GRELE

1. Corneliu Georgescu

2. Ion Ionică şi Vladimir Cristi

3. Emil Bulbuc

19. ALTE PIERDERI

20. AVIOANELE MORȚII

21. GRUPUL ABANDONAȚILOR

22. GUVERNUL DE LA VIENA DIN PERSPECTIVA ISTORIEI

I. Salvarea onoarei naţionale

II. Continuitatea luptei anticomuniste

III. 12.000 de prizonieri români salvaţi

IV. 400 de legionari din lagăre în libertate

V. Asistenţa refugiaţilor din ţară

VI. Mişcarea de rezistenţă din ţară

VII. Guvernul de la Viena: expresia întregului neam românesc

VIII. Echipa Tănase-Golea-Samoilă

IX. Două cărţi epocale

INTRODUCERE

Cu acest volum închei seria amintirilor mele din perioada colaborării Mişcării Legionare cu Puterile Axei.

Volumele anterioare de amintiri au fost următoarele:

I. *Sfârşitul unei domnii sângeroase*

II. *Era Libertăţii, vol.I*

III. *Era Libertăţii, vol.II*

IV. *Prizonieri ai Puterilor Axei*

După finalul celui de-al doilea război mondial începe perioada europeană a Mişcării Legionare. Legionarii rămaşi în străinătate nu se puteau întoarce în țară din cauza regimului comunist. Siliți de această împrejurare, s-au risipit în lumea liberă, unii întemeindu-şi rosturi statornice de viață iar alții, cei mai mulți, continuând, paralel, să răspândească crezul legionar. Exilul legionar s-a manifestat cu o vigoare neobişnuită în domeniul ziaristicii şi al scrierilor. Activitatea legionară, întreruptă în țară din cauza persecuțiilor, a ieşit la lumină în țările occidentale, continuând opera marilor noştri înaintaşi. Nimic nu s-a pierdut din scrierile antecesorilor noştri şi au apărut alte lucrări de valoare care au contribuit la cunoaşterea şi propagarea doctrinei legionare.

Țin să adaug că problema guvernului de la Viena a mai fost tratată cu multă competență de d-l Faust Brădescu într-o lucrare intitulată cu acelaşi nume şi apărută la Editura *Carpații*, în 1989. Faust Brădescu s-a interesat precumpănitor de aspectele politice, diplomatice şi doctrinare ale apariției acestui guvern. Expunerea lui este fără egal. De o claritate desăvârşită şi de o argumentație impecabilă.

Eu m-am ocupat cu precădere de frământările prin care a trecut acest guvern până s-a închegat într-o formație politică şi juridică, de lupta în care s-a angajat cu inamicul şi de toate acele eforturi zilnice, indispensabile pentru a-l menține la un înalt nivel combativ. Cele două lucrări se completează formând un tot organic şi oferind cititorului o vedere de ansamblu asupra originilor activității acestui guvern.

Fie ca lectura acestui volum să servească la cunoaşterea istoriei contemporane a poporului român în adevărata ei înfățişare, fără acele falsificări şi deformări cu care s-au îndeletnicit asupritorii noştri.

HORIA SIMA

Madrid, Bunavestire 1993

I. DE LA SÂRMELE GHIMPATE ÎN VÂRTEJUL RĂZBOIULUI

Legionarii din lagăre, între care mă număram şi eu, duceau o viaţă paşnică în cazematele păzite de soldaţi şi reţele ghimpate. Zilele se scurgeau monoton, întrerupte doar de lectura cărţilor. Şi deodată, ca un fulger, le ajunge la urechi ştirea răsturnării din România. Nu le venea să creadă. A doua zi are loc bombardamentul lagărului Buchenwald. Bombele căzute i-au trezit la realitate. De acum viaţa lor nu se va scurge la adăpost de primejdii, ca mai înainte. Războiul se apropie şi de uşa lor ferecată.

Şederea lor în lagăr, după schimbarea din România, le-a schimbat şi destinul. De acum Înainte viaţa le va fi solicitată de necesităţile războiului şi vor trebui sa intre şi ei în vârtejul ostilităţilor.

O bruscă schimbare în existenţa lor. Din internaţi într-un lagăr de concentrare au devenit un mănunchi de luptători în războiul contra Uniunii Sovietice.

1. ÎNTÂLNIREA CU CAMARAZII

Cartea mea anterioară de amintiri, *Prizonieri ai Puterilor Axei,* se sfârşeşte cu întoarcerea mea la Viena, după scurtul popas de la Budapesta. Cu o maşina condusă de un ofiţer SS, pe nume Manteuffel, m-am întors la Viena, unde am descins la Hotel Imperial.

Direcţia Hotelului mi-a pus la dispoziţie un mic apartament, format dintr-un dormitor, un antreu şi o cameră de baie. Masa o luam la restaurantul hotelului, pe baza unor cartele pe care le-am primit chiar din prima zi. Mi-am dat seama îndată că întoarcerea mea la Viena se datorează faptului că planul iniţial al guvernului german de a mă instala la Arad şi a forma aici guvernul naţional căzuse din cauza înaintării vertiginoase a diviziilor sovietice, sprijinite de armata română. În faţa lor, Germanii nu puteau opune nici o rezistenţă pe linia Carpaţilor, atât de propice pentru a opri înaintarea tancurilor sovietice, din lipsa oricărei rezerve în spaţiul transilvan.

Cel dintâi act pe care l-am săvârşit la Viena a fost să convoc pe legionarii ieşiţi de câteva zile din lagăr, şi care acum locuiau la hotelurile din Mariahilferstrasse şi Palace, la

o întrunire în sala cinematografului Porhaus, la 30 August 1944. Adunarea s-a ţinut cu sprijinul şi sub auspiciile Ministerului de Externe German, la orele două după masa. Au asistat la şedinţă Dr. Mathäa, din partea Externelor, şi Lt. Goetz, din partea SS, însărcinaţi şi cu misiunea să ia pulsul adunării la care participau legionari abia eliberaţi din lagăre.

Într-o cuvântare improvizată, am expus camarazilor situaţia în care se găseşte ţara după 23 August şi răspunderile ce ne incumbă după schimbarea de front a României şi ocuparea ţarii de armatele sovietice. Referitor la internarea noastră în lagăr, am rostit doar câteva cuvinte, arătând că este o chestiune depăşită de evenimente, acuma când ţara noastră suportă orori de nedescris din partea cotropitorilor din Răsărit. Datoria noastră acum nu este de a comenta trecutul, ci să cercetăm ce putem face, ce ajutor putem da armatei germane ca să alunge hoardele bolşevice de pe teritoriul României.

Partea principală a cuvântării mele a fost închinata luptei în care trebuie să ne angajăm acum, pentru a onora încrederea pe care şi-a pus-o Führerul în noi şi pentru a salva neamul din robia ce-l ameninţă. Am înfierat actul de la 23 August, atât pentru trădarea săvârşită contra aliatului german cât şi pentru groaznicele urmări ce le va avea pentru soarta poporului nostru. N-am intrat în amănuntele planului de acţiune, deoarece nu le cunoşteam nici eu în acel moment, totul depinzând de mijloacele ce ni le va pune la dispoziţie Reichul german.

Am încheiat cuvântarea mea cu un vibrant apel la spiritul de eroism al legionarilor, amintindu-le de trecutul lor glorios şi de îndatorirea noastră ca, în acest ceas greu prin care trece naţia, să ne arătăm vrednici de învăţătura şi jertfa Căpitanului.

Dintre cele câteva sute de legionari care au participat la această manifestaţie au lipsit cei din grupul dizident, cu excepţia câtorva, care au venit să audă ce spun eu. N-am atins nici cu o vorba situaţia lor şi n-am făcut nici o aluzie la ruptura din lagăr. Pentru mine, toţi erau legionari şi i-aş fi tratat cu aceeaşi dragoste şi pe ei, în acel moment de destin pentru neamul nostru, când ne aşteptau mari încercări şi primejdii.

2. CADRUL EXTERN

Din momentul stabilirii mele la Viena, relaţiile cu guvernul german au intrat într-o nouă fază. Cum era şi firesc, legătura directă cu Cartierul General al Führerului din Prusia s-a

întrerupt şi am fost luaţi în primire de organele intermediare, de acele *Stelle*, care corespundeau diverselor organe centrale, de care depindeam pentru îndeplinirea activităţii noastre.

Primele mele relaţii la Viena, după revenirea de la Budapesta, aparţineau corpului ofiţeresc din SS. Am făcut atunci cunoştinţă cu locotenentul Goetz, un tânăr extrem de binevoitor şi dispus să ne ajute cu tot ce putea prin intervenţiile lui pe la diferite autorităţi. Notez că, din primul moment, ne-am manifestat ca **guvern naţional,** deşi oficial acesta nu luase încă fiinţă. Eu am cerut, de la primele convorbiri oficiale, să se întârzie cu proclamarea lui efectivă, până ce voi strânge la Viena toate personalităţile componente ale echipei de guvernare. Bulgarii au procedat altfel. Din primele zile ale apariţiei lor la Viena s-au constituit în guvern naţional, sub preşedinţia lui Tzankoff.

Mai târziu, echipa Goetz, care se îngrijea de noi şi păstra legătura cu Statul Major al lui Himmler, s-a completat cu elemente de grad superior, care şi-au stabilit reşedinţa tot la Hotel Imperial. Conducerea supremă o luase acuma Tzeischka, ce deţinea un rang înalt în ierarhia SS. Alături de el au apărut doi compatrioţi de-ai noştri din Ardeal, care aparţineau secţiunii externe a lui SD. Erau camarazii Auner şi Mathias Liebhart, cunoscuţi de mine din ţară; ei au reuşit să scape prin fugă şi, după nenumărate peripeţii, să ajungă la Viena.

Cea dintâi apariţie oficială a guvernului de la Viena, deşi încă neconstituit, a fost la Radio Donau. Directorul acestui post, Schaub, era înalt funcţionar la Ministerul de Externe German. El ne-a primit la Viena, când am descins din avionul Führerului. Cum anunţarea existenţei unui guvern naţional la Viena era de importanţă capitală pentru eficacitatea propagandei noastre în ţară, în câteva zile s-a rezolvat chestiunea emisiunii româneşti de la Radio Donau. Schaub a trecut în sarcina noastră răspunderile acestei emisiuni şi repede am constituit echipa care să facă programele şi să le transmită spre ţară. Trecerea emisiunii româneşti de la Radio Donau sub controlul nostru a fost primul act prin care guvernul german ne-a recunoscut identitatea politică.

Ajutorul principal al lui Schaub la Radio Donau şi apoi în relaţiile cu guvernul român şi cu alte formaţiuni de exilaţi a fost Dr. Mathiä, tot compatriot din Transilvania, un om de o aleasă cultură şi extrem de corect în relaţiile cu noi. Dr. Mathiä era aproape zilnic cu noi la Imperial, făcând legătura permanentă cu superiorul lui, Schaub, şi, prin acesta, cu Ribbentrop. El ne-a făcut cunoştinţă cu celelalte personalităţi diplomatice de la Viena, care îndeplineau diverse misiuni pe lângă organizaţiile politice ale refugiaţilor din ţările căzute sub robia comunistă. Tot Dr. Mathiä ne-a procurat şi sala unde am ţinut întrunirea cu

legionarii care s-a terminat cu intonarea vibranta a imnului *Sfântă Tinerețe Legionară* şi a lui *Horst Wessel Lied.*

Cam la două săptămâni de la instalarea noastră la Hotel Imperial, am avut surpriza şi bucuria să revăd pe Profesorul Ernst Gamillscheg, Directorul Institutului German din Bucureşti, pe care-l cunoscusem în timpul guvernării noastre. Locuia în acelaşi hotel şi mi-a comunicat că este însărcinat de Ribbentrop să ne asiste în relațiile noastre cu acest Minister. Gamillscheg era profesor de filologie romanică, vorbea perfect româneşte, încât orice dorință a noastră o putea traduce imediat şi transmite fără întârziere forurilor competente. Profesorul n-a fost numai un funcționar conştiincios, ci şi un om de suflet. Ca Director al Institutului German din Bucureşti, şi-a dat seama de atmosfera tulbure ce domnea în jurul Mareşalului Antonescu şi a făcut rapoartele cuvenite, prevăzând catastrofa din România. Dar avertismentele sale nu au fost luate în considerație, ca atâtea altele, venite din alte părți. A avut norocul să fie surprins de evenimente pe pământ german, încât n-a împărtăşit tragica soartă a celorlalți funcționari ai Legației germane de la Bucureşti de a fi arestați de trupe româneşti şi predați apoi Ruşilor.

Profesorul Ernst Gamillscheg a fost îngerul păzitor al guvernului de la Viena. A susținut întotdeauna demersurile noastre pe lângă instanțele germane nu numai cu o corectitudine exemplară, dar şi cu o convingere nezdruncinată. Traducerea în germană a memoriilor destinate Ministerului de Externe nu numai ca era impecabilă, dar Profesorul mai adăuga şi comentariile lui, făcând anumite recomandații favorabile nouă.

Relațiile noastre cu guvernul german n-au fost lipsite de dificultăți. Eu îmi imaginam că după întrevederile avute la Cartierul General al Führerului, mă voi bucura de sprijinul Externelor fără nici o rezervă, în greaua sarcină ce mi-am asumat-o ca, după dezastrul din țară, să creez un nou front de luptă. Dar n-a fost aşa. Am trecut prin momente grele. Ernst Gamillscheg suferea cu noi când vedea cum suntem tratați de anumite autorități germane şi câtă nedreptate ni se făcea, tocmai când era mai multă nevoie de înțelegerea lor. Fără de el, fără de intervenția lui permanentă, pentru a risipi nedumériri şi intrigi, nu ştiu ce am fi făcut. Îi port recunoştința nemărginită acestui mare savant şi patriot neprihănit, care a iubit poporul român, iar pe noi, ultimii aliați ai Reichului, ne-a ocrotit şi asistat până în zilele turburi ale capitulării Germaniei.

Pe la începutul lui Octombrie, îşi face apariția la Imperial un nou personaj de la Ministerul de Externe German. Era Gesandte Dr. Günther Altenburg. Era un bărbat impunător. Deşi mai în vârstă decât noi, arăta totuşi încă tânăr. Totdeauna surâzător şi amabil. De o rară

inteligență şi extrem de atent în relațiile cu noi. După ce l-am cunoscut mai bine, îmi ziceam cu amărăciune: ce păcat că un diplomat de talia lui Altenburg, cu tactul şi manierele lui, nu a fost trimis la Bucureşti, în locul lui Killinger, care era în fond o minte mărginită, nepricepând nimic din situația internă a României. Cine ştie dacă nu ar fi schimbat destinul țării noastre.

Dr. Günther Altenburg a fost trimis de Ribbentrop la Viena ca să reprezinte guvernul german pe lângă guvernul bulgar, constituit încă din primele zile ale lunii Septembrie de Profesorul Tzancoff. Sub preşedinția acestuia, a intrat în guvernul bulgar şi un bun prieten al Mişcării Legionare, Colonelul Kantardjieff, şeful unui partid național din Bulgaria. Altenburg a fost însărcinat să reprezinte guvernul german şi pe lângă guvernul național român, a cărui constituire fusese doar amânată din propria mea dorință. Guvernul bulgar nu avea nici el mai mult de patru personalități componente. Chestiunea constituirii guvernului național român era pentru mine exclusiv o formalitate, care întârzia din motive tehnice: cei destinați să facă parte din guvern erau împrăştiați şi îi aşteptam să se întoarcă la Viena, pentru a proceda la întocmirea lui.

Dr. Günther Altenburg înțelegea perfect situația noastră specială. Am fost ridicați, săltați peste noapte din lagăre, pentru a deveni aliați ai Reichului, într-un moment de restrişte al existenței lui. Era înzestrat cu un simț politic remarcabil, căutând sa elimine orice fricțiuni ce s-ar fi ivit între noi şi diversele oficine de la Ministerul de Externe. În această privință se putea asemăna cu Gamillscheg. Fără a ieşi din cadrul consemnelor primite, căuta să le dea nuanța cuvenită, pentru a nu răni sensibilitatea noastră. Aş putea spune că am găsit în Altenburg un al doilea protector al Legiunii.

3. ECHIPA DE LA RADIO DONAU

După cum am scris mai înainte, emisiunea românească de la Radio Donau ni s-a pus la dispoziție din primele zile ale aşezării noastre la Viena. Îndată ce am ajuns eu aici şi m-am întâlnit cu camarazii veniți de la Buchenwald, primul meu act administrativ a fost să aleg dintre ei echipa care să-şi asume răspunderea acestei emisiuni.

N-am avut nici o problemă, căci aveam în mijlocul nostru un mănunchi de străluciți oameni de cultură, cunoscuți încă din țară. Şeful emisiunii era Crişu Axente, Doctor în Drept de la Paris, ajutat de Paul Costin Deleanu, doctrinar şi director de revistă, şi de

renumitul poet Horia Stamatu.

Am stabilit un program de lucru. Din când în când mă întâlneam cu ei pentru a le indica ce teme să trateze cu precădere. Dar nu era nevoie de intervenţia mea, căci ei înşişi, prin pregătirea lor şi prin simţul lor politic, se orientau fără greş în trierea informaţiilor şi alegerea subiectelor de tratat. Emisiunea românească de la Radio Donau era ascultată cu mult interes în ţară, provocând puternice reacţii contra năvălitorului din răsărit.

Germanii erau şi ei extrem de mulţumiţi de modul cum funcţiona emisiunea românească. N-am primit din partea responsabililor de la Radio Donau vreo reclamaţie sau chiar o simplă observaţie vreodată. Colaborarea româno-germană, cel puţin în domeniul undelor, mergea impecabil. Echipa românească de la Radio Donau a întrecut toate aşteptările, rămânând un model de colaborare leală şi rodnică în slujba cauzei pe care o apăram în comun cu Germanii.

Radio Donau avea o sucursală la Bratislava. În cadrul acestui post exista şi o emisiune românească. Am fost invitaţi de Doctor Mathiä ca să luăm în primire şi această emisiune. L-am trimis la Bratislava pe Casapu-Coterlan, un legionar din Banat, licenţiat în istorie, care s-a achitat în mod conştiincios de această misiune.

Înainte ca echipa Crişu Axente să ia în primire emisiunea românească de la Radio Donau, am rugat pe doi legionari din grupa dizidentă să se ocupe ei de difuzarea ştirilor spre ţară. Erau camarazii Adrian Brătianu şi Nicolae Smărăndescu, specialişti în materie, fiind angajaţi de multă vreme la Radio Berlin, emisiunea românească. Dar, după câteva zile, s-au retras, refuzând sa mai colaboreze, sub influenţa lui Papanace, care începuse din primele zile acţiunea de subminare a guvernului de la Viena, în curs de formare.

4. VĂD PE GENERALUL BERGER

Generalul Berger din SS era mâna dreaptă a lui Himmler. Avea sub comandă toate secţiunile din vastul angrenaj poliţienesc al Reichsführerului. Fata lui se căsătorise cu Andreas Schmidt şi aşa se explica înaintarea fulminantă a acestuia la rangul de şef al grupării Volksdeutsche din România.

L-am întâlnit pe Generalul Berger în cursul călătoriei mele la Rastenburg. Ne-am salutat

cordial, ştiindu-l un prieten al Legiunii.

La 5 Septembrie 1944, primesc o invitație de la Generalul Berger ca să-i fac o vizită la Bratislava, unde se găsea pe atunci în interes de serviciu. Am plecat cu maşina locotenentului Goetz de la Viena la Bratislava, care m-a condus până la biroul lui Berger. Am avut cu el o întrevedere afectuoasă, având ca temă principală neînțelegerile dintre Reich şi Mişcare. Şi-a exprimat regretul că nu a putut să-şi impună punctul lui de vedere în politica externă a Germaniei. Mi-a explicat cu amărăciune că el a susținut permanent teza ca Germania să strângă relațiile cu toate mişcările naționaliste din Europa şi să se sprijine precumpănitor pe ele în apărarea continentului nostru.

Şi acuma rezultatele se văd, a dat din cap cu tristețe, cum s-a sfârşit şi alianța germană cu România.

5. HITLER ÎMI CERE UN LUCRU IMPOSIBIL

Abia instalat la Viena, şi primesc o scrisoare de la Hitler, semnată de el – singura legătură ce-am avut-o cu Führerul -, prin care îmi cerea să recrutez din Transilvania contingente de voluntari cu care să astup pasurile Carpaților contra iminentei invazii sovietice. Era la începutul lui Septembrie.

Am rămas uluit de această cerere. Bucuros l-aş fi ajutat pe Führer, mai ales că era în joc şi soarta unei provincii româneşti, dar nu vedeam nici o posibilitate de a împlini ceva eficace în direcția indicată de Hitler. Cum să mobilizez forțele de luptă pe crestele Carpaților? Pentru reuşita planului ar fi trebuit sa fiu eu prezent pe teren, eu sau camarazii mei. Prin proclamații nu se putea rezolva nimic. Ar fi trebuit ca eu să mă pot deplasa în libertate din Banat şi până la Braşov. Să vorbesc cu oamenii, să-i îndrum, să-i înarmez şi să-i concentrez în punctele critice ale frontului. Dar pentru realizarea acestei operații de anvergură, aveam nevoie de un teritoriu de mobilizare, apărat şi păzit de o altă forță, până ce voi putea urni masele de oameni spre vârfurile Carpaților. Ori, la data la care am fost solicitat de Hitler, diviziile sovietice se puseseră deja în marş pe văile care duceau spre trecătorile Carpaților. Ar fi fost necesar ca trupele germane să astupe aceste trecători, până ce Mişcarea ar putea mobiliza forțele suplimentare. Dar trupe germane de rezervă nu existau în Transilvania, afară de mici contingente în retragere. Un vid militar imens se întindea de-a lungul Carpaților Meridionali.

Cântărind bine situația, i-am răspuns Führerului, pe acelaşi canal pe care îmi venise scrisoarea, că nu pot să mă angajez în această operație, pentru motivul că îmi lipseşte un teritoriu de mobilizare. Dacă diviziile germane ar putea ține în loc inamicul, până când aş putea să concentrez rezervele din această provincie, s-ar putea păşi la aplicarea acestui plan.

Pentru a-mi arăta totuşi lealitatea față de Reichul german, în acest ceas greu al istoriei lui, i-am propus lui Hitler o alternativa politică. Sunt gata să trimit în România pe cel mai bun om de care dispun, Constantin Stoicănescu, cu o misiune fundamental diferită. Nu să mobilizeze oameni, nu să întreprindă vreo acțiune militară, ci, dimpotrivă, să încerce o răsturnare din interior a actualului regim. I-am propus un 23 August invers, care să se realizeze în favoarea Germaniei şi a poporului român. Sunt convins că acest plan ar reuşi din cauza ororilor pe care le săvârşesc Ruşii pe unde trec şi care au îngrozit populația. Această stare de spirit, folosită cu tact şi îndemânare, poate duce la o captare a forțelor militare româneşti în favoarea vechiului aliat. Printr-o răsturnare din interior, armatele ruseşti ar fi prinse între frontul german şi rebeliunea militară din România şi ar fi nimicite.

Alternativa politică i-a surâs Führerului. Imediat a dat ordin ca Stoicănescu să fie expediat în zona frontului, de unde să se strecoare în România. Decizia lui Hitler s-a executat cu o iuțeală fulgerătoare. Nici n-am avut timp să schimb două vorbe cu Stoicănescu. A plecat fără să ne mai vedem şi fără să am prilejul să-i expun în amănunt misiunea lui. Şi totuşi Stoicănescu, ajuns în țară, a acționat exact în sensul vederilor mele şi era pe punctul să realizeze planul propus lui Hitler.

Îmbrăcat în uniformă germană, Stoicănescu a fost transportat în zona frontului până la Târgu-Mureş, care se găsea încă sub ocupația germană. Când oraşul a fost evacuat de nemți, Stoicănescu s-a ascuns pe la nişte rude şi apoi s-a strecurat la Bucureşti. Stoicănescu a fost cel dintâi legionar din Germania care a călcat pe pământul țării.

6. O SCRISOARE DE LA RIBBENTROP

La 3 Septembrie 1944, aşadar cam în acelaşi timp cu primirea mesajului de la Hitler, Schaub, Directorul de la Radio Donau, mi-a înmânat o scrisoare din partea lui Ribbentrop, spunându-mi cu bucurie că este o plenipotență în alb, prin care Ministerul de Externe al Germaniei îmi acorda întreaga lui încredere şi întregul lui sprijin pentru a proceda fără

întârziere la constituirea guvernului național-român de la Viena. În scrisoare, Ribbentrop se afirma că era de acord cu punctul meu de vedere pe care i l-am expus în întrevederea de la Rastenburg, ca din acest guvern să facă parte precumpănitor personalități legionare, ca un fel de nucleu central, care ar putea fi completat şi cu alți români din diaspora, dispuşi la o colaborare leală cu Mişcarea.

Această scrisoare mi-a întărit convingerea că nu am nici un interes să grăbesc formarea guvernului național de la Viena, când sunt atât de puternic sprijinit de la Cartierul General al Führerului. Fără îndoială că Ribbentrop nu mi-ar fi adresat acest mesaj de încurajare fără a se fi consultat cu Hitler.

Mai târziu mi-am dat seama că am făcut o greşeală să nu procedez imediat la formarea guvernului de la Viena, aşa cum au făcut Bulgarii. Intrigi venite mai târziu de la nemulțumiții din mijlocul nostru şi din anumite cercuri germane ostile Mişcării Legionare mi-au creat dificultăți atunci când am considerat momentul oportun ca să constitui acest guvern. Această scrisoare, mă gândeam pe atunci, mă punea la adăpost de orice surprize şi îmi acorda răgazul necesar ca să mă ocup de treburile cele mai importante şi anume acelea care priveau apărarea comună germano-română contra invaziei sovietice. Formarea guvernului mai putea întârzia, considerându-l un act virtual achiziționat.

7. O EXPEDIȚIE ÎN ARDEALUL OCUPAT

Tot în primele zile ale lunii Septembrie, am pregătit o echipă de legionari care să treacă prin Ungaria în Ardealul ocupat şi să cerceteze stările existente acolo. Le-am fixat următoarele obiective:

1. Să afle dacă s-au refugiat români din țara liberă şi care ar trebui îndrumați spre Viena.

2. Să stabilească contacte cu Ardealul liber, pentru a descoperi dacă nu s-ar găsi unități militare în acest spațiu dispuse să treacă de partea guvernului național.

3. Să încerce eliberarea legionarilor din închisoarea Aiud şi alte închisori.

4. De a determina pe cât mai mulți intelectuali români, în special oameni de cultură, să nu rămână sub Ruşi, ci să se retragă spre Apus.

Punctul extrem al înaintării lor în Ardealul ocupat era oraşul Târgu Mureş. În nici un caz să nu pătrundă în Ardealul liber. Dacă oraşul Târgu Mureş este ameninţat de diviziile sovietice, ei să se retragă spre Cluj şi apoi să se întoarcă la Viena.

Am ales ca şef al acestei echipe pe Vasile Iasinschi, pentru că vorbea bine nemţeşte şi se putea înţelege cu însoţitorii lor germani. Echipa a fost formată din cele mai bune elemente ce le aveam la Viena. Li s-au procurat uniforme militare şi documentaţia corespunzătoare că aparţin armatei germane. Ungurii nu se puteau lega de ei, având respect faţă de uniforma germană. Au fost pilotaţi dintr-o localitate în alta de ofiţeri germani. Când ajungeau într-o localitate, erau predaţi comenduirii locale a pieţei, care se îngrijea de încartiruirea şi hrana lor.

Echipa legionară a ajuns până la Târgu Mureş. Aici au avut bucuria să se întâlnească cu Constantin Stoicănescu, plecat ceva mai înainte şi care aştepta momentul prielnic să se strecoare în ţară. Tot acolo au dat de Nicu Iancu şi de alţi legionari care au trecut munţii şi s-au concentrat aici, în vederea evacuării la Viena. Nicu Iancu se retrăsese de la Sibiu cu un detaşament motorizat german, pentru a nu fi capturat de trupele sovietice, care înaintau vertiginos spre crestele Carpaţilor.

Echipa condusă de Vasile Iasinschi n-a zăbovit mai mult de 24 ore la Târgu Mureş făcând calea întoarsă spre nord, din cauza veştilor rele de pe front.

Târgu Mureş a fost evacuat de germani şi de ultimii refugiaţi la 11 Septembrie, cum relatează Nicu Iancu. Pe la mijlocul lunii Septembrie, echipa legionară, în frunte cu Iasinschi, a revenit la Viena. Căzuse unul din echipă, Mihail Tase, fostul şef al organizaţiei de Prahova. Mergând pe drum, undeva într-o localitate aproape de Tisa, a văzut la marginea şanţului o grenadă. Aplecându-se să o ridice, pentru a o azvârli mai departe, pentru a nu călca cineva pe ea, nu se ştie cum a prins-o în mâini că, în acel moment, grenada a făcut explozie, omorându-l sub ploaia de schije.

8. REORGANIZAREA MIŞCĂRII

Cum era şi firesc, una din primele mele griji, după stabilirea la Viena, a fost să procedez la reorganizarea Mişcării, după cum reclamau noile împrejurări.

În locul Secretarului General al Mişcării, Nicolae Petraşcu, ce şi-a păstrat acest titlu în exil şi a condus grupul de la Rostock, l-am însărcinat pe Comandantul Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu, să preia această funcțiune. Alături de el şi în imediata subordine, am creat o nouă funcțiune, aceea de Vice-Secretar General al Mişcării, pe care am încredințat-o Comandantului Legionar Iosif Dumitru, omul care a salvat, cu fermitatea şi priceperea lui, unitatea grupului legionar de la Buchenwald. După formarea guvernului național, Secretariatul General era condus de fapt de Dr. Iosif Dumitru, deoarece Corneliu Georgescu luase în primire postul de Ministru de Finanțe.

Ca şef al cancelariei şi ajutor al lui Iosif Dumitru, figura Doctor Ion Fleşeru, fost prefect al județului Sibiu. În modul acesta, Secretariatul General al Mişcării era reprezentat de o echipă de personalități care impunea respect atât legionarilor cât şi oficialităților germane cu care avea legătură.

Am mai avut satisfacția să primim din partea autorităților germane vieneze, la indicația Ministerului de Externe, un apartament pentru birourile Mişcării în faimosul Palat Lobkowitz. Tot acolo ni s-a pus la dispoziție o sală mare pentru reuniuni şi festivități.

Când am făcut întâia vizită la Secretariatul General al Mişcării, am rămas înmărmurit de ce-am văzut acolo. Camere cu ferestre înalte, împodobite în interior în stilul vechii Viene, cu o mobilă prețioasă din alte vremuri, fotolii, mese şi birouri. În această clădire monumentală în stil baroc şi-a început activitatea Secretariatul General al Mişcării.

9. APARIȚIA PREOTULUI PALAGHIȚĂ

Preotul Palaghiță se refugiase la Berlin în primul exil din Germania, în vara anului 1940. La început s-a ataşat grupului Papanace, care ducea campanie pe atunci împotriva mea pe motivul că aş fi trădat Mişcarea, trecând de partea Regelui Carol. Mai târziu, începând din luna August, Preotul Palaghiță şi-a revizuit poziția, alipindu-se grupului de legionari ce mi-au rămas credincioşi.

În cursul guvernării legionare, a fost numit Inspector General la Ministerul Cultelor de către Profesorul Traian Brăileanu, titularul acestui Minister. Mi-a creat în perioada aceasta oarecari dificultăți, punându-mă în conflict cu înalta ierarhie a Bisericii Ortodoxe.

După lovitura de Stat a Generalului Antonescu, din 21-23 Ianuarie 1941, Preotul Palaghiță a ajuns în nu ştiu ce împrejurări în închisoarea Aiud. Presupuneam că, fiind prins de actul de la 23 August la Aiud, a împărtăşit soarta tuturor legionarilor din această închisoare, fiind predat de noul regim justiției comuniste, şi deodată Preotul Palaghiță apare teafăr şi sănătos la Viena.

După spusele lui, n-a stat până în momentul capitulării la Aiud. Din nu ştiu ce motive, a fost transferat la închisoarea Suceava, care avea o faimă sinistră, fiind socotită una din cele mai grele închisori din țară. Când s-a rupt frontul la 23 August, şi trupele germane s-au retras peste munți în Transilvania, comandantul unei unități germane în retragere prin Suceava, a aflat că în închisoarea de aici s-ar găsi deținuți legionari. La ordinul lui, soldații germani au pătruns în închisoare şi au eliberat pe toți deținuții. Preotul Palaghiță a fost luat chiar de trupele germane în retragere, trecut în Ardeal, şi a fost îndrumat apoi la Târgu Mureş, unde se formase un centru românesc pentru refugiați.

M-am bucurat nespus de mult de sosirea Preotului Palaghiță la Viena. Orice legionar salvat din țară era pentru guvernul de la Viena de un ajutor neprețuit. L-am primit cu toata dragostea, nu numai pentru suferințele ce le-a îndurat în închisoare, dar şi pentru serviciile ce le putea aduce în organizarea activităților noastre guvernamentale. L-am numit şeful comisiei de recrutare pentru armata națională a refugiaților scăpați din țară şi care izbutiseră să ajungă la Viena. Misiunea lui era să vorbească cu elementele tinere dintre refugiați, convingându-le să se înroleze în armata națională. Trebuia să fie zi de zi în contact cu noii refugiați şi unde descoperea elemente apte pentru recrutare, să le îndrume la unitatea noastră în formație la Kirschbaum.

Considerând apoi trecutul lui legionar şi gradul de Comandant Legionar ce-l primise de la Căpitan, l-am cooptat în Consiliul Comandanților Legionari, un organ creat ad-hoc, al cărui rost era să dezbată toate problemele privitoare la Mişcare. Din sânul acestui Consiliu formau parte Corneliu Georgescu, Vasile Iasinschi, Dr. Iosif Dumitru, Dr. Ion Fleşeru, Puiu Traian şi alții. Preotul Palaghiță aparținea acestui grup de comandanți legionari care se întrunea săptămânal sub conducerea mea, ocupându-se de situația internă a Mişcării.

10. ODISEEA LUI EUGEN RAȚIU

Abia instalat la Hotel Imperial şi unul dintre primii legionari care mă caută este fratele

meu, Eugen Rațiu. Fusese şi el internat în lagărul Buchenwald şi acum locuia, împreună cu ceilalți camarazi, la Hotelul din Mariahilfstrasse. M-am bucurat văzându-l vioi şi sănătos şi l-am întrebat de viața din lagăr. L-am omenit cu o mâncare mai bună, căci pe atunci, în primele săptămâni, primeam din partea serviciului de protocol trei cartele de alimente, în loc de una, cum avea dreptul fiecare cetățean al Reichului. Câteva zile în şir, l-am avut mereu oaspete cu mine la masă.

La scurt timp după întâlnirea mea cu Eugen, am primit vizita unui tânăr ofițer de aviație, care aparținea unui centru de paraşutare din apropierea Vienei. Exista o şcoală unde se pregăteau elemente pentru a fi lansate dincolo de linia frontului, cu scopul de a culege şi transmite informații pentru aviația germană. Elevii acestei şcoli erau recrutați nu numai dintre germani, dar şi dintre tineri aparținând altor naționalități.

În cursul discuției, ofițerul de aviație mi-a explicat misiunea lui. Aviația germană avea nevoie de un punct de observație în regiunea Arad – Timişoara, de unde să se transmită la Viena, prin TFF, ce avioane sovietice se găsesc în acest spațiu şi eventualele lor zboruri. Îmi cerea un om care, după o instrucție sumară, să fie paraşutat în această regiune, cu aparatul de transmisie în spinare.

M-am gândit doar câteva minte asupra propunerii ofițerului german şi i-am dat răspunsul chiar în cursul acestei prime conversații. Era o chestiune de urgență, cum îmi declarase ofițerul. Vertiginoasa înaintare a diviziilor sovietice dezorganizase şi serviciile informative germane de pe teritoriul României.

I-am răspuns că am un frate care cunoştea regiunea, deoarece făcuse şcoala la Arad şi, ca atare, îl cred apt să îndeplinească această misiune. Voi vorbi cu el şi îi voi da răspunsul cât de curând.

La proxima întâlnire cu Eugen Rațiu, i-am explicat acestuia convorbirea avută cu ofițerul de aviație şi de ce m-am gândit la el. Fără nici o şovăire, Eugen mi-a răspuns că el este gata să facă saltul cu paraşuta în țară şi să facă acest serviciu aviației germane.

Când a revenit ofițerul german la Imperial, l-a găsit pe Eugen Rațiu la mine. I l-am prezentat şi i-am explicat din nou că este omul cel mai potrivit să ducă la bun sfârşit această operație.

Din această zi, pe la Începutul lunii Octombrie 1944, nu l-am mai văzut pe Eugen Rațiu.

Notez că Eugen nu făcuse şcoala de TFF şi, cum paraşutarea nu putea întârzia prea mult, ofițerul german i-a pus la dispoziție un alt tânăr care terminase acest curs. Cu nume conspirativ, acest tânăr se chema Marinescu şi doar atâta aflase Eugen că era originar din Banatul sârbesc. Misiunea lui Eugen Rațiu era să procure informațiile referitoare la aviația sovietică, iar misiunea lui Marinescu era să le transmită prin TFF la Viena.

Cum am aflat mai târziu, Rațiu şi însoțitorul său Marinescu au fost luați de ofițerul german şi duşi la o casă conspirativă a serviciului aerian, aflata la Viena. După câteva zile de aşteptare, acelaşi ofițer i-a dus cu maşina la un depozit al lor de echipament pentru paraşutare. Aici şi-au ales echipamentul de care aveau nevoie şi au învățat în mod sumar utilizarea lui. N-au stat mult nici aici, căci au fost transportați într-o comună aşezată pe Valea Râului Mürz. Aici centrul aerian german avea o şcoală specială, unde se făcea instrucția cu arme, se realizau exerciții de paraşutare şi se completau cunoştințele de transmisiuni.

Cei doi români au locuit la Hotelul Zur Post. Au stat aproximativ o săptămână şi în acest răstimp Eugen Rațiu a reuşit să-şi însuşească alfabetul Morse.

După această perioadă sumară de pregătire, cei doi tineri români au revenit la Viena, unde au locuit tot într-o casă specială a Serviciului Aerian German. Aşa a trecut luna Octombrie şi au intrat în Noiembrie, aşteptând de la o zi la alta ziua paraşutării.

Într-o zi au fost duşi cu maşina la aeroportul de la Wiener-Neustadt. Acolo au fost îmbarcați într-un avion Heinkel 111, cu tot echipajul pentru paraşutare. Avionul a decolat noaptea. În drum spre România a început o ploaie torențială. Cum paraşutarea nu se putea face pe această ploaie, avionul s-a îndreptat spre Budapesta, unde a aterizat. La Budapesta, au aşteptat câteva zile, în speranța că timpul se va îndrepta. Dar cum vremea rea continua, s-au reîntors la Wiener-Neustadt, aşteptând ca vremea să se schimbe.

În sfârşit, la începutul lui Decembrie, avionul a pornit din nou spre România. În afară de cei doi români, în avion mai era un musafir, o fată a cărei destinație era Iugoslavia. După ce fata a fost paraşutată în Iugoslavia, avionul s-a îndreptat spre Ungaria, ca apoi să ajungă deasupra Aradului. Paraşutarea a avut loc în 4-5 Decembrie 1944, la orele unu noaptea.

Apropiindu-se de Arad, piloții avionului au socotit că apărarea antiaeriană e prea puternică deasupra oraşului şi au decis să nu treacă în România, cum era planul inițial, ci să săvârşească operația de paraşutare tot pe teritoriul maghiar, la vreo 30 de km de graniță.

Cei doi români au coborât fără incidente de la 1.000 de metri înălțime, dar, ajuns pe pământ, Eugen Rațiu a constatat că s-a răzlețit de camaradul lui de zbor. A strigat după el, a umblat împrejur câtva timp, dar n-a dat de urma lui. Atunci s-a hotărât să plece singur spre Arad.

Ei aveau în grijă două aparate, unul pentru pădure, cu baterii, şi altul pentru oraş. După ce a îngropat echipamentul, s-a uitat la busolă, care indica răsăritul, unde şerpuia granița spre România.

Timpul era rece, fiind început de Decembrie. Un uşor strat de zăpadă acoperea pământul. Fiind pe câmp şi încă întuneric, Eugen s-a băgat într-o claie de porumb, unde a aşteptat să se facă ziuă. În timp ce stătea în ascunziş, a auzit paşi de oameni care se duceau la lucru şi vorbeau între ei ungureşte.

Când s-a luminat de ziuă, a pornit din nou spre răsărit. Foamea şi-a astâmpărat-o cu cafeaua neagră, pe care o avea într-un termos, şi cu nişte biscuiți. Cam pe la orele 10 a dat de o casă țărănească singuratică. Intrând în casă, a cerut nişte lapte. Țăranii unguri i-au dat lapte şi Eugen nu a rămas dator, plătind cu pengö. La plecare li se dăduseră lei, pengö, ruble şi nişte monede englezeşti de aur. A plecat de acolo mai departe. Spre seară a dat de un alt sălaş, tot aşa o casă singuratică şi tot pe teritoriul maghiar. Țăranul s-a nimerit să fie român, i-a cerut acestuia să-l lase să doarmă peste noapte la el. L-a primit bucuros, dându-i şi de mâncare. I-a plătit şi acestuia ce se cuvenea. A doua zi de dimineață, la plecare, țăranul îi spune:

– Domnişorule, mai stai la noi.

Dar Eugen Rațiu era grăbit să ajungă în țară, gândindu-se că cel de la Viena aştepta veşti de la el. Era 7 Decembrie.

Țăranul i-a arătat lui Eugen drumul spre frontieră. Nu era mai mult de un kilometru. Când a ajuns la frontieră, a constatat că nu era marcată decât de un şanț adânc de nămol şi se putea trece peste o punte de scânduri. Nu era nici o pază. Trebuie adăugat că Ruşii erau deja în Ungaria, dar pe frontieră nu se vedeau soldați. Satul în care a intrat Rațiu pe teritoriul românesc se chema Tornea. Era pustiu. Nu se vedea țipenie de om. Case părăsite. Din sat mergea o şosea spre Arad, dar Eugen nu s-a avântat pe drumul acesta, ci a înaintat paralel cu şoseaua, la vreo 20-30 metri distanță, deoarece observase mişcări de trupe ruseşti şi româneşti înaintând în direcția Ungariei.

Aşa mergând, povesteşte Eugen Rațiu, spre seară, a ajuns la Arad. La bariera oraşului era o mare mulțime de oameni care se înghesuia să intre în oraş. Care era cauza înghesuielii? Se făcea control de către poliție. Rațiu nu putea să treacă prin controlul polițienesc şi a reuşit să se strecoare dincolo de barieră şi apoi să o ia pe strada ce ducea în oraş. El avea în spate aparatul de transmisie. Nu ştie precis cum s-a întâmplat, dar n-a făcut nici 20 de metri pe uliță şi un polițist strigă la alți polițişti, arătându-l cu degetul:

– Ăsta e legionar.

După toate probabilitățile, crede el, polițistul ce l-a arătat cu degetul îl cunoştea mai de mult, pentru că făcuse şcoala la Arad şi locuise în acest oraş multă vreme. La strigătele primului polițist, a venit un altul şi a pus mâna pe el. Atunci s-a smucit şi a luat-o la fugă. Dar n-a putut face mai mult de o sută de metri, căci polițiştilor le-a venit în ajutor lumea de pe stradă. Oamenii, alarmați de strigătele polițiştilor, i-au tăiat calea. Au venit polițiştii, l-au prins de mâini şi l-au dus la comisariatul din cartier, cu aparatul în spate. Comisarul a telefonat la chestură şi de acolo a primit ordin ca spionul să fie imediat dus în fața chestorului.

La chestură, Eugen Rațiu a fost îndată coborât în beci, într-o celulă, iar aparatul a fost dus pe biroul chestorului. Văzând aparatul, chestorul, dându-şi seama de importanța capturii, a telefonat imediat la Ruşi. După o primă confruntare, <<spionul>> a fost din nou coborât la beci, în aşteptarea ordinelor de la comandamentul rusesc. De astă dată, i-au dat şi un însoțitor, un polițist legat de brațul lui, care a stat tot timpul în celulă cu el.

A doua zi dimineața, Rațiu a fost scos din celulă şi dus la biroul chestorului. Aici erau adunate multe notabilități din poliție şi administrație, vreo 15 persoane. Un colonel i-a spus:

– De multa vreme te căutam şi acuma ne-ai căzut în mâini.

Deodată apare un maior rus. Fără multă vorbă, ofițerul rus se uită la ei şi apoi i se adresează lui Eugen, făcându-i semn:

– Poidem (mergem).

A plecat cu el. Cu această scenă la chestură se termină faza românească a arestării lui Rațiu şi începe ancheta rusească.

A fost dus la Comandamentul rusesc al oraşului, care se afla tot în Centru, nu departe de chestură. Acolo a fost interogat chiar de Comandantul Militar al Aradului. De interpret servea un ofițer evreu, care vorbea bine româneşte. Întrebarea principală a fost dacă bombardamentul de către avioane germane a gării Arad, care avusese loc cu o zi înainte, a fost comandat prin aparatul cu care a zburat el. I-a răspuns că nu crede, deoarece el n-a făcut şcoala TFF şi că trebuie să aştepte pe un alt român, care făcuse cursurile, şi căruia trebuia să-i procure o locuință clandestină în Arad.

L-a întrebat în continuare dacă vrea să lucreze pentru ei. I-a răspuns ca el n-a făcut nici o şcoală specială de spionaj şi nici nu cunoaşte TFF, şi a venit doar cu misiunea unică de a găsi o locuință în oraş celuilalt însoțitor, de care s-a pierdut. Comandantul n-a mai insistat. Audiența se terminase. A fost scos apoi afară din birou. La poartă îl aştepta un camion cu trei soldați ruşi. Era şi ofițerul evreu, interpretul, care s-a aşezat lângă şofer. Rațiu, nelegat, a intrat în camion păzit de cei trei soldați.

Camionul a pornit spre frontul din Ungaria şi s-a oprit într-o mică localitate, unde funcționa un Tribunal Militar rus de contraspionaj. A fost luat în primire de către un maior rus, care i-a luat o declarație, referitor mai ales la datele personale. Interogatoriul a avut loc într-o casă țărănească maghiară. A fost apoi invitat la masă, cu întreg personalul Tribunalului şi cu interpretul evreu. Un țăran servea masa, bucate ce avea omul în casă. Au băut şi un pahar cu vin şi au fumat şi nişte țigări. După masă, a fost încartiruit provizoriu într-o mansardă a casei şi, după câteva zile, a fost dus la închisoarea locală, o închisoare maghiară, plină acuma numai cu prizonieri de-ai Ruşilor.

Chiar în noaptea următoare, Rațiu a fost scos din celulă şi dus la anchetă. Ancheta a ținut noapte de noapte din 10 Decembrie 1944 până în 19 Ianuarie 1945.

La 19 Ianuarie, o nouă schimbare. Toți cei din închisoare, condamnați pentru diferite fapte, au fost încărcați într-un tren cu direcția România. Rațiu nu fusese condamnat în localitatea maghiară, dar intrase în lotul lor. La Ploieşti, Eugen Rațiu, împreuna cu câțiva saşi, au fost dați jos din tren şi, cu un alt tren personal, transportați la Bucureşti. De la gară, cu o maşină, Rațiu a fost dus singur la o casă conspirativă a Ruşilor. N-a aflat în ce cartier era această casă. Acolo a fost introdus într-o celulă şi păzit la fereastră de un câine-lup.

În această casă a continuat ancheta pe baza celor declarate în Ungaria. De interpret servea

un alt ofițer. Vechiul interpret, ofițerul evreu, rămăsese în Ungaria. Şi acesta ştia bine româneşte. După câtva timp, a fost scos din această locuință şi mutat într-o altă casă, unde, spre surprinderea lui, a găsit mai mulți deținuți în aceeaşi cameră.

În ziua de 18 Martie 1945, Eugen Rațiu, împreună cu câțiva din deținuții aflați aici, au fost scoşi de aici şi, cu o maşină, transportați la un aeroport, care era în paza exclusivă a Ruşilor. Acolo îi aştepta un avion, în care au intrat 7-8 persoane. Destinația Moscova.

După câteva minute, spune Rațiu, am văzut şi o doamnă intrând în avion. Era Maria Antonescu, tristă şi cu obrajii căzuți. Ea a fost aşezată lângă cabina pilotului, cu spatele spre noi. Erau şi două fete germane, care fuseseră probabil spioane şi acuma îşi luau şi ele zborul spre Moscova. În spatele celor aduşi împreună cu Rațiu se mai vedea un grup de ofițeri germani în uniforme. Paza era asigurată de un ofițer şi trei soldați. Ofițerul avea la el aparatul cu care venise Eugen Rațiu şi într-un plic banii ce-i găsise la el, corpuri delicte ce trebuiau prezentate Tribunalului de la Moscova, în fața căruia trebuia să se judece procesul său şi să se pronunțe sentința.

*11. SOSIREA DOAMNEI IASINSCHI **ŞI A SOȚIEI MELE LA VIENA***

După necazul ce l-a avut cu justiția antonesciană, soția mea a locuit în apartamentul Doamnei Iasinschi din str. Olari. Ea s-ar fi mutat la Brad, la familia ei, dacă n-ar fi existat contra ei un ordin de domiciliu forțat, emanat de la Consiliul de Război, la indicația lui Antonescu. Această dispoziție era fără sens. Ce putea să întreprindă ea contra securității regimului? Ar fi fost bucuroasă să-şi vadă de necazul ei în singurătatea de la Brad. Aşa se face că în tot cursul războiului a fost obligată să rămână la Bucureşti, muncind pentru a-şi câştiga existența la un birou de import-export, condus de un camarad de-al nostru, Pruna.

Dar iată că vin marile bombardamente asupra Capitalei din 1943-1944. În primăvara acestui an, soția mea s-a gândit să încerce să plece la Brad, unde era mai adăpostită de teribilele bombardamente ce se dezlănțuiseră asupra Capitalei. Deşi dispoziția de domiciliu forțat era încă în vigoare, se gândea că Mareşalul, copleşit de alte probleme, nu se va mai interesa de cazul ei, când frontul se apropia cu paşi gigantici de fruntariile țării.

Când se zbătea copleşită de aceste nelinişti, soția mea şi-a găsit un ocrotitor neprețuit în Generalul Mitrea. Generalul s-a interesat pe la Justiția Militară, explicându-le de ce

Doamna Sima vrea să părăsească Bucureştii. Răspunsul ce l-a primit a fost că interdicția de a părăsi Capitala nu mai e o actualitate. Generalul Mitrea cu soția lui au avut apoi bunăvoința să o conducă cu maşina lor până la Brad. La scurt interval a sosit la Brad şi Doamna Iasinschi cu fiul ei, Dan. Astfel gospodăria lor comună de la Bucureşti s-a refăcut la Brad, în casa primitoare a Doamnei Florea, mama soției mele. Familia Iasinschi s-a bucurat la Brad de cele mai calde atenții, răsplătindu-le grija ce i-au purtat-o soției mele în timpul surghiunului antonescian.

Dar iată că actul de la 23 August le-a răsturnat toate prevederile. Puhoiul sovietic intrase în Capitală şi se îndrepta vertiginos către pasurile Carpaților. Dacă Doamna Iasinschi nu ar fi venit la Brad, ar fi căzut victimă hoardelor bolşevice. Dar, mai departe, ce se putea întâmpla cu ele? Nu erau salvate. Doar câştigaseră ceva timp, în speranța unei alte ieşiri. S-au iscat discuții între cele două doamne. Să rămână la Brad sau să-şi caute refugiu mai departe, spre Ungaria şi apoi spre Viena? Doamnele auziseră chemarea mea de la Radio Donau şi înclinau să se îndrepte într-acolo.

Atunci a avut loc un fapt militar neaşteptat. Trupele maghiare, aliate cu Reichul, au ocupat oraşul Arad şi se pregăteau să înainteze în teritoriul României, pe Valea Mureşului. Se deschisese o portiță de scăpare din nou. Din nou şovăieli, îndoieli, dacă este bine să părăsească Bradul, pentru a merge spre Vest, sau a aştepta rezultatul operațiilor militare. În aceste momente, un rol decisiv l-a avut Dan Iasinschi, care a insistat pe lângă mama lui şi pe lângă soția mea să plece din Brad, cu atât mai mult cu cât trupele maghiaro-germane fuseseră blocate la Arad şi nu înaintau în teritoriul românesc. Poate că ar mai fi întârziat şi atunci dacă nu s-ar fi produs un semnal de alarmă. Autoritățile locale primiseră dispoziții să țină sub supraveghere pe Doamna Sima. Această ştire, primită de la prieteni apropiați, le-a determinat pe cele două doamne sa nu mai întârzie. Cu un tren de noapte şi cu multă grijă să nu fie văzute la gară, au plecat de la Brad la Arad.

A doua zi dimineața au ajuns la Arad, oraş care într-adevăr era ocupat de trupe maghiare. Au fost rău impresionate să vadă că una din primele preocupări ale trupelor de ocupație a fost să schimbe firmele româneşti ale prăvăliilor cu firme scrise în limba maghiară. Odată cu familiile noastre, a părăsit Bradul şi un grup de legionari din această localitate, în frunte cu profesorul Safta.

Întreg grupul şi-a găsit repede adăpost pe la diferite cunoştințe şi familii legionare. Soția mea, împreuna cu Doamna Iasinschi, au fost găzduite la Profesorul-preot Berghian. Această stare de aşteptare şi nelinişte a durat aproximativ o săptămână. În cele din urmă

ştirile de pe front nu mai lăsau nici un dubiu asupra rezultatului final al acestei bătălii. Ruşii, sprijiniți de români, vor ocupa întreg Ardealul. Autoritățile germane primesc ordin să părăsească Aradul. Luând contact cu reprezentanții germani, cele două doamne au declarat cine sunt şi îndată li s-a făcut loc în ultimul tren ce părăsea oraşul. Odată cu ele a plecat atât Dan Iasinschi cât şi întreg grupul legionar de la Brad, în număr de 12, în frunte cu Profesorul Safta.

De la Budapesta, cu un alt tren, au pornit spre Viena. La frontiera austro-maghiară toți călătorii au fost supuşi unui sever control medical, cu măsuri de dezinfectare, pentru a nu introduce boli molipsitoare în Reich. La Viena, întreg grupul a fost condus de la gară într-un lagăr de refugiați, pentru a lua contact cu organele guvernului național. Cel ce mi-a adus ştirea de sosire a soției mele şi a Doamnei Iasinschi, împreună cu Dan, a fost Corneliu Georgescu. M-am dus repede cu o maşină şi i-am luat pe toți la Hotel Imperial. Pentru familia Iasinschi, nu am avut la îndemână decât o cameră modestă alături de noi. Mai târziu, din partea serviciului de protocol, a primit şi familia Iasinschi o locuință mai spațioasă.

În acel moment, Vasile Iasinschi nu se afla la Viena. Încă nu se întorsese din misiunea lui din Ungaria. Doamna Iasinschi era îngrijorată. Dar iată că, după două zile, apare şi Vasile Iasinschi. Bucuria a fost mare, căci nu se văzuseră de patru ani. Să fi fost pe la jumătatea lunii Septembrie.

12. ECHIPA ANDREAS SCHMIDT – NICOLAE PETRAŞCU

Fiind şef al minorității germane din România, Andreas Schmidt nu putea lăsa pe conaționalii lui în voia soartei. Era o obligație politică şi morală s-ă se întoarcă în țară. Frontul nu s-a putut stabiliza nici pe Carpați, cum voia Hitler, lipsind efectivele militare în această zonă. Andreas Schmidt s-a gândit că, cu ajutorul legionarilor, ar putea să se producă o răsturnare internă în România, readucând-o în tabăra Puterilor Axei şi salvând în acelaşi timp şi Grupul Etnic German de la represaliile sovietice. El era de acord cu planul nostru, ca, în loc de o acțiune militară contra armatei sovietice, imposibil de realizat, să încercăm un anti-23 August, o contra-lovitură, cu ajutorul forțelor politice şi militare ale țării, conştiente de nenorocirea ce se va abate asupra țării prin invazia bolşevică. Cu acest gând plecase şi Stoicănescu şi în acel moment se afla în țară, lucrând la realizarea acestui plan.

Andreas Schmidt cunoştea concepţia mea de luptă, din răspunsul ce l-am dat Führerului. Fiind răspunzător de soarta Grupului Etnic German, voia să participe la aceasta încercare de a provoca o reacţie din interior în România, care să determine pe Ruşi să se retragă peste Carpaţi. Andreas Schmidt îmi ceruse ca să fie însoţit în ţară de un grup de fruntaşi legionari, cu autoritate suficient de mare ca să acopere toată aria legionară a ţării, putând să mobilizeze efectivele necesare unei acţiuni interne. În acel moment gândul meu coincidea cu dorinţa lui Andreas Schmidt, dându-mi seama că Stoicănescu, singur, oricât de strălucit şi-ar îndeplini misiunea lui, nu putea în paralel să ia contactele necesare cu legionarii din ţară. Avea nevoie să fie sprijinit de organizaţia noastră şi pentru realizarea acestui scop, trebuie să se întoarcă în ţară alte căpetenii, cu autoritate necontestată, care să-i asigure contactul cu legionarii liberi.

Aşa se face că m-am decis, profitând de zborul ce voia să-l întreprindă Andreas Schmidt în ţară, să-i ofer ca însoţitori pe cele mai bune elemente de care dispuneam atunci la Viena. Şeful acestui grup era Nicolae Petraşcu, care şi-a ales ca ajutor pe Nistor Chioreanu, fostul şef al Regiunii Ardealul de Sud. Tot din grupul acesta făcea parte şi Ilie Colhon, şef al judeţului Alba, şi alţi fruntaşi legionari, care se bucurau de o faimă recunoscută în întreaga ţară. În total, 8 legionari.

Plecarea acestui grup s-a făcut repede, fără nici o instrucţiune specială, doar cu cunoştinţe sumare de paraşutare. Grupul şi-a luat zborul la începutul lunii Octombrie spre România. Din cauza artileriei anti-aeriene ruseşti, care i-a reperat, au fost siliţi să se îndrepte spre Iugoslavia şi să se coboare cu paraşuta în Banatul sârbesc. de aici, cu mari greutăţi, au reuşit să treacă frontiera şi să pătrundă în România, unde au început acţiunea de organizare a Mişcării.

Stoicănescu dispunea acuma de un sprijin efectiv în masa poporului, prin camarazii veniţi de la Viena. Aceştia au luat contact imediat cu legionarii liberi şi i-au îndrumat să-şi strângă rândurile şi să se pregătească de luptă contra cotropitorului.

13. VIGUROASA INTERVENŢIE A ROMÂNILOR DIN BANATUL SÂRBESC

Îndată ce s-a auzit de capitularea României, în seara de 23 August 1944, Românii din Banatul sârbesc, care până atunci s-au îngrijit de primirea şi găzduirea legionarilor refugiaţi din România, alungaţi de teroarea antonesciană, s-au aflat în faţa unei situaţii cu

totul neprevăzute şi primejdioase. Până acum numai partizanii lui Tito, infiltraţi şi în Banat, reduşi la număr, le creau nelinişte şi teamă. Cu ruperea frontului din România şi iminenta penetraţie a diviziilor sovietice, o nouă ameninţare, mult mai gravă, se cernea asupra lor. Dacă Timişoara va cădea în mâna bolşevicilor şi soarta lor va fi pecetluită. Strânşi în chingi între partizanii lui Tito şi trădarea din România, nu mai exista pentru ei nici o scăpare. Aceasta era judecata fraţilor Români din Banatul sârbesc.

Legionarii din această provincie aveau o altă viziune a situaţiei. Ei au reacţionat pe linia guvernului de la Viena. Auzind apelul meu din 26 August, de la postul Radio Donau, Pavel Onciu, şeful legionarilor din Banatul sârbesc, a intrat imediat în contact cu grupurile legionare din satele româneşti, îndemnându-i să-şi mobilizeze efectivele pentru a participa la lupta contra invaziei comuniste. Centrul românesc cel mai important din regiune era Vârşeţ şi din această localitate Onciu a trimis curieri în toate părţile. Odată legăturile luate cu legionarii din Banatul sârbesc, Pavel Onciu s-a dus la Belgrad, pentru a stabili o coordonare eficace cu grupul german. În consfătuirea avută cu ofiţerii germani din Comandamentul de la Belgrad, a constatat şi la aceştia aceeaşi hotărâre de a continua lupta. Au stabilit împreună că ceea ce se poate salva în împrejurările existente, după ruperea frontului din România, era ca să fie apărată cel puţin partea de Vest a ţării, cu capitala Timişoara şi cu pasul Orşova. După cum a aflat Pavel Onciu la Belgrad, toate unităţile militare din această regiune, fie ale armatei germane, fie organizaţiile paralele grupului german din Banat, au fost puse sub comanda Generalului Phleps, care va conduce operaţiile spre România. În Banatul sârbesc, Generalul Phleps şi-a fixat ca punct de sprijin orăşelul Becicherecul Mare. În această localitate au început pregătirile de concentrare şi organizare a tuturor forţelor germane din regiune. Ofiţerii de la Becicherec erau optimişti, sperând în sosirea mai multor divizii germane din sudul Balcanilor, care nu se mai puteau menţine, după prăbuşirea frontului din România.

Pavel Onciu a stabilit cu Comandamentul German de la Belgrad bazele unei colaborări. Grupele româneşti din Banatul sârbesc, împreună cu cei ce se vor refugia din România, se vor ataşa Comandamentului local al Generalului Phleps de la Becicherecul Mare.

Mergând la Becicherecul Mare, Pavel Onciu a luat contact cu ofiţeri de sub comanda Generalului Phleps şi au stabilit un plan comun de bătălie, pe baza următoarelor puncte:

- Formarea unui Centru de Instrucţie pentru voluntarii români la Chichinda Mare.

- Stabilirea a trei centre ofensive spre România, Chichinda Mare, Vârşeţ şi Biserica Albă.
- Fixarea ca obiectiv imediat: cucerirea oraşului Timişoara şi, în vederea acestei acţiuni, trebuie trimişi într-acolo oameni pentru a pregăti ofensiva.

Planul de acţiune era bine întocmit, dar succesul depindea de ajutorul ce-l va da armata germană ce se retrăgea din Balcani. Centrul de instrucţie de la Chichinda Mare era format din soldaţi şi ofiţeri germani, în jurul cărora s-au adăugat un număr însemnat de voluntari români. S-au înrolat în această unitate Locotenentul Vinţan şi Căpitanul Dreve, refugiaţi din România. Tot acestui grup s-a încadrat un grup de legionari timişoreni, sub conducerea lui Ică Tănase. De la Viena am trimis un alt grup de susţinere, format din Ilie Smultea, Alexandru Popovici, Iosif Găvăgină şi Ion Cerbu. Aceştia au fost îndrumaţi de Pavel Onciu să întărească Centrul de la Chichinda Mare.

De la Chichinda Mare, sub comanda lui Ică Tănase, s-a organizat o serie de infiltraţii în regiunea Timişoara, având loc incursiunea mult aşteptată. O trupă mixtă, formată din soldaţi germani, voluntari germani din Banat şi voluntari români, a trecut frontiera pe la Jimbolia, fără a întâmpina rezistenţă. Au ajuns până la marginea Timişoarei, dar mai departe n-au putut înainta, deoarece diviziile sovietice intraseră deja în oraş. În faţa acestei situaţii de forţă majoră, detaşamentul mixt germano-român a fost silit să se retragă. N-a suferit pierderi, cu toate că Ruşii i-au descoperit şi au tras după ei cu tunuri şi tancuri.

La Centrul Vârşeţ, acţiunea s-a desfăşurat în felul următor. Acest centru era format din legionari localnici, sub comanda lui Traian Mucuceanu, Directorul Băncii Luceafărul, şi din refugiaţi din România, sub conducerea lui Ilie Rotea. De la Viena am trimis pe Octavian Roşu, care a luat comanda grupului format la Vârşeţ. Obiectivul acestui grup era să ocupe Oravița şi apoi pe Valea Râului Bozovici să ajungă la Băile Herculane. Octavian Roşu, luând contact cu autorităţile germane, a stabilit un plan comun de bătălie. O unitate germană de vânători de munte va ataca în direcţia Anina, iar voluntarii români, ocrotiţi de această acoperire, au pus stăpânire pe Oravița în numele guvernului naţional român şi au început organizarea rezistenţei în judeţul Caraş. Din nefericire, detaşamentul german de vânători era prea slab pentru a putea menţine poziţiile ocupate, iar ajutor de la alte trupe germane nu venea. După câteva zile, grupul de acţiune Roşu Octavian a fost şi el silit să bată în retragere, părăsind Oravița şi îndreptându-se spre Vârşeţ.

Mult aşteptatul ajutor din Balcani nu mai venea. Comandamentul german din Belgrad şi Becicherecul Mare începu pregătirile de plecare din zonă. La sfârşitul lunii Septembrie,

ultimele unități militare germane se retrag din regiune. Legionarii trebuie să urmeze şi ei aceeaşi cale. Pavel Onciu a făcut cele mai mari eforturi care să convingă pe cât mai mulți români din Banatul sârbesc care participaseră la acțiuni legionare, să se retragă odată cu el. Dar mulți au refuzat, iubirea de glie şi familie fiind mai puternice decât pericolul iminent. Aceştia au avut o soartă amara, fiind ucişi până la unul de comuniştii lui Tito. Grupurile legionare din Banat, de la Vârşeț şi Chichinda Mare, s-au retras spre Novi Sad, important nod de cale ferată, de unde se trecea în direcția Budapesta – Viena.

La Viena am salutat cu bucurie pe aceşti frați din Banatul sârbesc, care au rezistat până ce a mai existat o umbră de speranță. La 3 Octombrie, Pavel Onciu, cu ultimii legionari, părăsea Becicherecul Mare, pentru a lua aceeaşi rută, Novi Sad, Budapesta, Viena.

14. O EXPEDIȚIE URGENTĂ SPRE ȚARĂ

La începutul lui Octombrie 1944, o nouă cerere urgentă de la Hitler, adresată mie, prin organele SS de la Viena.

În ce consta dispoziția Führerului? Un pod în România, în nu ştiu ce parte a țării, trebuia distrus cu orice preț şi în cel mai scurt timp, având o valoare strategică. Podul trebuia azvârlit în aer pentru a împiedica diviziile sovietice să pătrundă cu tancurile lor în Ardeal şi cine ar fi trebuit să ducă la bun sfârşit această acțiune erau numai legionarii. Dar de ce tocmai ei? Podul respectiv se găsea în teritoriul ocupat de inamic şi nu s-ar fi putut apropia de obiectiv decât combatanți care cunoşteau limba română. Pentru realizarea acestei operații, era nevoie de un contingent important de elemente, circa 90 de legionari, care trebuia paraşutat cu cea mai mare urgența în România.

Cum mi s-a explicat că distrugerea acestui pod era o chestiune de viață şi de moarte pentru trupele germane în retragere, n-am şovăit nici o clipă să pun în aplicare acest plan. Am convocat pe legionarii ce-i credeam apți pentru această expediție şi le-am explicat în mod sumar în ce constă misiunea lor (nici nu cunoşteam în amănunt planul întreprinderii). Apoi, am luat pe fiecare în parte, întrebându-i dacă sunt dispuşi să participe la această acțiune de mare risc. Dintre camarazii convocați numai doi mi-au răspuns că nu sunt pregătiți sufleteşte să plece în țară, în condițiile ce le-am expus, şi m-au rugat să le îngădui să îşi facă datoria de luptători în armata națională.

Dar înainte de a fi paraşutată grupa destinată să plece în țară, avea nevoie de un minimum de instrucție. Aşa se face că legionarii din acest lot au fost transportați imediat de la Viena la Friedenthal-Sachsenhausen, unde erau încartiruite trupele speciale ale lui Skorzeny. E curios că centrul Friedenthal era lipit de lagărul Sachsenhausen, unde îmi petrecusem eu prizonieratul din Germania. Şeful legionarilor trimişi la Friedenthal a fost Virgil Popa, având ca ajutor pe Ovidiu Găină.

Şederea legionarilor la Friedenthal s-a prelungit peste planul prevăzut, de numai câteva zile. Cum mi s-a comunicat la Viena, s-a renunțat la distrugerea acelui pod din cauza înaintării vertiginoase a trupelor sovietice. Întreprinderea nu mai era rentabila din punct de vedere militar, fiind depăşită de evenimente. Totuşi grupul legionar de la Friedenthal a rămas mai departe aici, pentru a-şi completa instrucția şi a fi apoi folosit în alte acțiuni. Devenise o rezervă, destinată să intervină când alte necesitați ale frontului ar fi impus intervenția lor.

Legionarii din grupul de 90 au stat aici aproape două luni, până la sfârşitul lui Noiembrie, pregătindu-se temeinic. Au avut instructori foarte buni din faimoasa şcoala a lui Skorzeny. Au făcut trageri, au învățat tehnica explozivilor şi diverse exerciții de camuflaj şi de apropiere de punctele sensibile ale frontului. Otto Skorzeny, şeful centrului, s-a interesat în mod deosebit de pregătirea lor şi de condițiile de încartiruire şi de hrană.

La începutul lui Noiembrie, grupul a fost transferat în localitatea Korneuburg, la 38 km de Viena, sub aceeaşi conducere. Instructorii germani erau însă alții: Locotenentul Müller, şeful grupului, şi Sublocotenentul Wonner, ajutorul lui. Acesta se ocupa zi de zi de instrucția unității.

II. OFENSIVA DIZIDENȚILOR

În vreme ce eu eram prins într-o mulțime de treburi, care mai de care mai greu de rezolvat în împrejurările de atunci, când Puterile Axei se clătinau sub atacurile concentrice ruso-aliate, frații separați, mâhniți de înfrângerea ce-au suferit-o în lagăr, au pornit la o nouă ofensivă, ca să-şi justifice atitudinea lor de rezervă față de misiunea ce-o primisem eu de la Marele Cartier German. În al doilea rând, ca să obțină o altă soluție a

regrupării forţelor naţionale din exil, având ca obiectiv central eliminarea mea de la conducerea luptei de eliberare şi substituirea mea cu un personaj agreat şi de ei.

Trebuie să recunosc că după convorbirile avute la Rastenburg şi scrisorile ce le-am primit de la Hitler şi Ribbentrop îmi socoteam poziţia imposibil de zdruncinat. Ofensiva dizidentă şi iniţialele ei succese m-au surprins şi decepţionat. Cum e posibil ca Germanii, care au făcut apel la mine, să cadă victime acestor intrigi? Se petrecuse un caz asemănător în Ianuarie 1941, când noi, victimele, am devenit rebeli, iar adevăratul rebel, Generalul Antonescu, a fost recunoscut ca <<mare bărbat de Stat>>. În cazul de faţă, lucrurile n-au mers atât de departe. Dar intrigile şi-au făcut drum până sus. Ele au fost oprite la vreme şi, în final, s-a putut constitui guvernul naţional român.

1. STRANIA ATITUDINE A DIZIDENŢILOR

Grupul dizident, în număr de aproximativ 35 faţă de cei peste 300 care mi-au rămas leali, a adoptat o atitudine care n-avea nimic comun cu etica legionară, la care ei se refereau fără încetare.

Ei au ieşit din lagăr graţie acţiunii mele la Marele Cartier German. După ce am acceptat să continui lupta alături de Germania, Himmler a dat dispoziţiile necesare ca toţi legionarii din lagăre să fie puşi în libertate.

Ajungând la Viena, au fost trataţi pe picior de egalitate cu toţi ceilalţi legionari. Au fost încartiruiţi la Hotelul Mariahilfe, pe strada cu acelaşi nume, au primi cartele de masă şi un ajutor lunar de câteva sute de mărci, în rând cu toată lumea. Nici o discriminare.

Eram hotărât să-i tratez în aceleaşi condiţii de fraternitate şi camaraderie ca la 6 Septembrie. Voiam să cooptez pe unul din ei în guvern, mă gândeam la Ilie Gârneaţă, şi să participe toţi ceilalţi la diversele activităţi guvernamentale. Încă din primul moment, fiind încă la Rastenburg, am folosit numele lui Viorel Trifa pe un manifest adresat studenţimii. Era o chestiune urgentă. Mă gândeam că nu va ridica nici o obiecţiune, fiind în joc salvarea ţării. Tot în primele zile, la Viena, am însărcinat pe Nicolae Smărăndescu şi Adrian Brătianu să înceapă primele emisiuni la Radio Donau, fiind vechi funcţionari la Ministerul Propagandei, contractaţi pentru emisiunea spre România.

Una era atmosfera din lagăr, care, prin natura ei, provoacă dezbinări, şi cu totul altceva când oamenii sunt liberi şi pot judeca situaţia în funcţie de evenimentele tragice prin care trece naţiunea. Cum eu am trăit singur şi izolat, nu mi-am încărcat sufletul de resentimente. Bucuros că ne aflăm liberi, eram decis să întind o mână frăţească tuturor.

Din punct de vedere politic, ei trebuiau să se gândească în primul rând la ţară. Eu îmi asumasem greaua sarcină să organizez o linie de rezistenţă în România, contra invaziei bolşevice. Am dat un manifest către ţară şi am trecut la acţiune. Legionarii, abia ieşiţi din lagăr, începuseră să se concentreze fie pe la şcolile speciale fie în embrionul de armată naţională, iar unii îşi luaseră chiar zborul spre România.

Mai e o chestiune pe care vreau să o precizez. Nimeni nu-i silea să intre în armata naţională sau să meargă la şcolile speciale. Toată operaţia de recrutare la aceste entităţi se baza pe voluntariat. Le stăteau deschise alte activităţi ale guvernului de la Viena.

Dar ce făceau ei? Stăteau la Mariahilfe fără să dea o mână de ajutor în nici o parte. Erau aşa zicând pensionarii guvernului de la Viena. Nici această atitudine nu mă preocupa prea mult. Era principiul voluntariatului, de care fiecare putea să facă uz cum crede de cuviinţă. Nu era ca în ţară, unde, dacă nu mergeai la armată, erai declarat dezertor şi condamnat.

Dar dizidenţii noştri nu s-au mulţumit cu această atitudine pasivă. Au început o campanie de sabotare a activităţilor guvernului de la Viena. Îndoctrinaţi de Papanace, toată ziua băteau străzile Vienei sau vizitau lagărele de refugiaţi şi unde găseau vreun român îl băteau la cap cu argumentele lor să nu adere la guvernul nostru şi nici să se înroleze în armata naţională. Eu alcătuisem o comisie care avea tocmai misiunea să câştige pe noii refugiaţi pentru armata naţională, destinată să stăvilească invazia bolşevică. Aderenţii lui Papanace se adresau aceloraşi refugiaţi, pledând pentru reversul medaliei: să nu participe la acţiunile întreprinse sub conducerea mea, căci nu mă bucur nici de încrederea majorităţii legionarilor şi nici de a opiniei publice din ţară.

Poziţia lor era comodă. Se bucurau de avantajele pe care guvernul de la Viena le acorda tuturor legionarilor, dar nu participau la străduinţele acestui guvern. Stăteau în linia a doua, la adăpost de orice riscuri, dar nu încetau nici o clipă cu criticile şi defăimările. Noi căutam prin propaganda noastră să înrolăm cât mai multă lume în armata naţională, iar ei îndemnau pe aceiaşi tineri să stea deoparte, văzându-şi de treburile lor.

Era o problemă nouă, pe care nu o prevăzusem. Una e să nu fii de acord cu conducerea şi

să stai deoparte şi cu totul altceva să cauţi să dărâmi o întreprindere destinată să salveze ţara. Nu eu, dar oricine ar fi luat această iniţiativă trebuia sprijinit. În timp ce Antonescu conducea oştirile pe front, noi legionarii, nici cei din ţară şi nici cei din exil, nu am săvârşit nici un act de ostilitate contra lui. El ne-a lovit, ne-a azvârlit în închisori, ne-a omorât, iar noi am suferit toate, gândindu-ne la ţară.

Acuma era aceeaşi situaţie. Erau interesele ţării în joc şi nu ale Legiunii şi nici numele meu. Dar dizidenţii noştri ne purtau atâta duşmănie, încât, în orbirea lor, nu s-au gândit la răul ce-l fac ţării şi chiar mult trâmbiţatei lor prietenii pentru Germania.

2. DOUĂ ÎNTÂLNIRI CU CĂPETENIILE DIZIDENTE

În lucrarea precedentă, *Prizonieri ai Puterilor Axei,* am arătat cauzele rupturii din lagăr: campania lui Papanace împotriva mea, motivând că eu aş fi responsabil de internarea lor în lagăr, prin fuga mea în Italia. Ori, internarea noastră în lagăr fusese de multă vreme hotărâtă şi eu aflasem cu două săptămâni înainte de a pleca în Italia de iminenta noastră arestare, a grupului Berkenbrück. Documente ulterioare, apărute după război, dovedesc că încă din Noiembrie 1942 se pregătise transferul căpeteniilor legionare de la Berkenbrück la Buchenwald. Mă întreb, ce ar spune acum Papanace, dacă ar trăi şi ar citi corespondenţa (ce s-a publicat în ţară) dintre Antonescu şi Hitler, unde Generalul cerea încă de la sfârşitul lunii Ianuarie 1941 ca legionarii ce se vor refugia în Germania să fie internaţi în lagăr, fixând şi termenul de 5 ani. Hitler a fost de acord cu această măsură, dar ne-a acordat un *Galgenfrist*, care se apropie de final tocmai în toamna anului 1942. Motivele acestei întârzieri erau clare: eu fusesem invitat ca oaspete al Reichului şi nu puteau, cum am ajuns în Germania, să fiu arestat şi internat în lagăr. La fel cu ceilalţi legionari. Domiciliul forţat de la Rostock era o etapă spre Buchenwald. După citirea acestei corespondenţe, dizidenţii noştri ar trebui să-şi recunoască culpa, căzând victimă campaniei demagogice a lui Papanace.

Ruperea frontului din România şi chemarea mea la Cartierul General al lui Hitler a fost o amară decepţie pentru Papanace. Planul lui de a mă elimina de la conducere, prin campania de dezbinare din lagăr, nu numai că n-a reuşit în interiorul grupului, prin dârza rezistenţă a marii majorităţi a legionarilor, dar eu mă ridicasem sus de tot din celula de la Oranienburg, în timp ce el zăcea neputincios la pământ, sub povara propriilor lui defăimări. Nu trădasem pe Germani şi nici testamentul Căpitanului, cum susţinea el, de

vreme ce eram chemat de înaltele căpetenii hitleriste la Rastenburg, pentru a-mi încredința misiunea să organizez rezistența din România. A fost teribil momentul pentru Papanace când a ascultat la Radio cuvântarea mea către țară, în timp ce el se afla încă închis la Dachau.

În timp ce eu eram prins între atâtea probleme pentru a organiza activitățile guvernului de la Viena, pe la începutul lui Octombrie, vine la mine Profesorul Gamillscheg şi îmi comunică că el a fost solicitat de căpeteniile dizidente să aibă o întrevedere cu mine în cabinetul său de la Hotel Imperial, în vederea unei eventuale împăcări. Bineînțeles că am acceptat fără nici o şovăire presupunerea Profesorului, căci dorința mea cea mai sinceră era ca toate forțele de care dispune Mişcarea să se concentreze spre inamic. Din partea mea nu exista nici un fel de rezervă ca să terminăm aceste certuri interne, provocate de psihoza lagărului, şi să ne unim puterile pentru binele suprem al patriei.

Am avut două întâlniri cu ei. Din partea grupei dizidente au participat Ilie Gârneață, Papanace şi Mile Lefter, iar din partea noastră Corneliu Georgescu şi Vasile Iasinschi. Reuniunile s-au ținut în cabinetul Profesorului Gamillscheg. El nu participa la discuții, ci îşi făcea doar note pentru Ministerul de Externe. Cea dintâi întâlnire a decurs mai potolit. N-au lipsit acuzațiile din partea lui Papanace, având ca argument principal cele întâmplate în trecut, cu fuga mea în Italia. "Cu Horia Sima în frunte, a conchis Papanace, nu ştim unde să mergem". Eu eram pentru el un om al surprizelor, care crează grave daune Mişcării şi care trebuie controlat. Nici Gârneață şi nici Mile Lefter n-au scos o vorbă, dar, din privirile lor, am înțeles că erau mai îngăduitori şi mai dispuşi la o împăcare. Le-a răspuns Corneliu Georgescu, arătând că eu am salvat Mişcarea într-un moment greu. "Steagul Legiunii zăcea la pământ în vara anului 1940 şi Horia Sima l-a ridicat în strălucirea soarelui, fâlfâind în istorie." Era un argument greu de tăgăduit. Atunci a intervenit Ilie Gârneață, afirmând că această acțiune ar fi putut-o întreprinde şi unul dintre Comandanții Bunei Vestiri.

La o a doua întâlnire, cam la o săptămână, discuția a durat puțin. Eu mă aşteptam la o înțelegere, care să se termine cu participarea lor la guvern şi la toate activitățile noastre, dar, în loc de a analiza împreună situația în care ne găsim şi ce este de făcut pentru salvarea țării, îl văd pe Papanace că se ridică, azvârlindu-mi o avalanşă de acuzații. Nici nu se refereau la cauzele reale ale dezbinării, azvârlirea noastră în lagăr şi presupusa mea vinovăție. Strategia lui de până atunci, cu care torturase atâta lume, se făcuse țăndări. Era prea evidentă victoria punctului meu de vedere. Eram liberi şi eram chemați să participăm, sub forma unui guvern național, la lupta Germaniei. E adevărat că în împrejurări cu totul

nefericite, dar nu era mai puțin adevărat că Mişcarea se ridicase încă o dată de acolo de unde zăcea la pământ, înlănțuită.

Şi atunci, pentru că Papanace pierduse bătălia din lagăr, şi-a făurit *ad-hoc* o altă strategie. Nu mă mai acuza pentru anii de lagăr, pentru presupusele mele erori în relațiile cu Germania, ci s-a întors la anul 1938, făcându-mă responsabil de actele ce s-au săvârşit atunci, şi care ar fi avut consecințe funeste. Am rămas uluit de atâta inconştiență şi mişelie. Ca şi cum eu aş fi ordonat aceste acte şi nu Comandamentul Legionar, din care făcea şi el parte. El cunoştea perfect de bine ce s-a discutat în sânul acestui Comandament, care se întâlnea aproape zilnic la grădina lui Moş Cristescu, din cartierul Obor. Acest Comandament era prezidat de profesorul Vasile Cristescu şi hotărârile se luau de acest for, din care făcea parte şi Papanace. Toate mesagiile care veneau de la Căpitan erau citite în fața tuturor. Mai mult decât atâta, Papanace însuşi şi-a luat angajamentul să provoace tulburări în Cadrilater, cu ajutorul elementelor macedonene, care tulburări să se încadreze în starea generală de nemulțumire a țării. Vasile Cristescu nu era de părere, dar totuşi Papanace a stăruit şi Vasile Cristescu i-a dat dezlegare. Peste o săptămână ne-a comunicat că a renunțat la acest plan, considerându-l prea primejdios pentru situația din Cadrilater, unde operau comitagiii bulgari.

Şi acum vine el, membru plenar al acestui Comandament, din prigoană, care cunoştea perfect cum s-a ajuns la acest deznodământ, şi mă acuză pe mine de acțiunile întâmplate în țară, în această perioadă când în realitate n-am transmis decât o decizie luată în comun, de la care el nu lipsise. Atâta lipsă de caracter n-am văzut în viața mea, necum de la un pretins fruntaş al Legiunii.

În fața acestor acuzații, care n-aveau nimic comun cu situația noastră din Germania şi nici cu misiunea la care ne-am angajat față de Hitler, m-am sculat în picioare şi i-am declarat profesorului Gamillscheg că nu mai pot continua discuția, dată fiind atmosfera de ruptură creată de Papanace. În ochii lui Gârneață şi Lefter, am citit o părere de rău de cele întâmplate, dar n-au făcut nici un gest să-l determine pe Papanace să revină la subiectul discuției. Am părăsit sala şi, după mine, au plecat şi Corneliu Georgescu şi Vasile Iasinschi.

N-am săvârşit atunci un gest precipitat, dar mi-am dat seama că Papanace nu urmăreşte să se ajungă la o înțelegere, ci, dimpotrivă, în mod intenționat a provocat această ruptură. Altminteri n-ar fi răscolit trecutul, pentru a mă acuza de nişte acte de care el însuşi nu era străin. Nu aveam ce să-i răspund, căci el însuşi tot atât de bine ca şi mine cunoştea acest trecut, fiind părtaş la acțiunile întreprinse.

Vorbind mai târziu cu Profesorul Gamillscheg, martorul acestor întâlniri, mi-a declarat că îi pare rău de cele întâmplate, dar îşi dă seama că eu am fost de bună credinţă, iar Papanace în mod intenționat a provocat ruperea negocierilor.

3. AXA PAPANACE – GENERAL GHEORGHE

Când m-am întâlnit ultima oară cu Papanace şi celelalte căpetenii dizidente, nu mi-am dat seama de unde provine această schimbare bruscă în atitudinea lui, devenind de o rară violenţă şi copleşindu-mă fără nici o introducere cu cele mai grave acuzații. În precedenta întâlnire părea mai rezonabil, mai dispus la o înțelegere. De astă dată, parcă era cuprins de o furie elementară. M-a pus într-o situație aşa de penibilă, încât n-am mai avut încotro şi am părăsit reuniunea.

Peste câtva timp misterul s-a dezlegat. Papanace luase contact cu Generalul Gheorghe, ambasadorul României la Berlin până la 23 August. Când a avut loc lovitura de Stat din România, Generalul Gheorghe era înclinat în primele zile să rămână credincios Regelui Mihai şi să accepte chiar alternativa prizonieratului. Dar, după câteva zile, s-a răzgândit, declarând că el rămâne credincios alianței cu Germania. Consultat de forurile germane asupra utilității politice a Generalului Gheorghe în noua conjunctură, am refuzat categoric să stau de vorbă cu el, gândindu-mă la victimele urii cu care ne-a urmărit în Germania, din ordinul lui Antonescu. Întreaga activitate diplomatică a Generalului Gheorghe la Berlin s-a rezumat în a descoperi pe teritoriul Reichului legionari ce se bucurau încă de libertate, pentru a denunța cazul lor Ministerului de Externe. Ca urmare, Gestapo intra imediat în acțiune, arestându-i şi internându-i în lagăr. Pentru energia ce-a arătat-o în urmărirea legionarilor, General Gheorghe era cunoscut în cercurile noastre sub porecla de "temnicerul din Germania".

Papanace nu avea astfel de scrupule, deşi suferise şi grupa dizidentă represalii din partea acestuia. Pe primul plan stăruia în mintea lui ideea cum să mă disloce din poziția ce-o câştigasem prin vizita mea în Prusia Orientală. Mai precis, scopul intrigilor lui era cum să împiedice formarea unui guvern național român sub conducerea mea. Luând contact cu Generalul Gheorghe, Papanace a descoperit în el un aliat prețios. Din motive diferite nici unul şi nici celălalt nu mă voiau pe mine şef al guvernului român de la Viena.

Generalul Gheorghe avea bune relații la Externe, din timpul activității lui de ambasador. O prietenie strânsă îl lega cu Secretarul de Stat Hencke şi prin acesta transmitea lui Von

Ribbentrop toate doleanțele sale şi ale guvernului de la Bucureşti. Deşi politica Ministerului de Externe Gerrman suferise o gravă înfrângere prin actul de la 23 August, totuşi prietenia General Gheorghe – Hencke a continuat. Şi unul şi altul se simțeau umiliți de întorsătura ce-au luat-o evenimentele, contrară asigurărilor ce şi unul şi altul le oferiseră lui Ribbentrop. Fără îndoială că Generalul Gheorghe a fost consultat de Hencke asupra colaborării cu Mişcarea Legionară şi a oportunității formării unui guvern român sub conducerea mea. Răspunsul ambasadorului român, e de presupus că n-a putut fi decât evaziv şi îndoielnic. Actul de la 23 August constituia şi o înfrângere a întregii lui acțiuni diplomatice între anii 1943-1944, bazată pe prigonirea legionarilor refugiați în Germania.

În discuțiile avute cu Generalul Gheorghe, Papanace a descoperit filiera pe unde ar putea influența Ministerul de Externe German să-şi modifice atitudinea binevoitoare față de mine în problema deschisă şi încă nerezolvată a unui guvern național român la Viena. Prin Generalul Gheorghe, Papanace a făcut să ajungă la Ministerul de Externe german un întreg arsenal de informații, demonstrând că eu nu dispun în țară de suprafața politică necesară pentru a influența cursul evenimentelor în favoarea Germaniei. El prezenta opoziția lui la numirea mea, ca un prieten leal al Germaniei, verificat şi în lagăr, punct de vedere susținut cu ardoare şi de fostul ambasador, care cunoştea situația internă a României.

Generalul Gheorghe l-a asigurat pe Papanace că, prin Hencke, va torpila formarea guvernului de la Viena sub preşedința mea şi că va susține alte formule de guvernare care să corespundă mai bine realităților din România şi intereselor germane. În acest sens, Papanace i-a sugerat o serie de nume, care ar putea elimina prezența mea în fruntea guvernului.

4. FORMULELE LUI PAPANACE

Combătând recunoaşterea mea ca şef al guvernului național de la Viena de către autoritățile germane, Papanace era obligat să sugereze funcționarilor de la Wilhelmstrasse alte personalități care ar putea să mă substituie cu mai mare folos pentru lupta comună.

În primul rând Papanace a propus Externelor, pe filiera Generalului Gheorghe, pe Amiralul Zlatian, proaspăt descins la Viena şi surprins de evenimente aci. L-am cunoscut şi eu pe Amiralul Zlatian şi n-am descoperit la el veleități politice. Omul venise la Viena

pentru o afacere matrimonială şi nu se mai gândea să se întoarcă acasă, căci viitoarea lui soție era germană.

Propunerea a căzut pentru că Amiralul Zlatian era străin de operațiile de pe front şi nu comandase în viața lui de militar decât flotile de pe Dunăre.

Atunci Papanace i-a oferit Generalului Gheorghe onoarea de a prezida noul guvern, în care era dispus să intre şi el cu fracțiunea dizidentă. Generalului Gheorghe i-a surâs propunerea lui Papanace şi s-a pus pe treabă cu mai mare zel pentru a convinge pe prietenii săi de la Externe, că soluția Horia Sima nu este cea mai potrivită momentului, deoarece n-are suficientă influență în țară pentru a determina o schimbare în favoarea Germaniei. Generalul Gheorghe s-a oferit să ia el comanda noului guvern, având în vedere relațiile lui în lumea militară.

Soluția General Gheorghe a căzut şi ea, deoarece von Ribbentrop şi-a dat seama că cu alegerea Generalului Gheorghe s-ar fi pierdut sprijinul marii majorități a legionarilor. Nu poți să conduci în bătălie cu entuziasmul necesar pe acei pe care până atunci i-ai prigonit.

Mintea iscoditoare a lui Papanace nu s-a lăsat înfrântă. Atunci şi-a pus ochii pe Mitropolitul Visarion Puiu. Un ierarh al Bisericii Ortodoxe în fruntea guvernului de la Viena ar provoca în România o adeziune masivă atât a populației cât şi a clerului ortodox la o mişcare de rezistență contra ocupației sovietice. Papanace l-a prezentat pe Mitropolitul Visarion ca fiind figura cea mai reprezentativă a poporului român peste hotare, care ar putea mobiliza atât pe Românii pribegi cât şi pe cei din țară.

Mitropolitul Visarion ajunsese la Viena tot întâmplător. Nu cu gândul să joace un rol politic în exil. El fusese trimis de guvernul român la Zagreb printr-o misiune religioasă şi a fost surprins de evenimentele de la 23 August în acest oraş. Atunci s-a refugiat la Viena odată cu trupele germane în retragere.

Formula Mitropolitul Visarion a fost analizată de experții de la Ministerul de Externe german cu mai mare atenție, părând mai apropiată de interesele Germaniei. Dar până la urmă a fost abandonată şi ea. Forurile superioare şi-au dat seama că eu nu puteam fi înlocuit ca lider al rezistenței contra năvălitorilor comunişti. Nu se putea renunța la mine, fără a provoca grave tulburări în întreg dispozitivul militar şi politic, organizat în țară, sub auspiciile Centrului de la Viena. Până la urmă, a fost eliminată şi soluția Mitropolitului Visarion, ca fiind contra-productivă în raport cu situația din țară şi din exil.

5. ROLUL LUI VIOREL TRIFA

În Viorel Trifa, Papanace şi-a găsit un fervent adept al acţiunii lui. N-am înţeles niciodată de ce la Viena s-a pus cu atâta pasiune în slujba lui Papanace. E adevărat că în lagăr a trecut de partea lui Papanace, însuşindu-şi teza acestuia că eu sunt vinovat de internarea lor. Ceea ce era fals. Dar una e lagărul şi alta politica unor oameni liberi. În timpul guvernării legionare a avut o poziţie princeps, fiind numit Şef al Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români. La Berkenbrück a fost un camarad leal şi săritor la nevoie. N-am avut cu el nici cea mai mică neînţelegere.

Ţinând seama de aceste antecedente, chiar înainte de a ajunge la Viena, am redactat un manifest către studenţimea română, în numele său, îndemnând-o la luptă contra comunismului. Era, fără aprobarea lui Trifa, dar precipitarea evenimentelor nu îngăduia întârzieri. De la primele reuniuni la Viena, s-a fixat ferm pe poziţia lui Papanace. Era, probabil, influenţa din lagăr. Nu m-a căutat. L-am văzut doar la întrunirea de la Porhaus, unde venise trimis de Papanace să audă ce vorbesc.

Când a început Papanace campania de intrigi contra mea, pentru a mă înlătura din poziţia de prezumtiv şef al guvernului de Viena, am fost surprins şi îndurerat să-l văd printre cei mai zeloşi partizani ai acestuia. Mai mult decât atâta. În acţiunea organizată contra mea, şi-au împărţit rolurile: Papanace şi-a rezervat sectorul relaţiilor externe, prin intermediul Generalului Gheorghe, iar pe Trifa l-a îndemnat să se ocupe de sectorul intern. Şi anume, să ia contact cu personalităţile nelegionare apărute la Viena, care locuiau la Hotel Imperial şi la Grand Hotel, pentru a le convinge că formula Sima în fruntea guvernului este neviabilă. Nu aduc nici un folos ţării şi nici alianţei cu Germania. Este necesar să se ajungă la un guvern de concentrare naţională, cu participarea tuturor grupelor naţionale din exil.

Viorel Trifa s-a pus pe treabă cu un zel demn de o cauză mai bună. Toată ziua îl vedeam fie la Hotel Imperial fie la Grand Hotel, urcând şi coborînd etajele, şi vizitând pe una sau pe alta dintre personalităţile nelegionare care locuiau în aceste hoteluri. Cei mai frecventaţi de Trifa au fost Generalul Chirnoagă, cu grupul lui de ofiţeri, apoi fruntaşul basarabean Vladimir Cristi şi Mitropolitul Visarion. Nu ştiu ce pledoarii a ţinut, dar este cert că a creat o atmosferă de nelinişte printre ei. Succesul cel mai mare l-a înregistrat Trifa pe lângă Mitropolitul Visarion, mai ales după ce i-a comunicat acestuia părerea lui

Papanace că ar fi cel mai indicat să ia conducerea guvernului şi că la Ministerul de Externe German se lucrează pentru impunerea acestei formule. Cum se exprima Traian Borobaru pe vremea aceea, "Mitropolitului i-a surâs perspectiva coroanei de aur" a preşedinţiei unui guvern naţional, deşi împrejurările erau extrem de precare.

6. CEVA A RĂMAS

Dacă formulele de substituire a mea în fruntea guvernului au căzut una după alta, ca nefiind viabile, la Ministerul de Externe German a rămas totuşi ceva, o îndoială şi necesitatea unei reexaminări a problemei Horia Sima, după pledoariile combinate ale dublurii Papanace-General Gheorghe. Şi anume a început să se formeze convingerea că forurile superioare germane s-au grăbit, după 23 August, sub impresia evenimentelor din ţară, să-mi acorde mie o încredere deplină, fără să examineze dacă eu puteam îndeplini mandatul încredinţat la Rastenburg. Făcusem ceva, dar nu se aşteptau ei de la mine, crearea unei zone de rezistenţă în România. Am realizat multe iniţiative, multe acţiuni îndrăzneţe, dar acestea nu justificau, după părerea lor, formarea unui guvern sub conducerea mea. Trebuie amendată hotărârea iniţială, înlocuind ideea unui guvern naţional cu un Comitet Naţional de Eliberare a României.

Teza aceasta a fost susţinută de Secretarul de Stat Hencke, vechiul confident al Generalului Gheorghe, care se simţea şi el incomodat de apariţia mea în fruntea unui guvern naţional. În modul acesta Axa Papanace-General Gheorghe s-a prelungit la Ministerul de Externe German cu încorporarea unui alt membru din incinta acestui Minister, şi cel mai influent, Hencke.

Cuvântul lui Hencke a avut greutate. Argumentele lui l-au captat pe Ribbentrop şi acesta s-a lăsat convins că este necesară o corectare a propriei lui decizii. În modul acesta, s-a ajuns la concluzia că este preferabil să se renunţe la ideea unui guvern naţional român şi în locul lui să se dea aprobarea formării unui Comitet Naţional de Eliberare a României.

În timp ce această intrigă luase fiinţă şi se desfăşura în mod alarmant, eu eram complet străin de existenţa ei. Nimeni nu m-a avizat de noua orientare a Ministerului de Externe German. Eu îmi vedeam de drumul meu, convins că, la Marele Cartier, nu se putea produce nici o schimbare după repetatele asigurări ce le primisem. Pe această certitudine, a încrederii depline de care mă bucuram din partea lui Hitler, a lui Himmler şi a lui

Ribbentrop, lucram la realizarea instrumentului de luptă contra comunismului, cu toate mijloacele ce-mi stăteau la dispoziție în acea perioadă.

7. O LOVITURĂ DIN SENIN

În timp ce eram solicitat din toate părțile, pentru a rezolva problemele ce se iveau zi de zi, să fi fost pe la 10 Noiembrie, sunt convocat de biroul ambasadorului Altenburg pentru a-mi transmite o importantă comunicare primită de la Ministerul de Externe German.

Era de față şi Profesorul Gamillscheg, iar eu eram însoțit numai de şeful meu de cabinet, Traian Borobaru. Altenburg mi-a citit o notă, venită direct de la von Ribbentrop, pentru a-mi aduce la cunoştință că, după cursul ce l-au luat până acuma pregătirile militare şi de altă natură ale Centrului Românesc de la Viena, acestea nu justifică formarea unui guvern național, aşa cum se proiectase inițial. Mă roagă să accept noua situație şi în loc de un guvern, să formez un Comitet de Liberare al României, care se va bucura de acelaşi sprijin din punct de vedere material sau militar, ci doar mi se cere să accept ca organul executiv al organizației de luptă al Românilor din Germania să fie un Comitet Național, în loc de un guvern, bineînțeles prezidat tot de mine.

Când mi-au citit acest mesaj al lui Ribbentrop, atât Altenburg cât şi Gamillscheg erau vizibil jenați. Ei îşi dădeau seama de nedreptatea ce mi se făcea.

Eu am răspuns pe un ton diplomatic că mulțumesc Excelenței Sale von Ribbentrop pentru noul semn de încredere ce mi-l acordă, dar nu sunt mulțumit de soluția dată şi îmi rezerv dreptul să trimit Excelenței Sale un memoriu, în care voi expune punctul meu de vedere şi motivele nemulțumirii mele. Ne-am ridicat şi am plecat.

În apartamentul meu de la Hotel Imperial, m-am pus imediat la lucru ca să redactez memoriul destinat lui von Ribbentrop. Argumente aveam din abundență. Le repet aici, aşa cum îmi aduc aminte de ele.

1. Am reamintit Excelenței Sale, Ministrul de Externe al Germaniei, că chiar de la primele zile ale contactelor mele, reluând alianța cu Germania, mi s-au acordat puteri depline ca să formez un guvern național. Între altele, scrisoarea din 3 Septembrie a Excelenței Sale era o plenipotență în alb să întreprind ce

cred de cuviinţă în acest sens. Eu am refuzat să formez acest guvern, *stante pede*, înainte de a fi săvârşit ceva în cadrul acordurilor comune şi înainte de a-mi fi putut aduna la Viena personalităţile destinate a intra în acest guvern.

2. Oamenii politici bulgari, care au rămas credincioşi Axei, din primul moment şi-au format un guvern propriu, cu câteva personalităţi, sub preşedinţia Profesorului Tzankoff, bucurându-se de recunoaşterea guvernului german. Şi eu puteam să procedez la fel, dar am preferat să organizez mai întâi structurile exterioare ale acestui guvern şi apoi să-l constitui în mod formal.
3. În emisiunile noastre la Radio şi în toate acţiunile întreprinse de elementele noastre, în ţară, în Banat, în Ungaria, s-a accentuat permanent de camarazii noştri că aceste acţiuni se fac în numele guvernului naţional de la Viena. În numele acestui guvern, legionarii trimişi în ţară au luat contact cu lumea românească, convingând-o să adere la lupta noastră. Apoi toate recrutările de voluntari pentru armata naţională s-au realizat tot sub autoritatea acestui guvern, fie dintre refugiaţi fie dintre foştii elevi, trimişi la şcolile de ofiţeri din Germania. În momentul în care nu se va mai vorbi de acest guvern, va scădea şi interesul pentru lupta noastră. E o retrogradare, care va dăuna grav prestigiului de care ne bucuram până acum şi luptei comune.
4. Cea mai grea lovitură va fi însă resimţită de armata naţională, în curs de formare. Cu atât mai mult cu cât acum dispune de un cadru ofiţeresc de elită, în frunte cu Generalul Chirnoagă. Aceşti ofiţeri s-au ataşat nouă, ştiind că vor servi sub garanţia politică a unui guvern naţional. Ei ştiau că vor face parte dintr-o armată naţională şi nu vor fi asimilaţi cu nişte trupe recrutate din grupe etnice anonime.
5. În final, am relatat realizările de până acum ale Centrului nostru: emisiunea de radio, incursiunea noastră în Banat, paraşutarea a o serie de legionari de elită, pentru a organiza mişcarea de rezistenţă, crearea şcolilor speciale de pregătire a elementelor destinate să plece în ţară, începutul de formare al armatei naţionale la Döllersheim. Toate aceste realizări s-au săvârşit în curs de două luni şi alte acţiuni tot atât de importante sunt în pregătire.

Acestea au fost argumentele principale pe care le-am expus în acest memoriu. M-am prezentat cu el la Gamillscheg şi l-am rugat să-l traducă în germană şi apoi să-l înmâneze Ambasadorului Altenburg, pentru a-l transmite Excelenţei Sale von Ribbentrop.

Am făcut acest memoriu nu cu speranţa să obţin o reparaţie ştiind cât este de greoaie birocraţia germană. Odată adoptat un punct de vedere, greu o mai urneşti de acolo. Mi-am

făcut o datorie de conştiinţă, pentru a apăra mai ales pe cei plecaţi în ţară, de unde cine ştie câţi se vor mai întoarce.

III. FORMAREA GUVERNULUI

DE LA VIENA

Urzeala de intrigi a lui Papanace, pe frontul intern şi extern, n-a putut împiedica formarea guvernului de la Viena, dar a întârziat cu o lună de zile constituirea lui. Eu eram pregătit ca, la începutul lunii Noiembrie, să procedez la proclamarea lui oficială. La Viena se concentraseră toate personalităţile legionare destinate să facă parte din acest guvern. Sosise Vasile Iasinschi din Ardeal, apăruse şi d-nul Sturdza din Danemarca, unde şi-a petrecut cei patru ani de război, îl descoperisem şi pe Grigore Manoilescu, în vizita ce-am făcut-o la Comandamentul suprem al armatei germane din Ungaria. Împreună cu Corneliu Georgescu, echipa era completă. Eram în căutarea unor personalităţi nelegionare. Luasem contact cu Generalul Chirnoagă şi cu Vladimir Cristi. Eram aşadar pe punctul să întocmesc guvernul, când toată operaţia a fost blocată de la Ministerul de Externe German, în urma intervenţiei General Gheorghe-Hencke.

Am pierdut o lună de zile în nişte frământări sterile când acest timp preţios putea fi folosit în sectoarele vitale ale luptei.

1. LA MARELE CARTIER AL ARMATEI GERMANE DIN UNGARIA

Tot în cadrul pregătirilor ce le făceam în colaborare cu guvernul german de a stăvili invazia sovietică, am fost invitat să am convorbiri la Marele Cartier al Armatei Germane din Ungaria. La 3 Noiembrie 1944 mă aflam la Budapesta şi de aici cu o maşină am pornit în nordul Ungariei în localitatea unde îşi avea reşedinţa Marele Comandament German.

Întâlnirea cu şefii supremi ai armatei germane din această regiune a avut loc în ziua de 4 Noiembrie. Am văzut mai întâi pe un tânăr general Woeler, care conducea efectiv operațiile de pe front. După discuția cu el, am fost condus la Generalul Friessner, superiorul lui Woeler şi comandantul suprem al forțelor militare germane din acest spațiu. Generalul Friessner a fost ultimul comandant militar german cu care a tratat Mareşalul Antonescu situația războiului, după ruptura de la Iaşi, din August 1944, înainte de a fi arestat la Palat.

Invitația mea la Marele Cartier a fost provocată de trecerea unui grup de legionari peste linia frontului românesc şi predarea lor Germanilor. Grupul era format din Dr. Emil Bulbuc, Ilie Vlad Sturdza, Andrei Costin şi Octavian Marcu. Trecerea lor s-a făcut cu învoirea Generalului Avramescu, comandantul armatei române din Ungaria. Ei veniseră cu un mesaj, de la Avramescu care se adresa atât Germanilor cât şi Guvernului de la Viena. Generalul Avramescu comunica prin aceşti camarazi că ar fi dispus să treacă cu întreaga armată ce o comanda de partea Germaniei, dacă ar avea certitudinea că – concomitent – s-ar produce o ofensivă din partea armatei germane în sectorul comandat de el. Eu fusesem chemat la Marele Cartier ca să iau act de mesajul Generalului Avramescu şi să-mi dau aprobarea. Bineînțeles că m-am bucurat de această veste auzită din gura camarazilor care au trecut linia frontului şi i-am asigurat că dacă Generalul Avramescu trece de partea Germaniei va deveni ministrul nostru de război în cabinetul care este pe cale să se constituie.

Întorcându-mă la Budapesta, am fost invitat la Căpitanul Reinhard, şeful secției IC de la Budapesta, să am o convorbire cu el asupra situației militare şi politice din Ungaria şi România. Invitația mi s-a transmis prin Căpitanul Beldie, care lucra sub comanda acestuia. Am fost condus la locuința lui Reinhard din Budapesta, unde am găsit o primire amicală. Am stat până noaptea târziu, fiind invitat la masă şi la un pahar cu vin. Căpitanul Reinhard mi-a cerut punctul meu de vedere referitor la o ruptură cu ajutorul Românilor, în dispozitivul ruso-bolşevic. Ce posibilități ar avea guvernul de la Viena ca să provoace trecerea unor unități militare româneşti de partea Germaniei? Căpitanul Reinhard nu părea a fi la curent cu cazul Generalului Avramescu şi atunci şi eu din motive de precauțiune n-am abordat această temă. L-am asigurat că noi lucrăm în această direcție şi că la Marele Cartier German s-a luat act de contribuția noastră în vederea realizării acestui obiectiv comun.

Ne-am întors la Viena şi odată cu noi, sau la scurt interval, au apărut şi camarazii Bulbuc, Ilie Vlad Sturdza, Andrei Costin şi Octavian Marcu.

Octavian Marcu s-a întors în România pe acelaşi drum. A trecut linia frontului şi apoi a dispărut în interiorul țării, unde a luat contact cu organizația noastră şi cu mişcarea de rezistență.

2. APARIȚIA PROVIDENȚIALĂ A GENERALULUI CHIRNOAGĂ

În timp ce armata națională era încă în <<perioada facerii>>, descinde ca un meteor în lagărul de prizonieri pentru ofițerii români din Germania, Generalul Platon Chirnoagă. Era un ofițer de Stat-Major care făcuse toată campania din Rusia. În toamna anului 1943 se afla la Tiraspol, ca Sub-şef de Stat-Major la Comandamentul Armatei III-a, condusă de Generalul Petre Dumitrescu. A fost apoi numit Comandant al Brigăzii 4 de Artilerie, din Diviziunea 4 de Infanterie, şi, la scurt interval, primeşte gradul de General.

Divizia 4 de Infanterie era concentrată la Zimnicea, în timpul schimbării de front, după actul de la 23 August. La 14 Septembrie, Divizia 4 Infanterie, primeşte ordinul să se pună în marş de la Zimnicea spre Ungaria. Pe drum însă, la Turnu-Severin, Generalul Petrescu, ce comanda divizia, se îmbolnăveşte şi se întoarce la Bucureşti, pentru a se trata. Generalul Petrescu predă comanda Generalului Chirnoagă şi aşa se face că acest tânăr General ajunge Comandantul Diviziei 4-a.

Trecând pe la nord de Arad, în marşuri forțate, Divizia ia direcția Szolnok. La sud de Szolnok, Divizia se desfăşoară pe ambele maluri ale Tisei. Această aşezare i-a fost fatală. În fața ei se aflau puternice forțe blindate germane, iar, în apropierea ei, nu se găseau alte trupe româneşti sau sovietice. Divizia 4-a a fost încercuită pe ambele laturi ale frontului, dincolo şi dincoace de Tisa, şi silită să se predea. Cea mai mare parte a efectivelor ei au fost făcute prizoniere. La 20 Octombrie a fost făcut prizonier pe malul Tisei şi Generalul Chirnoagă.

Am fost condus mai întâi la Comandamentul diviziei blindate germane care-l făcuse prizonier. De aici a fost transportat la Corpul de Armată German şi, în 23 Octombrie, cu trenul, la Grupul de armate. Împreună cu Generalul Chirnoagă se aflau în acelaşi tren, Lt. Col. Ciobanu, Şeful Statului Major al Diviziei, şi colonelii Alexandrescu şi Tretinescu, comandanți de regimente de infanterie în divizia a 4-a. În acelaşi compartiment a apărut şi un ofițer român: Lt. Grigore Manoilescu, care îndeplinea funcțiunea de interpret pentru

Români la grupul de Armate. Acesta primise să-l însoțească pe General până la Grupul de Armate.

La Grupul de Armate i s-a luat Generalului Chirnoagă un interogatoriu complet de către Colonelul Bauer, şeful secției de informații al acestui grup.

Am luat aceste informații din eseul său de amintiri, *Întâlnirea mea cu Legiunea*, publicat în monumentala lucrare *Mărturii despre Legiune*, apărută la Rio, sub direcția lui Faust Brădescu, cu prilejul împlinirii a patruzeci de ani de la întemeierea Legiunii.

În drum spre prizonierat, trecând pe la diversele comandamente germane, Generalul Chirnoagă a fost frământat de problema datoriei sale de Român în noua situație în care a ajuns. Încotro să apuce acuma? Să se resemneze la viața lui de prizonier, aşteptând sfârşitul războiului, sau să caute o ieşire din acest impas pentru a fi de folos neamului său, invadat de hoardele bolşevice? În acest memorial, Generalul Chirnoagă ne povesteşte drama vieții lui, prins între datoria de ostaş şi îndatorirea față de neam. Reproducem câteva pasaje caracteristice care dau într-un mod zguduitor zbuciumul său sufletesc.

"Ceea ce m-a frământat din chiar primele cinci minute ale prizonieratului a fost să mă fixez asupra datoriei mele de Român de aici înainte. Evident, regulamentele militare ale oricărei armate din lume indică reguli clare despre purtarea unui luptător căzut prizonier, dar aceste reguli erau valabile pentru mine, cunoscând situația tragică din România? Când țara noastră era invadată de hoardele ruseşti, când era condusă de un guvern obligat să execute cererile şi voința invadatorului; când ştiam că de acest invadator nu vom scăpa decât numai dacă va fi învins, ce trebuia să fac eu? Să accept în pasivitate poziția de prizonier până la sfârşitul războiului sau să găsesc o formulă de a lupta mai departe contra Ruşilor?

Desigur că eram legat de un jurământ față de Rege şi de Țară, dar la data aceea Regele nu mai avea nici un cuvânt de spus, iar țara era la dispoziția administrației ruseşti. Armata care lupta contra Germaniei mergea numai din spirit de disciplină şi nicidecum pentru că era convinsă că aşa dictau interesele României. După ce trei ani am luptat cot la cot cu trupele germane, ca să apărăm hotarele şi independența țării, contra Rusiei Sovietice, cum se putea schimba dintr-o dată, într-o singură noapte, toată această concepție de apărare şi să constați că inamicul de moarte ți-a devenit bun camarad, iar camaradul de până ieri, îți este duşman? Cum nimeni dintre noi nu ştia ce se întâmplase exact la Bucureşti, când a fost arestat Mareşalul Antonescu, şi pentru a nu rupe armata în două, toți luptătorii care au

avut norocul să nu fie făcuţi prizonieri de noii noştri aliaţi şi trimişi în Siberia, au executat ordinul regal de a întoarce armele contra Germaniei.

Dar odată căzut prizonier, deci pus în imposibilitate de a mai executa ordinul Regelui, am socotit că datoria mea este să caut o soluţie, pentru ca să continui lupta contra aceluia care de două secole era inamicul independenţei noastre şi al hotarelor României." (pp. 51-52, din *Mărturii despre Legiune*)

Frământat de astfel de gânduri ajunge Generalul Chirnoagă la Comandamentul Diviziei Germane, la Corpul de Armată German şi apoi la Grupul de Armate. Când a fost interogat de colonelul Bauer la Grupul de Armate, a rezultat clar din declaraţiile Generalului că el dorea să găsească o formulă de colaborare cu Germania pentru a continua războiul contra Rusiei. A doua zi, era 24 Octombrie, ziua de naştere a Generalului. Colonelul Bauer a venit cu o sticlă de şampanie la el pentru a bea împreună o cupă în cinstea zilei lui de naştere, care-şi uitase de însemnătatea ei. Colonelul Bauer i-a urat sănătate şi succes pentru a-şi îndeplini dorinţa de a continua lupta contra Rusiei.

De aici Generalul Chirnoagă a fost condus, împreună cu ceilalţi însoţitori, în lagărul de prizonieri Lückenwald, în apropiere de Berlin, rezervat ofiţerilor români prizonieri. Trebuie precizat aşadar că Generalul Chirnoagă intrase în acest lagăr cu convingerea fermă, făurită în zilele anterioare, după ce căzuse prizonier, că locul lui este să continue lupta alături de Germania. Mai mult decât atâta. S-a gândit cum ar putea să ajungă să ia contact cu guvernul german, pentru a obţine permisiunea să organizeze o divizie românească, eventual chiar un corp de armată, care să continue lupta contra trupelor sovietice.

Nu cunoştea pe nimeni în Germania. Nu auzise decât de Generalul Gheorghe, care, până la capitularea României, fusese Ministru al României la Berlin. După aceea, a doua zi după sosirea lui la Luckenwald, a cerut, prin ofiţerul german însoţitor, să fie pus în legătură cu Generalul Gheorghe, fostul Ministru al României, pentru a discuta cu el planul unei continuări a războiului contra Rusiei.

Mare i-a fost surpriza Generalului când la 1 Noiembrie 1944, s-a anunţat vizita fostului Ministru, Vasile Iasinschi. Din această vizită s-a înţeles că forurile superioare germane nu erau de acord cu colaborarea cu Generalul Gheorghe şi îi indica grupul legionar din Germania pentru o eventuală înţelegere.

Discuția cu Vasile Iasinschi a fost cordială şi s-a ajuns la un prim acord. Generalul şi-a exprimat încă odată punctul lui de vedere că necesitatea națională impune să se continue războiul alături de Germania, după ce țara noastră a fost invadată de Rusia comunistă. Vasile Iasinschi i-a răspuns că există deja un început de organizare militară în apropiere de Viena şi că Mişcarea Legionară este total de acord cu punctul de vedere al Generalului. L-a rugat pe General ca, pentru a se lua hotărâri, să binevoiască să facă un drum la Viena, pentru a sta de vorbă cu Horia Sima. Generalul Chirnoagă a declarat că acceptă invitația şi va pleca spre Viena, de îndată ce se vor face demersurile necesare pentru a putea părăsi lagărul.

După plecarea lui Vasile Iasinschi, Generalul Chirnoagă a avut mai multe consfătuiri cu ofițerii-prizonieri, cărora le-a expus punctul lui de vedere şi hotărârea lui de a se duce la Viena, pentru a clarifica situația. Unii s-au înclinat spre această soluție, în timp ce alții au fost reticenți.

În ziua de 6 Noiembrie a primit aprobarea de plecare la Viena, cu ofițerii ce erau dispuşi să participe la întrevederi. Însoțit de ofițerul german, permanent ataşat pe lângă General, de când a fost făcut prizonier, au ajuns la Viena în ziua de 7 Noiembrie, după masă. Nu a luat cu sine decât pe Şeful său de Stat-Major, Lt. Col. Ciobanu. Generalul Chirnoagă a fost găzduit la Grand Hotel, față în față cu Hotel Imperial. Aici a fost imediat vizitat de Traian Borobaru, care l-a invitat să vină la Hotel Imperial, unde îl aştepta Horia Sima.

După prezentările de rigoare l-am întrebat pe Generalul dacă este rudă cu Profesorul Eugen Chirnoagă, fost Rector al Politehnicii din Bucureşti sub guvernarea noastră. M-am bucurat nespus de mult aflând că este frate cu Profesorul, socotind că prin această înrudire problemele pendinte vor fi mai uşor abordate. Credeam că Generalul Chirnoagă avea idei naționaliste ca şi fratele său. Dar nu era aşa. Generalul era în primul rând un ostaş şi n-a militat niciodată în viața politică.

Apoi Generalul mi-a pus câteva întrebări în legătură cu guvernarea legionară, referindu-se la excesele şi ilegalitățile care s-ar fi săvârşit. I-am explicat aceste ilegalități, în măsura în care au existat, şi nu cele trâmbițate de propaganda oficială. Ele se datorează anilor de torturi şi suferințe îndurate de legionari, cât şi atmosferei revoluționare care domnea în țară, după alungarea Regelui Carol II.

Discuția cu Generalul a durat toată după masa şi a continuat seara după luarea cinei. Generalul şi-a exprimat dorința să organizeze o mare unitate militară care să lupte contra

Ruşilor. Voia el să comande această unitate. Funcţia de Ministru de Război într-un guvern nu-l atrăgea, el fiind prea tânăr general. Ar fi bine să se găsească un alt general, mai vechi în grad.

Generalul Chirnoagă, în convorbirea cu mine, a fixat organizarea viitoarei divizii pe baza următoarelor principii:

- Comandant, un general român.
- Trupa să fie constituită din prizonieri români, din legionari, din elevi ofiţeri şi subofiţeri aflaţi la şcolile din Germania, şi din Saşi şi Şvabi, aflători în armata germană, ce ar dori să se încadreze în armata română.
- Divizia să fie considerată armată naţională, în sensul că legionarii să execute ordinele superiorilor lor şi să renunţe la salutul legionar.
- Începerea oficială a armatei naţionale să aibă loc odată cu formarea guvernului român de la Viena.
- În ce priveşte întrebuinţarea pe front, aceste trupe să lupte numai contra Ruşilor şi să nu fie trimise să lupte contra Românilor.

Mi-am dat imediat consimţământul la expunerea Generalului, deoarece punctul lui de vedere coincidea perfect cu părerile mele. În ce priveşte subordonarea legionarilor disciplinei militare, încă de la vizita mea la Grosskirschbaum, am atras atenţia camarazilor mei de aici să se comporte ca soldaţi, supuşi ordinelor superiorilor lor.

Odată problema constituirii acestei divizii lămurită, Generalul Chirnoagă s-a ataşat cu trup şi suflet guvernului de la Viena, iar unitatea noastră de la Döllersheim a luat un avânt considerabil, atât ca număr de oameni cât şi din punct de vedere al cadrelor, comandanţi de batalioane şi companii.

3. DE PARTEA NOASTRĂ

De partea noastră, a grupului mare de legionari, care constituiau baza guvernului de la Viena, s-au apropiat şi ne-au susţinut din primul moment, în eforturile noastre de a constitui acest guvern, Generalul Chirnoagă şi grupul de ofiţeri de la Viena care au aderat la iniţiativa acestuia. Este o datorie de conştiinţă să vorbesc în această lucrare de ei, Maiorul Constantin Maftei şi Comandorul Eugen Bailla.

Generalul Chirnoagă nu numai că a dat un impuls decisiv la crearea armatei naţionale, dar ne-a ajutat considerabil şi la acţiunea întreprinsă de mine de a îndepărta soluţia unui Comitet Naţional, care ar fi ruinat toată lupta noastră de până acum, şi a se reveni la formula guvernului naţional, preconizată de la început. Dau aici din nou cuvântul Generalului Chirnoagă, din memorialul său, publicat în *Mărturii despre Legiune*, p. 56:

"La o săptămână după sosirea mea la Viena, sunt informat că, de fapt, conducerea legionară întâmpina greutăţi în formarea guvernului român din partea guvernului german, acesta punând condiţia ca din Guvernul Naţional să facă neapărat parte un general român. Cum pentru mine era însă o chestiune extrem de importantă să se formeze guvernul cât mai repede, ca să se poată trece la organizarea unei divizii, m-am dus imediat la Hotel Imperial şi într-o scurtă convorbire cu Dl. Sima, am lămurit situaţia. L-am întrebat dacă într-adevăr nu poate constitui guvernul, pentru că nu are un general căruia să-i încredinţeze postul de Ministru de Război. Primind un răspuns afirmativ, l-am întrebat dacă Dl. General Gheorghe n-ar accepta această funcţie. Mi-a răspuns că fostul Ministru al României la Berlin nu este de acord cu formarea unui guvern Român pe teritoriul Germaniei, preferând mai degrabă un Comitet. Ori, pentru a vorbi în numele poporului român, este necesar un guvern. Guvernul de la Bucureşti fiind la dispoziţia şi sub autoritatea inamicului, nu poate să afirme că are libertatea de a reprezenta interesele superioare româneşti. Ţara Românească nu mai este practic nici suverană nici independentă. De aceea, se impune, aici în Germania, formarea unui Guvern Român, care să vorbească liber şi să explice lumii adevărata situaţie din România. Atunci i-am declarat că accept să iau asupra mea postul de Ministru de Război, dar am pus condiţia că îndată ce va veni un general mai vechi decât mine, îi voi ceda locul, pentru că intenţia mea era să mă ocup de organizarea unei divizii, pe care să o instruiesc şi să o comand în bătălie. Astfel am creat posibilitatea ca Românii din Germania să se poată manifesta oficial pe plan politic şi militar, şi să poată lua hotărâri valabile, întărite de autoritatea cuvenită, în continuarea războiului contra Rusiei Sovietice."

În convorbirea aceasta cu Generalul Chirnoagă, nu m-am referit la rolul nefast jucat de Generalul Gheroghe în relaţiile cu Ministerul de Externe German şi înainte şi după 23 August. Formula cu "Comitetul Naţional" se datora precumpănitor intervenţiei Generalului Gheorghe pe la confidenţii lui de la Ministerul de Externe, aceiaşi confidenţi de care s-a servit şi pe când era Ministru la Berlin ca să-şi azvârle arcanul contra legionarilor.

Şi acuma să trecem la splendidul comportament al ofiţerilor români aflaţi la Viena, când a

apărut Generalul Chirnoagă.

Maiorul Maftei fusese numit ataşat militar român la Zagreb. După prăbuşirea frontului german în Croația, s-a retras împreună cu soția la Viena. Era găzduit la Grand Hotel, acelaşi hotel unde locuia şi Generalul Chirnoagă. Nu numai că se cunoşteau din țară, dar erau şi rudenii, amândoi originari din Moldova. Maiorul Maftei vorbea o franceză impecabilă.

Din primele zile de când ne-am întâlnit, ne-am înțeles perfect asupra obiectivelor ce trebuie să le urmărim la Viena. El susținea, ca şi noi, că trebuie să se formeze un guvern național şi o armată națională. Foarte des vizita pe Profesorul Gamillscheg, căutând să-l convingă, din perspectiva lui de militar, de necesitatea de a se crea cât mai repede cele două instituții pe teritoriul Germaniei. Cu Ambasadorul Altenburg a avut de asemenea dese întrevederi, vorbind cu el în franțuzeşte, în aceiaşi termeni. Era un propagandist neobosit al tezelor noastre. Cu atâta zel susținea ideea unui guvern național, încât m-am întrebat dacă nu urmăreşte să obțină un post în viitorul guvern. Cu respect şi admirație, aflu de la el că nu doreşte nici o funcțiune şi duce această campanie de lămurire a cercurilor germane, exclusiv pentru a aduce un serviciu cauzei naționale.

Întâlnirea cu Generalul Chirnoagă i-a dat Maiorului Maftei un nou avânt. Vedea în Generalul Chirnoagă omul trimis de destin ca să întrupeze veleitățile Românilor Liberi din Germania, Guvern național, având ca ministru de război pe Chirnoagă, şi o armată națională, sub comanda acestuia.

Serviciile Maiorului Maftei au fost imense. Declarațiile lui *urbi et orbi* au avut un puternic ecou atât în cercurile româneşti cât şi în cele germane. A combătut cu vehemență ideea unui Comitet Național şi a cerut pe un ton energic să se revină la formula unui guvern național. Până astăzi îl văd cum perora cauza noastră, cu o stăruință mereu reînnoită. Oriunde întâlnea pe cineva interesat în problemă, pe culoarele hotelurilor unde locuia sau la masă, nu-şi uita lecția politică.

Odată guvernul format, considerându-şi misiunea îndeplinită, s-a retras de pe scena Vienei, preferând să-şi continue exilul într-un hotel la Kitzbühel.

Comandorul Bailla apăruse la Viena pe o altă rută. Venise direct de pe front, după retragerea trupelor germane din România. Era originar din Banat, chiar de la Caransebeş. Se trăgea dintr-o familie înnobilată pe timpul împărăției austriece. De aceea în Germania

îşi luase vechiul titlu, numindu-se von Bailla. Ofițer de aviație, a fost ataşat de Statul Major Român ca ofițer de legătură pe lângă Marele Comandament German, în cursul războiului. Când acest Comandament s-a retras în Ungaria, el a putut să treacă munții, şi apoi să ajungă la Viena, locuind tot la Grand Hotel. Pe Generalul Chirnoagă l-a cunoscut Comandorul Bailla la Viena. A devenit şi el un aprig susținător al nostru, pe linia aceloraşi obiective ca şi Maiorul Maftei, adică guvern național şi armată națională. În ceasurile întunecate prin care am trecut, când guvernul german, la intrigile Papanace-General Gheorghe, voia să ne degradeze la rolul unui comitet național, Comandorul Bailla n-a cunoscut un moment de răgaz. Pe filiera legăturilor ce le avea cu aviația germană, a intervenit cerând, în interesul cauzei comune, să se revină la formula unui guvern național. Atât Maiorul Maftei cât şi Comandorul Bailla veniseră la Viena împreună cu soțiile lor. Ele au împărtăşit grijile şi neliniştile soților lor şi când s-a ivit tulburarea din mijlocul nostru, au militat alături de noi, îndemnând pe soții lor să ne ajute, pentru a răsturna planul urzit la Externe.

4. SCHIMBAREA LA FAȚĂ

Memoriul înaintat de mine Ministerului de Externe German şi-a produs efectul. Ribbentrop a revenit asupra ideii de a se constitui doar un Comitet Național, aşa cum fusese prevăzut încă de la întrevederile mele din Prusia Orientală.

Nu pot să afirm că rezultatul acesta a fost obținut numai grație intervenției mele. Mai întâi aveam de partea mea pe Gamillscheg şi Altenburg. Acesta din urmă avea relații strânse la Externe şi fără îndoială a fost consultat în chestiunea acestei controverse. Nu pot trece cu vederea nici influențele ce s-au exercitat pe lângă Himmler din partea Serviciului SD de la Viena. Cert este că cei mai apropiați colaboratori ai lui Himmler l-au sfătuit pe şeful lor să intervină pe lângă Ribbentrop pentru a se da Românilor această satisfacție. După anumite informații chiar Goebbels ar fi intervenit pe lângă Ribbentrop, cerându-i să revină la vechea decizie.

Grație acestor acțiuni concentrice, venite din mai multe părți, Ribbentrop a fost nevoit să bată în retragere. Hencke a fost sacrificat şi în locul lui a fost desemnat Subsecretarul de Stat Von Steengracht ca să ne invite la Berlin şi să ne comunice aprobarea formării guvernului național român.

La sfârşitul lui Noiembrie, însoțit de Corneliu Georgescu, Generalul Chirnoagă şi Lt. Col. Ciobanu, am descins la Berlin. Profesorul Gamillscheg ne-a condus la Steengracht, care

ne-a primit extrem de cordial şi ceremonios, în prezența unui alt demnitar, von Rintelen. Atmosferă caldă şi afectuoasă. Ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Steengracht ne-a comunicat decizia Excelenței Sale, von Ribbentrop, de a se recunoaşte oficial, în numele guvernului Reichului, formarea unui guvern național român de la Viena. S-a interesat de personalitățile ce ar face parte din acest guvern şi a fost extrem de bucuros aflând numele lor. A făcut impresie intrarea Generalului Chirnoagă în guvern, a lui Vladimir Cristi şi a lui Grigore Manoilescu, la Presă şi Propagandă. Ne-a îndemnat să constituim cât mai repede acest guvern. I-am comunicat că ne-am gândit să alegem data de 10 Decembrie, care coincide cu sărbătoarea studențimii române.

5. ULTIMA TENTATIVĂ A LUI PAPANACE

Trebuie să-i recunoaştem lui Papanace o extremă dexteritate în a înnoda fel de fel de intrigi. Inepuizabil în a induce lumea noastră în eroare, din nefericire toată această risipă de inteligență şi talent a cheltuit-o în sens negativ. Pe el îl interesa cum să mă elimine pe mine şi nu cum să ajute nației în restrişte. Noi la Viena făceam un efort desperat alături de o Germanie, pe punctul de a capitula, de a abate nenorocirea ce se cernea asupra țării. Pe Papanace îl interesa cum să împiedice formarea unui guvern național sub conducerea mea! Şi, în acest scop, fecunda lui imaginație lansa pe piață fel de fel de formule care de care mai absurde. Până la urmă şi-a găsit un aliat tot atât de pornit ca şi el în Generalul Gheorghe. Şi acesta ne păstra resentimente din perioada anilor 1943-1944, când, executând ordinele Mareşalului, stătea la pândă din cabinetul lui de ministru de la Berlin ca să mai descopere niscaiva legionari liberi ca să-i denunțe Gestapo-ului, pentru a fi înşfăcați şi trimişi în lagăr.

Prin Hencke, omul lui de încredere la Ministerul de Externe German, Generalul Gheorghe a reuşit să ne disloce din poziția eminentă ce-o ocupam până atunci în cabinetul lui Ribbentrop şi în loc de un guvern național, ne-a căzut în cap cărămida unui Comitet Național. Am reacționat cu un memorandum, dar fără speranță de a schimba ceva din atitudinea Ministerului de Externe German. Printr-un concurs favorabil de împrejurări, a biruit adevărul şi acel trio de opozanți Papanace-General Gheorghe-Hencke a fost eliminat din combinația politică a momentului. S-a limpezit orizontul de ultimele obstacole ce stăteau în calea formării unui guvern național.

Papanace nu mai avea altă ieşire decât să se resemneze după înfrângerea suferită. A câta

oară? Pierduse bătălia de la Berlin din vara anului 1940, după victoria de la 6 Septembrie; pierduse bătălia din lagăr, după 23 August, prin chemarea mea la Marele Cartier al Führerului, şi acuma pierdea şi bătălia de la Viena, în încercarea lui disperată de a împiedica formarea unui guvern sub conducerea mea.

6. CONSTITUIREA GUVERNULUI NAȚIONAL ROMÂN

Prin audiența mea la Steengracht, la sfârşitul lunii Noiembrie, au căzut şi ultimele obstacole în calea formării unui guvern național român, aşa cum fusese prevăzut de la primele contacte ce le-am avut, după eliberarea mea din lagăr, cu forurile superioare germane în Prusia Orientală.

Am ales ziua de 10 Decembrie 1944 pentru proclamarea guvernului, deoarece era o dată istorică. Era ziua când a izbucnit mişcarea studențească, 10 Decembrie 1922, la toate Universitățile din țară. În fiecare an studențimea română sărbătorea această zi cu servicii religioase, cuvântări în fața tineretului universitar şi cu manifestații de stradă.

Lista noului guvern era formată din următoarele personalități:

- Mihail Sturdza – Ministru de Externe.
- Vasile Iasinschi – Ministru de Interne şi al Muncii.
- General Platon Chirnoagă – Ministru de Război.
- Corneliu Georgescu – Ministru de Finanțe.
- Grigore Manoilescu – Ministru al Presei şi Propagandei.
- Vladimir Cristi – Ministru al Cultelor.

În dimineața de 10 Decembrie 1944, am convocat pe toți membrii noului guvern la Hotel Imperial, le-am citit decretul de numire şi apoi s-a desfăşurat ceremonia depunerii jurământului. Jurământul a fost luat de către Protopresbiterul Emilian Vasilovschi, capelanul Bisericii Ortodoxe Române din Viena.

Îndată după constituirea guvernului, la Palatul Lobkowitz s-a desfăşurat serbarea tradițională de 10 Decembrie. Au asistat toți miniştri noului guvern, corpul ofițeresc superior al Armatei naționale şi diplomații germani acreditați la Viena, în frunte cu Ambasadorul Altenburg. A luat mai întâi cuvântul Profesorul Ernst Gamillscheg, care a

anunțat formarea guvernului național şi a urat noului guvern să-şi împlinească țelul de a vedea România din nou liberă şi independentă.

S-a trecut apoi la desfăşurarea programului serbării. A vorbit mai întâi Vasile Andrei, şeful studențimii legionare, care a evocat jertfele studențimii române de la 1922 şi până astăzi. În continuare, corul refugiaților, sub conducerea maestrului Cubicec, a intonat Imnul legionar şi cântece naționale româneşti. Asistența a fost adânc impresionată atât de frumusețea ariilor executate cât şi de starea de spirit a participanților. Optimism şi încredere în lupta finală a Germaniei.

Ministrul Altenburg mi-a exprimat la plecare satisfacția lui pentru desfăşurarea programului şi pentru moralul ridicat al Românilor refugiați. Era îmbujorat la față.

7. AMĂRĂCIUNEA MITROPOLITULUI VISARION

Mitropolitul Visarion Puiu a fost adânc mâhnit de întorsătura ce-au luat-o evenimentele. Aceasta, din cauza pledoariilor înflăcărate ale lui Viorel Trifa, agentul cel mai zelos al lui Papanace, care-l vizita aproape zilnic la Hotelul unde locuia, asigurându-l că pe linia Ministerului de Externe German se lucrează la formula unui guvern sub preşedinția Înalt Prea Sfinției Sale. Tratativele ar fi foarte înaintate, îl asigura Trifa, şi se poate ajunge în curând la această dezlegare. Mitropolitul Visarion, "tentat de coroana de aur", cum spunea Borobaru, îşi dăduse consimțământul pentru a fi comunicat Externelor.

Dar Ribbentrop n-a reținut nici formula Mitropolitului şi nici pe a mea, ci a recurs la subtilitatea unui Comitet Național de Eliberare a României. În urma contra-atacului meu, combinat cu alte intervenții, Ribbentrop a renunțat la soluția Comitet Național şi a revenit la formula guvernului sub preşedinția mea.

Această schimbare a fost considerată de Mitropolitul Visarion Puiu ca o înfrângere proprie, deşi el nu fusese niciodată propus în această funcțiune, ci a jucat doar rolul unui pion în jocul Papanace-Gheorghe, de subplantare a mea în fruntea guvernului.

Când s-a procedat la formarea guvernului, Mitropolitului Visarion i s-a rezervat postul de Ministru al Cultelor, deoarece corespundea situației lui de Înalt Ierarh al Bisericii Ortodoxe. Dar Mitropolitul a refuzat, invocând diferite motive, dar, în fond, mâhnit că n-a

ajuns în fruntea guvernului, aşa cum îl îndoctrinase Trifa.

Cu mare greutate, la insistența Ambasadorului Altenburg, Mitropolitul a acceptat să figureze în noul guvern ca şef spiritual al Episcopiei Ortodoxe Române din Europa de Vest.

Îndată după constituirea guvernului, Mitropolitul Visarion şi-a exprimat dorința să se retragă de la Viena într-o localitate mai îndepărtate. Serviciul de protocol i-a satisfăcut dorința, indicându-i ca loc, de retragere localitatea Kitzbühel din Tirol. A fost încartiruit într-un hotel renumit, în condiții excelente, având tot ce îi trebuia.

Odată cu Mitropolitul a părăsit Viena şi Viorel Trifa. Mitropolitul l-a numit Secretar al său. Viorel Trifa s-a bucurat de acelaşi tratament. Din toată agitația lui Papanace de a schimba configurația guvernului de la Viena, cel care a nimerit-o mai bine, alegându-se cu un avantaj substanțial, a fost Viorel Trifa. A trăit în condiții confortabile, până la sfârşitul războiului, în hotelul de la Kitzbühel, în timp ce, noi ceilalți, miniştri, care locuiam la Hotel Imperial, sufeream adesea de frig şi de foame şi trebuia să coborâm în bunkerul hotelului din cauza bombardamentelor.

8. UN ANUMIT SABOTAJ

La capătul acestei părți din lucrarea mea, închinată guvernului de la Viena, nu pot uita o chestiune care m-a neliniştit mult în această perioadă critică şi anume un anumit sabotaj pe care l-am observat din partea cercurilor germane. Mişcarea şi-a mobilizat toate forțele ei disponibile din Germania şi din țară pentru a ajuta armata germană să stăvilească invazia sovietică cât mai departe de granițele ei. N-am putut salva România din cauza fulminantei penetrații a diviziilor ruseşti peste Carpați şi a lipsei oricărei acoperiri militare germane în acest spațiu. Cei ce au proiectat lovitura de la 23 August au calculat cu schimbarea frontului şi această lipsă de prevedere a înaltului comandament german. De la Bucureşti până în nordul țării se întindea un gol militar imens. Atât Hitler cât şi consilierii săi s-au lăsat înşelați de asigurările ce le primiseră din partea lui Antonescu şi din partea personalului lor diplomatic de la Bucureşti, în frunte cu Killinger, că România va rămâne credincioasă alianței cu Germania.

Lipsiți de teritoriu național, noi n-am putut face altceva la Viena decât să încercăm a

înjgheba o armată națională din refugiați şi prizonieri din lagăre, cu care să continuăm a lupta contra comunismului. În trei luni, am săvârşit această ispravă remarcabilă. Am format un guvern național, am organizat un aparat funcționăresc de susținere a acestui guvern şi am pus pe picioare o armată națională. Am putea afirma că obiectivele ce ni le-am propus, în conformitate cu misiunea ce ne-a fost încredințată de Hitler, le-am împlinit în proporție covârşitoare.

Dar am constatat cu surprindere şi amărăciune că în operațiile pe care le-am întreprins la Viena pentru a organiza rezistența contra inamicului ne-am izbit nu numai de dificultățile inerente acestei acțiuni, dar şi de un anumit sabotaj din partea cercurilor germane care au făcut apel la concursul nostru.

Mai întâi am avut de suferit reversul cu formarea guvernului național. Un bun, aşa zicând, admis chiar de la începutul conversațiilor mele cu înaltele foruri germane la Rastenburg, şi anume îndreptățirea de a vorbi şi acționa în numele unui guvern român, mi-a fost sustras mai târziu, în urma unor intrigi la Externe, indicându-mi calea unui Comitet Național. Situația s-a restabilit, dar s-a pierdut timp şi energie, care puteau fi folosite în altă parte, până ce funcționarii de la Ministerul de Externe au priceput eroarea săvârşită.

O a doua arie de contact între guvernul român şi autoritățile germane, în care colaborarea nu funcționa bine, era Wehrmacht-ul. La Kaisersteinbruch, Comandantul lagărului de prizonieri era un colonel german din Wehrmacht. Am înțeles de ce intervențiile noastre pentru a îmbunătăți hrana soldaților români prizonieri nu puteau fi satisfăcute, dar n-am înțeles că după ce grupe de sute de prizonieri români aderaseră la armata națională şi au cerut să fie scoşi din lagăr, pentru a fi încadrați la Döllersheim, au fost ținuți în continuare în aceleaşi condițiuni de mizerie.

Schimbarea statutului lor întârzia câteodată până la două săptămâni. În acest răstimp, mureau unii dintre ei, iar ceilalți, după această cură prelungită de foamete, slăbiseră în aşa măsură încât nu puteau fi încadrați imediat, trebuindu-le un timp de recuperare. Am observat la toate convoaiele de prizonieri români destinate să plece la Döllersheim acelaşi procedeu de întârziere şi înfometare.

Echipa noastră de propagandă de la Kaisersteinbruch nu mai contenea cu intervențiile pe la Kommandatura lagărului, cerând să fie puşi în marş soldații care au aderat la armata națională. Eu însumi am intervenit până la cele mai înalte foruri, pentru a se grăbi formalitățile de eliberare ale prizonierilor. L-am solicitat pe Himmler să dea ordinele

cuvenite la Kaisersteinbruch ca să scurteze perioada de detenţiune a soldaţilor destinaţi să intre în armata naţională. Pe de o parte armata naţională avea nevoie de voluntari – erau multe barăci goale – pe de altă parte, la Kaisersteinbruch erau reţinuţi mii de prizonieri care aşteptau să fie puşi în libertate.

Explicaţia acestui sabotaj? Nu era ceva îndreptat propriu zis contra noastră? În cercurile armatei germane se întărise convingerea că războiul este pierdut, că o prelungire a lui nu serveşte la nimic altceva decât doar la pierderea de vieţi omeneşti. Străinii din Germania, între care şi noi Românii, cu participarea noastră, de ultima oră, la efortul de război al Germaniei, contribuiau la prelungirea inutilă a ostilităţilor şi ca atare nu trebuiesc încurajaţi. Ofiţerii din Wehrmacht respectau ordinele primite, dar în execuţia lor nu se observa zelul lor de altădată. Se observa o anumită neglijenţă şi încetineală.

Am fost surprins apoi că niciodată la Viena n-am dat ochi cu Gauleiter-ul Baldur von Schirach. Acesta venise la Bucureşti, cu prilejul funeraliilor Căpitanului. Eu eram Vice-Preşedinte al Consiliului de Miniştri. Ne-am cunoscut şi ne-am înţeles bine pe atunci. De astă dată n-am primit nici cel mai mic semn de recunoaştere de la el. Probabil că şi Baldur von Schirach gândea în aceiaşi termeni. Războiul este pierdut şi să nu ne complicăm existenţa, intrând în contact cu mişcări neagreate de biruitorii de mâine.

9. DEFECŢIUNEA PREOTULUI PALAGHIŢĂ

Papanace s-a ales totuşi cu un câştig din toată această intrigă ce-a urzit-o la Viena pentru a împiedica formarea guvernului de la Viena sub conducerea mea. L-a determinat pe Preotul Palaghiţă să se afilieze dizidenţei şi să participe la campania de denigrare a mea.

Ruptura nu s-a produs brusc, ci a trecut prin anumite etape. Am arătat mai înainte că, impresionat de suferinţele Preotului Palaghiţă sub teroarea antonesciană şi de miraculoasa lui salvare din închisoarea Suceava, l-am primit la Viena cu braţele deschise, considerându-l ca un ajutor nepreţuit. L-am însărcinat cu conducerea echipei de propagandă printre noii refugiaţi, şi ca un semn de mare încredere, l-am cooptat în organismul central de conducere al Legiunii, format exclusiv din comandanţi legionari, numiţi pe timpul Căpitanului. El stătea alături de Corneliu Georgescu, Vasile Iasinschi, Dr. Iosif Dumitru, Dr. Ion Fleşeriu, Puiu Traian, şi alţi câţiva. În sânul acestui for restrâns se dezbăteau toate problemele care priveau organizarea Mişcării.

Colaborarea noastră a mers impecabil o anumită vreme. Comisia refugiaților, prezidată de Preotul Palaghiță, era toată ziua pe teren, abordând pe noii refugiați unde îi întâlnea, pe stradă, în hoteluri, în lagăre, pentru a le explica rosturile guvernului de la Viena. Pe tineri îi îndemna să se înroleze în armata națională. Îşi formase o echipă competentă, în care figura, între alții, şi avocatul Stănicel.

Când au avut loc întâlnirile cu căpeteniile dizidente, Palaghiță m-a sfătuit să fac tot posibilul să ajung la un acord cu ei. L-am asigurat că asta este şi dorința mea, că eu nu țin seama de ceea ce s-a întâmplat în lagăr, că acolo s-au petrecut fenomene explicabile prin suferințele şi temerile îndurate, dar, în libertate, presupun, că oamenii gândesc altfel, călăuziți exclusiv de cauza națională.

Nu s-a putut ajunge la acest acord din cauza ieşirii brutale a lui Papanace, la ultima întâlnire. Eu nu i-am cerut să facă nici o *mea culpa*. Eu eram dispus la un compromis sau acomodare, fiind gata să-l primesc chiar în guvern şi în toate funcțiunile noastre la Viena.

Aflând Preotul Palaghiță de această ruptură, cu toate explicațiile ce i le-am dat în cadrul Forului Comandanților Legionari, am simțit la el în acel moment o oarecare răceală. Era o nemulțumire abia reținută, ca şi cum eu aş fi fost responsabil de această ruptură. Am aflat apoi, pe alte căi, că Palaghiță avea dese conciliabule cu Papanace şi alte căpetenii dizidente. Nu m-a turburat nici această ştire. Mă gândeam că Palaghiță ar putea exercita o anumită influență pacificatoare asupra lui Papanace, având în vedere poziția lui actuală în Mişcare.

De la un timp însă mi s-au comunicat ştiri mai grave. În colocviile ce le avea cu refugiații români nu mai susținea cauza guvernului de la Viena, ci pleda mai mult punctul de vedere al lui Papanace. Că eu nu am platformă în țară, că autoritatea mea, din cauza rupturii din Mişcare, este slăbită, că activitățile guvernului de la Viena nu corespund aşteptărilor germane şi că se pregăteşte o schimbare la conducerea guvernului. Evident că refugiații abordați de Preotul Palaghiță auzind aceste concluzii chiar din partea aceluia desemnat să-i câştige pentru cauza națională, au început să manifeste anumite rezerve. La un moment dat am aflat că încetaseră recrutările pentru armata națională din sectorul de propagandă încredințat Preotului Palaghiță.

Existau dovezi abundente că Preotul Palaghiță nu numai că nu-şi îndeplinea misiunea ce i s-a încredințat din partea guvernului de la Viena, ci, dimpotrivă, trecuse de partea

dizidenților şi duce o campanie de discreditare a acțiunii noastre în fața noilor refugiați. Nu mai puteam tolera această situație, deoarece relațiile noastre cu refugiații erau primejduite să fie alterate tocmai de acela care avea misiunea să-i integreze în efortul general al guvernului. Palaghiță ducea o politică de duplicitate, nemeritată de mine. Un om cinstit mi-ar fi declarat că el şi-a format alte opinii şi se retrage din funcțiunea ce i-am încredințat-o.

Atunci l-am chemat pe Preotul Palaghiță la mine şi l-am anunțat că nu sunt mulțumit de activitatea lui, care, aşa cum se desfăşoară, dăunează guvernului de la Viena şi că sunt nevoit să-l desărcinez din fruntea Comisiei Refugiaților. Totodată i-am comunicat că nu mai are nici un sens să participe la reuniunea Comandanților legionari, da fiind faptul că înclină mai mult spre grupul dizident decât să ne rămână leal nouă.

Preotul Palaghiță a încercat să se apere. Dar faptele lui erau prea evidente. De atunci mi-a purtat o ură înverşunată, care nu s-a stins nici până la moartea lui. S-a răzbunat, publicând în exil o carte plină de infamii la adresa mea şi a altor camarazi, bineînțeles cu material procurat de Papanace.

10. CAZUL VĂLIMĂREANU

Nu ştiu din ce moment şi pentru care motiv a alunecat Petre Vălimăreanu pe linia dizidenților. Atât la Rostock cât şi la Buchenwald a avut o atitudine corectă. Era bun prieten cu Ghiță Costea şi când acesta a luat conducerea grupului legionar de la Rostock, după ce marea majoritate fusese internată la Buchenwald, Vălimăreanu a devenit şeful lui de garnizoană. Când ultimii legionari liberi de la Rostock au fost transportați la Buchenwald, grupul de sub conducerea lui Costea-Vălimăreanu a răsturnat toate prevederile dizidenților. Aceştia îşi imaginau că ultimii legionari de la Rostock, venind de la Buchenwald, se vor ataşa *in corpore* minusculului lor grup, răsturnând proporția de până atunci şi oferind autorităților germane o nouă bază de apreciere a situației din lagăr. Decepția lor a fost mare când grupul de la Rostock, cu neînsemnate excepții, s-a ataşat masiv grupului mare, condus de Dr. Iosif Dumitru.

Cert este că, la Viena, Vălimăreanu nu mai era cel de altădată. N-am auzit despre el să fi luat contact cu Papanace sau cu alți reprezentanți ai grupei dizidente. Şi totuşi am avut dificultăți cu el, dar de altă natură.

Mi-a cerut să vorbească cu mine şi când ne-am văzut la Hotel Imperial mi-a prezentat un memoriu în care se ocupa de înaintările în grad făcute de mine la Viena, criticându-le. Afirma că s-au făcut greşeli. Dădea şi anumite nume şi făcea comparaţie între înaintările primite de unii şi de alţi legionari. Acuma, lista înaintărilor a fost întocmită de noul secretar general Corneliu Georgescu, după indicaţiile lui Iosif Dumitru, care cunoştea situaţia din lagăr şi comportamentul fiecărui legionar. Criteriul înaintărilor a fost cum s-au comportat legionarii în lagăr. Se poate că în anumite cazuri să se fi judecat atitudinea unor legionari prea severi şi, în consecinţă, şi gradul ce-l primiseră să fie mai mic. Probabil că nu s-au luat în considerare suficient de mult şi antecedentele celor propuşi la înaintare şi nu numai etapa din lagăr. Fără îndoială că s-au făcut greşeli de apreciere în anumite cazuri, la anumiţi camarazi, şi Vălimăreanu avea dreptate.

Eroarea lui Vălimăreanu era alta. El făcea din această chestiune de promovare internă a unor legionari problemă capitală a Mişcării. El susţinea că s-au ignorat fundamentele ei morale şi că aceste înaintări ignorează suferinţele şi luptele multor legionari.

I-am explicat că vor mai fi înaintări, dacă Dumnezeu ne va ţine în viaţă, şi atunci vom repara erorile săvârşite acum. Nici perioada Căpitanului n-a fost scutită de erori. Şi pe timpul lui, la propunerea şefilor de judeţ şi regiune, au fost înaintaţi în grad legionari care apoi s-au lepădat şi de Căpitan şi de Mişcare. Erorile sunt inerente firii omeneşti, căci nu putem pătrunde până în străfundul conştiinţei noastre. Nu ştim de câtă tărie sufletească este capabil fiecare individ. Putem avea oricând surprize.

Cu această explicaţie ne-am despărţit. Mare mi-a fost uimirea când peste vreo două săptămâni mă trezesc cu un alt memoriu de la Vălimăreanu, având ca temă acelaşi subiect: tulburarea provocată în Mişcare de gradele ce s-au acordat legionarilor, care nu corespund meritelor şi vechimii lor. Din nou ne-am văzut dându-i aceleaşi explicaţii. Am adăugat că noi acum suntem angajaţi într-un efort gigantic ca să organizăm o nouă linie de rezistenţă spre România, încât chestiunea ridicată de el este adumbrită de sacrificiile cerute de lupta aceasta. **Trebuie să ne concentrăm pe esenţial.** Problema înaintărilor nu o vom pierde din vedere, dar în acest moment, sunt depăşit de evenimentele de pe front. Părea că a înţeles.

Dar n-a fost aşa. Peste câtva timp revine cu un memoriu de aceeaşi factură. Era al treilea. Aceeaşi argumentaţie şi aceleaşi reproşuri. Din nou am stăruit să lase aceste consideraţii pentru vremuri mai bune. Acum sunt prins într-un cumul de activităţi care nu-mi dau răgaz nici noaptea. L-am solicitat din nou să ne ajute în sectoarele de activitate ale guvernului de

la Viena, unde vrea el. Erau atâtea de făcut în relațiile cu refugiații şi cu organismele germane.

De atunci nu l-am mai văzut. Nu frecventa nici mediul dizident. Probabil că stătea liniştit într-un hotel sau o casă particulară. Ce l-a determinat să se izoleze? După toate probabilitățile, memoriile lui succesive din toamna anului 1944 nu aveau alt scop decât să câştige timp, justificându-şi retragerea lui din orice activitate a guvernului de la Viena. Dar cu ce scop? Nu există decât o singură explicație. Petre Vălimăreanu nu mai credea în victoria Germaniei şi nu era dispus să se expună la consecințele finalului. În cazul capitulării Germaniei, ce părea inevitabil, Vălimăreanu nu putea fi învinuit de autoritățile aliate de colaborare cu regimul național-socialist. În vreme ce pe ceilalți, în frunte cu Sima, cine ştie ce soartă amară îi aşteaptă. Odată trecută furtuna, el îşi va căuta o nouă orientare în cadrul lumii ce se va statornici după război.

IV. CREAREA ARMATEI NAȚIONALE

Nu era destul să avem un guvern național, în numele căruia să vorbim, să ne adresăm țării, pregătind-o de o ieşire contra Anticristului, care ne-a cotropit țara. Mai trebuia să dispunem şi de un instrument de luptă, cu care să participăm la război alături de armata germană. Aşa s-a ajuns, în înțelegere cu forurile superioare germane, la hotărârea de a se crea o armată națională română. Această armată va fi alcătuită din refugiații români în Germania şi eventual din alte țări din Occident şi din prizonieri români, căzuți pe front în captivitate şi internați în lagăre. Armata națională a guvernului de la Viena se va constitui pe bază de voluntariat şi nu ca în țară, unde sistemul de recrutare se baza pe ordine de chemare la unitățile respective.

1. CONSTITUIREA ARMATEI NAȚIONALE

Cel dintâi act de constituire al Armatei naționale a avut loc la Viena, într-un cadru

exclusiv legionar. Pe ziua de 29 Septembrie 1944, am chemat la Hotel Imperial un grup de fruntaşi legionari, cărora le-am expus planul formării unei armate naţionale, de acord cu autorităţile militare germane. În actuala conjunctură politică, cu ţara invadată de bolşevici, nu avem altă alegere decât să ne facem datoria de ostaşi. Le-am comunicat că vor pleca spre un Centru de Instrucţie şi, după pregătirea necesară, vor fi trimişi într-o anumită zonă de operaţii militare.

După această convocare, a urmat a doua reuniune cu toate elementele care s-au anunţat voluntar să intre în armata naţională. La această adunare, au participat peste o sută de Români, majoritatea legionari. Adunarea s-a ţinut la Palatul Lobkowitz, în prezenţa Secretarului General, Corneliu Georgescu. Într-o scurtă alocuţiune, le-am explicat celor prezenţi necesitatea ca atât pe plan naţional cât şi din punct de vedere internaţional să continuăm lupta contra comunismului.

Ion Boacă, în amintirile lui despre armata naţională, a expus, într-o formă sugestivă şi amănunţită, cum a luat naştere cea dintâi unitate a acestei armate, compusă precumpănitor din legionari şi elevi-ofiţeri şi subofiţeri, trimişi din ţară la cursuri de specializare în Germania.

"La 1 Octombrie, scrie Boacă, oamenii din grupul de mai sus s-au prezentat la Arsenalul Armatei din Viena, unde li s-a făcut vizita medicală şi formele de recrutare. Din acel moment au fost consideraţi ca soldaţi ai Armatei Naţionale în embrion, care abia mai târziu, la 10 Decembrie, va lua fiinţă legală.

În dimineaţa zilei de 3 Octombrie 1944, la orele 3, am plecat cu toţii cu trenul spre lagărul Grosskirschbaum, destinat de către autorităţile germane a fi Centrul de Adunare al Românilor din toată Germania, care vor forma viitoarele cadre ale Armatei Naţionale. Grosskirschbaum, localitate aproape de Frankfurt/Oder, fusese, până la venirea noastră, un Centru de instrucţie al armatei germane şi acuma fusese afectat Românilor.

După o călătorie de două zile şi două nopţi, am ajuns la destinaţie. Aici am găsit foarte mulţi elevi români ai şcolilor de ofiţeri şi subofiţeri, care veniseră în Germania la cursuri de specializare. Trebuie să fi fost câteva sute.

Pentru noi, legionarii, misiunea ce o primiserăm, de a ne înrola în cadrele unei viitoare armate naţionale şi a continua lupta contra comunismului în noile împrejurări, era un fapt normal, căci corespundea afirmării noastre ideologice. Nu tot aşa de simplu şi natural se

prezentau lucrurile cu elevii ofițeri şi subofițeri. Ei treceau printr-o stare sufletească grea. Actul de la 23 August îi pusese în mare încurcătură. Ei erau pe punctul de a se întoarce acasă, unde îi aştepta şi tresa de sublocotentent şi unde urmau să fie încadrați în unitățile respective. Noua situație îi dezorientase complet. Unde era locul lor şi de care parte trebuiau să îşi facă datoria?

Ei nu simpatizau cu bolşevicii, dar atitudinea Regelui, cu neaşteptata schimbare de front, le-a creat grave probleme de conştiință. Mai ales intervenea şi împrejurarea că noua armată națională se constituise sub egida Mişcării. Generalul Chirnoagă şi alte cadre ofițereşti nu apăruseră încă alături de Comandant. Colaborarea strânsă şi înțelegerea perfectă cu ofițerii români va avea loc mai târziu, după strămutarea grupului la Döllersheim.

La Grosskirschbaum ne aflam față în față grupul de „civilişti", în mare parte legionari, şi grupul mult mai mare al acestor elevi ofițeri şi subofițeri. Misiunea noastră, pentru moment, nu era de a face instrucție, ci de a intra în contact cu aceşti militari şi a le explica situația politică ieşită din evenimentele de la 23 August, cu invadarea teritoriului național de bolşevici, care va avea grave consecințe pentru existența Statului Român. Cu certitudinea în plus că bolşevicii (aşa cum prevestise Căpitanul) nu vor respecta nici ordinea socială şi nici independența Statului. Vom fi reduşi la sclavie politică şi socială. România, fructul atâtor sforțări şi sacrificii, va dispare pentru a face loc unui pseudo-stat românesc, condus de uneltele Moscovei, o suferință de nedescris se va abate asupra poporului nostru.

Grupa de legionari, de sub conducerea lui Coman şi Ilie Smultea, din care mai făceau parte şi Nelu Păunescu, Lututovici, Nagacevschi şi frații Rahmistriuc, a intrat imediat în acțiune. Aceştia, prin discuții şi contacte personale, au reuşit să schimbe destul de repede climatul inițial, determinând pe mulți elevi să participe la noua cruciadă națională contra cotropitorului din răsărit.

În lagărul de la Grosskirschbaum, cum am spus, nu se făcea instrucție. Noi am rămas în haine civile, aşa cum venisem, în timp ce elevii şcoalelor speciale din Germania erau în haine militare. Din cauza deosebirii de 'straie' şi mentalitate, contactul a fost oarecum dificil la început. Elevii au fost însă impresionați de faptul că la aceşti 'civili' domnea o ordine şi o disciplină perfectă, că deşi 'civili' se comportau ca militarii, că la masă şi în alte ocazii, mergeau în coloană cântând. În felul acesta, procedând cu multă atenție, fără a brusca situația, fără a impune înrolarea obligatorie în noua armată națională, ci, din contră,

făcând din adeziunea Românilor din Germania un act de voluntariat, în câteva zile atmosfera s-a dezgheţat. Îndată au început discuţiile şi schimburile de păreri pe un ton amical şi entuziast".

(……)

"Şansele de victorie în război, alături de Germania, sunt minime, le mai spuneam eu, dar noi avem datoria ca un act de protest istoric, să continuăm lupta contra comuniştilor, care nu numai că au ocupat ţara, dar îi vor schimba aspectul religios, naţional şi social.

Le mai spuneam că primejdia unei stăpâniri comuniste a fost semnalată de Căpitan cu două decenii înainte şi că Mişcarea Legionară, cu sacrificii enorme, a luptat fără şovăire pentru prevenirea ei. Din cauza aceasta a fost decapitată şi prigonită până în ultimul moment, iar acuma, când clarviziunea lui Corneliu Codreanu a devenit o tristă realitate, e de datoria noastră să continuăm pe drumul trasat de el".

Până aici ţine expunerea lui Boacă asupra începutului armatei naţionale la Grosskirschbaum. A fost o experienţă care a durat aproximativ o lună de zile, în care timp s-a realizat apropierea sufletească între legionari şi elevii-ofiţeri aduşi de la şcolile din Germania. Cum scrie şi Ion Boacă, aici nu s-a făcut instrucţie, ci doar întrepătrunderea morală şi politică între cele două grupe de Români, pe care i-a prins actul de la 23 August în Germania. Colaborarea strânsă cu ofiţerii români nu va avea loc decât mai târziu, după strămutarea întregului grup de la Grosskirschbaum la Döllersheim.

2. O VIZITĂ LA GROSSKIRSCHBAUM

Pe la 20 Octombrie 1944, am vizitat, însoţit de Traian Borobaru, lagărul de la Grosskirschbaum. Am adunat pe toţi cei concentraţi în acest lagăr, legionari şi elevi ofiţeri, într-o sală mare, pusă la dispoziţie de Comandantul german al lagărului. Comandantul lagărului era un ofiţer SS, care însă nu dispunea de autoritate militară asupra grupului românesc. Misiunea lui se restrângea la menţinerea ordinii interne din lagăr. Mai exista în acest lagăr personalul administrativ şi cei ce se ocupau de hrana trupei. Trupele germane plecaseră de aici, fiind evacuate înainte de venirea Românilor.

În cuvântarea mea am insistat asupra necesităţii de a se crea o armată naţională, care să

continue lupta alături de Germania. Pe vremea aceea deja ştirile ce veneau din România erau din ce în ce mai neliniştitoare. Trupele sovietice se comportau cu sălbăticia lor caracteristică, îngrozind populația. Aceste ştiri deprimante ajunseseră şi la urechile elevilor-ofițeri, determinându-i să se ataşeze nouă în număr tot mai mare. Adresându-mă lor, le-am vorbit de rolul lor precumpănitor în formarea armatei naționale şi i-am rugat să-i înțeleagă pe legionari, care provin dintr-un alt mediu. De asemenea, i-am avizat pe toți că ar putea să se ivească şi alte categorii de voluntari, provenind dintre proaspeții refugiați în Germania. Şi aceştia trebuie tratați cu multă atenție şi bunăvoință, până ce se vor obişnui cu noile împrejurări, diferite de cele ce le-au lăsat în țară.

Delegatul meu de până atunci la Grosskirschbaum, Coman, şi-a exprimat dorința să fie schimbat din funcțiunea ce-o avea până atunci, şi atunci am numit în locul lui pe Ilie Smultea ca şef al grupului legionar de aici, bucurându-se de o mai mare autoritate.

Am vorbit apoi în cerc restrâns exclusiv cu legionari, avizându-i să țină seamă de acest numeros grup de elevi-ofițeri, care vin dintr-o altă lume. Să se comporte cu ei în aşa fel încât să se simtă bine în mijlocul nostru. Le-am recomandat să procedeze cu mult tact în relațiile cu ei şi să răspundă cuviincios şi cu multă răbdare la toate întrebările şi obiecțiunile lor.

M-am interesat apoi de condițiile de cazare şi alimentare ale grupului românesc concentrat aici. Mi-au comunicat toți că rația alimentară este suficientă şi că sunt tratați de Comandantul lagărului ca nişte camarazi de-ai lor.

3. ETAPA DÖLLERSHEIM

Centrul de formare al armatei naționale se strămută, la sfârşitul lunii Octombrie, de la Kirschbaum la Döllersheim, o localitate în Austria, la 90 km. Nord vest de Viena.

Această schimbare a fost hotărâtă de autoritățile germane, pentru că începând perioada de organizare şi instrucție a armatei naționale, unitatea militară în curs de formație să fie mai aproape de sediul guvernului de la Viena şi a lagărelor de prizonieri români, concentrate în cea mai mare parte tot în jurul acestui oraş. Abia cu strămutarea la Döllersheim începe instrucția propriu-zisă a trupei, căci, cum am precizat, la Grosskirschbaum nu s-a făcut altceva decât o primă selecție de personal militar, prin cunoaşterea reciprocă şi

întrepătrunderea psihologică între elementul legionar şi tinerii de la şcolile de ofiţeri şi subofiţeri din Germania. O mare parte dintre aceşti tineri au acceptat să intre în armata naţională. Alţii, puţini la număr de altfel, au preferat să rămână pe poziţia lui 23 August şi au fost trimişi în lagăr.

La Döllersheim s-a săvârşit unitatea sufletească între toţi românii care au aderat la armata naţională, mai ales după ce Generalul Chirnoagă şi-a însuşit din proprie iniţiativă proiectul constituirii unei divizii româneşti, care să continue lupta alături de Germani contra comunismului.

Cadrul ofiţeresc de la Döllersheim era extrem de amestecat. Nu era format numai din români, ci şi din ofiţeri germani. Aceştia deţineau posturile de comandă ale regimentelor. Dar s-a mai produs o interferenţă. Ofiţerii germani, ataşaţi unităţii româneşti, proveneau din două surse: erau ofiţeri germani recrutaţi dintre saşii şi şvabii din România. Aşa de pildă, Comandantul de la Döllersheim, Colonelul Ludwig, era originar din Ardeal, eminent militar, dar lipsit de tact în relaţiile cu ofiţerii români. A trebuit să treacă câtăva vreme până ce s-a ajuns la o convieţuire armonică între gradele superioare ale unităţii. Mai trebuie adăugat că şi printre legionarii voluntari erau mulţi cu trese de sublocotenent. Cum era şi firesc, acestora li s-au dat comenzi importante în cadrul primului regiment în curs de formaţie. Adeseori, legionarii au ajuns sub comanda ofiţerilor tineri care s-au ataşat armatei naţionale şi, invers, unii dintre elevii-ofiţeri au trecut sub comanda unor legionari care aveau grade mai înalte. S-au produs oarecare neînţelegeri şi chiar conflicte la început, care numai cu timpul au putut fi aplanate, prin efortul comandanţilor de batalioane, care erau doi români, Opriş şi Dreve.

La Döllersheim, nucleul armatei române, constituit la Grosskirschbaum, a cunoscut o mare afluenţă de voluntari, proveniţi în cea mai mare parte din prizonierii din lagărele germane. La aceştia s-au adăugat şi un număr însemnat de tineri refugiaţi români care au aderat la guvernul naţional şi s-au înrolat în armată.

4. REGIMENTUL 1 DEPUNE JURĂMÂNTUL

La câteva zile după constituirea guvernului naţional român, primul regiment organizat la Döllersheim a depus jurământul de credinţă. Jurământul a fost depus către Führerul Adolf Hitler, în calitate de şef suprem al armatelor germane şi aliate care luptau contra

comunismului, şi către Horia Sima, în calitate de şef al guvernului național român de la Viena.

Preotul Cojocaru, duhovnicul regimentului, a celebrat slujba religioasă, după care s-a rostit de ostaşi formula jurământului. Generalul Platon Chirnoagă, în calitate de Ministru al Armatei, vorbeşte ostaşilor, cerându-le să continue lupta armatei româneşti contra Sovietelor, alături de armata germană.

Comandantul Regimentului 1 a fost numit Maiorul Wehnert. Comandanții de batalioane erau ofițeri români, Căpitanii Opriş şi Dreve, care s-au ataşat guvernul de la Viena. Cadrele companiilor erau formate în mare parte din ofițeri şi subofițeri proveniți de la şcolile speciale din Germania. Legionarii s-au împrăştiat în toate companiile, unii cu grade, iar alții fără, pentru a fi mai aproape de soldați, explicându-le misiunea noii armate şi ajutându-i la adaptarea lor instrucției din Germania şi cunoaşterii armelor speciale. După câteva săptămâni, grație influenței legionarilor, s-a făcut sudura sufletească între diversele elemente ale armatei naționale, provenind dintre legionari, refugiați, prizonieri şi tineri ofițeri, ieşiți de la şcolile speciale din Germania. S-a realizat o armată, greu de prevăzut la început, omogenă sufleteşte şi cu moralul ridicat.

5. EVOLUȚIA ARMATEI NAȚIONALE

După proclamarea guvernului român de la Viena şi după ce Generalul Chirnoagă, în calitate de Ministru de Război, a luat comanda trupelor româneşti cantonate la Döllersheim, efectivele armatei naționale au crescut într-un ritm vertiginos. De la câteva sute de elemente, vărsate de la Kirschbaum, provenite precumpănitor din legionari şi elevi ai şcolilor militare, s-a ajuns la aproape opt mii în decursul lunii Decembrie. A fost o influență considerabilă de voluntari, veniți precumpănitor din lagărele de prizonieri din jurul Vienei. Dar n-au lipsit voluntari nici dintre proaspeții refugiați din România. Am avut bucuria să salut la Viena un grup de legionari din Italia, între care prietenul Caraiani, pe care l-am cunoscut în fuga mea în Italia, şi pe Crivăț, o distinsă figură de legionar şi intelectual care m-a ajutat apoi mult în cursul peregrinării mele prin această țară, după sfârşitul războiului.

Aşa cum s-a convenit de la început, dat fiind că unitatea noastră trebuia să opereze în cadrul armatei germane, şef suprem al trupelor de la Döllersheim a fost numit Colonelul

Ludwig, un compatriot de-al nostru originar din Ardeal. Colonelul Ludwig condusese până atunci o divizie de voluntari albanezi anticomunişti, care a luptat cu o vitejie neîntrecută contra partizanilor lui Tito şi a altor şefi locali comunişti. După catastrofa germană din Balcani, în urma actului de la 23 August, Colonelul Ludwig a rămas disponibil şi atunci Himmler i-a încredinţat conducerea armatei de voluntari români. Colonelul Ludwig vorbea o românească perfectă, ceea ce i-a înlesnit contactul cu ofiţerii şi soldaţii români.

În ordine ierarhică, după Colonelul Ludwig venea Maiorul Wehnert, care comanda primul regiment al proiectatei divizii româneşti În acest scurt interval, Colonelul Ludwig a început organizarea celui de-al doilea regiment de voluntari români, dispunând atât de cadrele necesare de ofiţeri şi subofiţeri cât şi de suficiente efective. Regimentul 2 s-a completat şi instruit în cursul lunilor următoare, Ianuarie şi Februarie 1945.

Revenind la primul regiment, trebuie adăugat că Statul Major al regimentului, de sub comanda Maiorului Wehnert, era format din ofiţeri germani calificaţi, între care unii erau Saşi originari din Ardeal, fapt care înlesnea contactul cu ofiţerii şi soldaţii români.

Şeful Armatei Naţionale era Generalul Chirnoagă, Ministru de Război în Guvernul de la Viena. Statul lui Major era compus din următorii ofiţeri superiori:

- Lt. Col. Ciobanu – Şef al Statului Major al Diviziei.
- Comandor Bailla – Secretar General al Ministerului de Război şi Consilier pentru problemele aviaţiei.
- Colonelul Alexandrescu – însărcinat de Generalul Chirnoagă cu supravegherea instrucţiei la regimentele de la Döllersheim.

La formarea Regimentului 2, n-a fost numit momentan în fruntea lui un ofiţer superior german. Răspunderea organizării şi instrucţiei acestui regiment a căzut atunci asupra a doi militari de elită, Maiorul Bumbăcescu şi Căpitanul de cavalerie Ion V. Emilian, cunoscutul luptător naţionalist, încă din vremea mişcării studenţeşti. Amândoi au căzut prizonieri în luptele de pe Tisa şi aflând de formarea unei divizii româneşti de la Döllersheim, au cerut să fie scoşi din lagăr şi s-au înrolat în armata naţională. Sub comanda lor, regimentul 2 a atins repede gradul de pregătire al regimentului 1, încât putea fi oricând trimis pe front.

6. SOARTA PRIZONIERILOR ROMÂNI DIN GERMANIA

Ca urmare a întoarcerii frontului după 23 August şi a luptelor dintre armata română şi armata germană în retragere, au căzut o mulțime de prizonieri români în mâinile Nemților. În sectorul de nord al frontului, la Szolnok pe Tisa, aproape întreaga divizie a Generalului Chirnoagă a intrat în prizonierat. Aceşti prizonieri au fost mai întâi puşi în marş spre lacul Balaton, unde au fost încartiruiți în nişte barăci. De aici, tot pe picioare, au fost trimişi în Austria şi internați în lagărul de la Kaisersteinbruck. Generalul Chirnoagă a vizitat acest lagăr şi iată cum a descris ce a văzut acolo:

"Nu departe de Viena era lagărul de prizonieri Kaisersteinbruch, unde se găseau câteva mii de soldați români. Cea mai mare parte dintre ei erau încă îmbrăcați în uniformă de vară, fără pături şi fără încălțăminte. În urma marşurilor lungi executate din România prin Ungaria, până în Austria, încălțămintea trupelor se rupsese complet şi încă nu primiseră alta când au fost făcuți prizonieri. Pe lângă această lipsă de îmbrăcăminte, se adaugă lipsa de căldură în mijlocul iernii din anul 1944-1945 şi o mâncare extrem de săracă. Mortalitatea în rândurile acestor soldați ajunsese la un grad îngrijorător. Intervenția guvernului național român, pe lângă autoritățile competente germane, pentru o ameliorare a situației prizonierilor români, a rămas fără rezultat. Lipsa alimentară, de care suferea întregul popor german, se răsfrângea în chip cu totul grav asupra alimentației prizonierilor, socotiți guri inutile. Prizonierii englezi, francezi, americani, primeau prin crucea roşie internațională pachete bine asortate, care le uşurau mult viața. Prizonierii români nu primeau nimic. Din această stare de nedescris au fost salvați numai aceia care au venit în armata națională, în număr de câteva mii."

(*Istoria politică şi militară a războiului României contra Rusiei Sovietice*, p. 297).

Am fost şi eu de mai multe ori în lagărul de prizonieri de la Kaisersteinbruch. Am fost cutremurat de condițiile de viață în care erau ținuți prizonierii români. Am intervenit de mai multe ori la comandamentul lagărului să le acorde minimum de existență. Dar nu depindea de conducerea lagărului să li se îmbunătățească nivelul de viață, ci de ordinele ce le primiseră. Prizonierii români au fost asimilați tratamentului aplicat prizonierilor ruşi.

Din punct de vedere german, era explicabilă atitudinea lor. Românii au luptat cot la cot cu soldații germani patru ani de zile şi şi-au vărsat sângele împreună de la Prut până în Caucaz. Şi acum Românii au întors armele contra noastră şi ne omoară soldații noştri, luptând alături de inamicul nostru. Ce considerație putem avea față de ei şi cum vreți să-i

tratăm?

Situația era chinuitoare şi argumentele lor puternice. Singura posibilitate de salvare a acestor mii de prizonieri români, amenințați să moară de foame şi de boli, era să intre în armata națională. Intrând în armata noastră, în curs de formație, pe de o parte ei răscumpărau eroarea conducătorilor politici care i-au împins să ridice armele contra propriului lor aliat, iar, pe de altă parte, scăpau de spectrul foametei, primind o hrană, dacă nu îndestulătoare, cel puțin suficientă ca să supraviețuiască. Aceştia au fost 'salvați', cum spune şi Generalul Chirnoagă.

7. ECHIPA LEGIONARĂ DE LA KAISERSTEINBRUCH

Nici vizitele mele repetate şi nici ale Generalului Chirnoagă la Kaisersteinbruch n-ar fi dus la rezultate mulțumitoare, fără de propaganda desfăşurată de o echipă de legionari în mijlocul prizonierilor români.

Între prizonierii români din acest lagăr domnea o stare de confuzie indescriptibilă. Abia ajunşi pe front şi au fost capturați, aproape în totalitatea lor, soldații unei divizii. Adeziunea lor la armata națională era combătută cu înverşunare de un grup numeros de subofițeri, care au ajuns în prizonierat odată cu ei. Ofițerii au fost separați încă de pe drum şi trimişi în alt lagăr. Aceşti plutonieri, care n-aveau alt orizont politic decât al cazărmii lor, îi avertizau pe soldați că dacă intră în noua armată, vor avea de suferit represalii la întoarcerea în țară şi dacă nu ei, familiile lor. Speriați de această perspectivă, masa soldaților stătea în rezervă, neştiind ce drum să apuce. Trăiau în condiții de viață crâncene şi zilnic erau duşi câțiva dintre ei la groapă. Şi atunci se zbăteau între temerea că vor fi traşi la răspundere, la sfârşitul războiului pentru trădare, şi mizeria în care trăiau. Viața li se scurgea picătură cu picătură din vine, fiind amenințați să dispară.

La scurt interval după strămutarea grupului de soldați de la Kirschbaum la Döllersheim au apărut primele contingente de prizonieri români de la Kaisersteinbruch în noul cantonament militar. Încă de timpuriu, de la apariția primelor grupe de prizonieri români la Kaisersteinbruch, pe la jumătatea lunii Octombrie, am numit o comisie de propagandă şi recrutare, pentru acest lagăr. Rolul acestei Comisii era să păstreze permanent contactul cu prizonierii din acest lagăr, lămurindu-i asupra țelurilor noastre. Evident, rolul acestei Comisii a crescut considerabil după sosirea masei de prizonieri români capturați pe Tisa,

care au devenit factorul principal de recrutare de voluntari pentru armata națională.

Această Comisie a fost formată din legionari de prima linie, cunoscuți prin inteligența, tactul şi darul lor oratoric. Comisia s-a constituit sub conducerea avocatului Vasile Mailat, ofițer al armatei române cu gradul de locotenent. O altă figură remarcabilă a Comisiei a fost scriitorul Vasile Posteucă, el însuşi sublocotenent în rezervă. Mai făceau parte din Comisie scriitorul Toader Ioraş, renumit pentru darul lui de povestitor, putând să tălmăcească soldaților 'pre limba lor' sensul acțiunii noastre. Un alt virtuos al cuvântului, Eugen Teodorescu, şef al Regiunii Constanța, intrase de asemenea în sânul acestei Comisii. Am ales dintre legionarii de la Viena pe cei mai îndemânateci să convingă prin verbul lor înflăcărat pe soldații-prizonieri, determinându-i să accepte înrolarea lor în armata națională.

Succesul guvernului de la Viena între prizonierii români de la Kaisersteinbruch se datorează în proporție covârşitoare acestei echipe. Aceşti patru camarazi au stat zi de zi în mijlocul soldaților prizonieri, fără nici o întrerupere, de la începutul până la sfârşitul campaniei, când s-au apropiat Ruşii de Viena. Cea mai mare parte a prizonierilor au putut fi convinşi să se înroleze în armata națională, constituind contingentul cel mai important al diviziei în formație.

Un număr extrem de redus, circa 600, au ascultat de aceşti plutonieri nărăvaşi şi au rămas în lagăr. Aceştia, împreună cu rău sfătuitorii lor, au pierit toți de foamete şi boli. În special au fost decimați de tifosul exantematic ce-a izbucnit în mijlocul lor.

8. ŞCOLILE SPECIALE

Armata națională funcționa după regulile oricărei armate din lume. Era sub comanda Ministrului de Război din guvernul de la Viena, Generalul Platon Chirnoagă. Acesta îşi organizase un Stat-Major din ofițeri superiori, care acceptaseră, odată cu el, să continue lupta contra comunismului. Cum însă atât guvernul național cât şi armata națională s-au constituit pe teritoriul german, ni s-au impus anumite obligații din partea guvernului Reichului, care decurgeau din situația noastră specială. Comandantul Diviziei de la Döllersheim era un ofițer german, numit direct de la cartierul Führerului, Colonelul Ludwig. Şeful primului regiment era Maiorul Wehnert, care-şi întocmise un Stat Major al regimentului, format din ofițeri germani, provenit din Wehrmacht şi SS, între care unii erau originari din Ardeal. Mai jos însă, de la Batalion la Companii, toate posturile erau ocupate de ofițeri români. La regimentul 2 nu se fixase încă ordinea definitivă de bătaie.

Ofițerii care se ocupau de instrucția trupei erau exclusiv români.

Participarea românească la constituirea armatei naționale nu s-a limitat la unitatea de la Döllersheim. Mai existau anumite nuclee, răspândite pe la şcoli speciale. Aceste efective, formate din ofițeri şi soldați erau destinate unor misiuni speciale, în spatele frontului inamic. Aceste şcoli speciale erau răspândite în jurul Vienei şi fiecare se afla sub o comandă autonomă.

Cea dintâi şcoală specială s-a înființat la Breithenfurt, o localitate lângă Viena. Aparținea organizației Abwehr şi se afla sub comanda Locotenentului Pfeiffer, denumit Piff. În această şcoală au fost pregătite opt echipe care au fost paraşutate în țară, în Decembrie 1944.

Al doilea centru de pregătire a trupelor speciale a fost la Korneuburg, nu departe de Viena. Aici se instruiau în lupta de guerrilă un grup de aproximativ 70 legionari. Acest grup nu era nou recrutat, ci venise de la Friedenthal-Oranienburg, unde fusese supus unui antrenament de circa o lună de zile. Cum misiunea pentru care fusese selectat acestui corp căzuse, s-a decis transferarea lui la Korneuburg, unde să continue instrucția în cadrul altor obiective. Acest grup aparținea organizației Skorzeny. Era comandant de Locotenentul Müller, având ca ajutor pe Virgil Popa.

Cel mai numeros grup de intervenție era cantonat la Stockerau, nu departe de Korneuburg. Aici exista o formație mai mare, denumită Jagdkommando Skorzeny Sud-Ost, aflată sub conducerea Maiorului Benesch. Din această unitate făcea parte şi un detaşament românesc sub comanda Maiorului Tobă. Acest grup era format nu numai din legionari, ci şi din alți voluntari români, proveniți dintre elevi-ofițeri sau soldați răzleți. Pregătirea acestui grup se concentra spre un obiectiv militar de mare amploare. Se pregătea o ofensivă a trupelor germane în Ungaria şi misiunea lui era să taie liniile de comuncație în spatele frontului inamic.

9. OFIȚERI ROMÂNI LA SECȚIUNEA IC

Pe front, la marile comandamente militare, era o secțiune denumită IC, a cărui misiune era să culeagă informații din tabăra inamicului, cu scopul de a descoperi dispozitivul de luptă al acestuia, forțele de care dispune şi planurile lui de moment. În fruntea Secțiunii IC

pentru întreg frontul din răsărit se afla Generalul Gehlen, recunoscut şi de Hitler ca un om integru şi neîntrecut în acest domeniu.

Ni s-a cerut şi nouă, în cadrul colaborării militare cu trupele germane, să repartizăm câțiva ofițeri în zonele de luptă care să servească în această secțiune. Noi declaraserăm de la început să nu vom lupta contra propriilor noştri fraţi. Dar forurile superioare de la IC ceruseră, ca o excepție, să acceptăm ca ofițerii detaşaţi la această secțiune să fie întrebuințați pe front în fața trupelor române. Mi-am dat consimțământul, reflectând că ofițerii detaşaţi în fața trupelor române nu erau destinați să îndeplinească misiuni belice, ci exclusiv informative: să culeagă informații de la prizonierii români şi să-i determine să treacă de partea armatei naționale.

Înainte de a sosi ofițerii noştri în zona frontului, se găsea în Slovacia un detaşament românesc, numit *Vulturii*, care colabora cu Germanii. Ei trecuseră de partea acestora în momentul rupturii de la 23 August şi acuma operau în cadrul Secțiunii IC în fața trupelor româneşti. Detaşamentul acesta era format din trei ofițeri şi 10 subofițeri. Şeful lui era Maiorul Balotescu, ajutat de Căpitanul Andrei Nicola şi de Sublocotenentul Dumitrescu.

Din partea guvernului de la Viena, au fost detaşați în cadrul acestei secțiuni locotenenții Viorel Boborodea şi Ilie Rotea. Ei locuiau la Bratislava, de unde făceau dese incursiuni în zona frontului. Cu aceeaşi misiune a fost trimis să opereze în Slovacia şi Căpitanul Beldie, cunoscut în exil sub numele lui de scriitor: Ştefănescu-Govora. El s-a stabilit în satul Gorodno, unde se afla mai dinainte detaşamentul Maiorului Balotescu. Căpitanul Ştefănescu Govora avea o poziție autonomă. Nu făcea parte din acest detaşament, ci stătea la ordinele Căpitanului Reinhard, şeful IC-ului din Budapesta. De altminteri, Govora nu a stat mult nici la Gorodno, fiind solicitat de Căpitanul Reinhard pentru alte misiuni.

Căpitanul Ştefănescu-Govora (Beldie) a desfăşurat o activitate intensă în zona frontului românesc. Mergea pe motocicletă, din lagăr în lagăr, unde se găseau prizonieri români. Lagărele erau sub paza Ungurilor. Căuta pe deoparte să obțină de la Unguri o îmbunătățire a soartei lor, iar, pe de altă parte, să convingă pe soldați să se alăture armatei naționale, plecând la Viena.

De la Gorodno a fost mutat la scurt interval, în satul Chtelnika, tot în Slovacia. Aici a rămas, îndeplinind aceleaşi misiuni, până la sfârşitul ostilităților. Apropiindu-se de Ruşi, Nemții şi-au făcut bagajele şi s-au pregătit să evacueze localitatea. În ultima clipă, când Govora era pe punctul să fie încercuit, a putut scăpa într-un camion.

Pe Rotea nu l-a cunoscut. În schimb l-a întâlnit pe Boborodea într-un sat din Slovacia, Boborodea i-a propus lui Ştefănescu Govora să-l însoţească în ţară, deoarece "acesta este cel mai bun lucru ce ne-a rămas". Govora a respins propunerea şi s-au despărţit. "Boborodea, remarcă cu amărăciune Căpitanul, nu cunoştea suficient de bine pericolul bolşevic şi de aceea a trebuit să facă 20 de ani de închisoare."

V. APOTEOZA

Punând acest titlu pretenţios în fruntea părţii ce urmează, nu vrem să exaltăm isprăvile guvernului de la Viena în perioada cuprinsă între constituirea lui oficială, 10 Decembrie 1944, şi dispariţia lui, odată cu capitularea Germaniei, 8 Mai 1945. Ne referim la un alt aspect al guvernării noastre. Şi anume la faptul că, în fapt, colaborarea noastră cu Reichul în această perioadă germană s-a realizat într-o formă plenară. Toate opreliştile au căzut şi intrigile celor de rea credinţă n-au mai avut audienţă în locurile unde se hotăra atitudinea guvernului german faţă de noi. Abia de la această dată am avut calea liberă pentru desfăşurarea potenţialului nostru de luptă. Abia de la 10 Decembrie frăţietatea de arme între Germani şi Românii refugiaţi a fost definitiv pecetluită. Am fost consideraţi ca făcând parte integrantă din dispozitivul lor de război. Am fost alături de Germania până în ultima zi a giganticei bătălii pentru libertatea popoarelor şi a civilizaţiei europene contra invaziei din răsărit.

Germanii au dat un examen uriaş în această bătălie, iar noi, prin armata naţională, ne-am încadrat în acelaşi front cu viteazul popor german, într-un ultim efort pentru salvarea Europei de bolşevism. Onoarea e cu atât mai mare pentru noi cu cât perspectivele de victorie erau disparente, în această întreprindere de ultimă oră alături de Germani. A lupta fără speranţe, fără a distinge nici o geană de lumină la orizont. Aşa s-au comportat ultimii germani care l-au urmat pe Hitler şi aşa am făcut şi noi, Românii, rezistând în tranşee până în ceasul amar al înfrângerii.

Paginile ce urmează relatează tocmai această perioadă de compenetraţie totală între efortul nostru de război, modest prin natura împrejurărilor în care am fost siliţi să luptăm, rupţi de ţară, şi ultimul act al epopeii germane de stăvilire a invaziei bolşevice. Deveniserăm aliaţi ai poporului german, în locul acelora care au întors armele contra lui,

prin actul de la 23 August.

1. SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI

Mi-a rămas în minte, ca o amintire neştearsă, Crăciunul Anului 1944. L-am întâmpinat cu bucurie şi încredere. Situaţia noastră se consolidase. Se formase guvernul şi mii de prizonieri intrau pe poarta lagărului Döllersheim, scăpând de la moarte, iar pe noi întârindu-ne cu contingentul lor, ca să închegăm proiectata divizie. Regimentul 1 era aproape încheiat şi al doilea era în formaţie.

Această stare sufletească era generală. Membrii guvernului, corpul ofiţeresc şi tinerii soldaţi, abia scăpaţi din infernul de la Kaisersteinbruch, formau o unitate de gândire şi simţire, în jurul vigurosului nucleu legionar. În ţară fuseseră paraşutate mai multe echipe şi altele aşteptau să-şi ia zborul spre linia munţilor.

Pentru sărbătoarea de Crăciun, unitatea de la Döllersheim a făcut pregătiri speciale. Comandamentul german primise dispoziţii de la forurile superioare ca să pregătească, în măsura posibilităţilor, sărbătorirea acestei zile cu fastul cuvenit. Raţia soldaţilor a fost mărită, iar corpului ofiţeresc i s-a oferit chiar un pahar cu vin.

După Serviciul Divin, săvârşit de duhovnicul regimentului, preotul Cojocaru, întreaga asistenţă, soldaţi şi ofiţeri, s-au adunat într-o sală mai mare, unde a avut loc serbarea ostăşească. S-a jucat mai întâi piesa *Irozii* de către un grup de tineri, care au apărut pe scenă în costumele acelei epoci îndepărtate. A urmat apoi corul ostaşilor, condus de studentul Nagacevschi. S-au cântat colinde din toate ţinuturile româneşti. Serbarea s-a încheiat cu imnuri naţionale, cântate de întreaga asistenţă, cu multă însufleţire. La urmă, Generalul Chirnoagă, în calitate de şef al armatei, a vorbit ostaşilor, îndemnându-i să-şi facă datoria, aşa cum au luptat în Rusia, pentru recucerirea pământului strămoşesc, invadat de hoardele din răsărit.

Întreaga asistenţă s-a îndreptat apoi spre o altă sală, unde li s-a servit masa. Membrii guvernului, împreună cu Colonelul Ludwig, cu ofiţerii superiori germani şi români, au fost invitaţi la o masă aparte. Discuţia a fost foarte animată. Tocmai începuse ofensiva germană în Ardennes, cu rezultate promiţătoare. Moralul tuturor, trupă şi ofiţeri era foarte ridicat. Am trăit un moment de comuniune spirituală a tuturor Românilor concentraţi la

Döllersheim, iluminat de speranța unei schimbări iminente şi pe frontul din Ungaria.

1. *LA BADEN AM WIEN.*

SOSIREA PROFESORULUI SÂNGIORGIU

După serbarea ostăşească de la Döllersheim, am avut bucuria să petrec zilele de Crăciun la Baden am Wien, o localitate balneară aproape de Viena.

Am fost invitat la acest complex balnear de către Serviciul Protocolului de la Ministerul de Externe, ataşat pe lângă cele două guverne, bulgar şi român, încartiruite la Hotel Imperial. Am trăit, împreună cu soția mea şi Grigore Manoilescu, câteva zile de odihnă, în condiții excepționale. Am avut o cameră caldă şi o masă îndestulătoare, uitând de Imperial, unde sufeream de foame şi frig. Am uitat şi de oboselile a patru luni de alergături intense, pentru a organiza activitățile guvernului de la Viena. Frontul se apropia de granița Austriei, noi aici eram privilegiați, nesimțind decât efectele unei odihne plăcute, ca şi cum am fi venit în vilegiatură.

Dar cum o bucurie nu vine niciodată singură, ca şi necazurile de altminteri, am avut mulțumirea să salut la Baden am Wien pe Profesorul Ion Sângiorgiu, care trecuse linia frontului şi se predase armatei germane. Era îmbrăcat în uniformă de locotenent român. Cum a ajuns la Viena, a întrebat de mine şi a fost îndreptat să mă caute de către Profesorul Gamillscheg la Baden am Wien.

Eu nu-l cunoscusem până atunci. Ba, mai mult, aveam oarecare rezerve față de persoana lui din cauza strânselor lui legături cu Palatul. Nu ne era un adversar propriu-zis, atacându-ne permanent, dar, într-o anumită împrejurare, după întoarcerea echipei legionare din Spania, şi-a îngăduit să afirme că legionarii care au luptat în această țară nu mai pot fi cetățeni români, pentru că au servit într-o armată străină. Evident, declarația lui Sângiorgiu a fost interpretată de Căpitan şi de toți legionarii ca fiind sugerată de camarila Palatului. Răspunsul n-a întârziat să vină chiar din partea Căpitanului, condamnând gestul lui, mai ales că lovea şi în onoarea lui Ion Moța şi Vasile Marin, căzuți pe acest front. Din acest moment, după câte ştiu eu, nu s-a mai produs nici o ieşire din partea Profesorului Sângiorgiu contra Legiunii.

Deci, cu aceste sentimente amestecate, l-am primit la Baden am Wien. Pe măsură ce conversația cu Profesorul Sângiorgiu se prelungea, mi-am dat seama că nu ne purta nici un sentiment ostil. Dimpotrivă, ultimele lui experiențe cu partidele şi cu oamenii care au organizat lovitura de la 23 August l-au determinat să-şi corecteze opinia față de noi. Se convinsese că, de fapt, Corneliu Codreanu avusese dreptate când a avertizat asupra unei eventuale tovărăşii a României cu Rusia bolşevică, iar după 23 August, nu avusese alt gând decât cum să scape din România, pentru a se pune la dispoziția guvernului de la Viena.

Profesorul Sângiorgiu nu voia să intre în guvern. Dorința lui era ca în uniformă de locotenent să intre în armata națională. M-a impresionat hotărârea acestui om de cultură renumit să intre într-o unitate şi să meargă pe front. Ne-a povestit cum a scăpat din țara ocupată. Prin anumite legături, a ajuns la cartierul general al Generalului Avramescu, care comanda armata română din nordul Transilvaniei. Cu ajutorul acestuia, a trecut linia frontului şi s-a predat armatei germane. A fost condus la Comandantul suprem al zonei unde, după ce i s-a luat interogatoriul de rigoare, a fost expediat la Viena.

Am petrecut împreună cu Profesorul Sângiorgiu zilele de Crăciun. S-a bucurat şi el de aceleaşi condiții de trai la hotel, uitând de peripețiile prin care a trecut.

Şederea noastră la Baden am Wien n-a durat mult. Timpul vacanței noastre era limitat la zilele Crăciunului de către Serviciul de Protocol. De altminteri, chiar fără această restricție, n-aş mai fi putut rămâne. Alte probleme se îngrămădiseră la orizont şi îşi cereau urgentă dezlegare.

3. COMEMORAREA CODREANU LA BERLIN

Punctul culminant al relațiilor noastre de solidaritate şi colaborare cu Reichul german a devenit notoriu în cursul serbării de la Berlin, închinate memoriei Căpitanului. Trebuie amintită această manifestație, care a avut loc în perioada finală a războiului, pentru că depăşeşte o anumită semnificație politică şi se înscrie într-o viziune spirituală a naționalismului, destinată să perpetueze în generațiile viitoare. Hitler şi colaboratorii lui intimi au voit să-şi arate cu această participare adevărata prețuire ce-au păstrat-o totdeauna în conştiința lor față de Mişcarea Legionară, chiar atunci când considerațiile politice de moment i-au determinat la o altă atitudine.

Actul de omagiu adus Întemeietorului Mişcării Legionare a fost organizat în comun de Institutul Român de la Berlin şi Secţia Culturală a Ministerului de Externe German, de sub conducerea Profesorului Six. Institutul Român de la Berlin a fost creat de Profesorul Sextil Puşcariu, în toamna anului 1940, în timpul guvernării noastre. Profesorul Puşcariu a devenit Preşedintele Institutului, iar ca Director al Institutului a fost numit Grigore Manoilescu. În momentul prăbuşirii frontului din România, Profesorul Sextil Puşcariu a fost prins de evenimente în ţară şi atunci Guvernul de la Viena a numit în fruntea Institutului de la Berlin pe Profesorul Gheorghe Cârsteanu. Din iniţiativa acestuia, bucurându-se de colaborarea Ministerului de Externe German, s-a realizat la Berlin această măreaţă manifestaţie, destinată să exalte valorile naţionalismului european, într-un moment critic al războiului.

Dar paralel cu acest act cultural şi politic, guvernul german a considerat momentul oportun ca să-şi manifeste ataşamentul său indestructibil faţă de guvernul de la Viena, care a cunoscut până atunci atâtea momente critice. Luând această iniţiativă, la care noi nu ne aşteptam, ni s-a comunicat de la Berlin că membrii guvernului român, ce vor participa la serbare, se vor bucura de o primire oficială şi vor fi găzduiţi în casa de oaspeţi a Führerului. Mi-am dat seama îndată de înalta semnificaţie a acestui gest. Ca în plin război, cu capitala bombardată aproape zilnic, să te ocupi de membrii unui guvern pribeag, primindu-l cu onorurile unui aliat, când acest guvern trăia exclusiv din sprijinul Reichului, era un gest de înaltă ţinută morală, care depăşea relaţiile politice existente. Reichul german, deşi crud lovit de inamici din toate părţile, a voit să dea o satisfacţie tineretului român, care atunci când România oficială a întors armele contra lor, ei şi numai ei au rămas credincioşi camaraderiei de arme cu soldatul german. Cu această invitaţie, guvernul german voia să răsplătească ţinuta mândră şi demnă a Legiunii care, cu toată dureroasa experienţă din lagăr şi toate încercările prin care a trecut, a rămas ferm legată de idealurile ei europene şi antibolşevice.

În vederea serbării de la Berlin, am procedat la o scindare a guvernului. Nu puteam lua toată echipa, din cauza greutăţilor de primire şi încartiruire. Vasile Iasinschi şi Mihail Sturdza au rămas la Viena, pentru a rezolva afacerile curente ale guvernului. Eu mi-am luat ca însoţitori pe Corneliu Georgescu, Ministrul Finanţelor, General Platon Chirnoagă, Ministru de Război, şi Grigore Manoilescu, Ministru al Propagandei.

Şederea noastră de la Berlin a durat din 4 până în 8 Ianuarie 1945. Am sosit cu trenul şi am tras mai întâi la Adlon Hotel. De aici am fost conduşi la Gästtehaus a Führerului. O

clădire nouă, care până atunci fusese cruțară de bombardamente. Într-adevăr merita numele ce-l purta. Interiorul era somptuos. Săli mari şi mobilate cu rafinament, amintind o epocă de pace şi înțelegere amicală. Sufrageria era tot atât de elegantă. Fiecare dintre noi primise un dormitor aparte, înzestrat cu toate comodităţile necesare. Era o locuință de vis. După trecerea pe la Budapesta şi Viena, prin diferite hoteluri, nimic nu se putea compara cu splendoarea întâlnită în această casă de oaspeți. Când ne întâlneam, după o noapte de odihnă, ne uitam unul la altul nedumeriți, cum de-am ajuns în acest loc feeric. Serviciul protocolului de la Berlin era mult mai bine organizat şi mai atent cu noi. Se vedea că fuseseră instruiți să ne facă viața cât mai plăcută aici, cine ştie, gândindu-se la soarta ce ne aşteaptă.

Festivitatea Codreanu a avut loc în Beethovensaal, în centrul Berlinului. Printr-un miracol, nici această clădire nu fusese atinsă de bombe. Era intactă. Teatrul era decorat în verde. Era plin până la ultimul loc, atât jos la parter cât şi în lojile dimprejur. Cuvântările omagiale au fost rostite de Profesorul Ernst Gamillscheg şi de Grigore Manoilescu, Ministrul Propagandei. În continuare, Filarmonica din Berlin, sub conducerea maestrului Furtwängler a executat Simfonia *Codreanu*, opera compozitorului Bălan, de origine macedo-română. Festivalul s-a încheiat cu executarea Simfoniei *Eroica* a lui Beethoven.

Între participanți s-a remarcat un numeros grup de personalități ale vieții publice germane a Celui De-al Treilea Reich. În primul rând, Subsecretarul de Stat de la Cancelaria Reichului, Rudolf Meissner, apoi Subsecretarul de Stat de la Externe, Steengracht. Între cei prezenți, mai erau Profesorul Dr. Six, şeful secției culturale din Ministerul de Externe, apoi Consilierii Rühle, Schmidt şi Dr. Böhm, înalți funcționari din Wilhelmsstrasse. Din partea armatei germane au participat numeroşi ofițeri de rang superior, între care ne-am bucurat de prezența Maiorului Wehnert, şeful regimentului 1.

În afară de miniştri români de la Viena, au luat parte la serbare în Beethovenhalle personalul de la Institutul Român, în frunte cu actualul preşedinte, Profesorul Cârsteanu, apoi numerosul grup de legionari din Berlin, între care se aflau şi Dr. Iosif Dumitru împreună cu Dr. Alexandru Randa. Seara a avut loc o masă de gală în casa de oaspeți a Führerului. Au participat notabilitățile germane care au onorat comemorarea cu prezența lor, Meissner, Dr. Six, Profesorul Gamillscheg şi alți înalți funcționari ai Ministerului de Externe, detaşați primirii noastre. Din partea Românilor au fost la masă toți miniştri români şi toți reprezentanții noştri la Berlin, concentrați în jurul Institutului.

Dar mai importantă decât această reuniune germano-română, în jurul unei mese comune, a fost atmosfera de camaraderie ce-a domnit aici. Nimic din rigiditatea unui protocol. Parcă eram între vechi prieteni. Parcă ne cunoşteam din Heidelberg, din vremuri studenţeşti. Parcă n-ar fi existat anii de tulburare ai războiului.

În cursul mesei s-au servit vinuri alese de pe Valea Rinului. La urmă, şampania franceză a fost turnată generos în pahare. S-a vorbit nemţeşte. Toţi puteam întreţine o conversaţie fără pretenţii în această limbă, iar dacă se iveau probleme mai complicate, Alexandru Randa ne servea de interpret. Deosebit de cordial a fost Dr. Meissner. Profesorul Six era extrem de mulţumit că are ocazia să ne cunoască. Spre deosebire de alte *Stelle*, el întotdeauna a susţinut cauza legionarilor la superiorii lui. Era bun prieten cu Gamillscheg, pe care îl numise Director al Institutului Germano-Român de la Bucureşti.

Miniştri noştri erau bine dispuşi. Lui Corneliu Georgescu îi sclipeau ochii de bucurie. Vorbea nemţeşte mai bine decât noi şi a avut lungi conversaţii cu Profesorul Six. Chiar Generalul Chirnoagă, dezavantajat de necunoaşterea limbii germane, se simţea în largul lui cu aceşti prieteni germani. Dar mai mulţumit decât toţi părea Profesorul Gamillscheg. Pare că, prin serbarea de la Berlin, trăia un triumf personal. Într-adevăr suferise cu noi toată această perioadă de criză a guvernului de la Viena şi era fericit că punctul lui de vedere, pe care-l susţinuse permanent, al unui guvern naţional şi nu al unui Comitet Naţional, se impusese până la urmă forurilor superioare.

Ne-am despărţit de înalţii demnitari germani târziu de tot, într-o atmosferă de Heidelberg, ca şi cum am fi trecut cu toţii printr-o baie de împrospătare a energiilor şi speranţelor. Ecoul campaniei din Ardennes nu se stinsese încă, iar tăvălugul roşu nu se pusese încă în mişcare de pe malurile Vistulei.

În ziua de 8 Ianuarie, am părăsit Gästtehaus, dar am mai rămas câteva zile la Berlin pentru a vizita centrele româneşti din Capitala Reichului.

4. CENTRELE ROMÂNEŞTI DIN BERLIN

În ziua de 8 Ianuarie, cum am spus, s-a încheiat vizita noastră oficială la Berlin. L-am rugat pe Profesorul Gamillscheg să-mi caute o cameră la Adlon Hotel, deoarece voiam să mai rămân câteva zile în Capitala Reichului, pentru a vizita centrele româneşti de aici. Cu

oarecare greutate a găsit o cameră pentru mine şi Borobaru şi aşa am putut folosi zilele următoare pentru a mă informa de activitatea camarazilor detaşaţi la Berlin.

Cea dintâi vizită am făcut-o, cum era şi firesc, Institutului Român din Berlin. Nici clădirea aceasta nu căzuse pradă bombelor, încât am întâlnit aici întreg personalul Institutului, în frunte cu Profesorul Cârsteanu. Orele de birou se desfăşurau în mod normal, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat împrejur. Casa Institutului fiind încăpătoare, şi-au găsit aici loc de dormit şi alţi camarazi, care aveau servicii în altă parte. Am fost invitat seara să iau masa împreună cu toţi camarazii găzduiţi la Institut, bucurându-mă de întâlnirea cu el.

Am fost invitat apoi la Centrul de Comandă al organizaţiei *Hitlerjugend*, al cărui şef era Arthur Axmann. Acesta nu se afla în Berlin. Ajutorul lui era Dr. Finck, un german din România, pe care l-am cunoscut cu prilejul participării lui în fruntea unui detaşament de tineri la serbările de la Iaşi, din 8 Noembrie 1940. Revederea a fost cordială.

Acestei organizaţii îi aparţinea şi un nucleu de tineri studenţi români, trimişi de la Viena, cu scopul să colaboreze cu tineretul german. Grupul era condus de Decebal Andrei şi era precumpănitor constituit din foşti fraţi de cruce: Dionisie Ghermani, N. Muscalu, Victor Carâp şi Ovidiu Ţârlea. Am avut o lungă conversaţie cu Dr. Finck, care mi-a explicat că marea majoritate a tineretului hitlerist e pe front şi luptă contra inamicului din răsărit. M-am întreţinut apoi cu tinerii români, care mi-au mărturisit că sunt extrem de mulţumiţi de cordialitatea cu care sunt trataţi de Dr. Finck şi ceilalţi colaboratori ai săi.

Cum eforturile Germaniei şi ale aliaţilor ei se concentrau spre o mobilizare totală a posibilităţilor lor, în cadrul operaţiilor militare, şi activitatea grupului tinerilor români s-a subordonat acelor imperative. Au fost vizitate centre industriale şi lagăre de români recent refugiaţi din România pentru a li se rezolva respectivele lor probleme dar îndemnându-i să participe şi la lupta de eliberare a Patriei lor, ca voluntari în Armata Naţională.

În acest scop au luat contacte cu întreprinderea Centralei Siemens din Berlin, unde lucrau deja tineri români, şi, apoi, în localităţile din Weimar, Weida Alt-Stadt, Gera, Zwickau etc. La cimitirul din Weimar s-au vizitat mormintele camarazilor Gheorghe (Gigi) Bădulescu şi a celorlalţi cinci căzuţi în timpul bombardamentului lagărului Buchenwald: ing. Ion Graur, Ion Voinea, Constantin Zaharia, Gheorghe Papanace şi Constantin Călin. Pe crucea mormântului lui Gheorghe Papanace se afla inscripţia Feiwillig SS.

La Berlin se mai aflau în funcţiuni oficiale, reprezentând guvernul de la Viena, Dr. Iosif Dumitru şi Dr. Alexandru Randa. Comandantul Legionar Dr. Iosif Dumitru era reprezentantul Mişcării la Berlin, detaşat de Corneliu Georgescu de la Secretariatul General. Alexandru Randa era reprezentantul diplomatic al guvernului de la Viena în Capitala Reichului. El avea legături permanente cu funcționarii germani de la Miniserul Afacerilor Străine. Cu ei am vorbit de stadiul relațiilor noastre cu oficialitățile germane. Împreună cu Profesorul Cârsteanu, ei constituiau forul nostru politic permanent la Berlin, substituindu-ne pe noi, miniştri în guvern, care rareori aveam prilejul să vorbim direct cu înalții demnitari germani.

La 12 Ianuarie 1945, am părăsit şi eu Berlinul cu trenul, însoțit de Gamillscheg şi Borobaru, întorcându-ne la Viena. Ceilalți miniştri plecaseră mai înainte. Tocmai în acea zi începuse marea ofensivă sovietică de pe Vistula.

5. CONFLICT GENERAL CHIRNOAGĂ – COLONELUL LUDWIG

Abia întors la Viena din călătoria mea la Berlin, unde am participat la comemorarea Codreanu, şi deja a trebuit să fac față unei probleme extrem de dificile. L-am însoțit la Döllersheim pe Generalul Chirnoagă, care făcea o inspecție trupelor desfăşurate pe terenul de instrucție. Era prezent şi Colonelul Ludwig, comandantul diviziei. Până atunci relațiile dintre cei doi şefi erau cordiale şi eu eram mulțumit de colaborarea lor strânsă, vitală pentru bunul mers al unității.

Mergând toți trei printre grupurile de soldați, desfăşurați pe teren şi mânuind fel de fel de arme, la un moment dar Generalul se adresează Colonelului Ludwig, cerându-i anumite explicații, în legătură cu antrenamentul soldaților. Generalul Chirnoagă cerea aceste explicații, în calitatea lui de Comandant suprem al armatei naționale. În acel moment, Colonelul Ludwig, pe un ton neobişnuit de dur, îi răspunde că el are de dat socoteală numai superiorilor lui din Comandamentul Waffen SS şi nu a unui ofițer străin. Generalul Chirnoagă a rămas de piatră şi a refuzat să întrebe ceva mai departe. S-a închis în mutism. Cu atât mai mult l-a mâhnit răspunsul lui Ludwig cu cât acesta fusese înainte ofițer român şi s-a încadrat mai târziu în armata germană.

La Viena, Generalul Chirnoagă mi-a comunicat, în prezența Loc. Col. Ciobanu, şeful lui de Stat-Major, că apreciază ieşirea Colonelului Ludwig mai mult decât ca pe o ofensă

personală, ci mai grav, o călcare a angajamentelor luate de Germani la alcătuirea Diviziei de la Döllersheim. Armata Națională, aşa cum s-a stipulat chiar în negocierile avute cu guvernul național, stă sub autoritatea acestui guvern şi nu e subordonată armatei germane. M-a rugat să rezolv această chestiune de competență, căci altminteri el nu mai poate rămânea în fruntea Ministerului de Război.

Conflictul luase un aspect grav, căci mă puteam aştepta la o descompletare a guvernului, care ar fi avut urmări grave asupra propriei lui existențe. Fără întârziere, am intervenit, pe unde am putut, povestind incidentul: pe la biroul lui Altenburg, pe la camarazii noştri din SS şi SD, prin legăturile ce le aveam la Berlin, cu rezultatul că Colonelul Ludwig a fost înlocuit cu Colonelul Fortenbach, în fruntea Diviziei. Chiar de la Statul Major al lui Himmler a venit ordinul de schimbare la conducerea Diviziei, înțelegându-se atitudinea lui Ludwig în termeni corecți, ca un motiv de fricțiune cu Românii care au aderat la Cruciada Anticomunistă şi luptă alături de trupele germane.

Generalul Chirnoagă a fost mulțumit de soluția dată conflictului său cu Colonelul Ludwig, cu atât mai mult cu cât noul comandant, Colonelul Fortenbach, era un om distins. A arătat mult tact şi bun simț în relațiile cu grupul de ofițeri români şi cu Generalul Chirnoagă a ajuns la o înțelegere perfectă.

VI. PLANUL STOICĂNESCU

Cum am spus chiar la începutul lucrării, Stoicănescu a fost cel dintâi legionar care a călcat pe pământul țării. La o scrisoare a lui Hitler, pin care îmi cerea să opresc înaintarea Sovietelor prin pasurile Carpaților, cu ajutorul legionarilor, i-am răspuns explicându-i imposibilitatea realizării acestui plan, deoarece îmi lipsea teritoriul de recrutare. Nu puteam în câteva zile să înjghebez aceste formațiuni militare, când inamicul era în drum spre toate trecătorile Carpaților. În locul acestei soluții tardive, i-am propus Führerului un alt plan, care consta dintr-un 23 August invers, al cărui obiectiv era ca să determinăm o parte a armatei române aflate pe frontul din Transilvania, înaintând spre Ungaria, să se asocieze armatei germane şi împreună să prindă la mijloc diviziile sovietice. Pentru realizarea acestui plan dispun de cel mai bun cap politic al Mişcării, Constantin Stoicănescu, pe care îl cred capabil să ducă la bun sfârşit această operație,

destinată să surprindă pe Ruşi în înaintarea lor spre Ungaria. Hitler a fost de acord cu acest plan şi Stoicănescu a pornit spre țară.

1. FĂRĂ SĂ-L VĂD

Stoicănescu a fost ridicat de acasă, de la hotelul unde locuia, cu repeziciunea unui fulger, de către autoritățile militare germane. Îmbrăcat în uniformă germană, a fost transportat cu cea mai mare urgență la Târgu Mureş, care se afla încă sub stăpânirea maghiară. De aici Stoicănescu trebuia să se strecoare în România şi să înceapă urzeala planului de subplantare a forțelor ruseşti.

Eu nici nu l-am mai putut întâlni pe Stoicănescu înainte de a pleca de la Viena, cum era firesc, ca să ne punem de acord asupra operației de realizat. Dar deşi a dispărut ca un meteor de la Viena, fără să fi schimbat o vorbă, am constatat, din desfăşurarea ulterioară a evenimentelor, că Stoicănescu a gândit intervenția lui în România exact în termenii preconizați de mine în răspunsul dat Führerului, adică o acțiune măiestrit orchestrată care să ducă la surprinderea inamicului între două focuri, în plină ofensivă spre Ungaria. Nu o răzvrătire de tip revoluționar, ci o ruptură în însuşi sistemul de alianțe ruso-româneşti, care s-a făurit la 23 August. Stoicănescu a gândit problema misiunii lui în România exact în aceiaşi termeni ca şi mine, fără să fi schimbat o vorbă la plecare!

Nu cunosc itinerarul lui Stoicănescu până ce a ajuns la Târgu-Mureş. Ştiu doar atâta că în acest oraş s-a întâlnit mai târziu cu grupul de legionari condus de Vasile Iasinschi şi tot acolo fusese semnalată prezența lui Nicu Iancu, ce se retrăsese de la Sibiu cu un detaşament german. Când ruşii s-au apropiat de Târgu Mureş, toți românii de aici s-au retras împreună cu ultimele trupe germane spre interiorul Transilvaniei... afară de Stoicănescu. El s-a lăsat depăşit de ocupantul rus şi apoi şi-a luat drumul de unul singur spre interiorul țării. Din acest moment i s-a pierdut urma. Nu ştiu ce drum a apucat şi pe cine a întâlnit. Nici mai târziu nu am aflat nimic despre el, ci doar am fost informat la Viena de rezultatele acțiunii lui.

În câteva luni de zile, Stoicănescu întocmise un dispozitiv de luptă contra Sovietelor, fără exagerare monumental. Reuşise să cointereseze la planul lui cercuri militare de primul rang, dar şi cadre politice ce dețineau funcțiuni importante în Stat. Pătrunsese în locuri unde nimeni nu s-a aşteptat. Ajunsese să aibă acces până la Generalul Rădescu,

Preşedintele Consiliului de Miniştri. N-am auzit să fi luat contact cu partidele politice, cari, de altminteri, îşi pierduseră influența în Stat.

Pe plan operativ, Stoicănescu îşi câştigase un aliat prețios în persoana Generalului Avramescu, care comanda armata română din Nordul Ardealului şi Munții Slovaciei. Acesta era de acord să intre în acțiune contra Ruşilor, dacă Germanii vor întreprinde o ofensivă de pe pozițiile ce le vor deține în momentul convenit. O puternică ofensivă germană era condiția pusă de Generalul Avramescu ca el să întoarcă armele contra cotropitorului. Această cerere s-a transmis peste linia frontului prin curier şi a ajuns la Marele Cartier al Führerului. Hitler a aprobat planul şi în acest scop a deplasat în regiunea Balaton faimoasa Divizie blindată a lui Sepp Dietrich, deşi avea nevoie de ea în răsărit, pentru a opri ofensiva sovietică dezlănțuită la 12 Ianuarie 1945.

Pe plan militar, Stoicănescu mai dispunea de un punct de sprijin important. Îşi întinsese relațiile la Marele Stat Major al Armatei Române de la Bucureşti. Şeful Statului Major era generalul Bratan. Acesta era dispus să intre în acțiune, cu mijloacele de care dispunea la Centru, în eventualitatea unei schimbări de front, sub comanda Generalului Avramescu.

Cel mai apropiat colaborator al lui Stoicănescu în această întreprindere era Profesorul de ebraică de la Facultatea de Teologie din Bucureşti, Georgescu. Cu ajutorul acestuia, mai puțin cunoscut, Stoicănescu a înnodat fire la multe oficialități, ajungând până la cabinetul Generalului Rădescu. Preşedintele de Consiliu nu cunoştea planul Stoicănescu, dar înclina spre o soluție de forță contra ocupantului comunist, cu ajutorul maselor populare. În eventualitatea unei schimbări pe front, s-ar fi putut organiza la Bucureşti o insurecție populară, patronată chiar de Rădescu. E cunoscută intervenția publică a acestuia contra celor 'fără de patrie şi fără Dumnezeu'.

2. MOMENTUL DECISIV

Se apropie momentul decisiv. Pentru coordonarea acțiunii din țară cu ofensiva armatei germane din Ungaria, era nevoie de o conferință prealabilă. Contactul-radio nu era suficient. Totul era pus la punct în România ca să se provoace schimbarea de front a armatei române din Ungaria. În caz de reuşită, urmările ar fi fost dezastruoase pentru Moscova. Armatele ruseşti ar fi fost anihilate şi un gol imens s-ar fi extins de la Dunăre până în Carpați. Cine ştie? În cursul ofensivei germano-române s-ar fi putut trece Carpații,

având ca obiectiv recucerirea Capitalei. Gândul nostru se precipita mai departe, la Englezii ce debarcaseră în Grecia. Ce vor face aceştia în faţa dezastrului suferit de aliaţii lor ruşi? Întreg dispozitivul militar aliat din Balcani era ameninţat şi războiul s-ar fi prelungit. Dar atunci se ivea un pericol şi mai mare, noile arme germane, care erau pe punctul să fie realizate. Această ameninţare n-ar fi determinat pe Anglo-Americani să intervină în Balcani, trecând peste convenţia de la Teheran a zonelor de influenţă în Europa? Repercursiunile ar fi fost mult mai grave decât oprirea ofensivei sovietice în acest spaţiu. Şi atunci prezenţa anglo-americanilor în Balcani n-ar fi avut consecinţe politice şi în România, evitând robia ce ne aştepta sub cizma cotropitorului?

Toată această grandioasă concepţie de salvare a României s-a prăbuşit din cauza unor neprevăzute în parcursul ultimei etape. La Bucureşti funcţionau două servicii informative germane: Abwehr-ul şi SD. Listele agenţilor din Abwehr, cu numele, adresele şi conturile lor bancare, se găseau în dublură şi la Legaţia germană. Când trupele române au înconjurat şi ocupat Legaţia germană, au fost descoperiţi în fişierul ei şi agenţii Abwehr-ului. Guvernul român, constituit după 23 August, a trecut lista acestor agenţi noilor lor aliaţi. Aceştia au arestat, rând pe rând, pe toţi agenţii germani care făceau parte din această reţea. Unii dintre ei au fost prinşi când s-au dus să încaseze bani de la băncile unde aveau conturile.

Agenţii din SD nu figurau în listele de la Legaţia germană, încât n-au putut fi identificaţi şi arestaţi. Aceştia s-au bucurat încă multă vreme de libertate. Constantin Stoicănescu a luat contact cu reprezentanţii principali ai lui SD la Bucureşti, între care şi ofiţerii Auner şi Gunne, acelaşi Gunne care m-a condus pe mine în Bulgaria în Martie 1941. Au lucrat împreună la făurirea planului de resurecţie internă, care să provoace răsturnarea situaţiei interne din România. Dar şi în cadrul acestei organizaţii, SD, mult mai sever condusă, s-a produs o infiltraţie inamică. Şefii principali ai lui SD au fost arestaţi de Români, între alţii şi cei doi capi principali, Auner şi Gunne. Aceştia au reuşit să fugă din prizonieratul Românilor şi s-au refugiat la Braşov. Dar le lipseau aparatele lor de emisiune, reţinute de români când au fost arestaţi, pentru a putea lua contact cu centrala lor de la Viena.

Atunci şi-au adus aminte de un vechi agent al lor, Dr. Ţăranu din Timişoara, care nu fusese arestat şi care se găsea, cum se spune în limbajul agenţilor, în adormire. Auner şi Gunne au reuşit să ia contact cu Dr. Ţăranu şi să-l aducă la Bucureşti. Centrala SD de la Bucureşti l-a însărcinat pe Dr. Ţăranu să ţină legăturile radiofonice cu centrala lor de la Viena. Acesta avea aparatul lui propriu. Totul a mers bine până când într-o zi locuinţa lui Dr. Ţăranu din Bucureşti a fost descoperită de Ruşi, încercuită iar el arestat. Ce se

întâmplase? Prin sisteme prea bine cunoscute, serviciile speciale ruseşti au identificat casa de unde Dr. Ţăranu transmitea mesagiile SD-ului în străinătate prin postul lui de emisiune. Arestat de Ruşi, Dr. Ţăranu a fost pus de ei în alternativa să aleagă între a fi împuşcat sau să intre în serviciul lor. Dr. Ţăranu a acceptat să-şi salveze viaţa, cu preţul de a dezvălui Comandamentului Militar Sovietic al Capitalei textul tuturor telegramelor ce-i ajungeau în mână, fie cele sosite din străinătate fie acelea ce trebuie să le transmită la Viena.

Această tranzacţie s-a realizat aproximativ la începutul lunii Ianuarie 1945, astfel încât din acel moment grupul SD din România se afla sub vigilenţa Ruşilor. Dr. Ţăranu primise ordine de la Ruşi să continue transmisiunile în mod normal, fără să dea de bănuit superiorului că s-ar fi petrecut vreo interferenţă.

Tocmai în această perioadă, când postul de emisiune SD fusese interceptat de Ruşi, s-a proiectat călătoria lui Constantin Stoicănescu şi Andreas Schmidt la Viena. Ei trebuiau să vină pentru a explica la Marele Cartier al Führerului stadiul în care se află pregătirile lor de răsturnare a alianţei româno-ruse. Odată aprobat planul de intervenţie, ei trebuiau să se întoarcă în România, pentru a asigura pe Avramescu din partea germană că se va întreprinde ofensiva cerută de forurile militare româneşti.

Constantin Stoicănescu a ales calea aerului pentru a ajunge la Viena. El era grăbit să comunice Führerului cât mai repede ce posibilităţi există de a se da o lovitură decisivă forţelor ruseşti în spaţiul ungaro-transilvan. Aflase şi doi ofiţeri aviatori români, simpatizanţi ai Mişcării, dispuşi să-i piloteze până la Viena. Decolarea nu se putea face însă decât în zona frontului, unde cei doi ofiţeri făceau serviciu şi dispuneau de propriul lor avion.

Totul a mers bine până aici şi ei sperau să ajungă fără incidente la Viena. Dar ei nu cunoşteau trădarea din spate. Dr. Ţăranu primise un mesaj de la SD ca să comunice centralei de la Viena că în ziua cutare va apărea un avion românesc deasupra Vienei şi artileria anti-aeriană să nu tragă, deoarece în el se aflau două personalităţi importante din ţară. Comandantul forţelor aeriene de la Viena era solicitat să înlesnească aterizarea acestui avion şi să conducă pe pasagerii lor direct la sediul SD de la Viena.

Ruşii au fost şi ei încunoştiinţaţi de Dr. Ţăranu de conţinutul mesajului. Aceştia au lăsat lucrurile să se întâmple pe parcursul expediţiei fără să intervină, dar au luat măsuri de identificare a avionului destinat să treacă frontul, urmând ca, odată ridicat în aer, să fie doborât de aviaţia de vânătoare.

Eu aflasem de iminenta sosire a lui Stoicănescu şi Andreas Schmidt, pe calea aerului, din două surse. Mai întâi camarazii din SD de la Viena, care locuiau la Hotel Imperial, m-au informat de conținutul telegramei primite; apoi Comandorul Bailla, care avea contact cu Comandamentul Aerian de la Viena, m-a înştiințat de ordinul ce-l primiseră ofițerii din acest centru ca artileria antiaeriană să nu tragă într-un avion cu culorile româneşti. Această întâmplare s-a petrecut pe la începutul lunii Februarie 1945. În ziua anunțată să aterizeze avionul, nu apăruse nimic la orizont. În zilele următoare, aceeaşi linişte chinuitoare.

Târziu de tot, am aflat ce s-a întâmplat cu ei. Avionul cu Stoicănescu şi Schmidt a fost interceptat de aviația de vânătoare şi doborât. Ei au fost capturați cu răni grele din avionul arzând. Cu toată starea lor gravă, au fost imediat transportați la Înaltul Comandament Sovietic, unde au fost supuşi unui interogatoriu feroce, până ce serviciile ruseşti au aflat întreg adevărul.

Planul conceput de Constantin Stoicănescu, care le putea provoca o catastrofă militară, a fost descoperit, au început arestările celor implicați în el. În primul rând Generalul Avramescu cu întreaga lui familie. Apoi, o serie de ofițeri superiori din jurul lui. S-au înăsprit măsurile de supraveghere ale trupelor româneşti care operau în Ungaria. Stoicănescu şi Andreas Schmidt au fost transportați într-un lagăr din Rusia, unde au şi murit. Tot ca urmare a acestei descoperiri, Moscova a pregătit eliminarea Generalului Rădescu de la putere în 6 Martie 1945, şi înlocuirea lui Petru Groza.

3. GENERALUL AVRAMESCU. O ULTIMĂ ÎNCERCARE

După eşuarea planului Stoicănescu, despre al cărui sfârşit tragic am scris mai înainte, am făcut o ultimă încercare de a-l determina pe Generalul Avramescu să treacă în liniile germane şi să se ataşeze guvernului de la Viena.

Am trimis în Slovacia, în localitatea unde era încartiruit detaşamentul românesc Balotescu, pe doi camarazi care veniseră de curând din țară, trecând peste linia frontului: Ilie Vlad Sturdza şi Andrei Costin. Misiunea lor era să ia contact cu Generalul Avramescu, fiind rudenie cu el, şi să-l convingă să facă saltul în tabăra noastră. Eram şi neliniştit de consecințele ce le poate avea căderea lui Stoicănescu în mâinile Ruşilor. Supus la torturi, ar putea să-l descopere şi pe Generalul Avramescu.

Ei au plecat în prima jumătate a lunii Martie şi au stat în localitatea Gorodno, unde se găsea detaşamentul românesc, mai bine de o săptămână. S-au întors la Viena fără să fi putut lua contact cu Generalul Avramescu. Cum relatează Căpitanul Beldie, alias Ştefănescu-Govora, care vorbise cu ei în această localitate şi i-a ajutat să-şi îndeplinească misiunea. Generalul Avramescu şovăia să facă pasul decisiv. Eu speram că Ilie Sturdza, care era ginerele lui, îl va putea convinge să rupă cu trecutul şi să treacă liniile noastre, de partea Germaniei şi a guvernului de la Viena.

În fața frontului românesc. Ilie Sturdza n-a cutezat să se avânte, fiind o figură prea cunoscută, şi atunci a căzut alegerea pe Andrei Costin. Acesta s-a îmbrăcat cu o bluză militară, asemănătoare cu a Generalului Avramescu, când mergea în inspecție pe front. Costin a reuşit să treacă în liniile româneşti, dându-se un soldat rătăcit, dar pe Generalul Avramescu nu a putut să-l întâlnească pentru a-i preda mesajul nostru. Tocmai în acel moment când trebuia să aibă loc întâlnirea, Generalul Avramescu şi-a mutat postul de comandă într-un oraş mult înapoia frontului. În fața acestei situații, Andrei Costin a revenit la liniile germane şi apoi, împreună cu Ilie Sturdza, s-a înapoiat la Viena.

Temerile mele s-au îndeplinit. La 3 Martie 1945, Generalul Avramescu, cu întreaga familie, au fost arestați de către Ruşi. El a fost ucis în Rusia şi nu cum spune versiunea oficială, sovietică, că ar fi murit în cursul unui bombardament german, chiar în Ungaria.

4. CADRUL DIPLOMATIC

Guvernul național român de la Viena s-a bucurat şi de o recunoaştere diplomatică din partea altor State, ceea ce era o demonstrație netăgăduită a independenței lui politice în raport cu Reichul German.

Cum am spus mai înainte, Ministerul de Externe German a trimis la Viena pe Ambasadorul Altenburg ca să reprezinte Reichul pe lângă cele două guverne străine, constituite pe teritoriul său, guvernul bulgar şi guvernul român. Altenburg primise o însărcinare oficială din partea lui Ribbentrop ca să coordoneze interesele politice şi militare ale Reichului cu aceşti aliați de ultima oră, care n-au acceptat ocupația țărilor lor de Soviete.

Activitatea lui Altenburg la Viena avea toate caracteristicile unui reprezentant diplomatic

autentic, exact cum ar fi funcţionat într-o altă ţară. Avea biroul lui la Imperial, avea consilierii lui şi şeful lui de protocol, Profesorul Ernst Gamillscheg era de asemenea ataşat Ambasadorului Altenburg.

Dar de partea românească a existat o reprezentanţă diplomatică a guvernului român pe lângă guvernul german? Ne-am bucurat şi de această favoare. Mihail Fotin Enescu, diplomat de carieră, a fost numit de guvernul naţional Consul General la Viena, cu jurisdicţie pentru întreaga Germanie. Am primit de la Guvernul german clădirea Consulatului Român de la Viena, unde Enescu şi-a instalat serviciile. Doamna Maria Bucur a fost numită Secretară a Consulatului şi însărcinată cu emiterea paşapoartelor şi a altor documente de identitate. Paşapoartele româneşti, eliberate de Consulat, erau recunoscute în întreaga Germanie şi în ţările aliate ei. Consulatul Român elibera certificate de naştere şi alte documente solicitanţilor ce le pierduseră în cursul războiului. S-au încheiat chiar acte de căsătorie în faţa Consulului, aşa cum se proceda şi în alte ţări. Guvernul german trata aşadar guvernul român ca un organism internaţional, legal şi legitim. Deşi nu poseda teritoriu, guvernul se putea manifesta ca o entitate politică independentă. Trebuie adăugat că şi la Berlin aveam un reprezentant oficial, în persoana lui Dr. Alexandru Randa. Acesta avea acces permanent la Ministerul de Externe German unde se prezenta ori de câte ori era solicitat de la Viena să înfăţişeze punctul nostru de vedere.

În Spania reprezentanţa diplomatică a guvernului de la Viena s-a constituit cu mult înainte de a se fi format în mod oficial acest guvern, la 10 Decembrie 1944. Aceasta, datorită prestigiul de care se bucura fostul ministru legionar Radu Ghenea, atât în cercurile spaniole cât şi între reprezentanţii diplomatici al Axei. Pentru a nu întâmpina dificultăţi la crearea Legaţiei, Radu Ghenea s-a dus la Ministerul de Externe Spaniol şi a făcut o declaraţie că guvernul naţional de la Viena nu urmăreşte decât să lupte contra comuniştilor şi nicidecum contra Aliaţilor. În caz că Aliaţii vor continua lupta şi contra comuniştilor, guvernul de la Viena va fi alături de ei. Cu această declaraţie, Radu Ghenea şi-a asigurat bunăvoinţa guvernului spaniol, care, în acele momente, era alarmat de orice act ce-ar putea să supere pe Aliaţi.

A luat apoi contact cu Ambasadorul german de la Madrid, Von Stöhrer, care i-a comunicat că a aflat de formarea unui guvern naţional la Viena şi că Ambasada Germană va sprijini cu toate mijloacele proiectul unei Legaţii Române la Madrid, destinate să reprezinte interesele acestui guvern în Spania. Bazat pe această declaraţie, Radu Ghenea a procedat fără întârziere la constituirea Legaţiei Române de la Madrid. El şi-a rezervat funcţiunea de ministru, aceea pe care o avusese şi înainte de lovitura de Stat a lui

Antonescu, iar, ca personal al Legației, a făcut apel la colaborarea unor tineri români, bine cunoscuți în societatea spaniolă prin activitățile lor culturale: Aurel Răuță, Ciril Popovici şi Gheorghe Uscătescu. Aceştia îndeplineau funcțiunea de consilieri ai Legației, în diferitele ei sectoare de activitate: economie, cultură şi politică.

Odată Legația constituită, Von Stührer şi-a ținut angajamentul, obligându-se să asigure cheltuielile ei de funcționare. După rezolvarea problemei materiale, Radu Ghenea şi consilierii lui au luat hotărârea să închirieze un apartament, în care să-şi aibă reşedința noua Legație. Au găsit o locuință prezentabilă în Strada Abascal, o cale centrală din Madrid. O figură de prim rang a ambasadei germane de la Madrid era Consilierul Lazăr, care fusese la Bucureşti înainte de război. Lazăr a devenit prietenul devotat al poporului român, susținându-l cu energie în fața superiorului său, ambasadorul Von Stöhrer.

Vechea Legație românească, de sub conducerea Ministrului Nicolae Dumitrescu, n-a dispărut după 23 August. Ea a continuat să funcționeze şi sub noul guvern român al lui Sănătescu şi apoi al Generalului Rădescu. Şi-a încetat existența abia după capitularea Germaniei, în 8 Mai 1945, deoarece guvernul de atunci, al lui Petru Groza, a întrerupt legăturile diplomatice cu guvernul lui Franco, la ordinul Moscovei. În felul acesta, în perioada de după 23 August, au existat la Madrid, două Legații româneşti, cea oficială, care reprezenta guvernul de la Bucureşti şi cea creată *ad-hoc*, sub conducerea lui Radu Ghenea şi care reprezenta guvernul român de la Viena.

Paradoxul Legației Române de la Madrid este că s-a constituit înainte de proclamarea oficială a guvernului de la Viena, la 10 Decembrie 1944. Legația a existat încă înainte de a exista un guvern. Exclusiv pe baza propagandei de la Radio ce se făcea în numele acestui guvern neînființat şi a activităților ce le desfăşura cu acest nume. În țară şi în străinătate nimeni nu se îndoia de existența acestui guvern, deşi legal nu era constituit.

Legația de la Madrid a fost recunoscută de guvernele aliate Axei. În primul rând guvernul italian de la Salo, de sub conducerea Ducelui Benito Mussolini, apoi Republica Slovacă a Monseniorului Tiso. Polonezii din Madrid, care nu aveau reprezentanță oficială, ci numai un grup de refugiați, s-au oferit să-i facă legături lui Radu Ghenea cu serviciile americane. El a repetat acestora poziția guvernului de la Viena, anterior expusă. Legionarii nu sunt contra Aliaților, ci luptă doar contra comuniştilor.

Membrii Legației au petrecut Crăciunul cu soțiile lor, în localul achiziționat în Calle Abascal. Ca să ne facă şi nouă o bucurie, celor din Germania, care duceam multe lipsuri,

Radu Ghenea a trimis la Berlin pe Aurel Răuță, consilier de legație. Acesta s-a îmbarcat într-un avion de cursă, Barcelona-Berlin, care zbura la o joasă înălțime şi era expus să fie interceptat de aviația aliată. De la Barcelona, avionul a luat zborul peste Italia, Elveția şi sudul Germaniei. În ziua de 27 Noiembrie, Aurel Răuță era la Berlin. Mă aflam şi eu, în acel moment, în Capitala Reichului, chemat la Ministerul de Externe German pentru a obține autorizația de formare a guvernului național. Ne-am întâlnit la Hotel Adlon. Aurel Răuță mi-a făcut o dare de seamă asupra evenimentelor din Spania şi despre Legația ce se înfiripase la Madrid. Am trăit un moment de intensă bucurie, aflând de activitatea laborioasă a lui Radu Ghenea şi a celorlalți camarazi, în reprezentarea intereselor româneşti în această țară. Aurel Răuță ne-a adus fructe din Spania, unele necunoscute de noi, pe care le-am contemplat cu nesaț. La urmă a scos o mie de franci elvețieni din buzunar, darul Legației Române de la Madrid pentru nevoile ce se apropiau. Aceşti bani ne-au fost de mare folos în pribegia noastră, după capitularea Germaniei.

Aurel Răuță a fost găzduit la Institutul Român de către Profesorul Gheorghe Cârsteanu. A mai stat câteva zile, pentru a vedea şi alți camarazi, şi apoi a reluat aceeaşi rută plină de primejdii.

Legația noastră de la Madrid, de sub conducerea lui Radu Ghenea, a funcționat până la capitularea Germaniei. Odată cu dispariția guvernului de la Viena, şi-a încheiat şi ea activitatea. Apartamentul din Calle Abascal a fost predat altui locatar şi membrii Legației şi-au luat fiecare libertatea de acțiune.

A doua țară aliată cu Germania care ne-a acordat dreptul de reprezentanță diplomatică a fost Italia. Mussolini a fost extraordinar de impresionat de evenimentele din România şi de reacția Gărzii de Fier, care, din primul moment, s-a opus actului de la 23 August. Republica de la Salo, cum se numea pe atunci teritoriul rămas sub autoritatea lui Mussolini, intrase în faza critică a deznodământului. Trupele germane, după rezistența prelungită de pe Monte Cassino, erau în retragere şi se apropiau de sanctuarul mussolinian. Legionarii noştri, care, până la arestarea lui Mussolini, locuiau la Roma, s-au retras şi ei în reduitul lombardic. Profesorul Găzdaru, fostul Director al Şcolii Române de la Roma, a fost primit în audiență de Mussolini, la scurt interval după 23 August, Ducele şi-a exprimat întreaga lui admirație pentru Mişcarea Legionară, considerând-o cea mai revoluționară mişcare din Europa, şi l-a asigurat pe Profesor de concursul fasciştilor italieni la crearea unei linii de rezistență contra cotropitorului. Profesorul Găzdaru mi-a trimis îndată după audiență o scrisoare entuziastă, în care mi-a expus modul afectuos în care a decurs audiența la Mussolini.

Îndată după formarea guvernului de la Viena, bazându-mă pe scrisoarea Profesorului Găzdaru, am cerut prin Ambasadorul Altenburg, de la guvernul german, permisiunea să trimitem un reprezentant diplomatic la Salo. Am anunțat şi numele persoanei alese de mine să ne reprezinte la Salo. Era Dr. Emil Bulbuc, care venise din țară de curând, trecând linia frontului. Emil Bulbuc, medic de carieră, îşi făcuse studiile în Italia şi vorbea o limbă italiană perfectă. Eu făcusem demersul la Ministerul de Externe German cam pe la sfârşitul lui Ianuarie şi răspunsul a întârziat destul de mult. Ştiu că eram deja la Alt-Aussee când a venit aprobarea. Ca urmare, Dr. Emil Bulbuc, însoțit de consilierul său de legație, Avocatul Octavian Roşu, au întreprins călătoria în Italia, abia la începutul lui Martie 1945. S-au stabilit la Milano. Pe Mussolini nu au mai apucat să-l vadă. Afacerile cu guvernul italian le-au tratat prin Secretarul General al Partidului fascist, Pavolini. Din primul moment însă s-au bucurat de sprijinul excepțional al Ministrului Von Rahn de la Legația Germană. Acesta le-a pus la dispoziție şi mijloacele financiare necesare pentru a instala Legația într-un hotel din Milano. În scrierile lui postbelice, Von Rahn vorbeşte cu elogii de Mişcarea Legionară.

Pe Profesorul Găzdaru îl numisem şeful grupului legionar din Italia. Dar Profesorul nu a fost mulțumit cu această funcțiune. După audiența la Mussolini, el spera ca să ajungă ministrul guvernului de la Viena pe lângă Republica de la Salo. Dezamăgit din cauza preferinței mele pentru Emil Bulbuc, a renunțat şi la funcțiunea pe care i-o încredințasem şi a trecut în tabăra dizidenților.

A treia țară care ne-a făcut onoarea să ne recunoască diplomatic a fost Croația. Am numit în postul de Ministru Plenipotențiar al guvernului de la Viena pe Profesorul Ion Ionică. I s-a comunicat numirea la Zagreb şi era aşteptat. Dar evenimentele n-au mai permis să-şi ia postul în primire. Frontul se apropia de Zagreb şi chiar oficialitățile croate au început să se retragă spre Germania.

Am făcut o încercare să obținem recunoaşterea diplomatică şi din partea Slovaciei. Am intrat în tratative cu guvernul slovac dar ele n-au dus la rezultatul dorit. Cum am aflat mai târziu, Germanii s-au opus la numirea unui ministru al nostru la Bratislava. Nu ştiu din ce motive.

O altă tentativă de contact diplomatic cu o țară aparținând Puterilor Axei s-a făcut cu Ungaria. Era pe timpul când guvernul maghiar prezidat de Szalasy părăsise Budapesta, asediată de trupele sovieto-române, şi se refugiase în oraşul de frontieră cu Austria,

Szombathely. Invitat de guvernul maghiar, Ministrul nostru de Externe, Mihail Sturdza, a plecat în acest oraş, unde a fost primit în audienţă de Ministrul de Externe al Ungariei, Kemenyi. În cursul conversaţiilor între cei doi miniştri, a fost tratată şi chestiunea unei reprezentanţe diplomatice a guvernului de la Viena pe lângă guvernul maghiar. Kemenyi a fost de acord cu propunerea lui Sturdza, dar evenimentele în curs, Germania fiind în pragul capitulării, au împiedicat aplicarea acestei convenţii.

"Au existat, deci, cum remarcă Faust Brădescu, în ciuda conjuncturii extrem de nefavorabile, raporturi diplomatice de natură directă între Guvernul de la Viena şi mai multe state europene.

Recunoaşterea solemnă a Guvernului de la Viena de către alte state europene îi asigură un prestigiu şi o trăinicie internaţională. Angajamentul solemn al altor State este miezul viabilităţii lui ca reprezentant natural al naţiunii încătuşate."

VII. AMURGUL

Intrăm în faza finală a guvernului de la Viena. Germania, lovită din toate părţile, era pe punctul de a capitula. Diviziile sovietice se apropiau de graniţa austriacă. În această situaţie, autorităţile germane competente ne-au propus să evacuăm Viena, retrăgându-ne în interiorul Austriei. Ne-au ales ca nouă reşedinţă localitatea Alt-Aussee, lângă lacul cu acelaşi nume, la poalele lui Dachauergebirge. Activitatea guvernului de la Viena a continuat cu acelaşi zel şi după această evacuare, îndeplinindu-se îndatoririle de zi cu zi, în spaţiul restrâns în care am fost constrânşi să trăim de acum înainte, din cauza evenimentelor de pe front.

Notăm că armata naţională a rămas la Döllersheim. De asemenea şcolile speciale nu şi-au schimbat reşedinţa. Un regiment al armatei naţionale a plecat pe front, ocupând linia Oderului, în Nordul Germaniei.

1. DE LA VIENA LA ALT-AUSSEE

Apropiindu-se armata sovietică de granița Austriei, Ministerul de Externe German a hotărât evacuarea guvernelor bulgar şi român de la Viena la Alt-Aussee, o localitate situată între Linz şi Salzburg, în regiunea muntoasă a Austriei. S-a avut în vedere şi faptul că, după informațiile difuzate de Aliați această zonă ar cădea în zona americană de ocupație. Mutarea s-a făcut a 19 Februarie 1945, unii cu trenul alții cu maşini particulare şi alții cu autobuzul.

Odată cu membrii guvernului, se retrag la Alt-Aussee şi toți funcționarii români care lucrau în serviciile acestuia. Ambasadorul Altenburg însoțeşte cele două guverne cu întreg personalul acreditat biroului său. De asemenea, s-au instalat la Alt-Aussee şi toți ofițerii SS din Sicherheitsdienst. Practic, la Hotel Imperial n-a mai rămas nimeni din vechii lui oaspeți.

Postul de Radio Donau fost transferat în aceeaşi regiune şi anume la Gmund, unde echipa românească şi-a continuat emisiunile.

La Alt-Aussee, membrii guvernului şi funcționarii lui au fost repartizați să locuiască la Hotel Am See. Dar încartiruirea lor acolo n-a durat mult, deoarece Hotelul a fost rechiziționat de autorități pentru a servi de spital soldaților răniți. Aici ni s-au pus la dispoziție camere în case particulare. Eu mi-am găsit reşedință într-o vilă, cu soția mea, Corneliu Georgescu, Grigore Manoilescu şi Traian Borobaru. Ceilalți s-au împrăştiat care încotro pe unde au găsit o familie care să-i adăpostească.

Activitatea guvernului de la Viena n-a încetat o clipă nici în acest loc îndepărtat de metropola Austriei. Grija noastră principală s-a concentrat acuma ca să se mențină contactul cu unitățile de la Döllersheim. Instrucția trupei continua fără să se observe vreun semn de dezagregare, cu toate că Ruşii se apropiau de Viena. Un al treilea regiment era în curs de formație.

2. REGIMENTUL NR.1 PLEACĂ PE FRONT

La 4 Martie 1945, am primit o telegramă de la Maiorul Wehneht, prin care mă anunța că regimentul de sub comanda sa a intrat pe poziție contra Ruşilor în fața oraşului Schwed an der Oder.

Plecarea regimentului în direcția frontului a început pe 15 Februarie. Călătoria cu trenul a fost lungă şi anevoioasă. Întâia etapă a fost la Stettin. A doua zi dimineața regimentul a avut parte de primul bombardament aerian sovietic. De la Stettin, unitatea românească a coborât spre sud pentru a ajunge la localitatea de destinație. Pe calea ferată trenul s-a oprit deodată brusc chiar pe un pod, fiind surprins de avioane sovietice. Erau în fața localității Stargard. Avioanele au mitraliat trenul şi au azvârlit grenade asupra lui. Soldații s-au refugiat o parte sub pod, iar alții într-o pădurice din apropiere. La fel au făcut călătorii germani din tren. A fost botezul focului pentru regimentul nr. 1. Multe pierderi în morți şi răniți. Sanitarii lui Dr. Apostolescu nu mai pridideau cu legatul rănilor.

Înainte de a ajunge la locul de destinație, regimentul a suferit un nou atac de avioane, dar fără pierderi, căci au fost puse pe fugă de mitralierele anti-aeriene instalate pe tren. După o altă călătorie, destul de lungă, au ajuns în localitatea Schwed an der Oder.

Regimentul a luat poziție pe o insulă a Oderului, în fața satului Gatow. De partea cealaltă erau Ruşii. Contactul cu inamicul nu se făcea decât prin mijlocirea echipelor de soldați care făceau incursiuni dincolo de Oder, sub comanda lui Ică Tănase. Şi-a pierdut viața legionarul Blaga. Se înrolase în armata germană, ajungând la gradul de elev plutonier. Auzind de formarea armatei naționale, a părăsit unitatea germană şi a intrat printre primii voluntari în regimentul nr. 1. Era cel dintâi legionar care-şi pierdea viața pe front din unitatea formată la Döllersheim.

Fiind cantonați pe insulă, echipe de soldați trebuiau să treacă zilnic în satul Gatow, cu bărcile, pentru a aproviziona regimentul. Petre Sorici era de serviciu în sat şi el se îngrijea de strângerea alimentelor. În timpul acestor treceri zilnice cu barca, mai mulți soldați şi-au pierdut viața, din cauza atacurilor inamice. Această situație a durat până la sfârşitul lunii Martie, Generalul Chirnoagă, însoțit de Vasile Iasinschi, au inspectat regimentul nr. 1, pe front. Cum scrie Generalul Chirnoagă, "Era o perioadă de acalmie cu focuri de arme răzlețe şi incursiuni peste Oder în timpul nopților. Poziția era bine ocupată şi trupa avea moralul ridicat". (*Războiul României contra Rusiei Sovietice*, p. 296).

3. O VIZITĂ LA SOPRON

În plină iarnă, 6 Martie 1945, şi chiar pe linia frontului cu Ungaria, am făcut o vizită Generalului Zako, care era şeful serviciului informativ al armatei maghiare, o funcțiune

asemănătoare cu a Generalului Gehlen la Germani.

Legătura s-a făcut prin Locotenentul Pfiff, provenit din Abwehr, care, după căderea lui Canaris, fusese integrat în secțiunea VI de la Reichssicherheitshauptamt. Eu îmi exprimasem mai înainte de mai multe ori dorința să-l cunosc pe şeful guvernului maghiar, Szalasy. Acest contact nu s-a putut face, nu ştiu din ce motive. În schimb mi s-a oferit să întâlnesc pe Generalul Zako, un om de încredere al preşedintelui.

Călătoria până la cartierul Generalului Zako, undeva în zona frontului, în dreptul oraşului Sopron, am făcut-o cu maşina lui Pfiff. Eram însoțit numai de Traian Borobaru. Am ajuns cu bine la casa unde se adăpostea Generalul Zako. Pe afară era frig şi fulguia. Generalul ne-a primit cu o deosebită cordialitate. Era înconjurat de un grup de ofițeri, intimi colaboratori de-ai lui în serviciul de informații. Ceea ce m-a surprins mai mult era că Generalul Zako vorbea o românească impecabilă. Mi-a destăinuit sincer că a trăit mulți ani la Braşov, unde fusese trimis de serviciul de informații maghiar. Din contactul îndelungat cu poporul nostru, a ajuns să-l aprecieze şi chiar să dorească o înțelegere între cele două popoare, prin concesiuni reciproce.

M-am bucurat de declarațiile Generalului Zako şi i-am răspuns că şi eu sunt de aceeaşi părere şi sunt convins că se poate ajunge la o conviețuire paşnică între Români şi Unguri, în cadrul unei federații sau confederații dunărene. Am trecut apoi la subiectul propriu zis al întâlnirii noastre, al posibilităților de colaborare între armata noastră de la Döllersheim şi armata maghiară, în fața puhoiului bolşevic. Notez că, la vremea aceea, Budapesta căzuse, după o rezistență eroică, iar guvernul Szalasy nu mai dispunea decât de o fâşie îngustă de teritoriu de-a lungul frontierei ungaro-germane, fosta frontieră ungaro-austriacă. Oraşele Sopron şi Szombathely se mai aflau încă sub autoritatea guvernului maghiar. I-am răspuns că noi, Românii, nu putem participa, cu armata națională, la operații pe frontul din Ungaria, din cauza prezenței armatei române pe acest front. Ar însemna să luptăm Români contra Românilor. În mod categoric am cerut guvernului german ca unitățile româneşti să nu fie întrebuințate în sectoarele unde se găsesc soldați trimişi de Bucureşti, ci să lupte exclusiv contra Ruşilor.

Generalul Zako a înțeles perfect situația noastră delicată şi n-a mai insistat. A venit apoi rândul meu să cer concursul guvernului maghiar într-o chestiune militară. I-am explicat dificultățile ce le întâmpinăm cu recrutarea de voluntari pentru armata națională. Nu avem la dispoziție un teritoriu național şi ca atare suntem avizați exclusiv la prizonierii români şi la refugiați. Aceste rezerve sunt aproape epuizate. Dar, cum am aflat, în Germania au fost

aduşi de guvernul maghiar circa 20.000 de români din Ardealul de Nord, care au fost angajaţi ca lucrători pe la ţărani sau diverse întreprinderi. Dacă guvernul maghiar, având în vedere că şi unii şi alţii suntem ameninţaţi de acelaşi pericol, ar îngădui să putem recruta voluntari pentru armata naţională şi din acest grup de români, ne-ar face un mare serviciu, întărind unităţile noastre militare.

Generalul Zako a luat notă de cererea mea şi a promis că o va supune lui Szalasy. Intervenţia Generalului Zako n-a avut rezultatul dorit de noi. Szalasy n-a voit să-şi asume răspunderea acestei operaţii. Probabil de teamă să nu fie acuzat că acceptând recrutări de voluntari pentru armata naţională dintre Românii originari din Ardealul de Nord, afectează situaţia politică a acestui teritoriu, mai ales în acel moment când trupele române puseseră stăpânire pe el.

Generalul Zako a fost şi un amfitrion excepţional. Ne-a tratat cu mâncăruri şi băuturi pe care noi nu le mai găseam în Germania. N-am uitat bunătatea acestui General şi sincera lui dorinţă să vadă pe Români şi Unguri trăind paşnic în bazinul dunărean. Colaborarea cu Generalul Zako a continuat şi după sfârşitul războiului. Ne-am reîntâlnit la München şi am participat împreună la numeroase acte politice ale refugiaţilor de dincolo de cortina de fier.

La plecarea de la Generalul Zako ni s-a întâmplat o încurcătură care putea să ne coste viaţa. Ni s-a indicat de General la plecare pe ce drum trebuie să apucăm ca să ne întoarcem în Austria. Dar cum câmpia era înzăpezită, Locotenentul Pfiff, care conducea maşina, la o cotitură, a luat o direcţie greşită, în sens invers. În loc să ne întoarcem în Austria, am început să alergăm spre front. La un moment dat am ajuns în faţa unor tranşee, care, spre norocul nostru, erau ocupate de trupele germane. După ce Pfiff şi-a declarat identitatea unui alt ofiţer german, ni s-a arătat că trebuie să o luăm înapoi pentru a ajunge în Austria.

4. ULTIMA CĂLĂTORIE LA BERLIN

La 14 Martie 1945 am făcut ultima călătorie la Berlin. Am fost însoţit de Traian Borobaru, Vasile Iasinschi şi Generalul Chirnoagă. Mentorul nostru nelipsit, Profesorul Gamillscheg, era cu noi.

Am făcut această călătorie pentru a mă informa asupra situaţiei militare şi ce măsuri s-au

luat pentru a opri înaintarea diviziilor sovietice ce ajunseseră la Oder. Un regiment era pe Oder. Dar celelalte două nu se mişcaseră de la Döllersheim, unde continuau instrucţia. Voiam să vorbesc apoi cu legionarii din Berlin, dându-le îndrumări pentru eventualitatea că vor trebui să părăsească oraşul. Generalul Chirnoagă şi Iasinschi au venit la Berlin pentru o altă misiune: să inspecteze regimentul românesc de pe Oder, pentru a cerceta starea în care se găseşte şi care e moralul trupei. Au venit să aducă un cuvânt de încurajare din partea guvernului român, cerând ofiţerilor şi soldaţilor să rămână ferm pe poziţie până la capăt.

Am rămas o săptămână la Berlin şi în acest răstimp am trăit un teribil bombardament, care, de astă dată n-a cruţat nici Adlon Hotel. Toţi oaspeţii s-au refugiat în bunkerul hotelului, aşteptând sfârşitul bombardamentului. Am văzut atunci, lipiţi de zid, pe Degrelle, pe Kaltenbrunner, pe Neubacher, şi noi toţi, Românii, care locuiam la hotel. Luminile adesea se stingeau şi am rămas în întuneric. Când s-a anunţat sfârşitul bombardamentului, hotelul ardea într-o parte. Atunci l-am văzut pe Dörnberg, şeful protocolului Reichului, aducând apă cu o căldare în mână şi zvârlindu-o apoi, pentru a stinge focul.

De astă dată n-a mai scăpat de bombe nici Institutul Român. A suferit avarii, dar totuşi mai putea fi locuit. Legionarii ce locuiau la Institut şi-au păstrat calmul şi încrederea. Erau hotărâţi să continue lupta pentru ţară, în orice împrejurare, chiar dacă Germania ar pierde războiul.

La 21 Martie 1945, am părăsit Berlinul tot cu avionul, însoţit numai de Traian Borobaru. Am făcut o oprire la Viena şi de acolo am plecat imediat spre Alt-Aussee, unde lumea era îngrijorată de apropierea frontului. Vasile Iasinschi şi Generalul Chirnoagă au plecat la Schwed an der Oder, pentru a inspecta trupele. Au avut consfătuiri cu ofiţerii regimentului şi cu legionarii din unitate. Iasinschi şi-a revăzut fiul. Moralul trupei era ridicat, cum notează Generalul Chirnoagă. Nu s-au desfăşurat lupte în această perioadă. Ruşii stăteau liniştiţi dincolo de Oder şi din când în când tulburau liniştea regimentului, aflat pe o insulă, cu salve de artilerie. Pierderile au fost puţine. Se făceau incursiuni dincolo de Oder, cu echipe bine antrenate şi înarmate, care se întorceau cu prizonieri ruşi.

Vasile Iasinschi şi Generalul Chirnoagă s-au întors la Viena cu trenul şi de acolo au luat drumul spre Alt-Aussee. La sfârşitul lui Martie toţi miniştri şi toate serviciile noastre erau concentrate în jurul lacului din această localitate.

5. WEHRWOLF

Pe la sfârşitul lui Februarie 1945, fiind încă la Roma, primesc vizita lui Kurt Auner, căpetenia SD din România, care reuşise să fugă din ţară şi, după multe peripeţii, să ajungă în Austria. Auner lucra la ordinele lui Tzeischka, şeful suprem SD de la Viena, care avea legătură directă cu Himmler.

Ce îmi spune Auner? La Cartierul Führerului s-a decis crearea unui reduit de rezistenţă bavaro-austriac, având ca bază lanţul Alpilor, începând cu Dachauergebirge. Această regiune ar urma să fie împânzită de soldaţi germani şi de voluntari străini, dispuşi să lupte contra unei invazii ruseşti. Trupele sovietice atinseseră graniţa maghiară şi se presupunea că vor înainta în direcţia Graz-Salzburg. Americanii erau încă departe. M-a întrebat dacă guvernul de la Viena ar fi dispus să participe la această ultimă bătălie a Europei contra barbariei din răsărit, care ne ameninţa pe toţi. I-am răspuns că armata naţională stă sub ordinele Marelui Cartier German şi nu mă pot amesteca în dispozitivul ei de luptă. Un regiment se află angajat pe Oder. Referitor la restul legionarilor voi forma o echipă de voluntari odată strămutaţi la Alt-Aussee, care va participa la această mişcare de rezistenţă în munţii dimprejur.

Mai târziu am primit tot prin Auner noi precizări. Cu organizarea acestei grupe de luptători în munţi a fost însărcinat faimosul Skorzeny, care a şi făcut planul de bătălie pentru întreaga regiune. Au început concentrările de oameni şi, în curând, vom intra şi noi în acţiune. De la Alt-Aussee va pleca spre munţi un detaşament de ofiţeri şi soldaţi SS, sub comanda lui Adolf Eichmann. Grupa legionară care va participa la operaţie va fi ataşată detaşamentului Eichmann. Nu e nevoie de efective multe, ci de elemente decise să se înfrunte cu inamicul în ciocniri răzleţe, oprind penetraţia lui în lanţul muntos şi creând aici o fortăreaţă inexpugnabilă. Nemţii sperau că Aliaţii, după ce au înfrânt Germania, îşi vor întoarce armele contra Sovieticilor, iar cei ce se concentraseră în munţi vor fi chemaţi să colaboreze cu armatele anglo-americane din primul moment.

Vom trata mai amănunţit participarea noastră la planul Wehrwolf când ne vom ocupa de finalul guvernului de la Viena, refugiat la Alt-Aussee.

6. RUPEREA RÂNDURILOR

Situația nu mai era sigură la începutul lui Aprilie nici în refugiul nostru de la Alt-Aussee. Budapesta căzuse şi Ungaria fusese în întregime ocupată de trupele sovietice. Americanii se apropiau de linia munților pe la pasul Brennero. Eram prinşi între două focuri. Sigur că ne gândeam, ca toți refugiații, că decât să fim capturați de Ruşi, mai bine să cădem în mâna Americanilor.

Mă frământam cu mintea cum era mai bine să procedăm. Punctul de confluență al zonelor americană şi sovietică era oraşul Linz. Noi cădeam în zona americană, după ştirile ce le primiserăm prin radio. Dar ce vor face Americanii cu noi? Nu ne vor aresta şi preda Ruşilor sau guvernului din România? Am ajuns la concluzia că e mai bine ca nici legionarii şi nici membrii guvernului să nu ajungă în mâinile lor, ci să se împrăştie care încotro, şi, pe socoteală proprie, să-şi caute fiecare salvarea, cum îi va călăuzi Dumnezeu.

Zis şi făcut. Începând cu luna Aprilie, am procedat pe etape la evacuarea Românilor concentrați la Alt-Aussee. Le-am spus tuturor că, în echipe mici, de 2-4 persoane, să-şi aleagă un loc provizoriu unde să se aşeze, până ce îşi vor găsi un alt rost în lume. Fiecărui călător i-am înmânat o sumă modestă de bani, câteva sute de mărci, pentru a avea pentru plata drumului şi pentru primele necesități. Banii aceştia i-am luat din casieria guvernului şi dintr-un fond de ajutorare tot în mărci, pus la dispoziție de Ambasadorul Altenburg.

Procedând în modul acesta, rând pe rând, a dispărut aproape întreg grupul de la Alt-Aussee în luna Aprilie, rămânând doar membrii guvernului şi legionarii destinați să participe la mişcarea de rezistență din munți. Am respirat uşurat la sfârşitul acestei operații de împrăştiere, gândindu-mă că poate unii măcar din cei plecați vor avea norocul să scape de orice urmărire.

7. GUVERNUL EN VOYAGE

Aceeaşi măsură am aplicat-o şi membrilor guvernului. I-am sfătuit să se împrăştie în lumea largă. Aflând de moartea lui Adolf Hitler, m-am dus la Altenburg şi i-am prezentat condoleanțele mele şi ale guvernului. După aceea, i-am expus planul meu. Nu este bine ca armata de ocupație, americanii în speță, să găsească guvernul grămadă. Poate că or să ne trateze corect, dar tot aşa de bine să ne declare arestați şi să ne predea Ruşilor. Nu

cunoşteam angajamentele lor cu Stalin. Şi atunci e preferabil ca şi membri guvernului să-şi caute salvarea pe cont propriu. Altenburg a fost de acord cu punctul meu de vedere şi mi-a înmânat din fondurile ce le avea la dispoziție 10.000 dolari, pentru a-i folosi pentru necesitățile proprii şi pentru a oferi fiecărui ministru o sumă pentru pribegie.

Apoi a scos dintr-un sertar zece paşapoarte germane, parafate şi semnate. Doar trebuiau completate cu numele şi semnalmentele posesorului şi data la care a fost eliberat. Aceste paşapoarte ne-au fost de un enorm folos, căci ne-au ajutat să ne legitimăm atât în Germania şi Austria cât şi față de autoritățile de ocupație. Atunci de abia am apreciat noblețea acestui om în toată măreția. Ce păcat că n-am avut un ambasador de talia lui la Bucureşti. Cum ne-ar fi înțeles, evitându-se tragedia de la Ianuarie!

După ce i-am mulțumit, l-am întrebat dacă el personal se gândeşte să plece de la Alt-Aussee. M-a privit cu ochii lui albaştri, mari şi frumoşi, şi mi-a răspuns că el rămâne mai departe la Alt-Aussee, aşteptând pe Americani. Cum nu a făcut nimic rău în Grecia, unde a fost ambasador, e cu conştiința împăcată. Speră să nu i se întâmple nimic rău.

– Şi dacă va fi întrebat de guvernul de la Viena, ce va răspunde?

Mi-a răspuns zâmbindu-mi.

– *Le gouvernement est en voyage.*

Cu ajutorul banilor puşi la dispoziție de Altenburg şi a paşapoartelor primite, am organizat strecurarea treptată a membrilor guvernului spre destinația ce şi-a ales-o fiecare.

Eu, cu un grup de camarazi, mi-am ales partea cea mai grea. Vom urca la munte cu echipa lui Eichmann. Nu puteam în aceste ceasuri grele pentru poporul german să plec în necunoscut. Nu era corect.

Ministrul de Externe, Mihail Sturdza, s-a retras în Danemarca, unde se refugiase şi în cursul războiului. Avea cunoştințe şi spera să se poată ascunde pe la ele.

Pe Corneliu Georgescu l-am rugat să plece la Armata Națională, pentru a supraveghea evacuarea regimentelor noastre de la Döllersheim.

Vasile Iasinschi şi Generalul Chirnoagă au optat să rămână în ilegalitate. N-a fost chip să-i

conving să ia şi ei calea necunoscutului. Îşi imaginau că Americanii îi vor trata cu considerația cuvenită. Ei se încredințau şi destinului, zicând că nu poți să scapi de ceea ce îți este scris. Cu ajutorul lui Gamillscheg, Iasinschi cu soția lui au găsit refugiu temporar la Kitzbühel. Peste câteva zile Gamillscheg le-a indicat să plece la Bad-Gastein, unde Ministerul de Externe a fixat locul de concentrare al întregului corp diplomatic al Axei şi a membrilor tuturor guvernelor care au colaborat cu Germania. Odată cu familia Iasinschi, s-a retras la Bad-Gastein şi soția mea. A plâns la despărțire, dar n-aveam încotro. Dacă am fi rămas împreună, am fi fost primejduiți amândoi. A înțeles şi s-a resemnat.

Vladimir Cristi s-a îndreptat spre Innsbruck. Aici a întâlnit mai mulți români între care pe Profesorul Ion Ionică. Profesorul Sângiorgiu s-a retras şi el la Bad-Gastein. Dintre toți miniştrii a rămas alături de mine numai Grigore Manoilescu, acceptând să împartă primejdiile ascensiunii prin munți. Era un bun alpinist şi încă plin de vigoare, mai tânăr decât ceilalți membri ai guvernului.

Când au intrat Americanii în Alt-Aussee şi au dat de Altenburg, prima lor întrebare a fost:

– Unde e guvernul român de la Viena?

– *En voyage!*, le-a răspuns Altenburg.

Aveau ordine să ne aresteze.

8. WEHRWOLF ÎN ACȚIUNE

N-am şovăit nici o clipă să împărtăşesc soarta camarazilor germani din Wehrwolf. Aflasem că în alte regiuni muntoase ale Austriei pâlcuri de soldați germani voluntari se urcau pe munți, în locurile desemnate de Skorzeny. Ceea ce mă neliniştea era schimbarea obiectivului inițial. Formația Wehrwolf, cum mi s-a spus, era destinată să se opună unei invazii ruseşti pe linia Graz-Stuttgart, ceea ce coincidea cu ideologia şi planurile noastre. Dar aşa cum se conturau evenimentele, Wehrwolf părea dispus să oprească şi înaintarea Americanilor spre zona lor de ocupație, în interiorul Austriei. Nu eram sigur. Era o supoziție, căci nu dispuneam de nici o informație precisă. Dar cu toată această nelinişte, la ora aceea, o ipoteză, n-am dat un pas înapoi să rămân alături de voluntarii germani până la capăt. De Eichmann ştiam că fusese însărcinat cu transportul evreilor din Ungaria la

Auschwitz, dar acum el era angajat într-o acțiune de război, comanda un detaşament de soldați voluntari, şi nu mai avea nimic de-a face cu vechile lui acțiuni. Acestea nu ne priveau pe noi.

Sistemul lui Eichmann de a organiza expediția în munți nu era bine ales. Pentru aprovizionarea trupei, dispunea de mari cantități de alimente, depozitate chiar în Alt-Aussee. Fiindcă nu avea benzină suficientă pentru camionul ce-l avea la dispoziție, ca să transporte cu el alimentele la poalele munților, Eichmann a găsit soluția utilizând pe elevii mai mărişori de la şcolile din localitate. A format cu ei un lanț de trăgători, care-şi treceau pachetele unul de la altul, pe marginea unei văi, care ducea o bună distanță până la urcuşul muntelui.

Operația a început după 20 Aprilie 1945 şi a continuat chiar după ce se aflase de moartea lui Hitler. Eichmann era la ordinele lui Skorzeny şi, ca soldat disciplinat, continua să-şi îndeplinească misiunea ce i s-a încredințat. Îmi aduc aminte că înainte de a părăsi Alt-Aussee pentru a mă îndrepta spre munți, am vorbit cu Tzeischka, care se retrăsese în aceeaşi localitate. L-am întrebat de ce el şi ai lui nu luau o decizie, acuma când frontul se apropia de localitate. Mi-a răspuns cu demnitate, privindu-mă în ochi: "Ich bin dienstpflichtig". Ceea ce însemna că nu poate părăsi postul până ce nu primeşte dezlegarea cuvenită.

Până la urcuş era o vale de circa 4 km. Toată această distanță a fost acoperită de strădania acestor elevi, care au muncit o zi întreagă până ce au depozitat pachetele cu alimente într-un lagăr la poalele muntelui. Am admirat spiritul de disciplină al acestor tineri, când apărea un trimis al Reichului, chiar în zilele sumbre ale finalului, deşi la câteva zeci de kilometri se aflau în marş trupele americane. Până în ceasul amar al capitulării, autoritatea Statului german era respectată pe întreg teritoriul lui.

Cu camionul de care dispunea grupa Eichmann s-au transportat corturi, arme, muniții şi multe alte lucruri necesare unei vieți de munte. Nu ştiu prin ce minune, Dumnezeu s-a îndurat de aceşti pribegi şi ne-a binecuvântat cu o vreme călduță. Nu ploua, nu ningea, nici chiar noaptea nu simțeam frigul. Soarele strălucea pe cer şi ne încălzea. Primăvara era mai înaintată decât alte dăți, în a doua jumătate a lunii Aprilie. Când ne-am urcat la munte, ne-am mirat că nu am descoperit pete albe de zăpadă. Se putea dormi bine la umbra copacilor. Pământul era uscat.

În afară de Grigore Manoilescu, echipa era compusă din următorii legionari: Mircea

Dimitriu, fostul şef al studenţimii legionare de la Timişoara, fugit în Germania în timpul prigoanei carliste şi rămas la Berlin, chiar în timpul guvernării noastre. În timpul guvernului de la Viena, mă însoţea în toate deplasările unde era nevoie de prezenţa mea în Austria; Traian Borobaru, nelipsitul meu secretar; Petre Ponta, gazda noastră de la Berlin; Dr. Ion Fleşeriu, fostul prefect de Sibiu, şi Vasile Hanu, originar din Alba Iulia, figură bine cunoscută de legionar în întreg Ardealul. Dintre aceşti însoţitori cei mai buni pentru o eventuală rezistenţă în munţi erau Grigore Manoilescu, ofiţer de rezervă, care făcuse războiul, luând parte la asediul Sevastopolului, apoi Dr. Ion Fleşeriu, şi el ofiţer de rezervă; Petre Ponta, care deşi nu făcuse armata, era îndemânatic în toate chestiunile tehnice şi învăţase repede mânuirea armelor. Vasile Hanu era curajos, dar n-avea pregătirea militară necesară, Mircea Dimitriu era de asemenea un bun tehnician şi chiar făcuse cursuri militare la Şcoala Politehnică din Timişoara. Eu cu Borobaru eram la coada calificărilor, pentru eventualitatea unei rezistenţe în munţi.

După ce alimentele au fost transportate la poalele munţilor, am început să le urcăm la înălţimile dimprejur. În faţa noastră se ridica o pantă mai dulce, dar în spatele ei ne aşteptau văgăuni şi stânci. Eu eram extrem de slăbit din cauza eforturilor săvârşite în ultimele luni. Abia târam câte un pachetel. Am avut noroc cu Petre Ponta, care se încărca zdravăn cu lucrurile din lagăr. La sfârşitul lui Aprilie, începutul lui Mai, noi continuam să ne cărăm în munţii dimprejur, urcând din loc în loc, cu mâinile noastre, alimente, arme, corturi şi îmbrăcăminte. O muncă grea şi istovitoare. Puterile noastre slăbeau văzând cu ochii.

La începutul lui Mai, am aflat, prin iscoadele ce rămăseseră în urmă, că Americanii au intrat în Alt-Aussee. Acum nu se mai punea problema rezistenţei în munţi, ci cum să ne pierdem urma cât mai sus posibil, pentru a nu fi descoperiţi de Americani. Acelaşi drum, dar cu alte obiective. Situaţia grupului Eichmann, şi a noastră împreună cu el, era critică, deoarece atât la Alt-Aussee cât şi în toate satele dimprejur se aflase de retragerea unui grup de soldaţi în munţi. Fără îndoială că şi Americanii aflaseră de existenţa acestor Wehrwolf şi se pregăteau să cerceteze ascunzişurile. Nici în acel ceas de primejdie acută nu m-am gândit o clipă că noi, grupul celor şapte, am putea abandona pe soldaţii germani. De aceeaşi părere au fost toţi camarazii mei. Vom împărtăşi aceeaşi soartă, orice s-ar întâmpla. Ne-am reluat ocupaţiile noastre obişnuite, ca şi cum focul n-ar arde în urma noastră.

Era o zi frumoasă. Cobor de pe înălţimea unde ne aflam şi mă apropii de vale. Îl văd pe Eichmann că urcă spre noi şi ne întâmpină. Eram cu Borobaru şi Petre Ponta. Îmi spune,

cu un aer de tristețe, că după moartea lui Hitler, Wehrwolf şi-a pierdut orice rațiune de existență. A primit ordin de la superiorii lui să lichideze operația, lăsând libertate tuturor voluntarilor să se îndrepte oriunde cred de cuviință, pe socoteala lor proprie. Jos, în cortul lui, se găsesc câteva monede de aur şi mari cantități de țigări. Legionarii pot lua din aceste lucruri, pentru a se putea strecura mai uşor în necunoscut. La despărțire, întrebându-l unde are de gând să se retragă, mi-a răspuns că, după toate probabilitățile, în Germania de Vest. Mi-a arătat apoi o capsulă ce-o avea între măsele.

– Dacă sunt prins, apăs pe capsulă şi mor. *Ich will nicht dem Reiche schaden.*

Ultimul act al colaborării noastre cu Reichul se încheiase. Nu noi am rupt pactul, ci printr-o decizie mai înaltă care ne privea şi pe noi. Am fost mulțumit sufleteşte că ne-am făcut datoria de aliat loial al Reichului până la capăt.

9. SOARTA ARMATEI NAȚIONALE

Cum am scris mai înainte, armata națională se împărțise. Regimentul 1 era în poziție pe Oder, iar regimentele 2 şi 3 îşi continuau organizarea şi instrucția la Döllersheim. Capitularea Germaniei a prins armata națională între aceste două fragmente şi fiecare şi-a urmat destinul lui.

La Regimentul 1, după inspecția Generalului Chirnoagă, s-a petrecut ceva neprevăzut. La 2 Aprilie a venit un ordin de la Comandamentul Suprem al Armatei Germane, prin care se cerea Comandamentului Regimentului să facă o severă triere a trupei şi să nu rămână pe front decât elementele sigure. Ce se întâmplase? Se petrecuse anumite defecțiuni la trupele străine care luptau alături de Germania: la o unitate maghiară şi la diviziile lui Vlasov care luptau în Cehoslovacia. Hitler a luat atunci o decizie globală, prin nimic justificată pe plan general, aplicându-o tuturor forțelor străine care luptau contra Ruşilor. Între alte trupe, a fost lovit şi regimentul românesc de pe Oder.

În total acest regiment avea 3.000 de soldați, repartizați în două batalioane, sub comanda Căpitanilor Opriş şi Dreve. Batalionul II al lui Dreve a fost retras de pe front, dezarmat şi trimis ca unitate de lucru în spatele frontului. Primul batalion, al Căpitanului Opriş, a rămas mai departe pe poziție, ca unitate de luptă. Decizia luată a provocat consternare atât în trupă cât şi în corpul ofițeresc, pentru că în sânul acestui regiment nu se produsese

nimic care să justifice dezarmarea lui. Moralul era ridicat, cum a constatat şi Generalul Chirnoagă. Am aflat şi eu de această măsură fiind la Alt-Aussee, şi am protestat în locurile cuvenite. Cum am aflat mai târziu, actul de dezarmare al trupelor străine avea şi un alt tâlc: lipsa armamentului în armata germană. Noile unităţi, denumite *Volkssturm*, nu aveau arme, şi atunci s-a procedat la confiscarea materialului belic de la trupele străine şi distribuirea lor la *Volkssturm*, format în mare parte din oameni mai în vârstă.

Batalionul întâi, comandat de Căpitanul Opriş, a rămas mai departe în linia de luptă, fiind ataşat la III SS Panzer Korps. Noua misiune a batalionului era să oprească invazia carelor de luptă sovietice şi, în acest scop, i s-au distribuit numeroase *Panzerfaust*. Regimentul, redus la un batalion, s-a numit de atunci *Panzerzerstörung Regiment*. Aceste schimbări au avut loc cu câteva zile înainte de începerea ultimei ofensive sovietice, din 16 Aprilie 1945, al cărei obiectiv era cucerirea Berlinului.

În faţa puternicei ofensive a forţelor sovietice, care trecuseră Oderul în mai multe puncte, armata germană care apăra linia fluviului n-a putut rezista şi a început o mişcare de retragere generală. Regimentul român, cu ambele batalioane din nou reunite, au urmat acelaşi curs al retragerii spre Vest. Românii s-au retras mai întâi spre Eberswalde şi de aici spre Oranienburg. În drum spre această localitate, s-a încercat de către o unitate SS, *Kampfgruppe Harzer*, o regrupare de forţe, din resturile altor unităţi militare aflate în retragere, cât şi din detaşamente din aviaţie şi marină, la care s-au adăugat diferite corpuri străine de voluntari. În cadrul acestei forţe improvizate a intrat şi batalionul nostru. Această forţă *ad-hoc* s-a numit Grupul de Atac *Von Wolff*. Erau încercări disperate, care nu mai puteau opri avalanşa sovietică, mai ales după ce s-a aflat şi de moartea lui Hitler. Debandada era generală.

Trupele române s-au retras pe linia Oranienburg-Neuruppin-Perleberg, fugind de Ruşi odată cu soldaţii germani şi mulţi civili. Exodul s-a sfârşit în oraşul Ludwigslust, la 3 Mai 1945, ocupat de Americani. La marginea oraşului, soldaţii români au fost percheziţionaţi pentru arme şi apoi internaţi în lagăr cu mii de prizonieri germani. A doua zi Americanii le-au pus în vedere ca toată lumea să părăsească Ludwigslust şi să treacă Elba, deoarece ei au ordin să predea acest teritoriu Ruşilor. Cu camioanele puse la dispoziţie de Americani, civilii şi militarii fugari au trecut dincolo de Elba. Prizonierii au fost predaţi Englezilor, deoarece la Vest de Elba se întindea zona lor de ocupaţie.

De aici încolo soarta soldaţilor şi ofiţerilor români care au aparţinut regimentului 1 a fost diferită, după cum s-au împrăştiat. Mulţi ajungând dincolo de Elba, şi-au schimbat hainele

militare cu haine civile şi s-au aciuit pe la gospodăriile țăranilor, care aveau nevoie de brațele lor de muncă. Aceştia n-au mai avut de suferit prin lagăre, reuşind cu timpul să se asimileze refugiaților civili.

Mulți soldați şi gradați au preferat să urmeze destinul rezervat tuturor prizonierilor de război, alături de Germani şi alte naționalități. Aceştia au dus-o mult mai greu, fiind tratați ca inamici de armatele biruitoare. Au fost transferați dintr-un lagăr într-altul de Englezi, în diferite localități din Nordul Germaniei, până ce, în ultima lor etapă, ostaşii proveniți din regimentul 1 au fost concentrați într-un mare lagăr de prizonieri de lângă Bruxelles. Erau în paza Englezilor şi dormeau în nişte gropi acoperite cu corturi. Mulți s-au îmbolnăvit.

Calvarul lor a durat aproximativ un an. În Mai 1946 au fost eliberați, după nenumărate interogatorii şi anchete. La început autoritățile aliate înclinau să-i repatrieze cu forța în România, unde i-ar fi aşteptat alte chinuri şi alte închisori. Atitudinea autorităților engleze s-a modificat treptat, pe măsură ce au luat cunoştință de evenimentele din România, unde se instalase un regim comunist tot aşa de crud ca şi în Rusia. După ieşirea din lagărul belgian, în primăvara lui 1946, ofițerii şi soldații adunați aici s-au risipit şi ei în lumea întreagă, căutându-şi noi rosturi de viață în țările străine.

Întorcându-ne acuma la Döllersheim, regimentele 2 şi 3 cantonate aici n-au părăsit cantonamentul până în ultimul moment, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat pe front. Au continuat cu instrucția şi viața ostăşească. Abia când Ruşii au înaintat adânc în Austria, Colonelul Alexandrescu, cel mai înalt grad din corpul ofițerilor, a dat dispoziții ca trupele să se retragă spre Vest. Cele două regimente s-au pus în marş spre granița ceho-slovacă. În curând au dat de trupele americane care i-au făcut prizonieri şi i-au internat în lagăr. Peste opt mii de oameni au intrat pe poarta prizonieratului. N-au fost repatriați cu sila, ci s-a cerut fiecăruia să declare dacă vrea să rămână în Occident sau să se întoarcă acasă. Mulți soldați, chinuiți de dorul de casă, au ales calea repatrierii. Ofițerii acestor regimente şi un contingent de soldați au preferat să rămână în Bavaria, de unde mai târziu s-au împrăştiat în lumea întreagă.

10. ECHIPELE ZBOARĂ SPRE ȚARĂ

Dintre legionarii intrați în şcolile speciale s-au format în total zece echipe care au fost paraşutate în țară. Aceste echipe erau alcătuite din doi specialişti T.F.F., care proveneau de

la Breitenfurth, unde nu se învăța altceva decât telegrafie fără fir. În total din această şcoală au ieşit 20 de elemente cunoscătoare ale mânuirii acestor aparate. La fiecare echipă au fost repartizați doi absolvenți ai acestei şcoli.

Dar echipele trimise în țară erau mai numeroase. Fiecare era formată din 5-6 persoane. În afară de telegrafişti, intrau în compunerea echipelor a încă 3-4 legionari, ieşiți de la alte şcoli, unde se învăța mânuirea armamentului şi a explozivilor.

Misiunea acestor echipe, aşa cum li se indicase de la şcolile absolvite, era să provoace acte de sabotaj în spatele frontului şi să transmită informații de ordin militar locurilor de recepție din Germania.

Făcând o vizită la Breithenfurth, le-am dat instrucțiuni camarazilor de aici să se abțină de la orice act de sabotaj, căci aceste acte sunt contra-producătoare. Efectele lor sunt neînsemnate pe planul operațiilor militare, dar, în schimb, represaliile pot fi teribile, chiar şi asupra populației.

Ceea ce trebuie să facă ei, este să ia contact cu legionarii din regiunea unde vor fi lansați şi, împreună cu ei, să formeze o rețea de organizații legionare locale, care să se opună cotropitorului. Cu alte cuvinte, să pună bazele mişcării naționale de rezistență care, în final, să cuprindă toată țara. Ei trebuie să se strecoare pe nesimțite în masa românească, de unde să-şi recruteze forțele de luptă. Să nu se avânte în acțiuni izolate, ci mai întâi să reconstituie Mişcarea, în vederea unei lupte de lungă durată în clandestinitate. Am dat aceste instrucțiuni fără prezența Locotenentului Pfeiffer, explicându-i acestuia că sunt anumite chestiuni care privesc exclusiv Mişcarea. El a înțeles şi ne-a lăsat singuri.

Desfăşurarea ulterioară a evenimentelor a confirmat justețea tezei pe care o susținusem în fața legionarilor pregătiți să debarce în țară. Din colaborarea lor cu legionarii liberi din țară s-a născut mişcarea de rezistență din România, care a durat, până în 1955. Elementele venite de la Viena, înfrățite cu legionarii liberi din țară, au pus bazele luptei de guerrilă cu comuniştii, care s-a prelungit pe o perioadă de 10 ani.

Cei închişi la Aiud n-au putut fi liberați din cauza miopiei partidelor politice, care au guvernat în primele luni după 23 August. În felul acesta, un prețios capital uman s-a irosit îndărătul gratiilor închisorilor. Mai târziu, când oamenii politici din partide au căzut ei înşişi victimă teroarei comuniste, şi-au dat seama de greşeala lor, dar era prea târziu să mai îndrepte ceva.

Din aceste echipe, opt au fost paraşutate înainte de Crăciunul anului 1944, iar două şi-au luat zborul spre țară în 24 Martie 1945. Aceste ultime echipe erau destinate să coboare în Bucovina, sub comanda lui Ovidiu Găină. Elementele recrutate să facă parte din aceste echipe aparțineau şcoalei de la Korneuburg, de sub comanda lui Virgil Popa. Încă din luna Ianuarie 1945 au părăsit acest centru şi au fost îndrumați spre alte şcoli de pregătire pentru a primi o instrucție specială. În sfârşit au fost aduşi de la Wiener-Neustadt, de unde şi-au luat zborul spre țară. deasupra Budapestei au suferit un atac nocturn, din partea artileriei anti-aeriene sovietice. Avionul, după îndeplinirea misiunii, s-a întors cu bine la bază.

Paraşutarea lor nu s-a realizat în cele mai bune condiții. Piloții avioanelor nu puneau toată sârguința necesară. Majoritatea lor considerau aceste operații riscante puțin folositoare pentru război, care era pe sfârşite. Piloții avioanelor nu cunoşteau cu precizie locurile unde trebuiau să fie lăsate să cadă paraşutele, cu încărcătura lor umană şi cu materialul însoțitor. Verca, în cartea lui faimoasă, *Paraşutați în România vândută,* arată cum avionul cu care a zburat el şi camarazii lui i-a lansat la sute de kilometri distanță de locul prevăzut. Aproape la toate echipele care au atins pământul s-au petrecut incidente de acest gen şi chiar mai grave. Un camarad, Paşca, s-a agățat cu paraşuta de un copac şi a murit strangulat, fără să-l poată ajuta nimeni, ceilalți căzând la mari distanțe de el.

Istoricul acestor echipe şi rolul jucat de ele în mişcarea de rezistență formează un alt capitol, care trebuie povestit de cei ce au participat la aceste lupte şi au supraviețuit. Un fapt trebuie totuşi subliniat. În timp ce activitatea guvernului de la Viena intra în penumbra amurgului, dincolo, în țară, începea o altă acțiune a Legiunii, cu consecințe neprevăzute pentru viitorul neamului. Mişcarea Legionară, care îşi pierduse capacitatea de luptă în exil, prin dispariția guvernului de la Viena, s-a transplantat în țară, unde a reînviat cu vigoare, scriind un nou capitol de glorie națională.

11. CE S-A ALES DE GRUPUL DIZIDENT

După formarea guvernului național, grupul dizident de aproximativ 35-40 de persoane a renunțat la acțiunea de sabotaj, nemaiavând nici o perspectivă. După evacuarea noastră de la Viena, pe măsură ce se apropiau Ruşii, grupul dizident s-a împrăştiat şi el care încotro, pe teritoriul german. În genere, au dus-o mai bine decât legionarii noştri. Ei trăiau departe de primejdii, în linia a doua, în timp ce camarazii lor, rămaşi leali, s-au înrolat fie în armata națională fie că au intrat în şcolile speciale sau în activitățile guvernamentale. O

parte din ei au fost paraşutaţi în ţară, unde au început acţiunea de reorganizare a Mişcării şi de formare a frontului intern anticomunist. Dizidenţii au stat deoparte fără să-şi asume vreo răspundere politică. Nu-i amenința nici o primejdie de moment, gândindu-se doar cum să se salveze în momentul prăbuşirii Germaniei. Dizidenţii s-au bucurat mai departe şi în locurile unde au poposit din nou, de ajutorul ce-l distribuia guvernul de la Viena tuturor persoanelor aflate sub protecţia lui. Unele căpetenii au reuşit chiar să o ducă foarte bine, obținând posturi administrative din partea Statului german şi bucurându-se de o remunerație substanțială.

În Ianuarie 1945, făcând o vizită la oficina lui Sauckel din Berlin, am fost surprins dând acolo de avocatul Nicolae Şeitan, un intim al lui Papanace. Şeitan, nu ştiu prin cine, a intrat acolo îndeplinind funcţiunea de om de legătură cu muncitorii români din Germania. Un alt adept al lui Papanace, Virgil Mihăilescu a nimerit-o şi mai bine. A fost angajat ca funcționar la Serviciul Central Anti-Iudeo-Masonic de la Frankfurt/Main. Fiind în țară Bibliotecar la Academie, şi-a găsit rostul la această instituție pentru a pune în ordine fişierul existent. Nu mai vorbim de Viorel Trifa, care a dus-o cel mai bine dintre noi toţi, locuind cu Mitropolitul Visarion la un Hotel din Kitzbühel.

În perioada de lichidare a efectivelor noastre de la Alt-Aussee, în a doua jumătate a lunii Aprilie, am primit vizita unui grup de legionari macedoneni, care veneau de la o şcoală a Abwehrului, situată undeva în Tirol, şi al cărui şef era tot Locotenentul Pfeiffer. Când trupele aliate s-au apropiat de localitatea unde funcționa şcoala, elevii ei au fost îndrumați de directorul şcolii, Pfeiffer, sau un substitut al lui, să se adreseze guvernului de la Viena, care se retrăsese la Alt-Aussee, pentru a primi ultimele instrucţiuni. N-am ştiut nimic până atunci de existența acestei şcoli speciale, destinate să formeze cadre pentru a fi paraşutate în Macedonia şi Nordul Greciei, urmând să lupte contra formațiilor comuniste ale lui Marcos. Papanace a trebuit şi el să plătească un tribut de vieți omeneşti Germanilor din grupul macedonean, care nu s-au mulțumit numai cu criticele lui acerbe la adresa mea. Aflasem întâmplător ceva despre paraşutarea în Macedonia a câtorva elemente macedo-române, dar despre existența acestei şcoli nu ştiam nimic.

Evident că eu nu puteam face altceva decât să le dau aceleaşi instrucţiuni ca şi tuturor legionarilor ce părăseau în acele momente Alt-Aussee. I-am sfătuit să părăsească localitatea cât mai repede, procurându-le acte şi ceva bani. Ei s-au bucurat de ocrotirea noastră şi au plecat mulțumiți că au găsit o mână de ajutor în acele ceasuri grele.

VIII. PRINTRE REȚELELE ALIATE

Se încheiase capitolul alianței cu Germania. Întrebarea ce se punea acum, şi mie şi tuturor legionarilor, era cum vom fi primiți de Aliații Occidentali, în raza cărora vagabondam dintr-un loc într-altul. Speranțele noastre de a supraviețui şocului cu Aliații erau minime. Tratamentul ce l-au anunțat că îl vor aplica grupărilor politice ce-au colaborat cu Germania nu diferea întru nimic de cel aplicat conducătorilor celui de-al Treilea Reich. Pe aceştia îi vor judeca direct puterile biruitoare într-un Tribunal Internațional, în timp ce pe colaboratorii lor din diverse State şi naționalități îi vor trimite să-şi ispăşească crimele lor chiar în țările de origine.

Nouă aşadar, care am format guvernul de la Viena, ni se rezerva perspectiva de a fi arestați de Aliați şi trimişi în România, pentru a răspunde de "crimele noastre" în fața justiției româneşti.

1. FUGA ÎN NECUNOSCUT

După despărțirea de Eichmann şi detaşamentul său, grupul legionar nu mai atârna de nimeni şi nu mai avea nici o obligație politică sau militară față de Reichul german. Eram liberi să ne decidem singuri soarta. M-am reunit cu camarazii mei şi le-am comunicat convorbirea avută cu Eichmann. De acum înainte, fiecare va pleca unde îl va lumina mintea şi răspunderea proprie. Am împărțit fiecăruia o sumă de bani din rezervele noastre, în mărci şi dolari, şi le-am înmânat şi paşapoartele ce le primisem de la Altenburg. Din cei şapte ce au urcat la munte, s-au format trei grupe:

- Dr. Ion Fleşeriu şi Vasile Hanu au optat să rămână în Austria.
- Grigore Manoilescu şi Mircea Dimitriu mi-au comunicat că vor încerca să treacă în Italia.
- Eu, cu Borobaru şi Petre Ponta, am format ultima echipă.

Toți s-au aprovizionat cu țigări din stocul aflat în vale, în cortul lui Eichmann. Era un

obiect de schimb mai preţios decât banul.

Ne-am despărţit mai întâi de Hanu şi Dr. Fleşeriu, care s-au hotărât să se întoarcă la Alt Aussee, cu gândul să se stabilească la Linz, în zona de ocupaţie americană.

Noi cinci am mai mers o postaţă împreună pe o vale care cobora de la munte. La capătul ei, ne-am despărţit, îngrijoraţi de ce ne aşteaptă.

Paşapoartele noastre germane le-am completat în aşa fel încât să poată servi la legitimarea noastră atât prin faţa autorităţilor germane cât şi a Aliaţilor. Toţi eram germani originari din Siebenbürgen, veniţi la lucru în Reich.

Petre Ponta se numea Peter Schüller.

Traian Borobaru, Johann Waber.

Horia Sima, era Josef Weber.

Petre Ponta vorbea perfect nemţeşte. El intra totdeauna în legătură cu populaţia locală sau cu autorităţile. Noi, lângă el, tăceam molcom. Cum nici eu nici Borobaru nu ştiam bine nemţeşte, am convenit să spunem că suntem Volksdeutche din Transilvania, dintr-o regiune precumpănitor românească. Aşa se face că în toate părţile unde ne-a azvârlit soarta, ajunsesem să fim cunoscuţi ca *Die drei Siebenbürger.*

După despărţirea de echipa Mircea Dimitriu-Manoilescu, noi, cei trei, ne-am decis să trecem din Austria în Germania, unde speram să ni se piardă urma mai uşor. Rămânând în Austria, era de presupus că Americanii ne vor căuta în această ţară, dat fiindcă guvernul de la Viena îşi avusese ultima reşedinţă la Alt-Aussee.

După ce am rămas singuri, am luat-o înainte în direcţia Salzburg. Am poposit într-o localitate, unde se strânseseră şi alte grupe de refugiaţi. Au aprins un foc mare în piaţă şi acolo ne-am strâns şi noi. Au început fel de fel de discuţii asupra războiului. În sânul acestei comunităţi de refugiaţi am aflat ştirea că Americanii se îndreaptă spre Alt-Aussee, pentru a captura pe membrii guvernului român. Un fior ne-a trecut prin suflet, dar am comentat şi noi în rând cu ceilalţi soarta ce-i aşteaptă pe Românii care au colaborat cu Germanii în ultima fază a războiului.

După noaptea petrecută în această localitate, ne-am îndreptat spre şoseaua principală, care ducea spre Salzburg. Pe această şosea ne-am întâlnit cu o coloană de soldaţi germani care se retrăgea din Ungaria Cum mergeau de capul lor şi fără nici o pază aliată, am acceptat invitaţia să ne urcăm în căruţele lor. Eram bucuroşi că nu mai trebuia să cărăm în spinare rucsacurile pline cu fel de fel de lucruri. Aşa am mers o zi întreagă, dar, la un moment dat, ne-am întâlnit cu soldaţi americani care îndreptau căruţele cu soldaţi germani spre un lagăr de concentrare al prizonierilor. Vrând-nevrând, am intrat şi noi în lagăr şi ne-am trezit prizonieri la Americani. Ne-am uitat speriaţi unul la altul şi ne făceam planul cum să scăpăm de aici. Poarta lagărului era păzită de soldaţi americani şi aceştia nu lăsau pe nimeni să iasă fără un bilet de voie de la Comenduirea lagărului. Am avut noroc cu o fată germană ce ştia englezeşte şi servea ca Dolmetscher pe lângă autoritatea lagărului. Ea s-a dus la şeful lagărului, explicându-i că noi nu suntem soldaţi, ci civili din Transilvania, aduşi la lucru în Germania. Am primit autorizaţia de a părăsi lagărul, răsuflând uşuraţi după ce ne-am văzut iarăşi pe şosea.

N-am intrat în Salzburg, de teamă să nu fim supuşi la alte controale, ci ne-am oprit la nord de Salzburg, pe malul fluviului Salzach. Pe ţărmul acestui râu nu eram singuri. O mulţime de tineri care aparţinuseră lui Waffen SS îşi căutau şi ei un loc de trecere peste râu, pentru a dispărea în Germania. Salzach este un fluviu adânc şi primejdios. Nu se putea trece înot. Toţi căutau o barcă sau un pod prin apropiere. Dar nu găseau, umblând şi ei, ca şi noi, în neştire pe malul râului. Aşa am petrecut o zi şi o noapte în păduricea din marginea apei.

Dimineaţa observăm, spre mirarea noastră, o barcă lipită de ţărm. Fusese folosită de alţi fugari şi apoi părăsită. A cercetat-o Petre Ponta şi era în perfectă stare. Dar fluviul era mare şi turbat, iar barca nu avea nici cel puţin vâslă. Cum să trecem dincolo în Bavaria? Petre Ponta a înjghebat un fel de cârmă, ne-am urcat în barcă şi am pornit spre ţărmul celălalt. Nu ştiu cum s-a făcut că barca, ascultătoare, după ce a trecut de mijlocul apei, s-a îndreptat lin spre partea cealaltă. Am sărit repede din ea şi am lăsat-o în plata Domnului.

Dimineaţa ne-a prins în localitatea Waldhut din Bavaria. Acolo am dat de o familie de ţărani care ne-au primit cu toată dragostea şi ne-au aprovizionat cu lucruri de-ale mâncării pentru lunga călătorie ce ne aştepta.

Am lăsat în urmă Austria şi acuma începea aventura noastră în Germania. În orice caz, eram bucuroşi că scăpaserăm de urmărirea trupelor americane. Cuibul de la Alt-Aussee era gol.

2. PER PEDES APOSTOLORUM

După ce am ajuns pe țărmul celălalt, în Bavaria, şi ne-am împrospătat forțele la familia de țărani din Waldhut, am luat-o înainte în interiorul țării, fără să avem o țintă precisă. Ceea ce ne preocupa pe noi în acel moment era să ne îndepărtăm cât mai mult de granița austriacă, de unde ni se părea că vin urmăritorii noştri. În teritoriul german, credeam noi, ne vom pierde urmele în masele de refugiați.

N-avem alt mijloc de transport decât propriile noastre picioare. De altminteri, nu eram singuri. Mii de refugiați germani fugeau de Ruşi căutându-şi adăpost în zonele occidentale.

În drumul nostru, am evitat marile centre şi ne-am strecurat mai mult prin sate şi cătune. Ruta noastră de marş a fost la răsărit de München. După mai bine de o lună de zile am mers din loc în loc, am dat de oraşul Landshut. Ne-am decis să ne stabilim aici pentru o mai lungă perioadă de timp. De la începutul lui Mai, când am părăsit regiunea Alt-Aussee, vremea bună ne-a însoțit, ca o binecuvântare, tot timpul. La începutul lui Iunie 1945 eram la Landshut, unde ne-am găsit o locuință convenabilă şi am început formalitățile pentru legalizarea noastră. Fiind germani din Transilvania, ni s-a cerut o carte de lucru. Am fost îndrumați chiar de ei la nişte țărani, care aveau nevoie de brațe de muncă. Dar familia de țărani, la care am fost trimişi de autoritățile municipale, când ne-a văzut că suntem nişte domni, a refuzat să ne angajeze, presupunând că nu vom fi buni la muncile câmpului. Aşa am rămas fără carte de lucru, indispensabilă pentru încetățenirea noastră la Landshut.

La Landshut am dus-o destul de bine. Țigările ce le aveam făceau minuni. Pe bani nu prea primeam alimente, dar cu țigările ni se deschideau toate uşile. Tot cu ajutorul acestui articol ne-am cumpărat nişte biciclete, trei la număr, sacrificând bineînțeles o cantitate mare din depozitul ce-l aveam.

Odată în posesiunea acestui vehicul, ne-am hotărât să coborâm spre sud şi să pătrundem în zona franceză. Gândul nostru era ca să trecem Rinul, să ajungem la Paris şi de aici, cine ştie, în Spania, care ni se părea nouă atunci o țară a făgăduinței.

Ne-am prezentat autorităților americane ale locului şi le-am explicat că vrem să trecem în zona franceză, unde aveam rudenii. Grație unei fete germane, care servea de interpret, am obținut imediat prețiosul document, un *travel leave*, cum îl numeau pe limba engleză. Ni

s-a indicat în permisul de călătorie şi oraşul unde voiam să ajungem, Freiburg.

La începutul lui Iulie 1945, am părăsit Landshut şi am pornit cu bicicletele pe şoseaua principală, nemaiavând temeri de autorități. Am fost legitimați pe drum de câteva ori, dar fără să fi avut vreo supărare. Am ajuns la Landsberg, unde am aruncat o privire asupra fortăreței unde fusese închis Hitler în 1923. Ne-am continuat drumul spre Memmingen, oraş de frontieră, de unde începea zona franceză.

Şederea noastră la Memmingen s-a prelungit peste aşteptări din cauza bunei găzduiri ce-am întâlnit-o la o familie de funcționari. Aceştia ne-au pus la dispoziție o locuință convenabilă, unde am putut dormi tustrei. De asemenea, ne-au oferit şi uşurințe pentru masă. În schimb trebuia să lucrăm toți trei la o moşioară a lor. Se strângea tocmai recolta de pe câmp. Petre Ponta, ca de obicei, s-a distins prin zelul său. Borobaru se străduia să-i țină pas, iar eu eram cel mai nepriceput la munca câmpului şi cel mai slab ca randament.

Acest popas prelungit ne-a costat o altă lună, încât abia pe la începutul lui August ne-am reluat drumul spre Apus. Gazdele stăruiau să rămânem la ele şi chiar să ne stabilim la Memmingen. Ele nu ştiau cine suntem şi ce foc ne arde în spate. În zona franceză, ne spuneau gazdele, e mult mai rău decât în zona americană. Oamenii nu au ce mânca şi Francezii se poartă rău cu populația.

Dincolo de Memmingen este un râuleț ce se cheamă Iller. L-am trecut pe un podeț şi am păşit în zona franceză. Dar abia am făcut 100 de metri, pe un drum paralel cu râul, şi ne trezim în față cu o patrulă franceză de marocani. Aceştia, când ne-au văzut, ne-au somat să ne oprim şi ne-au cerut paşaportul. Nu ştiu cum s-a făcut că în acel moment, toți trei, în mod spontan, am scos paşapoartele noastre româneşti în locul celor germane. Acestea erau redactate în limba franceză. Marocanii au citit paşapoartele, s-au luminat la față, ne-au bătut pe umeri şi ni le-au restituit. Ne-au întrebat de unde suntem. Auzind că suntem români s-au bucurat şi mai mult. Ne-au arătat şoseaua principală, care duce spre interiorul zonei lor. Am răsuflat uşurați. Ce s-ar fi întâmplat dacă am fi scos paşapoartele germane?

Am străbătut prin mai multe localități, până ce am dat de un sătuleț, numit Rozna, nu departe de Sigmaringen. Satul era aşa de mic, vreo trei sute de locuitori, încât nu avea nici post de jandarmi! Loc ideal de şezut pentru nişte fugari. Tot satul ne-a primit cu alai, când au aflat că suntem *Siebenbürger*. Am găsit casă şi hrană. Ni s-a oferit loc de lucru în gospodăriile lor. Trăiam ca într-o mare familie. Nu ne-au deranjat nici autoritățile franceze şi nici cele germane. Întreg satul ne privea cu simpatie şi au început şi din partea lor

ofertele să rămânem la ei. Am rămas şi la Rozna peste o lună de zile.

În sfârşit, spre sfârşitul lunii August ne-am urcat pe biciclete şi am pornit spre Freiburg. Cam la o sută de kilometri de oraş am dat de o localitate care ne-a plăcut. Se numea St. Margen. Ne-am hotărît să facem un popas şi aici. Am stat aici vreo trei săptămâni până ce, într-o zi, suntem chemați la jandarmeria locală. Am fost numai eu cu Ponta. Ne-au cerut hârtiile. Paşapoartele erau în regulă. Am avut grijă să scoatem şi permisul de călătorie de la Americani. Totul în ordine. Dar, spre mirarea noastră, şeful jandarmeriei ne-a spus că este mai bine pentru noi să părăsim localitatea. Au venit nişte denunțuri la Francezi. Şeful de post aparținea vechilor cadre ale poliției şi s-a arătat binevoitor față de noi.

A doua zi am plecat spre Freiburg, fără să ne mai uităm în urmă.

3. ATITUDINEA DEMNĂ A POPORULUI GERMAN. CÂTEVA OBSERVAȚII DIN CĂLĂTORIA NOASTRĂ PRIN GERMANIA

Nefiind Români, ci Germani din Transilvania, în virtutea actelor ce le aveam, aveam prilejul să cunoaştem atitudinea poporului german, în intimitatea gândurilor lor, după înfrângerea suferită în război.

I. Ceea ce ne-a surprins şi ne-a umplut sufletul de admirație a fost ținuta demnă a poporului german. N-am auzit în nici o casă de neamț vreun cuvânt greu la adresa lui Hitler sau a conducătorilor celui de-al Treilea Reich. Toți dădeau din cap spunând cu tristețe: *Das haben wir nicht verdient.* Nenorocirea în care căzuseră, cu țara împărțită în patru zone de ocupație, era pentru poporul german o nenorocire colectivă, pe care trebuia să o suporte în comun. N-am auzit din gura nici unui german condamnări sau blesteme la adresa conducerii anterioare.

II. A doua constatare, tot atât de remarcabilă, este că familiile germane din sate şi oraşe au început să lucreze cu acelaşi zel, ca şi cum n-ar fi trecut peste ele cumplitul război. În mijlocul ruinelor, în oraşele bombardate, am văzut femei de 70 de ani, cărând, cu mâinile lor, pietre, cărămizi şi moloz din curțile lor transformate de bombe într-o mare de ruine. Începuseră de la zero să-şi refacă gospodăriile lor distruse, până ce țara lor a ajuns în starea înfloritoare de astăzi. Germania, în 1945, era plină de speculanți, dar aceştia erau în mare parte străini. Țăranii, meseriaşii, şi-au reluat locul lor de muncă cu mândrie şi

hotărâre.

III. Noi, cei trei *Siebenbürger,* am fost primiți cu deosebită dragoste în toate familiile germane unde ne-a azvârlit soarta. Ne considerau din neamul lor şi datoria lor de Germani îi obliga să-i ajute pe frații lor de pribegie. Solidaritatea națională s-a manifestat cu putere în aceste zile de restrişte şi umilință pentru Reichul german.

IV. Referitor la starea noastră de eterni prigoniți ai tuturor regimurilor, ne-am fixat ca normă de conduită să evităm orice contact cu Românii. De altminteri, nici n-am întâlnit în drumul nostru Români. Ne-a fost teamă să nu fim descoperiți de cineva şi denunțați. Din Mai 1945 până în toamna aceluiaşi nu s-a aflat nimic de existența noastră. Proprii noştri camarazi din alte oraşe dădeau din umeri când cineva întreba de noi. Dispăruserăm fără urme şi nu ieşeam nicăieri la suprafață; mulți bănuiau că suntem în vreun lagăr aliat, sub pază. Dar nici noi nu ştiam nimic de soarta celorlalți camarazi. Şi noi ne închipuiam acelaşi lucru despre ei. Va mai fi în Germania vreun legionar liber sau au fost culeşi toți şi predați guvernului român?

V. Când ascultam din când în când posturile de radio, adeseori erau menționați colaboratorii străini ai celui de-al Treilea Reich. Unii fuseseră prinşi şi aşteptau să fie extrădați. Alții erau căutați de organele aliate şi se făcea apel la populație ca să fie denunțați. Două nume se auzeau regulat în aparatele de radio: al lui Ante Pavelici şi al lui Horia Sima. Aceste ştiri ne întăreau în convingerea noastră că nu trebuie să ieşim la suprafață şi să ne dezvăluim identitatea.

4. DE LA FREIBURG LA FREISING

Ajungând la Freiburg, cu nelipsitele noastre biciclete, după un drum de 100 de km, primul nostru gând a fost să ne găsim o gazdă. La o doamnă mai în vârstă, care dispunea de apartamentul ei propriu, am închiriat o cameră pentru toți trei, cu acces la bucătărie. Doamna a fost bucuroasă să ne aibă de chiriaşi, căci câştigase câteva sute de mărci pe lună de la nişte oameni care i s-a părut ei a fi dintr-o stofă mai aleasă. Ca şi în alte părți, Petre Ponta a devenit *Leiblingskind* al gazdei, săritor la nevoie şi gata să o ajute chiar la treburile gospodăriei. Nu ne-a cerut actele, şi nici poliția nu ne-a căutat.

Am sosit la Freiburg în prima jumătate a lunii Septembrie 1945. Era încă vreme de vară,

cu mult soare. Odată rezolvată problema locuinței, ne-am pus întrebarea ce facem mai departe. Situația noastră era provizorie şi nu ştiam ce se poate întâmpla cu noi. Francezii se purtau aspru cu populația şi ne gândeam să nu ne cerceteze mai temeinic şi pe noi, aparținând tot neamului germanic.

Planul ce ni l-am făcut la început a fost să trecem în Franța. Dar pe unde şi cum? Cercetând harta, nu vedem decât Rinul separând cele două țări. Petre Ponta şi-a luat inima în dinți şi, cu bicicleta lui, a făcut o recunoaştere în direcția Rinului. Dar n-a descoperit decât uriaşul fluviu, fără poduri şi fără vreun mijloc nautic de a-l trece. De fapt exista o altă trecere în Franța, pe uscat, pe la Saarbrücken, dar noi nu o cunoşteam la vremea aceea. Pe această rută au trecut clandestin în Franța toți camarazii noştri mai târziu.

Trebuia să găsim o ieşire. La Freiburg nu puteam sta multă vreme. Ne era teamă de autoritățile franceze şi nu voiam să fim surprinşi în flagrant delict de călcare a dispozițiilor militare. Petre Ponta căuta să ne convingă să ne întoarcem la Rozna, unde întreg satul s-ar fi bucurat de revenirea noastră. Să petrecem acolo iarna. După aceea, vom vedea. Nici eu nu eram departe de gândul lui. Să ne aşezăm la iernat în satul acesta. Dar în acest moment, destinul ne-a tras de mânecă într-o altă direcție. Traian Borobaru a întâlnit la Freiburg, umblând prin oraş, pe un compatriot de-al nostru, Octavian Vuia, care mai târziu s-a remarcat în exil prin lucrările lui de filosofie. Din discuțiile avute cu Vuia, Borobaru află o ştire de o importanță capitală pentru orientarea noastră. Vuia s-a întâlnit cu Gheorghe Racoveanu la München şi din gura acestuia a aflat că la Freising s-a format un puternic centru românesc, format din legionari şi alți români pribegi. Când s-a întors Borobaru acasă cu această veste, am rămas uluiți. Nu numai că legionarii n-au fost culeşi din Bavaria şi expulzați în România, cum ne temeam noi, ci, dimpotrivă, la Freising se bucurau de ocrotirea autorităților americane şi chiar au început să se organizeze. Firește că această informație ne-a răsturnat toate proiectele noastre de până atunci. Dar oare ştirea primită prin Octavian Vuia, pe care Borobaru îl cunoscuse doar atunci, corespundea realității? Trebuia verificată. Trebuia să plece îndată, unul dintre noi, la Freising, pentru a se convinge la fața locului de existența acestui mănunchi de legionari. Traian Borobaru s-a oferit să facă el acest drum, pentru a vedea cu ochii lui minunea: legionari liberi, organizați, şi în relații de bună vecinătate cu autoritățile americane.

Cum trenurile începuseră să funcționeze, n-a trecut nici o săptămână şi Borobaru era înapoi. Ştirea primită prin Octavian Vuia era numai un fragment din realitatea văzută la fața locului. Situația camarazilor noştri din acest orăşel era mult mai bună. La Freising a descoperit un puternic grup de legionari, care îşi găsiseră camere la familii din localitate şi

se bucurau de asistența socială a organizației UNNRA. Nici o primejdie nu-i amenința. Îşi întocmiseră şi o organizație proprie, care îi reprezenta pe lângă autoritățile americane. Mărturia lui Borobaru cădea ca din cer asupra noastră. Era prea frumos ca să fie adevărat! Noi, care ne imaginam că nu mai există nici un supraviețuitor din cataclismul ce s-a abătut asupra Mişcării, îi descoperim acuma că toți sunt teferi. Singura lor grijă era dacă noi, cei dispăruți de la Alt-Aussee, mai suntem liberi.

Fără a mai sta o clipă la îndoială, ne-am decis să plecăm cu toții la Freising. Contactul cu camarazii concentrați în acest oraş era prea important ca să nu-l săvârşim cât mai în grabă. De la ei vom afla informații precise despre toți legionarii risipiți în acest spațiu. În afară de bucuria de a-i revedea, experiența lor cu Americanii ni s-a părut de importanță capitală pentru supraviețuirea Legiunii, ajutându-ne la orientarea noastră politică.

2. NUCLEUL LEGIONAR DE LA FREISING

Gazda a fost deosebit de amărâtă când a aflat de plecarea noastră. Se obişnuise cu noi şi nădăjduia să rămânem toată iarna în locuința ei. Dar ea nu cunoştea nevoile ce ne mânau în altă parte. Aşa ni s-a întâmplat în toate casele pe unde am trecut. Lăsam numai regrete. Eroul acestei apropieri sufleteşti de Germani a fost pretutindeni Petre Ponta, cu hărnicia lui proverbială.

În primele zile ale lunii Octombrie, părăsisem Freiburg cu trenul, via München. De acolo am luat un tren local spre Freising. Borobaru, ce cunoştea oraşul din călătoria lui anterioară, ne-a condus la casa unde locuiau legionarii. Toată clădirea era ocupată de ei. Şi sus şi jos, odăile erau pline de Români. Am cunoscut atunci şi pe Fraulein Tzentzi, proprietăreasa, care era bucuroasă să aibă pe aceşti tineri în casa ei. Pe cine n-am întâlnit acolo? O mulțime de tineri legionari care participaseră în diferitele sectoare de activitate ale guvernului de la Viena. Şeful lor era Inginerul Virgil Velescu. Toți se adresau lui pentru a-i cere sfaturi şi instrucțiuni. Cuvântul lui era literă de Evanghelie. L-am revăzut la Freising pe Ovidiu Țârlea, refugiat de la Berlin, apoi pe Dumitru Crețu, care se pregătise la şcolile speciale, dar nu reuşise să plece în țară; mai era Ovidiu Stănescu, fost în armata națională, Bucur Stănescu. Şi alții, ale căror nume nu mi le mai amintesc. Acesta era nucleul central de la Freising.

Dar în afară de ei, cum am aflat, se aflau şi alți legionari care nu trăiau în grup, ci îşi găsiseră camere individuale. Am aflat că locuiau la Freising Dr. Constantin Sassu din Braşov, cunoscutul istoric al Transilvaniei, apoi scriitorul şi ziaristul Gheorghe

Racoveanu. În cercul acestor răzleți mai era şi Căpitanul Stănescu, ce servise în armata națională.

Dar ceea ce m-a mirat mai mult şi nu-mi venea să cred când mi s-a spus, a fost existența unui Comitet al Refugiaților Români la Freising, sub preşedinția unui tânăr, Mirodotescu. Prin mijlocirea acestui Comitet, Românii refugiați la Freising primeau ajutor direct de la UNNRA! Erau aprovizionați cu alimente din stocurile armatei americane. Noi veneam de la Freiburg flămânzi şi slăbiți, iar ei aveau de toate, pâine, conserve de carne, lapte, marmeladă şi alte bunătăți. Ne-au pus pe masă tot ce aveau. Mi-aduc aminte că am mâncat praful de lapte cu lingura. N-am mai aşteptat să-l fiarbă în apă. Dar conservele de carne, dar compoturile...

După ce ne-am săturat, au început discuțiile. De la ei am aflat dispozitivul de împrăştiere al forțelor legionare din Austria şi Bavaria. La Salzburg exista un al doilea Comitet al Românilor sub preşedinția inginerului Caraivan. Comitetele Româneşti erau autorizate de autoritățile americane să elibereze certificate de identitate, în lipsa celor originale, pe care, spuneau ei, le pierduseră în vălmăşeala războiului. Erau un fel de agenții consulare ale Românilor refugiați. Bineînțeles că ne-am procurat şi noi alte hârtii de identitate, eliberate de Comitetele Naționale din Freising şi Salzburg. Am renunțat la cetățenia germană şi ne-am reluat cetățenia română. Ne gândeam că dacă trecem în Italia sau Franța, ne vom putea strecura mai uşor ca Români.

Am petrecut câteva zile de odihnă şi destindere după lunga călătorie de la Alt-Aussee, în care timp am trăit tot cu primejdia după noi. Acuma ne aflam sub ocrotirea Comitetelor Româneşti, recunoscute de autoritățile americane.

Camarazii noştri de aici, în frunte cu Velescu, văzându-ne, îşi regăsiseră liniştea şi pacea, după turburarea prin care trecuseră. Eram vii şi sănătoşi. Era cel mai mare dar ce le puteam aduce. Noi, la fel, ne miram că sunt încă liberi, că nu s-a atins nimeni de nici un fir de păr din capul lor, şi se manifestau ca şi cum ar fi aparținut țărilor biruitoare. Se bucurau de un tratament aparte decât al celorlalte mişcări naționaliste care colaboraseră cu Reichul. Aceştia erau urmăriți, arestați şi deportați în țara de origine, unde îi aşteptau închisoarea şi condamnări la moarte.

Dar cum s-a petrecut această minune? Cum de organele aliate au făcut excepție cu Mişcarea Legionară?

6. UN OM SALVEAZĂ LEGIUNEA

Supraviețuirea Legiunii din faza critică a perioadei postbelice, când toate grupările naționaliste erau urmărite de Aliați pentru presupusa lor colaborare cu Germania național socialistă, se datorează unui singur om, Inginerul Virgil Velescu. A săvârşit o ispravă memorabilă de care n-a vorbit decât câtorva camarazi. De o rară modestie, nu s-a lăudat niciodată cu intervenția lui providențială pentru destinele Legiunii. Probabil că şi acum când, după 50 de ani, va citi rândurile mele, se va simți afectat de această dezvăluire. Dar nu am ce face, căci acțiunea lui, tăcută şi necunoscută de cei mai mulți, reprezintă un moment culminant al istoriei legionare după finalul războiului. Velescu i-a salvat pe toți să nu fie urmăriți, arestați şi predați asasinilor ce-i aşteptau în țară.

În cursul conversațiilor ce le-am avut cu camaradul Velescu la Freising, am aflat chiar din gura lui episodul schimbării de atitudine a Aliaților față de problema legionară. De ce singură mişcarea noastră a fost cruțată să aibă soarta tragică a Crucilor cu Săgeți, a Mişcării Slovace, a Croaților, predați în masă lui Tito, şi aşa mai departe? Ce s-a petrecut la Marele Cartier al Armatei Aliate ca să se facă excepție cu Mişcarea Legionară? Noi am rămas până la capăt credincioşi Puterilor Axei şi se găseau suficiente pretexte ca să fim arestați şi trimişi în România.

În aceste împrejurări de nesiguranță şi duşmănie, când toți combatanții naționalişti care au luptat alături de Germania erau pecetluiți cu calificativul de "colaboraționist", fără să se mai ia act de situația specifică a fiecărui grup, Virgil Velescu a avut curajul să se înfrunte chiar cu centrul de unde se decretau aceste măsuri de represiune contra aşa zişilor criminali de război.

Dar cum de a ajuns să pledeze în fața instanței aliate supreme cauza Legiunii? Pentru a se putea realiza acest contact, a intervenit un lanț de întâmplări care ies din comun şi care aparțin mai degrabă unei ordini supranaturale.

La Freising se refugiase, azvârlită de calamitatea războiului, şi o doamnă română, numită Sangiuleanu. Velescu a cunoscut pe această doamnă şi i-a povestit lanțul de suferințe al Legiunii sub toate regimurile, inclusiv tratamentul de care am avut parte din partea Germaniei; domiciliu forțat, lagărul de la Buchenwald şi interdicția oricărui contact cu exteriorul şi cu țara. Doamna Sangiuleanu a fost adânc impresionată de dezvăluirile lui

Velescu şi îngrijorată să nu se abată o nouă prigoană contra legionarilor din partea Aliaților, din necunoaşterea adevăratei lupte legionare, i-a propus lui Velescu să meargă la Frankfurt am Main, la Marele Cartier al Armatei Americane, unde ea cunoaşte pe cineva care aparține Statului-Major al lui Eisenhower, Comandantul Suprem al Armatei Aliate din Germania.

Dar cine era această doamnă Sangiuleanu? În perioada premergătoare războiului, între anii 1937-1939, lucrase ca funcționară la Ambasada Americană din Paris. Acolo a cunoscut, lucrând în biroul lui, pe Consilierul Robert Murphy, acela care mai târziu, în 1942, va juca un rol decisiv în pregătirea invaziei aliate din Nordul Africei. Din acel moment, Robert Murphy a devenit consilierul diplomatic al Generalului Eisenhower, post pe care l-a păstrat în tot cursul războiului cât şi după capitularea Germaniei. Acuma se afla la Frankfurt/Main, la Cartierul Generalului Eisenhower, fiind omul de încredere al acestuia în relațiile cu aliații europeni. Generalul Eisenhower avea o încredere totală în expertizele politice ale lui Robert Murphy şi îl consulta ori de câte ori trebuia să decidă asupra tratamentului ce trebuie să se aplice foştilor inamici. Doamna Sangiuleanu suferise ea însăşi rigorile lagărelor germane. Pe timpul ocupației, a fost arestată la Paris de Gestapo, ca fostă funcționară a Legației Americane, bănuită că ar face spionaj în favoarea Aliaților, şi internată în lagărul de femei Ravensbruck. Eliberată la capitularea Germaniei, şi-a găsit refugiu la Freising, unde a întâlnit pe Velescu şi grupul de români. De aici se leagă cunoştința lor.

Doamna Sangiuleanu i-a propus lui Velescu să întocmească un memoriu referitor la problema Legiunii şi să i-l predea lui Murphy în audiența ce vor solicita-o împreună. Velescu a redactat acest memoriu în franțuzeşte, în care a expus suferințele ce le-a îndurat Mişcarea atât din partea lui Antonescu cât şi a Reichului German. Doamna Sangiuleanu, veche cunoştință a lui Robert Murphy, a obținut cu uşurință audiența şi au plecat împreună la Frankfurt.

În cursul audienței, Robert Murphy a citit mai întâi memoriul şi apoi, într-o discuție amicală, i-a pus lui Velescu o serie de întrebări complementare. Velescu i-a răspuns punct cu punct, dezvăluind toată tragedia Legiunii.

La despărțire, Robert Murphy i-a comunicat lui Velescu că el este convins de dreptatea cauzei noastre şi că va căuta să convingă şi pe Eisenhower să facă o excepție cu Mişcarea Legionară, scoțându-o din categoria grupărilor "colaboraționiste". I-a recomandat doar ca legionarii domiciliați în zona americană din Germania să se manifeste cu oarecare

prudență, pentru a nu provoca intervenții din partea cercurilor ostile.

Generalul Eisenhower a urmat avizul lui Murphy şi şi-a dat consimțământul ca în listele colaboraționiştilor să nu figureze membrii Mişcării Legionare. Acest ordin a fost imediat transmis tuturor autorităților americane din Bavaria, cu urmarea că legionarii din acest spațiu nu numai că nu au fost urmăriți, dar au fost acceptați şi sub ocrotirea asistenței sociale a organizației UNNRA.

Misterul legionar de la Freising se lămurise. Eroul anonim al acestei isprăvi legendare a fost Inginerul Virgil Velescu. Lui se datorează că, în spațiul controlat de americani, nu s-au produs represalii contra legionarilor, n-au fost arestați camarazii noştri şi nici trimişi autorităților din țară.

Când am ajuns la Freising, operația era încheiată. Nu ştiu în ce măsură beneficiam şi eu de această protecție. Am preferat să continui să îmi păstrez anonimatul.

7. O EXPEDIȚIE LA SALZBURG

Încurajat de situația găsită la Freising şi de rezultatele audienței lui Velescu la Murphy, m-am decis să fac o călătorie la Salzburg, pentru a cerceta centrul românesc înjghebat aici în jurul Comitetului Național, condus de inginerul Caraivan. De astă dată nu mai plecam să-mi pierd eu urmele, ci pentru a da eu de urma altora. Mi-era dor să-mi revăd camarazii împrăştiați prin spațiul austro-german şi pentru a culege alte informații referitor la atitudinea Puterilor Aliate față de Mişcare.

În realizarea acestei expediții, dispuneam de un punct de sprijin în localitatea Piding din Bavaria, aşezată chiar pe frontiera cu Austria. Aici îşi găsise loc de şedere camaradul Bucur Stănescu, plecat de la Freising, chiar la primarul din sat. Şi atunci ne-am făcut următorul plan: mergem la Piding, dormim la gazda lui Bucur Stănescu şi apoi, a doua zi, când se va înnopta de-a binelea, vom trece frontiera şi vom lua şoseaua spre Salzburg. Echipa aleasă să mă însoțească era formată din următorii camarazi: Vasile Mailat, Marcel Ghinea, Bucur Stănescu şi Traian Borobaru. Bucur Stănescu şi Ghinea Marcel trecuseră de mai multe ori frontiera şi cunoşteau drumul. După toate prevederile omeneşti, vom putea ajunge la Salzburg fără incidente. Echipa însoțitoare, inclusiv Mailat, care locuia la Salzburg, era alcătuită din 'specialişti' ai trecerilor.

Era pe la mijlocul lui Octombrie când ne-am îndreptat spre Piding. L-am căutat pe Bucur Stănescu şi îndată am aranjat cu el să ne găzduiască o noapte şi pe noi. Bucur Stănescu dispunea de o armă puternică pentru a-şi procura casă şi masă pe unde trecea. Nu ştiu cum făcuse că obținuse de la autoritățile competente o hârtie prin care se adeverea că fusese internat în lagărul Buchenwald. Cu acest act, ca fost prigonit al regimului național-socialist, obținea cu uşurință adăpost prin toate localitățile pe unde trecea. Primarul din Piding n-a stat nici o clipă la îndoială să ne găzduiască şi pe noi o noapte pe lavițe şi divane.

A doua zi, pe înnoptat, ne-am îndreptat spre frontieră. Nu era păzită de nimeni. Am trecut-o fără nici o dificultate. Am apucat apoi şoseaua principală spre Salzburg, cu sufletul uşurat că am trecut hopul. Dar iată că tocmai în Austria, unde ne simțeam în largul nostru, după trecerea frontierei, putea să ni se întâmple ceva grav. Când mergeam noi agale în noapte pe şosea şi nu eram departe de oraş, se apropie de noi un tânăr cu bicicleta şi ne cere actele. Ne spune că aparține poliției de graniță austriece, recent înființată. După ce cercetează actele, ne întreabă de unde venim. Bucur Stănescu numeşte o localitate de pe teritoriul austriac, care se afla tocmai înainte de frontieră. Se uita neîncrezător la noi. La urmă ne spune că trebuie să mergem cu el la un post de control polițienesc din Salzburg, pentru verificarea actelor şi a domiciliului nostru.

Situația se complicase. Cine ştie dacă la acest post nu vom fi cercetați mai temeinic şi nu se va descoperi cine suntem? Toți camarazii se gândeau la mine, căci ei, individual, s-ar fi putut descurca. Am început să tratăm cu el, explicându-i că mergem în vizită la nişte prieteni, la Salzburg, şi după aceea ne vom întoarce în comuna de unde am venit şi avem domiciliul. Dar austriacul nu ne credea şi cerea morțiş să mergem cu el până la postul de poliție din Salzburg. Ori, tocmai aceasta voiam să evităm, o confruntare cu autoritățile.

Atunci Bucur Stănescu ia o decizie neaşteptată, care m-a neliniştit şi pe mine. I-a spus agentului austriac că noi nu mergem la post, că avem treabă la Salzburg şi să ne lase în pace. Noi eram 5 şi el era 1. Raportul de forțe era net în favoarea noastră. A mai încercat el să ne oprească, strigând la noi să-l urmăm, dar fără rezultat. Bucur Stănescu a luat-o înainte şi noi după el. Ajunşi la Salzburg, ne-am strecurat pe străzi laterale, pentru a ni se pierde urma.

Ne-am socotit în afară de primejdie abia când am ajuns la camaradul Gheorghe Simicin, care lucra la Americani. Locuia într-o baracă şi acolo am stat eu cu Borobaru. Ceilalți s-au risipit pe la alți camarazi. Gheorghe Simicin ne-a primit cu toată dragostea şi ne-a ospătat

cu toate bunătățile. Am stat de vorbă cu el până noaptea târziu.

Locuind la Simicin, ne aflam şi noi sub protecţia americană. La Salzburg am reuşit să văd şi pe Inginerul Iordan Caraivan, preşedintele Comitetului Român. Tot la Salzburg am mai întâlnit pe camarazii Spiridon Neață şi Gică Tase, care ne-au fost de mare folos mai târziu, când expediția noastră în Austria a luat un caracter mai accidentat.

Se zice că nu este bine să fii superstițios, dar iată ce ni s-a întâmplat. Tocmai când treceam frontiera, ne-a ieşit în cale o mâță neagră. Marcel Ghinea ne spune că e semn rău şi să ne întoarcem. Am glumit cu el, spunându-i că nu putem renunța la expediție pentru o mâță neagră. Dar iată că superstiția s-a adeverit. Noroc că am întâlnit numai un agent de poliție şi nu doi sau mai mulți... Ce s-ar fi întâmplat!

8. DRAMA DE LA BAD GASTEIN. PRIMELE LOVITURI SUFERITE DE GRUPUL ROMÂNESC

După capitularea Germaniei, la 9 Mai 1945, diplomații germani, ataşați guvernului de la Viena s-au desprins de grupul românesc, după ce, în prealabil, avuseseră grija să comunice autorităților militare americane lista persoanelor care aparțineau guvernului național şi se găsesc la Bad Gastein.

Misiunea guvernului național se găsea internată, chiar de pe timpul Nemților, într-un hotel din Bad Gastein, împreună cu membrii întregului corp diplomatic al țărilor din Est.

La 25 Septembrie 1945, o parte a corpului diplomatic al țărilor din Est a fost arestată şi internată în lagărul Glasenbach, o localitate lângă Salzburg. Cu acest prilej au fost reținuți pentru scurt timp şi miniştrii guvernului național, refugiați la Bad Gastein: Iasinschi, Generalul Chirnoagă, Comandorul Bailla, Vladimir Cristi şi Profesorul Sângiorgiu. După un scurt interogatoriu au fost cu toții puşi în libertate şi s-au întors la hotelul-reşedință.

Dar nu trece mult timp şi valul arestărilor se abate şi asupra Românilor. Era 29 Octombrie 1945. În această zi pătrunde în hotelul unde locuia misiunea românească un puternic grup de polițişti, format din austrieci veniți special de la Viena, care aveau ca ajutoare echipe de agenți recrutați dintre cehoslovaci şi iugoslavi. Toți aceştia operau sub comanda şefului C.I.C. de la Bad Gastein, cu numele Meitner. Dar se întâmplă ceva

neobişnuit. Nu sunt arestaţi foştii miniştri români din guvernul de la Viena, ci numai membri Consulatului General al României de la Viena. Funcţionarii care au reprezentat Consulatul la Viena pe timpul guvernării noastre. Mihail Enescu, Consul General, şi Doamna Maria Bucur, Secretara Serviciului Consular, au fost ridicaţi şi duşi la C.I.C. din Bad Gastein. La întrebarea lui Enescu de ce sunt arestaţi, li s-a răspuns că este un ordin al Departamentului de Stat, provocat de o cerere a guvernului român, sprijinită de alte guverne din răsărit. Notăm că în acea vreme era la putere guvernul Groza, înscăunat, la 6 Martie 1945, prin presiunea Moscovei. Miniştrii Iasinschi, General Chirnoagă, Vladimir Cristi şi Profesorul Sângiorgiu n-au fost deranjaţi nici cel puţin printr-o simplă anchetă. În schimb, Mihail Enescu şi Doamna Maria Bucur, după interogatorii exhaustive pe care le-au suferit, au fost internaţi în lagărul Glasenbach.

Descinderea poliţienească la Hotelul din Bad Gastein putea să aibă urmări şi mai grave, provocând arestarea mea. Eu mă aflam cu Traian Borobaru, cum am spus în capitolul anterior, la Salzburg. Aflându-mă în apropiere de Bad Gastein, m-am gândit să fac o vizită miniştrilor de aici, pentru a afla cum trăiesc, ce probleme au, cum văd ei relaţiile cu Aliaţii şi ce cred ei de situaţia noastră politică. Voiam să-i pun şi eu la curent cu demersurile lui Virgil Velescu la Marele Cartier al Armatei Americane de la Frankfurt. Fiind încă la Salzburg, m-am informat prin curieri de stările existente la Bad Gastein şi am aflat că acolo domneşte linişte. Grupul românesc de acolo n-a avut de suferit nici o cercetare poliţienească, fiind cruţaţi până acuma de autorităţile americane, spre deosebire de reprezentanţii altor naţionalităţi, care au fost chiar internaţi în lagăr. Aceste ştiri mi-au dat aripi, hotărându-mă să fac această călătorie, convins fiind că se va realiza în afară de orice primejdie. Bine înţeles că mă gândeam şi la soţia mea, pe care nu o mai văzusem de la Alt-Aussee. Aproape o jumătate de an n-a ştiut nimic de mine; nădejdea revederii era mare.

Prin curieri, de la Salzburg am stabilit ziua şi locul unde voi întâlni pe toţi colegii mei de Guvern. Mă voi întâlni cu ei în hotelul unde locuiau şi am stabilit şi ziua întâlnirii, care nu era alta decât ziua fatidică de 29 Octombrie, când a avut loc spectaculara descindere poliţienească şi arestarea lui Mihai Enescu şi a Doamnei Maria Bucur. Eu trebuia să sosesc pe înserat la Bad Gastein, împreună cu Traian Borobaru, iar de la gară să apuc drumul spre hotelul diplomaţilor, a cărei adresă mi se dăduse. Programul era în aşa fel făcut încât eu urma să locuiesc chiar în acest hotel. Doamna Bucur îmi pusese la dispoziţie camera ei, în timp ce ea s-ar fi mutat în altă parte. Totul părea că se va desfăşura *planmässig*, fără riscuri şi fără primejdii. Voiam să rămân aici vreo două-trei zile, în care timp aş fi putut vorbi despre toate problemele cu colegii mei de minister.

Dar în loc de bucuria revederii, după ce am sosit cu trenul la Bad Gastein, pe drumul ce ducea la Hotel, am fost întâmpinat de două ființe speriate. Doamna Iasinschi şi soția mea, care mi-au povestit, între lacrimi şi sughițuri, ce s-a întâmplat. Ne-au sfătuit, tremurând de frică, să părăsim imediat localitatea. Poliția se mai găseşte la Hotel şi şeful C.I.C. din Bad Gastein a întrebat şi de mine. Toată conversația a durat cinci minute. Le era frică să nu fie şi ele urmărite. Ne-am despărțit în goană şi, împreună cu Borobaru, am luat-o înainte. Nu puteam pleca din Bad Gastein pe acelaşi drum pe care venisem, adică să coborâm la gară, luând trenul spre Salzburg. Era primejdios. Dar dacă autoritățile americane au aflat ceva de vizita mea şi au pus agenți să supravegheze gara?

Ce este de făcut? Ştiam că aproximativ la 5 km de Bad Gastein exista o altă stațiune balneară, Bad Hofgastein. Salvarea nu poate fi decât în direcția aceasta. Ne-am decis să străbatem noaptea drumul pe jos până la Hofgastein şi apoi de la stațiunea de cale ferată a acestei băi să luăm primul tren spre Salzburg, în dimineața următoare.

Până astăzi nu pot să uit acest drum. Era iarnă. Un drum de munte strâmt şi anevoios. acoperit de zăpadă. În dreapta lui era muntele, dar în stânga lui erau văgăuni adânci. Marginile drumului erau acoperite de sloiuri de gheață. Trebuia să ai grijă, căci un pas greşit te putea azvârli în prăpastie. Adeseori eram siliți să folosim latura stângă a şoselei, pentru a trece podurile sau alte obstacole. La aceste cotituri primejdioase se mai adăuga şi teama noastră să nu apară din urmă vreun jeep american. Altminteri nici o casă şi nici o țipenie de om.

Am umblat toată noaptea, deşi localitatea nu era departe. Numai sclipirea zăpezii ne ajuta să ne orientăm. A trebuit să facem eforturi disperate ca să înaintăm pas cu pas. Am rămas până astăzi cu coşmarul acestui drum fioros.

După ce am descoperit în vale luminile localității Bad Hofgastein, ne-am coborât şi ne-am îndreptat spre gază. Dar a trebuit să mai zăbovim pe afară, căci era încă devreme şi gara era închisă. Când s-au aprins luminile şi am socotit că soseşte primul tren, am intrat în gară şi ne-am luat biletele pentru Salzburg. În trenul încălzit, după frigul îndurat, ne-am simțit alți oameni.

Abia ajunşi la Salzburg, mi-am dat seama de primejdia prin care am trecut. Am mulțumit lui Dumnezeu că ne-a scăpat şi din această încercare.

9. ÎN MUNȚII ALPI

Speriat de arestările de la Bad Gastein şi de primejdia prin care am trecut, la un milimetru să fiu arestat, întors la Salzburg, m-am decis să caut un drum de ieşire din Austria peste munți şi să cobor în Italia. Aflasem locul de frontieră între cele două țări, pe unde au apucat Grigore Manoilescu şi Mircea Dimitriu. Era o localitate denumită Wald i. Pinzgau, la care au ajuns cu trenul venind de la Salzburg. Înaintând în munți au poposit în localitatea Krimml. De aici s-au urcat şi mai sus până la Krimmler Wasserfälle. În restaurantul de aici au aflat că mai sus, în munți, păstorii din Tirolul de Sud, care au venit primăvara cu vitele, se pregăteau să se întoarcă tocmai atunci cu turmele. După 5-6 ore de urcuş au ajuns la păstori. Aceştia i-au primit bine, i-au ospătat şi au dormit în fân. A doua zi în zori au pornit cu păstorii şi turmele spre trecătoarea denumită *Passo dei Taori*, la 2.633 metri. Zăpada era până la genunchi. Epuizați au ajuns la trecătoare. Cu mare greutate au coborît în Valle Aurina. De aici au coborât în localitățile de munte Frettau şi St. Peter. După ce au dormit aici o noapte, au plecat spre St. Johann. De aici au luat autobuzul care i-a dus până la Brunicco şi apoi la Franzenfest. Această ultimă localitate avea stațiune de cale ferată. Trenul ce trecea pe aici mergea direct la Roma. La Roma au ajuns cu bine, unde au găsit pe Ilie Olteanu, Preşedintele Comitetului Român din Roma, şi pe Emil Bulbuc.

Fiind încă la Salzburg, am aflat de fericitul deznodământ al expediției lui Grigore Manoilescu şi Mircea Dimitriu. Această reuşită ne încuraja şi pe noi să încercăm a trece munții în Italia. Pe la începutul lui Noiembrie, am pornit şi noi de la Salzburg ca să refacem itinerariul predecesorilor noştri. Am pierdut din vedere că sezonul era înaintat. Manoilescu şi Mircea Dimitriu trecuseră munții la 20 Octombrie! În primul rând ne-am ocupat să descoperim urmele celor doi, pe unde au stat şi ce gazde au avut. Cu ajutorul camarazilor de la Salzburg, Mailat, Gică Tase şi Crivăț, am găsit familia din Wald i. Pinzgau unde au locuit ei. Am întâlnit nişte oameni primitori, care nu ne-au întrebat nici de unde venim şi nici de acte. Manoilescu şi Dimitriu lăsaseră o bună amintire, încât aceasta ne-a servit de reconfortare.

De abia instalat în sânul acestei familii şi s-a ivit o nouă complicație. M-am îmbolnăvit de o gripă rebelă. Cu temperatură înaltă. O zi, două, trei şi nu mai trecea. Eram îngrijorat şi de vremea care se scurge, căci căzuse zăpadă din abundență. N-aveam nici medicamente. Câteva aspirine. În sat nu am găsit ce îmi trebuia. Eram îngrijorat de boală, dar mai îngrijorat de trecerea timpului. Ce facem cu munții? Dimineața mă sculam tot mai slăbit din cauza transpirației.

Din această situație penibilă, tot camarazii de la Salzburg m-au salvat. Au venit pe la mine

Mailat, Crivăț şi Tase. Le-am cerut tuturor să-mi procure o sticlă de răchie. Nu aveam un strop de alcool, care, în astfel de împrejurări, ajută la biruința bolii. După câteva zile de aşteptare, apare Crivăț cu sticla salvatoare. Era o țuică de prune de un litru. M-am apucat de ea şi am tot băut, în prima zi, fără exagerare, o jumătate de litru. Am adormit tun şi, a doua zi, m-am trezit uşurat. Eram slăbit, dar nu mai aveam febră.

Eu înclinam să trecem şi acum munții. Ceilalți camarazi erau mai reticenți. Căzuse multă zăpadă. Satul era alb. Ne aflam pe la 15 Noiembrie. Puteam să dispărem în zăpadă sau să murim epuizați, căci trebuia să urcăm până la 3.000 de metri.

Cu părere de rău, am renunțat la expediție. Ne-am întors la Salzburg şi ne-am gândit la un alt plan peste munți. Trebuia să ieşim din Austria, căci ne pândeau primejdiile din toate părțile.

Meditând mai târziu la eşecul întreprinderii noastre, mi-am dat seama că boala mea a jucat un rol providențial. Fără de acest repaus forțat, am fi apucat calea munților şi cine ştie dacă nu ne-ar fi rămas oasele în zăpezile Alpilor.

10. RĂMAS BUN DE LA BAD GASTEIN

Cu toată pățania anterioară, când eram pe punctul să fiu arestat, am mai făcut o călătorie la Bad Gastein, pentru a-mi lua rămas bun de la soția mea şi de la familia Iasinschi. Nu renunțasem la planul să trec munții în Italia şi îmi alesesem de astă dată traseul Innsbruck-Brennero. Mă gândeam că, cine ştie, când ne vom mai vedea şi dacă ne vom mai vedea, după ce autoritățile militare americane şi-au pus ochii pe noi.

Soția mea şi familia Iasinschi părăsiseră hotelul unde locuiseră până atunci toți diplomații, din cauza descinderii şi arestării lui Mihai Enescu şi Doamnei Maria Bucur şi îşi găsiseră locuință, unde credeți, chiar la şeful jandarmeriei din Bad Gastein. Erau în bună 'pază'. Eu ca să îi văd trebuia să calc aceeaşi casă. Stăteam la îndoială să mă duc la ei. Dar cum doamnele m-au asigurat prin curierii trimişi că nu e nici o primejdie, deoarece şeful de post este un om cumsecade, care nu se interesează de trecutul politic al chiriaşilor, mi-am luat acest risc.

Am plecat la Bad Gastein, însoțit numai de Traian Borobaru. Ajungând la locuința

jandarmului, acolo am găsit la poartă pe doamnele care mă aşteptau, de astă dată fără a manifesta vreun semn de neliniște. Camerele ce le închiriaseră erau destul de bune, încălzite şi bine mobilate. Am sosit spre seară, ca să nu ne vadă nimeni, şi am dormit în camera soției mele. Am avut o noapte zbuciumată, deoarece aveam încă febră, din cauza răcelii de la munte.

Văzându-l pe Iasinschi, l-am rugat stăruitor să părăsească localitatea şi să se refugieze fie în Bavaria fie în zona engleză, cum făcuse Profesorul Sângiorgiu. Acesta, după întâmplarea de la hotel, se refugiase în zona engleză şi acolo, ajutat de alți camarazi, îşi găsise o locuință şi intrase în legătură chiar cu autoritățile militare de ocupație. Rugămintea mea n-a servit la nimic. El spera să fie cruțat de arestare, socotind că întâmplarea cu Enescu şi Doamna Bucur este urmarea unui denunț şi că în curând vor fi eliberați. L-am lăsat cu această convingere. Eu îmi făcusem datoria şi îl prevenisem.

Despărțirea de soția mea a fost dureroasă. Presimțea că nu ne vom mai vedea multă vreme, în afară de grija de a şti că plec în necunoscut. I-am promis că o să o aduc şi pe ea în Italia, dacă voi reuşi să mă stabilesc în această țară.

Era pe la sfârşitul lui Noiembrie 1945, când am făcut această ultimă vizită la Bad Gastein. Din acest moment ne-am fixat privirile spre Innsbruck, de unde credeam că vom putea face saltul peste munți.

11. ALTE PERIPEȚII

Nu ne-am mai întors la Salzburg deoarece dăduserăm de urma lui Virgil Popa, care îşi găsise un adăpost într-un sat din Tirol, ceva mai înainte de Kitzbühel. Locuia la o familie de austrieci, care avea şi un sălaş, undeva sus pe munte, deasupra satului, pentru paza vitelor şi a oilor, când erau duse la păşune în vară. Sălaşul avea mai mult aspectul unei vile de munte, cu mai multe dormitoare şi înzestrată cu sobe. Se putea locui în ea şi în cursul iernii.

Ne-am înțeles cu Virgil Popa ca să ne găzduiască câteva zile acolo în vârful muntelui, unde n-aveam să ne temem de nimic. Întâi am făcut o recunoaştere în partea locului, împreună cu Virgil Popa, rămânând ca să venim a doua oară singuri. Dar ce s-a întâmplat? Între primul şi al doilea urcuş a căzut zăpadă şi când ne-am avântat spre culme, n-am mai

recunoscut drumul ce duce la sălaş. Era peste o mie de metri înălţime. Am înaintat noi, eram cu Borobaru, o după masă întreagă, pornind din satul de jos, şi pe înserate, am ajuns sus pe culme. Dar, din cauza zăpezii ce căzuse, nu mai recunoşteam drumul. Nu se mai vedeau cărările. Urcam la întâmplare, temându-ne că vom dispărea în coclauri.

Când eram mai disperaţi, apare pe un dâmb silueta lui Virgil Popa. Un chiot de bucurie şi ne-am îmbrăţişat. Eram salvaţi. Casa nu era departe, dar noi ne învârteam în jurul ei. Virgil Popa, îngrijorat de întârzierea noastră, a coborât să facă o recunoaştere. Ne-a condus în casă şi acolo am dat de căldură şi de o odihnă plăcută.

Am stat câteva zile, bucurându-ne de aerul curat al munţilor şi de ospitalitatea ce-o găsisem aici, înconjuraţi de dragostea familiei ce se oferise să ne adăpostească în aceste ceasuri grele.

12. SPRE INNSBRUCK.

TRECEREA MUNŢILOR PE LA BRENNERO

După scurta odihnă în sălaşul oferit de Virgil Popa, am luat direcţia Innsbruck, ultima alternativă pentru a găsi o trecere spre Italia. Oraşul Innsbruck avea avantajul că se afla în zona franceză de ocupaţie, unde, până la acea dată, legionarii fuseseră lăsaţi în pace de autorităţile militare.

În afară de Traian Borobaru, luasem ca însoţitori la Innsbruck pe Vasile Mailat şi Ion Crivăţ. Am plecat în necunoscut. Nu ştiam unde vom trage. N-aveam nici o adresă şi nici o gazdă.

Am plecat cu trenul fără să fi suferit vreun control pe drum. Nu ştiu prin ce întâmplare, am descoperit la Innsbruck pe Profesorul Ion Ionică, care se stabilise în acest oraş şi avea şi o cameră închiriată. De la el am aflat că în Innsbruck exista un cămin al Crucei Roşii pentru refugiaţii români, întemeiat din iniţiativa Doamnei Siegens, soţia Directorului Camerei de Comerţ germano-române de la Berlin. Doamna Siegens era româncă, sora camaradului nostru Nicolae Paul. La căminul condus de ea, sub ocrotirea autorităţilor franceze, locuiau mai mulţi studenţi români între care şi unii legionari.

Ne-am pus întrebarea unde vom putea locui timpul necesar până se va găsi o trecere spre Italia. Mi s-a propus la început chiar căminul, dar am refuzat de teamă să nu fim recunoscuți de cineva care ar putea să vorbească sau chiar să ne denunțe. Profesorul Ionică s-a oferit să ne țină în camera lui o zi, două, până ce vom găsi o altă casă de români. Gazda lui îl iscodea mereu, cine suntem noi, de unde venim şi dacă ne-am anunțat la poliție. Am găsit o familie de români, a compozitorului Eugen Stoia care n-avea decât o singură cameră şi a făcut sacrificiul să ne facă loc de dormit în spațiul restrâns al propriei lor locuințe.

În timpul acesta Vasile Mailat a pornit în explorare spre Brennero, pentru a descoperi un loc de trecere prin munți. A mers cu trenul până la gară, dându-se jos la Brennero. A luat-o apoi spre stânga localității şi a început să urce înălțimile dimprejur. Era în a doua jumătate a lunii Decembrie, aproape de Crăciun şi munții dimprejur, de peste o mie de metri, erau acoperiți de zăpadă. Singur-singurel, cu un rucsac în spate, a pornit să exploreze această pistă. N-a fost uşor. A înotat în zăpadă până la brâu. După ce a ajuns pe culme, drumul s-a uşurat. Zăpadă mai puțină. A mers până ce a zărit în vale proxima localitate, Strassberg, pe teritoriul italian. A coborât, a identificat satul, descoperind că linia ferată spre Bolzano trece prin el. S-a interesat de gară şi de mersul trenurilor. Cu aceste rezultate, a luat drumul înapoi, tot peste munți, până la Brennero, de unde s-a întors cu trenul la Innsbruck.

La întâlnire, Mailat ne-a povestit isprava lui în toate amănuntele. Era o performanță extraordinară. Dovada succesului său era prezența propriei lui persoane, aici în mijlocul nostru. Nu ne venea să credem. Drumul spre Italia era deschis.

Fără întârziere, ne-am făcut pregătirile de plecare. Era după Crăciun, când am plecat din Innsbruck, cred că 28 Decembrie 1945. Misiunea lui Mailat era să ne conducă până la proxima stațiune de cale ferată, dincolo de Brennero. De aici el s-ar fi întors la Innsbruck, iar noi am fi rămas în grija lui Crivăț, care fusese în Italia, unde obținuse şi hârtii de reşedință şi cunoştea rețeaua de cale ferată.

Intreprinderea nu era uşoară. Avea riscurile ei. În afară de efortul ce trebuia să-l facem prin munții înzăpeziți, ne pândeau alte primejdii. Până la Brennero trebuia să luăm trenul şi, cum aflasem, adeseori se făceau controale din partea Francezilor. Dar prin munți nu ne vom întâlni cu vreo patrulă italiană? Evident că în spate ne pândeau primejdii mult mai mari, încât nu ne rămânea altceva de făcut decât să ne încredințăm voii lui Dumnezeu, care ne va feri de primejdii.

Am luat de la Innsburck trenul spre Brennero, plin de călători din localitățile până la frontieră. Apăream şi noi ca nişte oameni din partea locului. Am coborât la Brennero, împreună cu alți călători, ca şi cum am fi fost locuitori ai acestui punct de frontieră. La proxima cotitură, am trecut pe partea stângă a căii ferate, călăuziți de Mailat. Cum am ajuns la poalele munților, am început să urcăm. Era pe înserat. În afară de greutatea suişului, trebuia să ne facem drum printr-un strat de zăpadă care ne ajungea până la brâu şi uneori chiar pe piept. Ascensiunea a fost grea. Mai ales pentru mine, care eram slăbit din cauza răcelii anterioare.

Noaptea târziu, am ajuns pe vârful munților. Privind în vale am văzut luminile din Brennero şi ceva mai departe localitatea Strassberg, unde trebuia să coborâm. Am mai mers câtva timp pe deasupra înălțimilor, pe unde zăpada era mai mică şi, pe la 5 dimineața, am început coborâşul. În fața gării, ne-am despărțit de Mailat şi am rămas numai cu Crivăț.

Am intrat în stațiune şi Crivăț, care vorbea italiană, ne-a cumpărat bilete fără nici o dificultate până la Bolzano. Am aşteptat în gară câtva timp până ce a sosit trenul italian de la Brennero. Ne-am urcat în tren cu alți călători care mergeau în aceeaşi direcție. În afară de conductorul trenului, care controla biletele, n-am văzut nici o poliție şi nici carabinieri. La Bolzano aceeaşi atmosferă. Nici un control la coborâre. Ne-am dat jos şi am respirat uşurați. Ne aflam pe pământ italian, lăsând în urmă CIC-ul american şi spaima prin care trecuserăm.

13. DE LA BOLZANO LA ROMA ŞI NAPOLI

La Bolzano, Crivăț ne-a găsit repede o cameră la un hotel. El se bucura de o dublă naționalitate. Avea o hârtie pe numele lui Ion Crivăț, dar mai poseda şi un alt act, pe numele lui propriu italienizat, de Giovanni Crivatti. În stările confuze de după război, le-a obținut pe amândouă de la autoritățile italiene. El a rămas cu numele italian, iar mie mi-a dat actul lui în româneşte, cu care am călătorit fără nici o grijă în toată Italia. Borobaru avea un paşaport românesc, eliberat de Consulatul Român din Viena, pe numele de Valer Ionescu.

La Hotel, s-a legitimat singur Crivăț, italianul, iar noi eram doar însoțitorii lui. Singurul dezavantaj era că hotelul nu era încălzit. Noi, zgribuliți de frig, după trecerea munților, ne-

am vârât în plăpumi şi am adormit până la ziuă.

A doua zi, după ce am plătit hotelul, am pornit spre gară. Am aflat trenuri care aveau ca destinație Roma. Am cumpărat bilete şi seara ne-am urcat în tren. Îmi aduc aminte precis că era ziua de 1 Ianuarie 1946 când am ajuns la Roma. În urma noastră rămăseseră, ca un vis urât, primejdiile prin care am trecut în Austria. Eram în capitala Italiei, pe care o cunoscusem în fuga mea anterioară din Germania. Acum mi se părea maiestuoasă. Senzația că ne putem mişca liberi în lungul şi latul Italiei, fără nici o amenințare din spate, cum se întâmplase în 1942, ne umplea sufletul de o mulțumire nemărginită.

La Roma ştiam adresa lui Emil Popa şi a soției lui, Tiana. Locuiau la Căminul Preoților Uniți, Pio Romeno. Emil Popa fusese angajat portar la acest cămin, unde primise şi o cameră de locuit. Ne-a primit şi pe noi în camera lor. Crivăț, după instalarea noastră, s-a dus la un hotel. Emil Popa ne-a atras însă atenția să nu ieşim din cămin fără avizul lor, ca să nu ne vadă studenții care locuiau acolo. El ne va indica dacă drumul este liber şi la ce oră ne putem întoarce.

La Roma cercul cunoştințelor noastre s-a lărgit. Am descoperit pe Grigore Manoilescu la Castelgandolfo, în palatul unei contese. Bucuria revederii a fost de nedescris. Şi unii şi alții am trecut munții cu mari greutăți şi acum ne mângâia soarele Romei. Mircea Dimitriu nu era la Roma. El îşi găsise adăpost într-un lagăr de refugiați din Napoli. Tot la Roma am dat de urmele lui Emil Bulbuc şi Ilie Olteanu. Olteanu era preşedintele Comitetului Român de Ajutorare al Românilor refugiați la Roma.

Am zăbovit la Roma mai bine de o lună de zile. Călăuziți de Emil Bulbuc, am vizitat Frascati, Roca di Papa, Albano şi alte localități de renume internațional. Ni se păreau toate aceste peisagii ceva din lumea basmelor. Pare că Dumnezeu voia să ne răsplătească pentru suferințele îndurate în lagăr şi pentru ultimele încercări ce le-am îndurat pentru a trece bariera grea a munților. Pe la începutul lui Februarie am coborât pe meridian la Napoli, cu gândul să ne bucurăm de climatul blând al Italiei Meridionale. În locul lui Crivăț, care plecase spre nord, ne-a însoțit la Napoli Emil Bulbuc. El era îndrăgostit de Italia, o cunoştea ca în palmă până la capătul cizmei şi trecuse chiar dincolo, în Sicilia. Era un ghid de neprețuit. În Napoli ne-am încartiruit uşor, într-o reşedință particulară, fără să ne ceară stăpâna acte. Apoi am început să vizităm împrejurimile. L-am descoperit mai întâi pe Mircea Dimitriu într-un lagăr de refugiați aproape de Napoli. Cum el nu era în lagăr în momentul când l-a căutat Emil Bulbuc, s-a speriat de această vizită neaşteptată, crezând că e căutat de poliție. Se gândea chiar să dispară din lagăr, înainte de a da ochii cu presupusul

poliţist, când a văzut intrând pe poarta lagărului pe Emil Bulbuc. Emoţia revederii a fost de nedescris. Şi unii şi alţii eram teferi şi ne priveam cu bucurie în ochi.

Cât am stat la Napoli, toată luna Februarie, am vizitat locurile demne de văzut din regiune: Insula Capri, Pozuelo, Vesuviul, Pompei şi Herculanum. Am pornit apoi dincolo de Vezuviu pe înălţimile care duc la mare, de unde am contemplat faimosul Sorrento.

Emil Bulbuc ne-a dus şi a o reprezentaţie de operă, în Teatrul San Carlos din Napoli, unde cânta tocmai compatriotul nostru Tommaso Spataro, în Rigoletto.

14. VEŞTI RELE DIN AUSTRIA

La începutul lui Martie 1946 am întrerupt vacanţa la Napoli şi ne-am îndreptat din nou spre nord. Ne dăduserăm întâlnire cu Octavian Roşu la Milano, pe care îl însărcinasem să ne caute o trecere în Franţa. La Roma ne aşteptau veşti neliniştitoare din Austria. Nu erau clare. Crivăţ adusese ştirea că se operaseră noi arestări între Românii de la Bad Gastein de către poliţia militară americană. Târziu de tot am aflat ce se petrecuse.

Cum am scris şi mai înainte, miniştrii şi diplomaţii români încartiruiţi la Bad Gastein, la începutul ocupaţiei americane, n-au avut de suferit represalii, în timp ce diplomaţii celorlalte guverne din răsărit şi corpurile lor consulare au fost arestaţi la 25 Septembrie 1945 şi internaţi în lagărul de concentrare Glasenbach, de lângă Salzburg, special organizat pentru criminalii de război. Temporar pentru Români, cum am scris în capitolul *Drama de la Bad Gastein*, n-a durat mult. La 29 Octombrie, grupul românesc suferă primele arestări. Victimele CIC-ului nu sunt miniştrii români, ci membrii Consulatului Român din Viena, Mihail Enescu, Consul General, şi secretara Consulatului, Doamna Maria Bucur. Am relatat cum s-au petrecut aceste arestări în capitolul mai sus amintit.

Miniştrii noştri, Iasinschi şi General Chirnoagă, văzând că arestările se limitează la personalul consular, au presupus că arestarea lui Enescu şi a Doamnei Bucur se datorează unor denunţuri şi, după ancheta de rigoare, vor fi în curând eliberaţi. Din acest motiv au continuat să rămână la Bad Gastein, în afară de Profesorul Sângiorgiu, care, imediat după arestări, s-a refugiat în zona engleză din Germania.

Dar interpretarea dată de cei doi miniştri arestării lui Enescu şi Doamnei Bucur nu era

corectă. Contrar aşteptărilor lui Iasinschi şi Generalului Chirnoagă, peste câtva timp a venit şi rândul lor să fie ridicați. Deşi trecuseră aproape patru luni de la primele arestări, pe la jumătatea lunii Februarie 1946, Vasile Iasinschi, Generalul Chirnoagă şi Comandorul Bailla au fost arestați de C.I.C. şi internați în lagărul Glasenbach, unde s-au revăzut cu Doamna Bucur şi Mihail Enescu.

15. LAGĂRUL GLASENBACH

Lagărul Glasenbach, din localitatea cu acelaşi nume din apropierea Salzburgului, era populat de o mulțime de deținuți, presupuşi criminali de război ai Reichului, bărbați şi femei, cât şi de numeroşi oameni politici şi militari aparținând acelor formațiuni sau guverne străine de pe teritoriul Germaniei care au luptat până în ultima clipă contra invaziei sovietice. În această populație de toate naționalitățile se aflau acum şi Românii noştri, asupra cărora apăsa aceeaşi acuzație că ar fi criminali de război. Germanii trebuiau să fie judecați de tribunalele militare aliate, iar reprezentanții celorlalte naționalități din răsărit urmau să fie predați Statelor respective, pentru a fi judecați de tribunalele lor. Pe Români îi aştepta soarta ca să fie extrădați în România, unde, din Martie 1945, venise la putere guvernul Groza, dominat de comunişti.

În lagărul Glasenbach se aflau arestați şi doi legionari, Spiridon Neață şi Ion Rădulescu. Neață era originar din Muscel, iar Rădulescu din Prahova. Fuseseră amândoi internați la Buchenwald iar sfârşitul războiului i-a prins la Salzburg. În vreme ce Enescu, Maria Bucur, Vasile Iasinschi şi Generalul Chirnoagă au fost ridicați şi duşi la Glasenbach pe baza unei dispoziții generale a Tribunalului de la Nürnberg, şi legionarii Neață şi Rădulescu, care nu intrau în această categorie, au căzut victimă unor denunțuri din partea unor români de la Salzburg, care intraseră în serviciul poliției americane. Mai erau pe listă să fie arestați şi internați la Glasenbach şi legionarii Vasile Mailat şi Gică Tase. Aceştia avuseseră prevederea să se refugieze din vreme în zona americană din Germania, unde, grație intervenției lui Velescu la Murphy, legionarii aflători aici se bucurau de libertate.

Împotriva celor mai sumbre prevestiri, care frământau pe deținuții români din lagăr, văzând cum dispăreau, fără a se mai întoarce, reprezentanții altor formațiuni politice care luptaseră alături de Germania, grupul de Români internați la Glasenbach s-a salvat în totalitatea lui. Nici unul dintre membrii guvernului de la Viena şi nici un aderent al Mişcării Legionare n-au fost declarați criminali de război sau colaboraționişti şi predați

guvernului din țară.

La 13 Iulie 1946, a sosit la Glasenbach un ofițer american, cu formulare ale Comisiei de Instrucție de pe lângă Tribunalul Internațional de la Nürnberg. Aceste formulare au fost predate şi deținuților români, pentru a fi completate. Ofițerul se întorcea cu ele de la Nürnberg, pentru a fi examinate. Rostul lor era să stabilească dacă persoanele implicate nu aparțineau unor organizații culpabile colectiv, nu săvârşiseră crime contra umanității şi nu aparțineau grupului denumit colaboraționist.

Rezultatul anchetei de la Nürnberg s-a încheiat cu un *non lieu* pentru membrii guvernului de la Viena şi ceilalți deținuți. În luarea acestei decizii a contribuit în mod decisiv întrevederea lui Velescu cu Robert Murphy, care a dat instrucțiunile necesare cum să se procedeze în cazul Mişcării Legionare. Memoriile întocmite în lagăr de Mihail Enescu şi altul de Generalul Chirnoagă, adresate Generalului Mark Clarck, Comandantul Suprem al Armatei Americane din Austria, au avut şi ele o influență favorabilă în clarificarea autorităților americane privitor la internații români.

În Aprilie 1947, după cercetările de rigoare, au fost eliberați membrii Consulatului Român, Mihail Enescu şi Doamna Maria Bucur, împreună cu Comandorul Bailla. Odată cu ei au ieşit din lagărul Glasenbach şi legionarii Neață şi Rădulescu. O lună mai târziu, Mai 1947, au ieşit pe poarta lagărului Vasile Iasinschi şi Generalul Chirnoagă.

Odată cu exonerarea acestora de orice culpă, atât Comisia de Instrucție de la Nürnberg cât şi Comandamentul Suprem Militar Aliat de la Viena au scos din cauză şi entitățile pe care le reprezentau aceşti demnitari: Mişcarea Legionară, Guvernul Național Român şi Armata Națională. Cei ce au participat la activitățile acestor organisme n-au fost nici *fascişti,* nici *naziști,* nici *colaboraționişti* şi nici n-au săvârşit crime de război sau crime contra umanității.

16. DIZIDENȚII DIN NOU LA ATAC

Abia s-a sfârşit războiul şi dizidenții, 30-40 la număr, sub inspirația lui Papanace, şi-au schimbat brusc şi radical convingerile lor politice. Acesta, după înfrângerea suferită cu formarea guvernului de la Viena, a considerat momentul oportun ca să-şi ia revanşa. În acest scop, şi-a instruit partizanii cum să se comporte în noua conjunctură, după

capitularea Germaniei, dacă vor avea contacte cu Aliații sau dacă vor fi anchetați de aceştia, cum se prevedea. Ei trebuiau să spună că au fost anti-colaboraționişti, că s-au ținut departe de orice colaborare cu Reichul, după ce au ieşit din lagăr. N-au intrat în guvernul de la Viena, considerând formarea lui o aventură politică şi militară. Ei s-au despărțit de Horia Sima din cauza acestei deosebiri de orientare şi perspectivă în colaborarea cu Germania. Ei şi-au asumat riscul de a refuza să se pună în serviciul acelora care i-au internat în lagăr. Toată răspunderea pentru formarea guvernului de la Viena şi a acțiunilor întreprinse de acest guvern cade asupra lui Horia Sima şi a oamenilor lui. Numai ei au colaborat cu Germania şi ei sunt singurii care, conform deciziilor luate de Aliați, pot fi considerați *colaboraționişti*. Dizidenții se lepădaseră de atitudinea lor din lagăr, când se băteau cu pumnul în piept că numai ei au rămas credincioşi Puterilor Axei şi Führerului Adolf Hitler, în timp ce noi am trădat alianța cu Germania şi dispoziția testamentară a Căpitanului.

Evident că această schimbare totală în atitudinea lor politică surâdea multora dintre dizidenți. Papanace le oferea o portiță de scăpare dacă represaliile aliate se vor abate şi asupra Mişcării. Dacă vor fi anchetați, vor declara că ei n-au participat la activitățile guvernului de la Viena şi conflictul cu Horia Sima are la bază tocmai refuzul lor de a mai servi Reichului în ultima fază a războiului. De unde să ştie Aliații că ei n-au participat la guvernul de la Viena, nu din motivele ce le afişau acum, ci pentru că se opuneau la formarea acestui guvern sub conducerea lui Horia Sima, iar, în lagăr, au azvârlit torente de acuzații contra Comandantului Legiunii, învinuindu-l pe acesta de trădare a alianței cu Germania.

Gândul lui Papanace şi al unora dintre apropiații lui mergea mai departe. Subita lor schimbare de poziție, din ultra-nazistă în ultra-aliată, poate servi şi la victoria lor finală contra lui Horia Sima. Ceea ce n-au reuşit cu Nemții, vor reuşi poate cu Aliații. După toate probabilitățile, Horia Sima, cu membrii guvernului şi cu principalele cadre legionare ce l-au urmat, vor fi arestați de Aliați şi trimişi în țară, unde vor fi condamnați, aşa cum este în curs să se procedeze cu căpeteniile tuturor mişcărilor naționaliste care au colaborat cu Reichul. Şi atunci în Occident, vor rămâne liberi ei şi numai ei, absolviți de orice învinuire. După liniştirea stărilor de război, vor putea continua nestingheriți de fostul Comandant al Legiunii să reprezinte în lume idealurile Legiunii. Nu se vor mai teme aşadar de nici o concurență politică, după eliminarea tuturor acelora care au colaborat cu Germania la Viena.

Concepția lor putea avea însă şi un alt final nedorit de ei. Dacă se începeau arestările şi

deportările de legionari, acestea nu se puteau limita la anumite categorii dintre ei. Se crea, cum s-ar zice un vad, o rutină, de care n-ar fi scăpat nici ei. Decizia Aliaților putea fi globală şi atunci intrau şi dizidenții la grămadă. S-au întâmplat numeroase cazuri de extrădare de naționaliști din răsărit de către Aliați, care nu aparțineau forurilor conducătoare, ci erau simpli aderenți ai acestor mişcări sau a unor unități de pe front.

Dar s-a mai întâmplat ceva care lovea direct şi în dizidenți. Între cei reclamați pe cale diplomatică de guvernele din țară figurau alături de Horia Sima, Papanace şi Ilie Gârneață. Odată această operație realizată, cine ştie dacă alți legionari n-ar fi luat acelaşi drum fără întoarcere.

Acest proces de anihilare a Legiunii a fost oprit prin miraculoasa intervenție a inginerului Virgil Velescu la Frankfurt. De această intervenție au profitat şi ei, care ar fi fost bucuroşi să pierim în vălmăşagul războiului.

17. LAGĂRUL REICHENAU-INNSBRUCK. UN DENUNȚ ŞI CONSECINȚELE LUI

La Innsbruck se întemeiase o comunitate românească înfloritoare de refugiați, în jurul Căminului Crucii Roşii Româneşti. Acest cămin fost înființat grație energiei şi priceperii Doamnei Yvonne Siegens, soția Directorului Camerei de Comerț Germano-Române din Berlin, refugiați şi ei acum la Innsbruck. Nimic nu părea să turbure liniştea acestei oaze de refugiați, care se bucura şi de ajutorul ce-l primea în alimente de la diferite organisme umanitare între care şi Crucea Roşie Internațională. Căminul era adăpostit într-o clădire le Sillgasee 3 şi avea trei etaje. Etajul întâi era locuit precumpănitor de tineri studenți. Etajul al doilea era ocupat de familia Siegens, iar în etajul al treilea erau nişte doamne şi domnişoare care lucrau la administrația Comitetului. Dar raza de acțiune a Comitetului Român al Crucii Roşii era mult mai vastă. Distribuia ajutoare alimentare şi la Românii risipiți prin alte localități din Tirol şi Voralberg. Exista un lagăr de Români chiar la Bregenz, pe malul lacului Constanța. Atmosfera era aşa de liniştită la Innsbruck şi în întreaga zonă franceză de ocupație, încât tinerii refugiați de aici şi-au îngăduit să invite în comunitatea lor cunoscuți de-ai lor din zona americană, pentru a petrece Paştile împreună. Aşa Grigore Filiti, care locuia la Graz, a fost invitat de Simeria şi alți cunoscuți ai lui să petreacă sărbătorile Paştilor la Bregenz. După mai multe peripeții avute cu jandarmii francezi, care controlau pe călătorii din tren, Filiti a ajuns la Bregenz şi a petrecut aici Paştile într-o atmosferă plăcută şi camaraderească. După o săptămână s-a înapoiat la

Innsbruck, cu gândul să se întoarcă la Graz. A locuit, cum era şi firesc, la Căminul Crucei Roşii, condus de Doamna Siegens.

Abia sosit aici, luni, după Duminica Tomii, în toiul nopții, casa din Sillgasse este înconjurată de jandarmi francezi, care au poruncit tuturor locatarilor ca să se îmbrace şi să-şi ia lucrurile necesare pentru o detenţiune mai lungă. Coborâți în stradă, prizonierii capturați au fost înconjurați de garda aceloraşi jandarmi şi au pornit în marş de-a lungul râului Inn. După o oră şi jumătate de mers pe jos, coloana prizonierilor a fost oprită în fața porții unui lagăr, care se numea, cum au aflat mai târziu, Reichenau.

Lagărul Reichenau fusese construit de Germani şi acuma îl foloseau trupele franceze de ocupație. Erau închişi în acest lagăr mulți germani, civili şi militari, ofițeri şi foşti membri ai partidului național-socialist, apoi alte nații, între care numeroşi Ucraineni şi chiar evrei care încercaseră să treacă clandestin frontiera în Italia.

Acum lagărul Reichenau se mărise cu contingentul românesc destul de numeros. În afară de cei capturați la Cămin, au fost arestați şi duşi în lagăr aproape toți Românii aflători în zona franceză de ocupație, adică în Tirol şi Voralberg. Numărul Românilor internați în acest lagăr, de pe urma acestei razii, era de aproape 40. Între ei se aflau Maiorul Maftei cu soția, ridicați de la Kitzbühel; istoricul Alexandru Randa, comandorul Mureşanu, întreg grupul de la Bregenz, în frunte cu Simeria, şeful lagărului de Români de aici, Dr. Hacman, profesor de fizică cu soția, George Siegens cu soția. Dintre tineri, aproape mai toți legionarii tineri care s-au refugiat în zona franceză din Austria. Între ei, Dionisie Ghermani, Grigore Filiti, Victor Carâp şi alți legionari din garnizoana Berlin. Apoi Gheorghe Bulumete, Ion Bodoc şi Hatmanul Hojbotă, care locuiau la Bregenz sau la Bludenz.

Evident că cei internați s-au întrebat pentru ce au fost arestați şi internați în lagăr. Versiunea lansată de Francezi a fost că la Comitetul Crucii Roşii s-ar fi descoperit nişte nereguli în distribuirea ajutoarelor primite de la diferite organisme internaționale. Această explicație a căzut prin absurditatea ei. Ce căutau aici persoane care locuiau la Cămin, dar nu aveau nimic în comun cu administrația? Sau, de ce au fost arestate persoane din alte localități, cum erau cei de la Kitzbühel sau Bregenz? Ce căutau în lagăr Alexandru Randa sau Maiorul Maftei? Până la urmă s-au lămurit lucrurile, când a început ancheta celor internați. Au fost arestați şi internați pentru motive politice. Pentru participarea lor la Guvernul de la Viena şi pentru apartenența unora dintre ei la Garda de Fier.

Operația era un ecou al procesului ce se desfăşura tocmai atunci la Nürnberg şi a unor intervenții, ce veniseră din țară, ale guvernului Groza. Francezii, extrem de sensibili la noțiunile de *criminali de război, nazişti, fascişti* şi *colaboraționişti*, au procedat fără nici o discriminare la arestarea Românilor din spațiul controlat de ei.

Această razie a autorităților franceze nu s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost alarmați de anumite denunțuri, chiar din mijlocul Românilor. Trei legionari marginali – care în lagărul Buchenwald s-au ataşat grupului dizident şi erau cunoscuți prin virulența atacurilor lor contra conducerii legionare – au intrat în serviciul Francezilor şi au denunțat pe ceilalți legionari. Că "sunt naziști", că "au ajutat pe Hitler până în ultima clipă a războiului", că "sunt colaboraționişti notorii, care trebuie să-şi ia cuvenita pedeapsă". Autoritățile franceze, foarte sensibile la aceste denunțuri, n-au binevoit să facă o anchetă preliminară, pentru a se convinge de adevărul acestor acuzații, ci au dat un ordin global să fie arestați şi internați în lagăr toți Românii din zonă. Foştii noştri camarazi care s-au pretat la această faptă urâtă, punând în primejdie libertatea şi poate viața atâtor compatrioți, au fost trei studenți: Nicolae Tănase, Antonovici şi Ştefan Popescu. La aceştia s-a adăugat, întărind spusele lor, cunoscutul agent al lui Eugen Cristescu din lagărul Rostock, care uneltise asasinarea căpeteniilor legionare din acest campament, Şerbu. Cu declarațiile contra celorlalți români, ei urmăreau pe de o parte să se pună la adăpost de eventuale urmăriri ("noi am fost contra guvernului de la Viena, contra colaborării cu Germania"), iar pe de altă parte să se răzbune pe acei legionari care nu aprobau defecțiunea lor.

Oaza de pace şi frățietate de la Innsburk sărise în aer. Soarta celor arestați şi internați în lagărul Reichenau era incertă. Puteau fi ridicați de la o zi la alta şi predați guvernului din țară. La Nürnberg se judeca procesul căpeteniilor național-socialiste, iar în țară începuse procesul Antonescu. Sub ochii lor, ai celor internați, au fost ridicați ucrainieni şi predați Ruşilor. Se aşteptau de la o zi la alta să aibă şi ei aceeaşi soartă. Denunțătorii, camarazii lor de altădată, întrețineau relații şi cu guvernul din țară, via Viena. La Innsbruck apăruse un General român, Baloşin, trimis de guvernul din țară pentru *repatrieri*. Dar în afară de această misiune oficială, avea şi alta paralelă. Unde se găsesc legionarii? În ce lagăre şi zone, pentru ca guvernul român să le ceară Aliaților extrădarea lor? Acest General Baloşin a apărut în toate lagărele din Austria, Germania şi Italia, în căutare de criminali de război, misiune camuflată sub formula plauzibilă a repatrierilor. Generalul Baloşin venise însoțit la Innsbruck de un colonel şi de un căpitan, numit Iliescu. Acest căpitan, în convorbirile avute în lagărul Reicheanu, le-a comunicat unor deținuți de legătura ce există între cei trei denunțători şi guvernul din țară, prin intermediul Legației din Viena.

Ovidiu Stănescu, internat şi el în lagărul Reichenau, l-a văzut întâia oară pe Generalul Baloşin intrând pe poarta lagărului Enghien-Edingen, din Belgia, unde se aflau mulţi prizonieri români.

Deznodământul final a fost însă cu totul altfel decât cum sperau denunţătorii.

Spre norocul Legiunii, în sânul forţelor franceze de ocupaţie din Austria se petrece o schimbare radicală. Biroul de Documentare al Armatei Franceze, care era până atunci controlat de comunişti din Forţele Franceze de Eliberare, este preluat de ofiţeri francezi de carieră, care luptaseră cu De Gaulle. Aceasta s-a întâmplat la aproximativ 6 luni de la internarea Românilor în lagărul Reicheanu. În locul anchetatorilor anteriori, de filiaţie comunistă, îşi face apariţia un tânăr ofiţer, Blondel, care reia ancheta de la început. Procesul legionarilor şi al tuturor Românilor internaţi încăpuse pe alte mâini.

Interogatoriul făcut de Blondel nu a mai avut loc în lagăr, ci la Innsbruck, într-o reşedinţă a Biroului de Documentare al Armatei. De la început, cei anchetaţi au constatat diferenţa de atmosferă şi de tratament. Cum îl descrie Filiti, Blondel era calm, perspicace, prietenos, inspirând încredere. Blodel era interesat să afle ce este cu această mişcare. Tinerii legionari i-au explicat cu entuziasm fenomenul legionar, în aşa fel încât Blondel a fost impresionat de doctrina lor.

Ca urmare a acestor anchete, prin care au trecut toţi deţinuţii, regimul celor închişi, de când a venit Blondel, s-a ameliorat. Blondel avea atâta încredere în legionari încât, când aceştia aveau ceva de făcut în oraş, îi lăsa fără pază, fiind sigur că se vor întoarce. Adeseori lipseau toată ziua.

S-a mai întâmplat ceva care a avut efectul unui detonator asupra soartei celor internaţi. Tatăl lui Dionisie Ghermani, profesorul Ghermani, decanul Facultăţii de Construcţii de la Politehnica din Bucureşti, hidraulician emerit şi specialist în teoria similitudinilor, este invitat la Paris, la un congres în specialitatea lui. La o recepţie întâlneşte pe Generalul Bethourd, guvernatorul militar al zonei franceze de ocupaţie din Austria. În cursul conversaţiei cu Bethourd, Profesorul Ghermani îi spune că are un fiu în zona franceză de ocupaţie, la Innsbruck, într-un lagăr. Generalul promite că se va interesa de soarta lui. Într-adevăr, Biţi Ghermani este primul eliberat, în August. Anchetele lui Blondel se terminaseră. În cursul lunii Septembrie 1946 au urmat alte eliberări. Ultimul lăsat pe picior liber a fost Grigore Filiti. În luna Octombrie, lagărul Reicheanu fusese evacuat de toţi Românii internaţi.

Din acel moment, Blondel a rămas un prieten devotat al cauzei româneşti şi a făcut parte din echipa de instructori francezi care au pregătit pe legionarii selectaţi să fie paraşutaţi în ţară.

Cei trei răuvoitori de la Innsbruck, care şi-au denunţat proprii lor fraţi de credinţă şi idealuri au fost şi ei nişte victime în fond, un subproduct al "înaltei" şcoli legionare a lui Papanace. Îmbâcsiţi de atmosfera de ură propagată de acesta în lagăr, au săvârşit această faptă degradantă.

Dumnezeu şi-a arătat încă o dată mila faţă de Mişcare, salvând de la o dispariţie sigură pe camarazii internaţi la Innsbruck.

Nici camarazii de la Salzburg n-au fost scutiţi de atentatul delaţiunii. Şi pe la ei s-a pripăşit un legionar dizident, care a fost recrutat de serviciile americane. Este vorba de un oarecare Tudose, care în ţară fusese întrebuinţat la biroul Corpului Muncitorilor Legionari. Refugiat în Germania după evenimentele din Ianuarie 1941. Când s-a produs disidenţa din lagăr, el s-a ataşat grupului minoritar.

La Viena a dus o existenţă marginală şi a reapărut după război la Salzburg ca informator al serviciilor americane militare. Tudose nu a avut nici o participare în arestările din Bad Gastein. În schimb, Americanii s-au servit de el pentru a identifica elementele legionare din Salzburg. Prin denunţurile lui, au fost arestaţi şi internaţi în lagărul Glasenbach legionarii Neaţă Spiridon din Muscel şi Ion Rădulescu din Prahova. Acesta din urmă l-a descoperit pe Tudose când era internat în lagăr, graţie destăinuirii unui ofiţer american la anchetă. De la biroul acestuia, arătând în curte un individ, i-a spus lui Ion Rădulescu: "Acesta v-a denunţat". Uitându-se la el bine, pe fereastră, Ion Rădulescu l-a recunoscut imediat, căci fuseseră împreună în lagăr. Ion Rădulescu a comunicat descoperirea lui şi mie şi altor camarazi.

Între cei denunţaţi şi care erau pe punctul să fie arestaţi se aflau şi camarazii Vasile Mailat şi Gică Tase. Dar aceştia, aflând de primele arestări, s-au refugiat la timp în Bavaria, unde Americanii nu s-au legat de legionari. Ceilalţi doi, Neaţă şi Rădulescu, au făcut un an şi jumătate de lagăr, fiind eliberaţi abia în Mai 1947.

18. PIERDERI GRELE

Sfârşitul războiului, pe lângă necazurile inerente pribegiei şi a nesiguranței în care trăiam în diversele zone de ocupație, ne-a provocat pierderi grele în rândul celor mai buni camarazi pe care-i aveam. Aceste pierderi nu s-au datorat represaliilor aliate, ci unor episoade de altă natură, provocate de banditismul apărut după război. Voi expune aceste tragice cazuri de dispariție a unor legionari de elită, când se încheiaseră ostilitățile, în mod individual, privind soarta fiecăruia.

1. Corneliu Georgescu

Cum am scris, pe Corneliu Georgescu l-am rugat să se ducă la Döllersheim, ca să supravegheze evacuarea trupelor din acest lagăr şi îndreptarea lor spre Bavaria, care cădea în zona americană de ocupație. Îl credeam în acest lagăr, când mă pomenesc cu el la Alt-Aussee, în ultimele zile, înainte de a pleca şi eu în munți. Se întorsese îngrijorat de soarta mea. Noi eram atunci pe punctul să părăsim Alt-Aussee şi să ne asociem detaşamentului Eichmann, în operația Wehrwolf. Nu cutezam să-l iau în echipa ce-o constituisem atunci, tocmai gândindu-mă la supraviețuirea lui. Era prea mare ca să-l sacrific în această întreprindere riscantă. Atunci am ales doi camarazi de elită, pe Traian Puiu şi Vasile Mailat, ca să-l însoțească în pribegie şi să aibă grijă de el la tot pasul.

Corneliu Georgescu a plecat împreună cu cei doi însoțitori pe drumuri numai de ei ştiute. După câteva zile, au ajuns în localitatea Mittersill. Aici, Traian Puiu s-a despărțit de ei pentru câteva zile pentru a vizita o cunoştință dintr-un sat din apropiere, unde spera să găsească şi un adăpost pentru toți. Corneliu Georgescu a rămas numai cu Vasile Mailat. Deodată apare în această localitate, Mittersill, un curier trimis de Vasile Iasinschi de la Kitzbühel, unde, cu ajutorul lui Gamillscheg, au obținut camere la marele hotel din localitate. Înainte de a se stabili definitiv la Bad Gastein, Corneliu Georgescu, pentru a veni în ajutorul lui Iasinschi, a acceptat să rămână câteva zile singur, până la întoarcerea lui Mailat. Ce s-a întâmplat în această perioadă nimeni nu ştie, în timpul absenței lui Mailat. Când s-a întors Mailat de la întâlnirea cu Iasinschi, nu l-a mai găsit pe Corneliu Georgescu la Mittersill. Îşi dăduse întâlnire cu Corneliu Georgescu într-un anumit loc, dar nu apăruse aici. A răscolit tot oraşul, cu acelaşi rezultat negativ. A întrebat pe oamenii de pe stradă în dreapta şi în stânga, dar nimeni nu a putut să-i dea vreo informație. Atunci Mailat a presupus că, poate, Corneliu Georgescu şi-a pierdut răbdarea şi a plecat de unul singur. Din acel moment nimeni nu a mai aflat nimic de Corneliu Georgescu. Dispăruse

fără urmă din Austria.

Târziu de tot, în 1950, Dr. Ion Fleşeriu, sibian ca şi el, a reluat cercetările la Mittersill. S-a interesat pe la autorități şi a aflat că în acele zile tulburi, din primăvara anului 1945, un necunoscut a fost găsit mort pe străzile oraşului Mittersill şi a fost îngropat în cimitirul din localitate. Dr. Fleşeriu a reuşit să obțină autorizația de a se face dezgroparea. Când i-a văzut osemintele, l-a identificat după operația ce-o avusese în tinerețe la un genunchi şi de care ştia el.

A fost din nou înmormântat într-un alt loc şi de atunci mormântul de la Mittersill a devenit loc de pelerinaj pentru toți legionarii din lumea liberă. În fiecare an, în cursul lunii Iunie, se adună supraviețuitorii la Mittersill, unde se face slujbă la cimitir şi apoi în şedința solemnă se comemorează viața şi faptele Comandantului Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu.

După toate probabilitățile, a căzut victimă unor bandiți, care l-au jefuit de banii ce-i avea.

2. Ion Ionică şi Vladimir Cristi

Pe Ion Ionică l-am întâlnit la Innsbruck înaintea Crăciunului, tocmai când mă pregăteam să trec munții în Italia. În camera lui mobilată, am dormit câteva nopți.

Cum am povestit mai înainte, cu Crivăț, Borobaru şi Mailat, am trecut munții pe la pasul Brennero îndată după Crăciun. Nu ştiu în ce împrejurări Ion Ionică s-a întâlnit la Innsbruck cu Ministrul Vladimir Cristi şi au plănuit împreună trecerea în Italia. Din câte am aflat mai târziu, destul de vag, au dat peste o călăuză de origine croată, care şi-a luat angajamentul să-i treacă în Italia, pentru o anumită sumă de bani şi pentru țigări. Însoțiți de această călăuză, au pornit peste munți în Italia, nu ştiu dacă pe la Brennero sau prin altă parte, şi, din acel moment, nu s-a mai ştiut nimic de soarta lor. În Italia nu au ajuns niciodată şi nici nu s-au aflat trupurile lor pe undeva. Probabil că au fost ucişi de călăuză, care i-a omorât pentru a-i jefui. Trupurile lor le-a azvârlit undeva într-o prăpastie şi aşa se explică lipsa oricărei urme de la ei.

2. Emil Bulbuc

Emil Bulbuc a căzut şi el victimă banditismului provocat de stările nefaste ale războiului. De astă dată asasinarea lui de un bandit s-a petrecut sub ochii mei. Mă pregăteam să trec din Italia în Franța, în vara anului 1947. Ca drum de trecere clandestină a frontierei am ales Munții Alpi. Totul a fost pregătit amănunțit. Însoțitorul meu era Paul Popescu, ce locuia la Milano. De partea cealaltă a munților mă aşteptau Marcel Ghinea şi Petre Ponta, stabiliți la Paris. Pentru a urca creasta munților, trebuia să ajungem într-o localitate de graniță, al cărui nume nu mi-l mai amintesc. O primă haltă cu autobuzul trebuia să o facem de la Torino la Costigliole de Saluzzo. De aici, cu un alt autobuz, la localitatea de frontieră.

Unicul meu însoțitor era la început Popescu Paul. Dar ce s-a întâmplat? Tocmai atunci venise la Bergamo, unde locuiam de mai multă vreme împreună cu Toader Ioraş, Dr. Emil Bulbuc de la Roma. El ne-a surprins tocmai în zilele premergătoare plecării de la Bergamo la Milano şi de aici la Torino, de unde trebuia să continuăm drumul spre munți.

Aflând de planul nostru, Bulbuc mi-a comunicat că vrea să meargă şi el cu noi până la frontieră, pentru a veghea pe traseul italian asupra siguranței noastre. El are acte italiene şi vorbeşte perfect limba italiană, încât ne poate fi de folos în legitimarea noastră pe la autoritățile italiene. Eu am insistat să nu meargă cu noi. Ne vom descurca singuri. Paul Popescu e un om cu o minte ageră şi vorbeşte bine limba italiană. Parcă aveam o preSimțire. Dar n-a fost chip să-l înduplec pe Bulbuc să renunțe la gândul lui. Aşa se face că am plecat toți trei de la Milano la Torino şi de aici în munți.

La Costigliole di Saluzzo am ajuns cu autobuzul înainte de masă. Informându-ne de celălalt autobuz, care urca spre frontieră, aflăm că nu avea legătură decât la 5 după masă. Ce să facem în acest interval? După o gustare sumară, ne-am uitat spre vale şi acolo şerpuia un râu frumos între sălcii. Ce ne-am zis? În loc să stăm aşteptând autobuzul în sat, să coborâm la vale şi să ne aşezăm pe malul acestui râu primitor, unde ne putem odihni câteva ore la umbra sălciilor, până la plecarea autobuzului. Era în Iulie.

Ne-am luat bagajele, am trecut podul şi ne-am aşezat pe malul râului. Stăteam liniştiți, fără altă grijă, să treacă timpul cât mai plăcut. Cam la o oră de când şedeam pe iarbă la marginea râului, deodată apare în fața noastră un tânăr, ieşind din păduricea de sălcii. Nu i-am dat la început importanță, crezând că a venit şi el să admire peisagiul. Dar observăm în mâna lui un revolver, pe care îl îndreaptă apoi spre noi. Ce vrea ăsta? Ne-am ridicat şi Emil Bulbuc l-a întrebat ce vrea, îndreptându-se curajos spre el. Eu cu Paul Popescu ne-

am tras îndărătul unor copaci. Tânărul cu pistolul arată spre un geamantan de piele al lui Emil Bulbuc şi face chiar un gest să-l ridice. Emil Bulbuc se repede atunci la el şi îi smulge geamantanul din mâini. Eu am strigat atunci lui Emil: "Nu te opune. Lasă să ia geamantanul". Dar Bulbuc nu ascultă. Stă lângă geamantan cutezător. Atunci tânărul se retrage câțiva paşi şi îndreaptă pistolul spre Bulbuc. Auzim o împuşcătură şi atunci îl vedem pe Emil Bulbuc prăbuşindu-se la pământ, dând un țipăt fioros, aşa de puternic că se putea auzi până departe. Atunci pistolarul înşfacă geamantanul lui Bulbuc şi dispare în tufiş. Noi rămânem ascunşi după copaci, privind la Emil Bulbuc, care nu mai mişcă. După câteva minute, presupunând că a plecat ucigaşul, ne apropiem de Emil Bulbuc întins pe iarbă. Murise. Fusese lovit drept în inimă.

Ce să facem acum? Situația noastră era grea. Autorul crimei dispăruse şi rămăsesem numai noi lângă Bulbuc, care venisem cu el. După cum era şi firesc, primele bănuieli, până la descoperirea ucigaşului, ar fi căzut asupra noastră. Ne-am hotărât să mergem la postul de carabinieri şi să explicăm ce s-a întâmplat. L-am lăsat pe Emil Bulbuc şi bagajele noastre pe malul râului şi ne-am urcat pe podul care duce în sat. Dar, pe la mijlocul lui, apar carabinierii, în frunte cu şeful lor. Cum ne vede, ne pune cătuşele şi ne duce la cazarma lor. În spatele carabinierilor era o mulțime de locuitori din sat care, alarmați de împuşcături, veniră să vadă ce este. Se uitau cu ură la noi, gata să ne linşeze. Toți credeau că noi suntem nişte contrabandişti şi am împuşcat pe tovarăşul nostru în urma unei certe sângeroase. Un *reglement de comptes*, cum se spune. Cu mare greutate carabinierii ne-au luat sub protecția lor, pentru a nu cădea victimă furiei populației.

Ajunşi la cazarma carabinierilor, am fost conduşi la închisoare, fiecare separat, şi apoi, imediat, la o primă anchetă. Versiunea lor era că noi doi, Paul Popescu şi eu, l-am omorât pe Emil Bulbuc, pentru nişte chestiuni băneşti. Situația mea era şi mai grea, căci aveam acte false. Dacă s-ar fi descoperit adevărata mea identitate, m-aş fi putut apăra mai uşor, dar riscam să fiu extrădat în țară. Noi am protestat, am explicat cum s-a întâmplat cazul, am descris cât am putut mai bine pe tânărul care ne-a atacat, dar carabinierii au rămas sceptici. A doua zi trebuia să vină judecătorul de instrucție de la Cuneo, pentru a ne lua un nou interogatoriu.

A doua zi s-a lămurit cazul printr-o adevărată minune dumnezeiască. În apropiere de malul râului, un om mai în vârstă, de vreo 50 de ani, trecea tocmai atunci când am fost atacați. A auzit împuşcăturile şi a văzut fugind cu o bicicletă pe tânărul criminal, în speranța că nu va fi observat de nimeni. Omul acesta din sat, care avea o moşioară prin apropiere, s-a dus la carabinieri şi le-a povestit ce-a văzut. Tânărul a fost arestat şi adus la cazarma gardienilor.

Supus interogatoriului de rigoare, a tăgăduit până în ultima clipă, încât şeful care conducea cercetările nu ştia ce să creadă. Atunci s-a decis să facă o confruntare între mine şi el. Eu l-am recunoscut imediat. Şeful carabinierilor ne-a lăsat singuri, în speranța că rămânând numai amândoi, se va ajunge la o clarificare. El continua să creadă că între noi şi tânărul pistolar a fost o complicitate. Rămas singur cu el, tânărul îmi spune pe un ton amenințător că dacă spun ceva "mă omoară şi pe mine". Cum nu auzeam bine încă de pe vremea aceea, i-am făcut semn că nu pricep. Atunci el a strigat mai tare. Soarta lui se pecetluise. În camera alăturată pândea şeful carabinierilor conversația noastră. Existau acuma două mărturii contra lui, a omului ce l-a văzut fugind de la locul crimei, şi propria lui declarație amenințându-mă că mă omoară.

Peste câteva ore, *ha confesado*, cum spun italienii. Noi am fost eliberați şi ne-am prezentat apoi la judecătorul de instrucție Vaccario din Cuneo. Am făcut declarațiile cuvenite, am avut o nouă confruntare cu tânărul şi apoi ne-am întors la Costigliole de Saluzzo, pentru înmormântarea lui Emil Bulbuc. De astă dată întreg satul a participat la funeralii. Toți aveau ochii înlăcrimați. Cum ni s-a spus, tânărul care l-a împuşcat pe Emil Bulbuc fusese un temut partizan pe timpul războiului. Pentru el, a omorî un om nu era nimic. Tânărul se chema Mario Colombero. A fost condamnat la 18 ani închisoare. La interogatoriu, la Cuneo, a mărturisit că el credea că noi suntem nişte bogați negustori de păduri şi că am venit pe acolo ca să facem tranzacții cu lemn de pădure. Geamantanul lui Bulbuc, pe care îşi pusese ochii, era doldora de bani. Dar nu aflase în el decât 50 de dolari, bani de care aveam nevoie după ce vom ajunge în Franța.

După Corneliu Georgescu, după Ion Ionică şi Vladimir Cristi, plăteam al treilea tribut banditismului postbelic, în persoana lui Emil Bulbuc.

19. ALTE PIERDERI

Fiind încă la Alt-Aussee, am primit vizita ofițerilor legionari Viorel Boborodea şi Ilie Rotea, care erau detaşați pe frontul din Slovacia şi operau în cadrul organizației IC. Aceştia veniseră îngrijorați tot de soarta mea. Îmi făcuseră propunerea ca, la sfârşitul războiului, să mă retrag la Bratislava, unde ei aveau o bună ascunzătoare. Locuiau la o familie slovacă de toată încrederea şi aici puteam să stăm cât vrem şi în toată siguranța, chiar dacă pleacă Nemții şi vin Ruşii. În Austria şi Germania, legionarii vor fi urmăriți şi după toate probabilitățile vor fi predați guvernului din țară, unde îi aşteaptă moartea sau în

cazul cel mai bun o lungă închisoare. Propunerea lor mi s-a părut atrăgătoare în acel moment, dar le-am comunicat că eu sunt legat de prietenii mei germani şi trebuie să mă retrag la munte cu ei. Nu pot să dispar pentru a lua drumul Bratislavei.

Dar ce s-a întâmplat cu Rotea şi Boborodea? Gazda lor, de a cărei fidelitate jurau, a doua zi după ce Nemții au evacuat Bratislava şi au intrat partizanii slovaci, i-a denunțat acestora. Arestați, aceştia i-au predat Ruşilor, iar Ruşii, după un oarecare timp de detenţiune, i-au dat pe mâna comuniştilor români. Au fost judecați şi condamnați la mulți ani închisoare. Ilie Rotea a murit în închisoarea Târgu-Ocna, iar Viorel Boborodea a ieşit de la Aiud în 1964.

Ceva asemănător s-a petrecut cu avocatul Vică Negulescu. Acesta era cu mine la Alt-Aussee, făcând parte dintre funcționarii guvernului. Vică Negulescu era Secretar General la Preşedinția Guvernului şi el mi-a redactat toate decretele ce le-am semnat în calitate de preşedinte de consiliu.

În perioada când procedam la împrăştierea efectivelor noastre de la Alt-Aussee în spațiul austro-german, vine Vică Negulescu la mine cu o propunere de retragere din zona periculoasă a Austriei, unde desigur toate căpeteniile naționaliste vor fi căutate şi arestate de Aliați. Cum vedea el salvarea mea? În Croația. Prietenii din organizația Ustascha ne vor ajuta să stăm la ei, până ce ne vom putea retrage într-un loc mai sigur. Propunerea lui Vică Negulescu nu mi-a surâs de la început. Croația era pradă războiului civil. Partizanii lui Tito se apropiau de Zagreb, iar trupele germane se retrăgeau spre Austria. Nu numai că nu am acceptat propunerea lui, dar l-am sfătuit să nu facă greşeala să-şi caute scăparea în această țară, de unde lumea fugea. Croația era în acel moment cel mai nesigur loc din Balcani. I-am atras atenția asupra primejdiilor la care se expune.

Dar Vică Negulescu n-a ascultat de sfatul meu. A mai convins şi pe alți legionari să meargă cu el, între care pe Ion Cengher şi un grup de fete. Cum era de prevăzut, în Croația au fost arestați de partizani şi apoi predați Românilor. Cengher a fost omorât pe stradă, la Masov, de un comunist evreu, iar Vică Negulescu şi-a sfârşit zilele în închisoare, după ce a fost supus la mari cazne.

Frații Hanu, Vasile şi Traian, s-au întors în țară biruiți de dorul de glie. Vasile Hanu mi-a mărturisit chiar din perioada când eram împreună la munte, că dacă scăpam de aici, el nu se mai opreşte până la Alba Iulia. E sătul de pribegie şi de statul printre străini.

Într-adevăr, după ce ne-am despărțit, Vasile Hanu a plecat la Linz, unde l-a căutat pe fratele lui Traian. Amândoi au luat apoi direcția spre răsărit, trecând prin Ungaria. Dar în România nu s-au bucurat decât de câțiva ani de libertate. Au fost arestați în 1948 şi după 16 ani de închisoare la Aiud, au fost puşi în libertate, în 1964, odată cu toți deținuții.

Dacă examinăm calculele ce şi le-au făcut aceşti camarazi care au preferat să-şi caute salvarea în alte țări decât în spațiul austro-german, constatăm la origine o părere justă, dar care, până la urmă, s-a dovedit a fi falsă. La sfârşitul războiului, cine putea indica cu precizie unde e pământul făgăduinței, adică în ce parte a Europei ne vom putea salva? Eu însumi nu puteam să dau un sfat bun celor ce îmi puneau această problemă. De aceea am preferat să las fiecăruia libertatea de acțiune, împrăştiindu-se în toate părțile. Din acel moment, răspunderea salvării cădea asupra fiecăruia. Cei ce au optat pentru Slovacia, Croația şi România, şi-au făcut socoteala că regiunea cea mai primejdioasă e Germania, cu anexa ei austriacă. Aliații îşi vor descărca toată furia lor contra poporului care a tolerat apariția național-socialismului. Aici nu va mai fi scăpare pentru nimeni. Nu numai căpeteniile național-socialiste, dar şi colaboratorii lor din alte națiuni vor suferi urgia răzbunărilor. Din această perspectivă, camarazii care au preferat să se îndrepte spre răsărit aveau dreptate.

Dar iată că tocmai spațiul austro-german, după primul val de represalii, în anii 1945-1946, a oferit mai mari posibilități de salvare decât țările presupuse a fi mai sigure. De ce? Pentru că în Slovacia, în Croația, în Ungaria, în România, s-a instalat comunismul cu toate ororile imaginabile, în timp ce Germania de Vest şi Austria au fost cruțate de Aliați, bucurându-se de libertate şi de un regim democratic.

Dar aceste configurații politice aparțin domeniului imprevizibilelor. Imprevizibile istorice pe care nimeni nu le putea descifra la ora capitulării Germaniei.

Camarazii care au plecat spre răsărit, au făcut un calcul just, dar care a fost anulat ulterior de statutul bolşevico-totalitar care a decis de soarta acestor state. Germania de Vest şi Austria, prin decizia învingătorilor de atunci, au căzut în zona libertății, în timp ce țările din răsărit au suferit rigorile stalinismului.

Tocmai noi, care am rămas în zona germană, am putut să ne salvăm, în timp ce camarazii care au apucat direcția răsăritului au căzut în robia comunismului.

20. AVIOANELE MORȚII

Ultimul zbor spre țară s-a realizat de la aeroportul Wells, în a doua jumătate a lunii Martie 1945. Atât prin numărul celor îmbarcați, cât şi prin materialul ce-l transporta, reprezenta un *summum* al guvernului de la Viena, în colaborare cu autoritățile germane, de a ajuta mişcarea de rezistență din țară.

Inițiativa nu ne-a aparținut nouă, ci Abwehr-ului. De astă dată nu mai era Pffeifer care organiza zborul, ci şeful lui imediat, un Căpitan tot din Abwehr al cărui nume nu-l mai rețin.

Eram la Alt-Aussee când s-a procedat această expediție. Din întâlnirile mele cu acest Căpitan, am descoperit în persoana lui nu numai pe profesionistul antrenat în aceste zboruri, dar şi un luptător idealist şi entuziast.

Ce spunea el? Acest zbor se va face cu cele mai bune avioane ce ne-au rămas, era vorba de două; el mai era semnificativ şi prin încărcătura lor prețioasă. Sute de milioane de lei, devize şi piese de aur în cantități abundente. Apoi arme de tot felul. De la pistoalele cele mai bune până la puşti-mitralieră. Am golit magazinele Abwehr-ului de tot ce avea mai bun, spunea el, ca să nu ajungă în mâna inamicului. Era ultima expediție organizată de Abwehr şi ne-am gândit să-i dăm o neobişnuită amploare. Ne vor însoți cei mai experți piloți şi vor participa şi din partea noastră elemente de elită. Va fi aşadar o operație mixtă. Rostul ei este să ajute nu numai mişcarea națională de rezistență, dar şi pe compatrioții noştri germani care sunt amenințați să fie deportați în Siberia.

Din partea guvernului de la Viena mi-a cerut un grup de legionari care, după aterizare, să pună la adăpost materialul şi să facă legătura cu grupele de luptători din munți şi cu organizația clandestină a *Volksdeutsche* din Ardeal.

Într-adevăr amploarea acestei expediții nu se putea compara cu nici unul din zborurile anterioare. Aceste avioane nu vor lansa oamenii cu paraşuta, ci ele însele vor ateriza în locurile alese şi cei din ele se vor îngriji apoi de scoaterea materialului şi punerea lui în siguranță. Am fost impresionat de expunerea Căpitanului. Mă gândeam la oamenii care luptau în munți şi la imensul ajutor ce l-ar primi dacă aceste avioane ar ajunge cu bine la locul de destinație. Zborul era cu atât mai important cu cât şeful Abwehrului din Austria

participa la el, asumându-şi riscurile tuturor.

Mai era o chestiune. Mi s-a comunicat că zboruri cu paraşutare nu se vor mai face, deşi existau încă multe elemente disponibile, pregătite în şcolile speciale. Aceasta era ultima oportunitate. Mă gândeam şi la punerea la adăpost a elementelor noastre. Cum e mai bine? Să rămână aici, riscând să fie arestate de serviciile aliate şi apoi predate guvernului din țară, sau să dispară în masa românească? Era o dilemă greu de rezolvat.

În acest timp s-a mai ivit o nouă problemă care m-a determinat să aprob acest zbor. Camarazii germani SD din România mi-au comunicat că, după căderea lui Stoicănescu, organizația legionară îşi pierduse din eficacitatea ei. Petraşcu singur nu putea face față acțiunilor de pe teren. Ar fi necesar să fie ajutat de cineva de la Viena. Acest mesaj l-am primit pe la începutul lui Martie. Ce m-am gândit atunci? Petraşcu are nevoie de un ajutor. La Viena aveam în rezervă pe Dr. Iosif Dumitru, un bun organizator şi un luptător de primă linie. Mă voi folosi de acest ultim zbor ca să-l trimit în țară pe Dr. Dumitru, ca ajutor al lui Petraşcu. Era un motiv în plus ca să îmi dau aprobarea la săvârşirea acestui zbor. Întăream şi organizația din țară cu plecarea lui Dr. Dumitru.

M-am întâlnit la Wells, înainte de plecare, cu Dr. Dumitru şi i-am dat instrucțiunile necesare. În această localitate s-au concentrat toți cei destinați să plece în țară. Numărul lor total era de aproape 20. Între ei frații Monoranu din Neamț şi aviatorul Cicero Popescu, venit recent la Viena. I-am văzut pe toți, le-am strâns mâna şi le-am urat mult noroc şi paza Domnului. Erau două avioane gata de plecare la Wells. Zborul s-a efectuat pe la sfârşitul lunii Martie 1945.

De atunci nu am mai auzit nimic de ei. Legăturile cu țara fuseseră întrerupte, iar noi de la Alt-Aussee ne-am risipit care încotro. Târziu de tot, prin 1947, am auzit de soarta tragică a acestei expediții. Cele două avioane s-au prăbuşit undeva prin Munții Argeşului. Cea mai mare parte a celor aflați în avioane au pierit în acest accident. Dr. Dumitru a murit şi el. Ar fi scăpat cu viață doar câțiva legionari, care apoi s-au ascuns.

Când am aflat m-am cutremurat de durere. Zborul în care îmi pusesem atâtea nădejdi a luat calea eternității.

21. GRUPUL ABANDONAȚILOR

În vederea paraşutării, un grup de 20-25 persoane a fost cules de la diferite şcoli speciale şi concentrat într-un sat din nordul Austriei. Aici oamenii au fost încartiruiți într-o şcoală din sat. Şeful acestui grup era Bucur Stănescu, grupul fiind format din legionari şi subofițeri veniți în Germania la şcolile de specializare. Printre legionari, figuri mai cunoscute erau Nicu Marinescu, Costică Oprişan, Nicolae Paul, Dumitru Crețu, Dr. Ighişan.

Grupul fusese împărțit în echipe de 3 persoane, dintre care una trebuia să fie un telegrafist. Aşteptarea a durat mult şi promisiunea paraşutării întârzia. Grupul a fost deplasat dintr-un loc într-altul, pentru a se asigura secretul operației.

În cursul lunii Aprilie, după ce Ruşii se apropiau de Viena, şefii grupului şi-au dat seama că paraşutarea nu mai este posibilă. Într-adevăr ofițerii germani de legătură dispăruseră şi ei. Practic grupul era abandonat. Atunci şefii grupului, Nicu Marinescu, Oprişan şi Crețu, iau hotărârea să plece spre țară, străbătând Ungaria în marş, strecurându-se clandestin spre frontiere. Dar nu aveau arme suficiente. Atunci Nicu Marinescu propune ca 2-3 legionari să plece voluntar la Döllersheim şi să se întoarcă cu armele necesare. S-au anunțat voluntar Dumitru Crețu, Nicolae Paul şi un subofițer. Ajunşi la Döllersheim au găsit aici pe Ilie Smultea, subofițer în regimentul 2. Cu ajutorul lui şi-au procurat armele necesare, le-au încărcat în nişte rucsacuri şi au plecat să se întoarcă la camarazii lor.

Trenurile nu mai funcționau din cauza deselor bombardamente. Atunci au luat-o pe jos, cu gândul să ajungă la localitatea unde erau încartiruiți cât mai repede. Dar, în drumul lor, au fost prinşi, ca într-un cleşte, la frontiera austro-germano-cehă, de trupele americane care înaintau din vest şi trupele ruseşti care veneau din răsărit. S-au refugiat într-o pădure, unde au găsit o casă de munte. Aici au fost descoperiți de o patrulă americană, care i-a luat prizonieri. Au fost duşi la statul major al unității, unde au fost anchetați. După mai multe peripeții, au reuşit să se sustragă vigilenței americane şi să se elibereze singuri.

Grupul inițial format din peste 20 de oameni s-a împrăştiat. Unii au plecat în țară, alții au rămas în Austria.

Între cei plecați în țară a fost şi Costică Oprişan, a cărui viață de martir a fost înfățişară de mai mulți autori în scrierile lor.

22. GUVERNUL DE LA VIENA DIN PERSPECTIVA ISTORIEI

Guvernul de la Viena – deşi sunt mulţi care vor să-l ignore sau să-l treacă între efemeridele istoriei – a avut un rol decisiv în viaţa neamului nostru până la Marea Revoluţie din Decembrie 1989. Acest guvern a fost factorul care a asigurat legătura şi continuitatea între vechea România, aşa cum ieşise din primul război mondial, şi România subjugară şi căzută în robia comunistă. Graţie acestui guvern, s-a făurit mişcarea naţională de rezistenţă şi s-au creat premisele resurecţiei din Decembrie 1989.

Este necesar ca, la sfârşitul acestei expuneri, să înfăţişăm în mod sintetic importanţa şi valoarea acestui guvern în asigurarea liniei de viaţă a neamului.

I. Salvarea onoarei naţionale

Cel mai important lucru ce l-a săvârşit guvernul de la Viena, în procesul istoric al neamului nostru, a fost salvarea onoarei naţionale. În timp ce prin actul de la 23 August armata română, a fost împinsă de conducătorii ei să schimbe frontul şi să întoarcă armele contra armatei germane, aliaţii de ieri ai soldaţilor români, cu care au luptat cot la cot contra bolşevismului până în Caucaz, guvernul de la Viena a creat o armată naţională, care a continuat glorioasa epopee din răsărit. Pe Schwed/Oder, un regiment român a păstrat linia frontului contra diviziilor sovietice şi mulţi soldaţi ai acestui regiment au căzut în ciocniri cu trupele inamice. Contribuţia armatei naţionale din punct de vedere al numărului n-a fost mare, dar, pe plan moral, a reprezentat un protest istoric contra acelora care şi-au căutat salvarea în trădarea aliatului de ieri.

II. Continuitatea luptei anticomuniste

Guvernul naţional de la Viena a asigurat continuitatea luptei anticomuniste a poporului român, de când a biruit în Rusia revoluţia bolşevică. Abia apăruse comunismul la vecinii din răsărit, şi armata română trece Prutul, în 1918, pentru a apăra pe fraţii noştri din Basarabia. În numeroasele ciocniri cu hoardele bolşevice au căzut mulţi soldaţi şi ofiţeri până ce aceste hoarde au fost azvârlite dincolo de Nistru şi s-a asigurat liniştea acestei provincii. În 27 Martie 1918, sub scutul armatei române, s-a proclamat alipirea Basarabiei la Patria-Mamă. Izbucnind revoluţia comunistă din Ungaria, sub Bela Kuhn, tot armata română şi-a asumat răspunderea istorică să sufoce acest focar de bolşevism, care ameninţa

întreg centrul Europei.

Din acest moment, Statul Român a stat permanent de veghe pe Nistru pentru a împiedica expansiunea pericolului comunist în țara noastră.

Când conducătorii României, la 23 August, au făcut greşeala să uite de toate aceste învățăminte ale trecutului şi să deschidă granițele țării invaziei bolşevice, guvernul de la Viena s-a opus acestui act nesocotit şi cu mijloacele ce le avea la dispoziție a continuat lupta anticomunistă a poporului român. Mişcarea Legionară cunoştea inamicul şi ştia ce urmări tragice va avea pentru soarta poporului român tovărăşia cu tiranii de la Moscova.

III. 12.000 de prizonieri români salvați

Guvernul român de la Viena a salvat de la moarte sigură peste 12.000 de prizonieri români internați în lagărele germane. Aceştia mureau în număr mare, zi de zi, din cauza lipsei de hrană, îmbrăcăminte groasă şi căldură. Încorporându-i în armata națională, li s-a asigurat minimul de experiență pentru a supraviețui acestei perioade grele din viața lor de ostaşi.

IV. 400 de legionari din lagăre în libertate

Guvernul de la Viena a salvat dintr-o situație apăsătoare şi nesigură pe cei 400 de legionari internați în lagărele de la Buchenwald, Dachau şi Oranienburg. Fără de formarea acestui guvern, legionarii ar fi rămas mai departe internați în lagăre şi cine ştie dacă n-ar fi căzut în mâinile Ruşilor. După capitularea Germanilor, aceşti legionari, împrăştiați în toate țările lumii libere, au format primele centre de rezistență ale exilului contra cotropitorului din țară. Tot aceşti legionari au asigurat continuitatea Legiunii în cei 40 de ani de pribegie.

V. Asistența refugiaților din țară

Guvernul de la Viena s-a îngrijit de asistența socială a numeroşilor români refugiați din țară. Aceştia şi-au găsit adăpost şi hrană fie în diverse lagăre germane fie că s-au bucurat

direct de ocrotirea autorităţilor guvernului de la Viena. Sute de români refugiaţi au putut găsi o mână frăţească de ajutor din partea funcţionarilor de la Ministerul de Interne şi al Ocrotirilor Sociale, condus de Vasile Iasinschi.

VI. Mişcarea de rezistenţă din ţară

Guvernul român de la Viena a pus bazele mişcării de rezistenţă din ţară. Peste o sută de legionari, între care numeroşi fruntaşi ai Legiunii, au fost paraşutaţi în România şi au început acolo reorganizarea Mişcării. S-a realizat o întrepătrundere şi o colaborare strânsă între legionarii veniţi din Germania şi legionarii liberi din ţară. Din sânul acestor noi unităţi s-au format apoi, la scurt interval, primele echipe de luptă contra cotropitorului şi a uneltelor lui. Glorioasele fapte de arme ale acestor echipe îşi aşteaptă viitori istorici care să le eternizeze faptele lor eroice. Militarii şi membrii vechilor partide au venit mult mai târziu ca să îngroaşe rândurile primilor luptători legionari, după ce se formaseră zonele de acţiune în diferitele părţi ale ţării.

VII. Guvernul de la Viena: expresia întregului neam românesc

Digul de împotrivire şi protest ridicat de guvernul de la Viena contra alianţei cu Moscova şi-a găsit confirmarea în câţiva ani pe aria întregului românism. Anticomunismul legionar s-a transformat într-o certitudine naţională. Adeziunea întregului neam românesc s-a verificat atât în ţară cât şi peste hotare. În ţară tot mai numeroşi Români şi-au luat riscul de a apuca pe calea munţilor pentru a se alătura acelora care, din toamna anului 1944, au creat cuiburi de rezistenţă în păduri şi locuri greu de străbătut. Partidele, care au deschis graniţele ţării invaziei sovietice, s-au convins şi ele târziu de tot de nenorocirea ce s-a abătut asupra ţării şi au căutat să formeze un front comun cu legionarii. În exil, tot mai mulţi refugiaţi din ţară şi-au căutat scăparea în Occident, trecând prin primejdii de moarte pentru a ajunge în lumea liberă.

Dar acest drum a fost descoperit mult mai înainte de 1948 de către guvernul de la Viena, care a avertizat naţia asupra consecinţelor catastrofale ale alianţei cu Rusia, evocând spiritul testamentar al Căpitanului. Acest guvern nu a făcut numai retorică, ci s-a opus cu armele contra dominaţiei comuniste din România, luptând alături de armata germană sau

vărsându-şi sângele pe crestele munților.

Cei ce s-au refugiat în Occident, după 1948, între care mulți militari şi membri ai vechilor partide, au adoptat în realitate punctul de vedere al guvernului național român de la Viena. Numai acest guvern a prevăzut nenorocirea ce se va abate asupra poporului nostru şi a creat cea dintâi tranşee de rezistență contra cotropitorului, atât în țară cât şi peste hotare. În concluzie, singura poziție care a rezistat la toate intemperiile politice, în confruntarea dintre poporul român şi bolşevism, a fost cea reprezentată de guvernul de la Viena.

VIII. Echipa Tănase – Golea – Samoilă

În țară luptele de partizani contra poterelor vrăjmaşe s-au desfăşurat în toate regiunile favorabile acestei acțiuni: în Bucovina, în Munții Apuseni, în Banat, în Munții Făgăraşului, pe Târnave, în Argeş, în Moldova, în Dobrogea, pe Parâng. Legionarii din afara hotarelor nu au privit doar ca simpli spectatori la această ciocnire de moarte cu năvălitorul de peste Nistru. O echipă de legionari din lumea liberă s-a întors în țară pe calea aerului şi timp de trei ani, 1950-1953, s-a înfruntat cu stăpânirea străină, ridicând moralul celor din închisori şi umplând de mândrie neamul nostru cu faptele lor legendare. Ei n-au făcut decât să continue acțiunea temerară a legionarilor paraşutați în țară pe timpul guvernului de la Viena. Ei au căzut în încleştarea cu inamicul, dar hotărârea lor de a se întoarce în țară din lumea liberă, unde se bucurau de o viață tihnită şi lipsită de primejdii, îi înalță între marii eroi ai istoriei noastre.

IX. Două cărți epocale

Tot guvernului de la Viena, ca o proiecție mai îndepărtată a lui, se datorează apariția a două lucrări istorice monumentale, care expun tragedia neamului nostru între cele două războaie.

E vorba mai întâi de lucrarea fostului ministru de externe al României şi apoi al guvernului de la Viena, Mihail Sturdza, cu titlul *România şi sfârşitul Europei*. A doua lucrare relatează faptele de arme al războiului purtat de Români contra Uniunii Sovietice, 1940-1944, şi este scrisă de Generalul Platon Chirnoagă.

Amândouă cărțile nu s-ar fi putut realiza decât în atmosfera de libertate din lumea liberă. Autorii lor, ca membri ai guvernului de la Viena, s-au bucurat de libertate din partea Aliaților, care au apreciat atitudinea dreaptă şi curajoasă a acestui guvern. Sub ocrotirea puterilor occidentale, au putut să lase posterității aceste mărturii neprețuite despre lupta poporului nostru pe câmpul de onoare pentru libertate şi independență. Sunt unicele lucrări existente care înfățişează, cu competență şi respect al adevărului, drama neamului nostru între cele două războaie.